

EUROOPAN YHTEISÖJEN
TUOMIOISTUIN

VUOSIKERTOMUS 2000

06

OD-AG-01-001-FI-C

EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN – VUOSIKERTOMUS 2000

ISBN 92-829-0563-2

9 789282 905630 >

EUROOPAN YHTEISÖJEN
VIRALLISTEN JULKAISUJEN TOIMISTO

L-2985 Luxembourg

FI

BELGIQUE/BELGIË Jean De Lannoy Avenue du Roi 202/Koningslaan 202 B-1190 Bruxelles/Brussel Tel. (32-2) 538 43 08 Fax (32-2) 538 08 41 E-mail: jean.de.lannoy@infoboard.be URL: http://www.jean-de-lannoy.be La librairie européenne/ De Europese Boekhandel Rue de la Loi 244/Wetstraat 244 B-1040 Bruxelles/Brussel Tél. (32-2) 295 26 39 Fax (32-2) 735 08 60 E-mail: mail@libeurop.be URL: http://www.libeurop.be Moniteur belge/Belgisch Staatsblad Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42 B-1000 Bruxelles/Brussel Tél. (32-2) 552 22 11 Fax (32-2) 511 01 84 E-mail: eusales@just.fgov.be	ÖSTERREICH Manz'sche Verlags- und Universitätsbuchhandlung GmbH Kohlmarkt 16 A-1014 Wien Tel. (43-1) 53 16 11 00 Fax (43-1) 53 16 11 67 E-Mail: manz@schwinge.at URL: http://www.manz.at	EESTI Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (Estonian Chamber of Commerce and Industry) Toom-Kooli 17 EE-10130 Tallinn Tel. (372) 646 02 44 Fax (372) 646 02 45 E-mail: einfo@koda.ee URL: http://www.koda.ee	Renouf Publishing Co. Ltd 5369 Chemin Canotek Road, Unit 1 Ottawa, Ontario K1J 9J3 Tel. (1-613) 745 26 65 Fax (1-613) 745 76 60 E-mail: order.dept@renoufbooks.com URL: http://www.renoufbooks.com
EGYPT The Middle East Observer 41 Sherif Street Cairo Tel. (20-2) 392 69 19 Fax (20-2) 393 97 32 E-mail: inquiry@meobserver.com URL: http://www.meobserver.com.eg	PORTUGAL Distribuidora de Livros Bertrand Ld.ª Grupo Bertrand, SA Rua das Terras dos Vales, 4-A Apartado 60037 P-2700 Amadora Tel. (351) 214 95 87 87 Fax (351) 214 96 02 55 E-mail: dlb@lp.pt	HRVATSKA Mediatrade Ltd Pavla Hatza 1 HR-10000 Zagreb Tel. (385-1) 481 94 11 Fax (385-1) 481 94 11	INDIA EBIC India 3rd Floor, Y. B. Chavan Centre Gen. J. Bhosale Marg. Mumbai 400 021 Tel. (91-22) 282 60 64 Fax (91-22) 285 45 64 E-mail: ebicindia@vsnl.com URL: http://www.ebicindia.com
DANMARK J. H. Schultz Information A/S Herstedvang 12 DK-2620 Albertslund Tlf. (45) 43 63 23 00 Fax (45) 43 63 19 69 E-mail: schultz@schultz.dk URL: http://www.schultz.dk	Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA Sector de Publicações Oficiais Rua da Escola Politécnica, 135 P-1250-100 Lisboa Codex Tel. (351) 213 94 57 00 Fax (351) 213 94 57 50 E-mail: spoce@incm.pt URL: http://www.incм.pt	MAGYARORSZÁG Euro Info Service Szt. István krt.12 II emelet 1/A PO Box 1039 H-1137 Budapest Tel. (36-1) 329 21 70 Fax (36-1) 349 20 53 E-mail: euroinfo@euroinfo.hu URL: http://www.euroinfo.hu	JAPAN PSI-Japan Asahi Sanbancho Plaza #206 7-1 Sanbancho, Chiyoda-ku Tokyo 102 Tel. (81-3) 32 34 69 21 Fax (81-3) 32 34 69 15 E-mail: books@psi-japan.co.jp URL: http://www.psi-japan.co.jp
DEUTSCHLAND Bundesanzeiger Verlag GmbH Vertriebsabteilung Amsterdamer Straße 192 D-50735 Köln Tel. (49-221) 97 66 80 Fax (49-221) 97 66 82 78 E-Mail: Vertrieb@bundesanzeiger.de URL: http://www.bundesanzeiger.de	SUOMI/FINLAND Akateeminen Kirjakauppa/ Akademiska Bokhandeln Keskuskatu 1/Centralgatan 1 P.O.B. 128 FIN-00101 Helsinki/Helsingfors P./tfn (358-9) 121 44 18 F./fax (358-9) 121 44 35 Sähköposti: sps@akateeminen.com URL: http://www.akateeminen.com	MALTA Miller Distributors Ltd Malta International Airport PO Box 25 Luqa LQA 05 Tel. (356) 66 44 88 Fax (356) 67 67 99 E-mail: gwrth@usa.net	MALAYSIA EBIC Malaysia Suite 45.02, Level 45 Plaza MBF (Letter Box 45) 8 Jalan Yap Kwan Seng 50450 Kuala Lumpur Tel. (60-3) 21 62 92 98 Fax (60-3) 21 62 61 98 E-mail: ebic@tm.net.my
ΕΛΛΑΔΑ/GREECE G. C. Elieferoudakis SA International Bookstore Panepistimiou 17 GR-10564 Athina Tel. (30-1) 331 41 80/1/2/3/4/5 Fax (30-1) 323 98 21 E-mail: elebooks@netor.gr URL: elebooks@hellasnet.gr	SVERIGE BTJ AB Traktörvägen 11-13 S-221 82 Lund Tlf. (46-46) 18 00 00 Fax (46-46) 30 79 47 E-post: btjeu-pub@btj.se URL: http://www.btj.se	POLSKA Ars Polona Krakowskie Przedmiescie 7 Skł. pocztowa 1001 PL-00-950 Warszawa Tel. (48-22) 826 12 01 Fax (48-22) 826 62 40 E-mail: books119@arspolona.com.pl	MÉXICO Mundi Prensa México, SA de CV Rio Pánuco, 141 Colonia Cuauhtémoc MX-06500 México, DF Tel. (52-5) 533 56 58 Fax (52-5) 514 67 99 E-mail: 101545.2361@compuserve.com
ESPAÑA Boletín Oficial del Estado Trafalgar, 27 E-28071 Madrid Tel. (34) 915 38 21 11 (libros) 913 84 17 15 (suscripción) Fax (34) 915 38 21 21 (libros), 913 84 17 14 (suscripción) E-mail: clientes@com.boe.es URL: http://www.boe.es	UNITED KINGDOM The Stationery Office Ltd Customer Services PO Box 29 Norwich NR3 1GN Tel. (44) 870 60 05-522 Fax (44) 870 60 05-533 E-mail: book.orders@theso.co.uk URL: http://www.itsofficial.net	ROMÂNIA Euromedia Str.Dionisie Lupu nr. 65, sector 1 RO-70184 Bucuresti Tel. (40-1) 315 44 03 Fax (40-1) 312 96 46 E-mail: euromedia@mailcity.com	PHILIPPINES EBIC Philippines 19th Floor, PS Bank Tower Sen. Gil J. Puyat Ave. cor. Tindalo St. Makati City Metro Manila Tel. (63-2) 759 66 80 Fax (63-2) 759 66 90 E-mail: ecocpom@globe.com.ph URL: http://www.eccp.com
BOLEŠÍN Mundi Prensa Libros, SA Castelló, 37 E-28001 Madrid Tel. (34) 914 36 37 00 Fax (34) 915 75 39 98 E-mail: librena@mundiprensa.es URL: http://www.mundiprensa.com	ISLAND Bokabud Larusar Blöndal Skólavörðustíg, 2 IS-101 Reykjavík Tel. (354) 552 55 40 Fax (354) 552 55 60 E-mail: bokabud@simnet.is	SLOVAKIA Centrum VTI SR Nám. Slobody, 19 SK-81223 Bratislava Tel. (421-7) 54 41 83 64 Fax (421-7) 54 41 83 64 E-mail: europ@bbb1.sitk.stuba.sk URL: http://www.sitk.stuba.sk	SOUTH AFRICA Eurochamber of Commerce in South Africa PO Box 781738 2146 Sandton Tel. (27-11) 884 39 52 Fax (27-11) 883 55 73 E-mail: info@eurochamber.co.za
FRANCE Journal officiel Service des publications des CE 26, rue Desaix F-75727 Paris Cedex 15 Tél. (33) 140 58 77 31 Fax (33) 140 58 77 00 E-mail: europublications@journal-officiel.gouv.fr URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr	NORGE Swets Blackwell AS Østenjoveien 18 Boks 6512 Etterstad N-0606 Oslo Tel. (47) 22 97 45 00 Fax (47) 22 97 45 45 E-mail: info@no.swetsblackwell.com	TÜRKIYE Dünya Infotel AS 100, Yil Mahallesi 34440 TR-80050 Bagciyar-Istanbul Tel. (90-212) 629 46 89 Fax (90-212) 629 46 27 E-mail: infotel@dunya-gazete.com.tr	SOUTH KOREA The European Union Chamber of Commerce in Korea 5th Fl, The Shilla Hotel 202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku Seoul 100-392 Tel. (82-2) 22 53-5631/4 Fax (82-2) 22 53-5635/6 E-mail: euock@euock.org URL: http://www.euock.org
IRELAND Alan Hanna's Bookshop 270 Lower Rathmines Road Dublin 6 Tel. (353-1) 486 73 98 Fax (353-1) 486 02 26 E-mail: hannas@iol.ie	SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA Euro Info Center Schweiz c/o OSEC Stampfenbachstraße 85 PF 432 CH-8035 Zürich Tel. (41-1) 365 53 15 Fax (41-1) 365 54 11 E-mail: eics@osec.ch URL: http://www.osec.ch/eics	ARGENTINA World Publications SA Av. Cordoba 1877 C1120 AAA Buenos Aires Tel. (54-11) 48 15 81 56 Fax (54-11) 48 15 81 56 E-mail: wpbooks@infovia.com.ar URL: http://www.wpbooks.com.ar	SRI LANKA EBIC Sri Lanka Trans Asia Hotel 115 Sir Chittampalam A. Gardiner Mawatha Colombo 2 Tel. (94-1) 074 71 50 78 Fax (94-1) 44 87 79 E-mail: ebicsl@sinet.lk
ITALIA Licosa SpA Via Duca di Calabria, 1/1 Casella postale 552 I-50125 Firenze Tel. (39) 055 64 83 1 Fax (39) 055 64 12 57 E-mail: licosa@licosa.com URL: http://www.licosa.com	BÄLGARIJA Europress Euromedia Ltd 59, blvd Vitosha BG-1000 Sofia Tel. (359-2) 980 37 66 Fax (359-2) 980 42 30 E-mail: Milena@mbx.cit.bg URL: http://www.europress.bg	AUSTRALIA Hunter Publications PO Box 404 Abbotsford, Victoria 3067 Tel. (61-3) 94 17 53 61 Fax (61-3) 94 19 71 54 E-mail: jdavies@ozemail.com.au	UNITED STATES OF AMERICA Bernan Associates 4611-F Assembly Drive Lanham MD 20706-4391 Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone) Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax) E-mail: query@bernan.com URL: http://www.bernan.com
LUXEMBOURG Messageries du livre SARB 5, rue Raiffeisen L-2411 Luxembourg Tél. (352) 40 10 20 Fax (352) 49 06 61 E-mail: mail@mdl.lu URL: http://www.mdl.lu	ČESKÁ REPUBLIKA UVIS odd. Publikaci Havelskova 22 CZ-130 00 Praha 3 Tel. (420-2) 22 72 07 34 Fax (420-2) 22 71 57 38 URL: http://www.uvis.cz	BRESIL Livraria Camões Rua Bittencourt da Silva, 12 C CEP 20043-900 Rio de Janeiro Tel. (55-21) 262 47 76 Fax (55-21) 262 47 76 E-mail: livraria.camoes@incm.com.br URL: http://www.incм.com.br	ANDERE LÄNDER/OTHER COUNTRIES/ AUTRES PAYS Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer Wahl/Please contact the sales office of your choice/Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix Office for Official Publications of the European Communities 2, rue Mercier L-2985 Luxembourg Tel. (352) 29 29-42455 Fax (352) 29 29-42758 E-mail: info-info-opoce@cec.eu.int URL: http://eur-op.eu.int
NEDERLAND SDU Servicecentrum Uitgevers Christoffel Plantijnstraat 2 Postbus 20014 2500 EA Den Haag Tel. (31-70) 378 98 80 Fax (31-70) 378 97 83 E-mail: sdu@sdu.nl URL: http://www.sdu.nl	CYPRUS Cyprus Chamber of Commerce and Industry PO Box 21455 CY-1509 Nicosia Tel. (357-2) 88 97 52 Fax (357-2) 66 10 44 E-mail: demetrap@ccci.org.cy	CANADA Les éditions La Liberté Inc. 3020, chemin Sainte-Foy Sainte-Foy, Québec G1X 3V6 Tel. (1-418) 658 37 63 Fax (1-800) 567 54 49 E-mail: liberte@mediom.qc.ca	

**EUROOPAN YHTEISÖJEN
TUOMIOISTUIN**

VUOSIKERTOMUS

2000

Katsaus Euroopan yhteisöjen
tuomioistuimen
ja
ensimmäisen oikeusasteen
tuomioistuimen
toimintaan

Luxemburg 2001

<http://www.curia.eu.int>

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin
L-2925 Luxembourg
P. (352) 43 03-1
Kirjaamon teleksi 2510 CURIA LU
Sähkösoite: CURIA
Yhteisöjen tuomioistuimen telefaksi: (352) 43 03-2600
Tiedotusosaston telefaksi: (352) 43 03-2500

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin
L-2925 Luxembourg
P. (352) 43 03-1
Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen telefaksi: (352) 43 03-2100

Tuomioistuimen Internet-osoite: <http://www.curia.eu.int>

Toimitustyö päättynyt: 15.1.2001

Luettelointitiedot ovat teoksen lopussa.

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä Internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu.int>).

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto, 2001

ISBN 92-829-0563-2

© Euroopan yhteisöt, 2001

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Printed in Belgium

Sisällysluettelo

sivu

Esipuhe, yhteisöjen tuomioistuimen presidentti G. C. Rodríguez Iglesias	7

I luku

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

A — Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta vuonna 2000, presidentti Gil Carlos Rodríguez Iglesias	13
B — Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpano	79
1. Yhteisöjen tuomioistuimen jäsenet	81
2. Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpanon muutokset vuonna 2000	91
3. Protokollajärjestys	93
4. Yhteisöjen tuomioistuimen entiset jäsenet	97

II luku

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

A — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuonna 2000, presidentti Bo Vesterdorf	103

B —	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpano	163
1.	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet	165
2.	Protokollajärjestys	171
3.	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen entiset jäsenet	173

III luku

Tapaamiset ja vierailut

A —	Viralliset vierailut ja tilaisuudet yhteisöjen tuomioistuimessa ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vuonna 2000	177
B —	Opintomatkat yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vuonna 2000	181
C —	Juhlalliset istunnot vuonna 2000	183
D —	Vierailut ja osallistumiset virallisiin tilaisuuksiin vuonna 2000	185

IV luku

Taulukot ja tilastot

A —	Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla	191

1.	Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2000 antamien tuomioiden asiahakemisto	193
2.	Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2000 tekemien muiden päätösten hakemisto	253
3.	Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot	255
B —	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla	283
1.	Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vuonna 2000 antamien tuomioiden asiahakemisto	285
2.	Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot	309

V luku

Yleisiä tietoja

A —	Julkaisut ja tietokannat	331
B —	Hallinto: suppea organisaatiokaavio	343

ESIPUHE

Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti G. C. Rodríguez Iglesias

Vuonna 2000 yhteisöjen tuomioistuimen toiminta tehostui entisestään. Kuluneena vuonna kirjattiin saapuneeksi 901 asiaa eli 503 asiaa yhteisöjen tuomioistuimeen ja 398 asiaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Samana ajanjaksona yhteisöjen tuomioistuin ratkaisi 526 asiaa ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin 344 asiaa. Kaiken perusteella voidaan uskoa, että yhteisön oikeutta koskevien riitojen lukumäärä jatkaa kasvuaan. Niinpä olen erittäin tyytyväinen siihen, että neuvosto on kuluneena vuonna antanut suostumuksensa yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestysten muutoksille ja uusien käsittelytapojen käyttöönottamiselle. Näistä viimeksi mainituista on korostettava erityisesti nopeutettua menettelyä ja yksinkertaistettua menettelyä.

Näillä toimenpiteillä pyritään parantamaan oikeudenkäyntien kulkua ja vähentämään niiden kestoja. Kyseisillä toimenpiteillä olisi vain vähäinen vaikutus, jos yhteisöjen tuomioistuimella ei olisi riittävästi resursseja hoitaa sille ongelmia aiheuttavaa työmäärän lisääntymistä. Tältä osin yhteisöjen tuomioistuimen on oltava tyytyväinen siihen, että budjettiviranomainen eli Euroopan parlamentti on osoittanut ymmärtävänsä tilanteen vakavuuden. Vuoden 2001 talousarviossa yhteisöjen tuomioistuimelle myönnettyillä määrärahoilla yhteisöjen tuomioistuimen nimittäin pitäisi pystyä edelleenkin takaamaan, että tuomiot ovat saatavilla kaikilla kielillä jo tuomion julistamispäivänä, ja pienentämään kääntämättömien tekstien varastoa, jolla on huomattava vaikutus asioiden käsittelyaikoihin. Jos riitojen lukumäärän kasvu kuitenkin jatkuu, budjettiviranomaisen on edelleen lisättävä yhteisöjen tuomioistuimelle myönnettäviä määrärahoja, jotta lainkäyttötoimintaa voitaisiin jatkaa.

Sekä yhteisöjen tuomioistuimen että muiden toimielinten osalta vuosi 2000 on ollut siltä osin merkittävä, että kyseisenä vuotena pidettiin hallitustenvälinen konferenssi, jossa keskityttiin Euroopan unionin toimielinuudistukseen pitäen silmällä Euroopan unionin laajentamista. Tässä konferenssissa, joka päättyi joulukuussa 2000 Nizzassa pidettyyn Eurooppa-neuvoston kokoukseen, päätettiin yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen

tuomioistuimen osalta joukosta uudistuksia, jotka noudattavat niitä pohdintoja, joita Euroopan yhteisöjen tuomioistuin itse oli esittänyt, ja erityisesti niitä ehdotuksia, jotka sisältyvät yhteisöjen tuomioistuimen laatimaan muistioon, joka koskee Euroopan unionin tuomioistuinjärjestelmän tulevaisuutta ja joka esitettiin oikeusministerien kokoonpanossa kokoontuneelle neuvostolle vuoden 1999 toukokuussa.

Nizzan sopimuksessa vahvistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen periaatteellinen toimivalta ratkaista suurin osa suorien kanteiden eri ryhmistä, lukuun ottamatta niitä, jotka yhteisöjen tuomioistuimen perussäännössä varataan vain yhteisöjen tuomioistuimelle tai jotka siinä osoitetaan erityisille lainkäyttölautakunnille, joiden perustamisesta määrätään tässä sopimuksessa.

Näillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta avustavilla lainkäyttölautakunnilla, jotka perustetaan komission tai yhteisöjen tuomioistuimen aloitteesta, pyritään helpottamaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työtaakkaa. Kyseiset lainkäyttölautakunnat ovat toimivaltaisia ratkaisemaan asioita ensimmäisenä oikeusasteena tietyillä erityisaloilla, kuten esimerkiksi Euroopan yhteisöjen ja sen henkilöstön välisissä riidoissa.

Uuden sopimuksen mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle voidaan antaa toimivalta ratkaista ennakkoratkaisukysymyksiä tietyillä erityisaloilla, jotka täsmennetään perussäännössä.

Näiden muutosten johdosta sitä valvontaa, jota yhteisöjen tuomioistuin harjoittaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemiin ratkaisuihin nähden, on myös muutettu. Niinpä yhteisöjen tuomioistuimeen tehtävälle valitukselle voidaan perussäännössä asettaa edellytyksiä ja rajoituksia. Vain poikkeuksellisesti eli siinä tapauksessa, että yhteisön oikeuden yhtenäisyys tai johdonmukaisuus olisi vakavasti uhattuna, yhteisöjen tuomioistuin voi tarkastella uudelleen niitä päätöksiä, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta voidaan pyytää tekemään ennakkoratkaisukysymyksissä tai edellä mainittujen lainkäyttölautakuntien päätöksistä tehdyistä valituksissa. Ensimmäisen julkisasiamiehen on tällöin sitä tarpeellisenä pitäessään ehdotettava tällaista uudelleentarkastelua.

Lisäksi uudessa sopimuksessa on hyväksytty yhteisöjen tuomioistuimen jo Maastrichtin sopimukseen johtaneessa hallitustenvälisessä konferenssissa esittämä ehdotus siitä, että neuvosto vahvistaa yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen muutokset vastaisuudessa yksimielisyyden asemesta määräenemmistöpäätöksellä.

Tulevaisuudessa neuvosto voi lisäksi yksimielisenä muuttaa yhteisöjen tuomioistuimen pyynnöstä komissiota ja Euroopan parlamenttia kuultuaan tai komission pyynnöstä yhteisöjen tuomioistuinta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan pöytäkirjaa Euroopan yhteisön tuomioistuimen perussäännöstä lukuun ottamatta sen I osastoa, joka koskee tuomareiden ja julkisasiamiesten asemaa.

Unionin laajentamista silmällä pitäen uudessa sopimuksessa on ensimmäistä kertaa nimenomainen määräys jäsenvaltioiden ja tuomareiden lukumäärän välisestä suhteesta. Yhteisöjen tuomioistuimessa tuomareita on oltava yhtä paljon kuin jäsenvaltioita, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa tuomareita on oltava vähintään yksi kustakin jäsenvaltiosta, mikä mahdollistaa tarvittaessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomarien lukumäärän lisäämisen.

Nizzan sopimuksessa sovittiin useista uudistuksista, jotka koskevat yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen organisaatiota ja sisäistä toimintaa. Tällaisia uudistuksia ovat muun muassa se, että viiden tuomarin jaoston puheenjohtajat valitaan kolmeksi vuodeksi, ja se, että yhteisöjen tuomioistuimeen perustetaan suuri jaosto, jonka puheenjohtajana on yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja jäseninä 11 tuomaria eli muun muassa viidestä tuomarista muodostuvien jaostojen puheenjohtajat. Asioiden ratkaisu täysistunnossa ei yhteisöjen tuomioistuimessa enää ole sääntö vaan poikkeus, sillä tuomioistuin kokoontuu tällaisessa kokoonpanossa vain perussäännössä erikseen määrätyissä tapauksissa. Yhteisöjen tuomioistuin voi kuitenkin kokoontua täysistuntoon, jos se katsoo, että asia on poikkeuksellisen tärkeä.

Hallitustenvälisen konferenssin tulosten arviointi on mahdollista vasta sitten, kun näiden tulosten mukaiset täytäntöönpanotoimet on toteutettu. Yhteisöjen tuomioistuin osallistuu täysimääräisesti tähän tehtävään. Nyt voidaan kuitenkin jo iloita yhteisön tuomioistuinjärjestelmään sisällytetystä joustavuudesta ja toivoa, että tämä kehitys omalta osaltaan tukee tämän tuomioistuinjärjestelmän asianmukaista toimintaa.

I luku

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

A — Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta vuonna 2000

presidentti Gil Carlos Rodríguez Iglesias

1. Tässä kertomuksessa pyritään antamaan yleiskuva yhteisöjen tuomioistuimen kuluneen vuoden tuomioistuintoiminnasta.

2. Yhteisöjen tuomioistuin tehosti toimintaansa vuonna 2000. Se saattoi päätökseen 526 asiaa (vuonna 1999 vastaava luku oli 395 asiaa bruttolukuina ilmaistuna), antoi 273 tuomiota (235 vuonna 1999) ja 190 määräystä (vastaava luku vuonna 1999 oli 143). Uusien asioiden lukumäärä näyttää vakiintuneen aikaisempiin vuosiin verrattuna (vuonna 2000 uusia asioita tuli vireille 503, vuonna 1999 niitä tuli vireille 543 ja vuonna 1998 485 bruttolukuina ilmaistuina), joten yhteisöjen tuomioistuin pystyi pienentämään vireillä olevien asioiden lukumäärää. Vuoden 2000 lopussa oli kuitenkin vireillä enemmän asioita kuin oli vireillä vuonna 1998 (748 asiaa bruttolukuina ilmaistuna).

Oikeudenkäyntien keskimääräinen kesto pysyi yleisesti ottaen muuttumattomana edelliseen vuoteen verrattuna, ellei oteta huomioon sitä, että valitusten käsittelyaika lyhentyi olennaisesti (vuoden 1999 23 kuukaudesta se lyhentyi 19 kuukauteen vuonna 2000).

Lisäksi on todettava, että asioiden jakaminen eri kokoonpanoissa ratkaistavaksi pysyi kuluneena vuonna tietyssä määrin vakiona: yhteisöjen tuomioistuimen täysistunnossa ratkaistiin noin joka neljäs asia, kun taas muut tuomiot ja määräykset annettiin viiden tuomarin kokoonpanossa (lähes joka toisessa asiassa) ja kolmen tuomarin kokoonpanossa (yli neljäsosassa asioista).

3. Seuraavilla sivuilla esitetään lukijalle valikoidusti ja tiivistetysti vuonna 2000 ratkaistujen asioiden tärkeimmät kehityslinjat. Koska tällainen tiivistelmä on väistämättäkin hyvin suppea, siinä ei esitetä julkisasiamiesten ratkaisuehdotuksia. Tuomioiden ja ratkaisuehdotusten täydellinen teksti on luettavissa kaikilla yhteisön virallisilla kielillä yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivustolla osoitteessa www.curia.eu.int.

4. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestykseen tehdyt merkittävät muutokset tulivat voimaan 1.7.2000.¹ Tämän jälkeen 1.2.2001 tuli voimaan muita muutoksia.² ja ³

4.1. Ensimmäisillä muutoksilla on tarkoitus mahdollistaa yhteisöjen tuomioistuimen ratkaistaviksi saatettujen kanteiden ja erityisesti ennakkoratkaisupyyntöjen tehokkaampi käsittely.

Niistä käsittelytavoista, joita yhteisöjen tuomioistuimen käytössä on näiden erityisesti ennakkoratkaisumenettelyä koskevien muutosten perusteella, lukijan huomio kiinnitetään yksinkertaistettuun menettelyyn, mahdollisuuteen pyytää tietoja asianosaisilta tai selvennyksiä ennakkoratkaisukysymyksiä esittäneiltä kansallisilta tuomioistuimilta ja nopeutettuun menettelyyn.

Yksinkertaistetussa menettelyssä (työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohta) yhteisöjen tuomioistuin voi ratkaista ennakkoratkaisupyyntöön perustellulla määräyksellä, jos ennakkoratkaisukysymys on samanlainen (eikä vain ilmeisen samanlainen) kuin kysymys, johon yhteisöjen tuomioistuin on jo antanut ratkaisun, jos kysymykseen annettava vastaus on selvästi johdettavissa oikeuskäytännöstä tai jos ei ole vähäisintäkään perusteltua epäilystä siitä, miten kysymykseen on vastattava. Yhteisöjen tuomioistuin ei ole viivytellyt tämän uuden mahdollisuuden käytössä, koska edellä mainituissa tapauksissa sillä voidaan huomattavasti lyhentää oikeudenkäynnin kesto. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin vastasi 19.9.2000 antamallaan määräyksellä (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa) asiassa C-89/00, Bicakci, esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen, joka koski ETY – Turkki -assosiaatiosopimuksella perustetun assosiaationeuvoston tekemän päätöksen tulkintaa ja joka oli samanlainen kuin kysymys, joka johti asiassa C-340/97, Nazli, 10.2.2000 annettuun tuomioon (Kok. 2000, s. I-957). Asiassa C-242/99, Vogler, yhteisöjen tuomioistuin myös turvautui perusteltuun määräykseen (joka annettiin 20.10.2000; ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) vastatakseen useisiin kysymyksiin, joiden osalta ei ollut vähäisintäkään perusteltua epäilystä sosiaaliturvajärjestelmien

¹ EYVL L 122, 24.5.2000, s. 43.

² EYVL L 322, 19.12.2000, s. 4.

³ Täydellisyysden vuoksi todettakoon, että yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi 28.11.2000 kaksi muutosta, jotka koskivat sen työjärjestyksen 16 artiklan 7 kohtaa ja 103 artiklan 4 kohtaa, ja esitti muutokset neuvoston hyväksyttäviksi.

soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1408/71⁴ säännösten pätevyydestä ja tulkinnasta.

Työjärjestyksen uudessa versiossa määrätään myös siitä, että esittelevä tuomari ja/tai julkisasiamies voivat *pyytää asianosaisia antamaan* tosiseikkoja koskevia *tietoja*, asiakirjoja tai muuta selvitystä, jota he pitävät tarpeellisena (työjärjestyksen 54 a artikla). Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin voi *pyytää sille ennakkoratkaisukysymyksiä esittäneiltä kansallisilta tuomioistuimilta selvennyksiä* (työjärjestyksen 104 artiklan 5 kohta).

Kansallisen tuomioistuimen pyynnöstä yhteisöjen tuomioistuimen presidentti voi päättää poikkeuksellisesti, että ennakkoratkaisupyyntö käsitellään *nopeutetussa menettelyssä*, jos esitettyjen seikkojen perusteella asiassa on saatava erittäin kiireellisesti vastaus esitettyyn ennakkoratkaisukysymykseen (työjärjestyksen 104 a artikla).

Lisäksi on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin voi nykyään antaa asianosaisille sekä ennakkoratkaisupyyntöjä että suoria kanteita koskevia *käytännön ohjeita* muun muassa yhteisöjen tuomioistuimessa pidettävien istuntojen valmistelusta ja kulusta sekä kirjelmien tai kirjallisten huomautusten esittämisestä (työjärjestyksen 125 a artikla) sekä päättää, ettei istuntoa pidetä, jos kukaan asianosaisista ei esitä pyyntöä, jossa *esitetään syyt siihen*, miksi asianomainen haluaa tulla kuulluksi (työjärjestyksen 44 a artikla ja 104 artiklan 4 kohta).

Todetakoon vielä, että 1.7.2000 voimaan tulleilla muutoksilla pyritään saattamaan työjärjestys niiden menettelytapojen mukaiseksi, jotka koskevat EY:n perustamissopimuksen IV osaston tulkintaa ja Euroopan unionista tehdyn sopimuksen VI osastossa määrättyjä riidanratkaisumenetelmiä.

4.2. Toinen yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestykseen liittyvä muutosten sarja koskee suoria kanteita.

⁴ Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna 2.12.1996 annetulla neuvoston asetuksella (EYVL 1997, L 28, s.1), sellaisena kuin se on muutettuna 8.2.1999 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 307/1999 (EYVL L 38, s. 1).

Suorien kanteiden käsittelyaikojen vähentämiseksi on otettu käyttöön *nopeutettu menettely*, jossa kirjallinen käsittely supistuu siihen, että asianosaiset esittävät vain yhdet kirjelmät, kun taas suullinen käsittely tulee pakolliseksi, ja sillä on ratkaiseva merkitys. Yhteisöjen tuomioistuin voi myös *lyhentää väliintulolle varattua määräaikaa*, mikä liittyy nopeutetun menettelyn käyttöönottoon (työjärjestyksen uusi 62 a artikla).

Hyväksytyillä muutoksilla mukautettiin yhteisöjen tuomioistuimen sekä asianosaisten ja muiden, joita asia koskee, välistä tiedonkulkua siten, että nykyään on mahdollista käyttää nykyaikaisia tiedonvälitysvälineitä, sillä työjärjestyksessä määrätään asiakirjojen toimittamisesta muun muassa telekopiolaitteen välityksellä; siinä on vastaavasti muutettu pitkiä välimatkoja koskevia määräyksiä.

Näillä muutoksilla selvennetään kerätyn kokemuksen perusteella myös sitä työjärjestyksen määräystä, joka koskee kantajan vastausta ja vastaajan vastausta, sillä työjärjestyksessä todetaan selvästi, että valittaja voi antaa vastauksen, jos presidentti valittajan esittämästä pyynnöstä antaa siihen luvan, ja vastapuolella on oikeus vastata siihen antamalla vastaus ilman, että hänen olisi etukäteen saatava lupa vastauksen antamiselle (työjärjestyksen 117 artiklan 1 kohta).

5. Vuonna 2000 täsmennettiin tiettyjä oikeudenkäynteihin liittyviä yksityiskohtia, joihin oikeussubjektit voivat yhteisöjen tuomioistuimessa turvautua. Nämä täsmennykset koskivat erityisesti julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen liittyvien huomautusten esittämistä, jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta ja kumoamiskannetta, ennakkoratkaisumenettelyä, yhteisön sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta ja muutoksenhakua ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioihin.

5.1. Asiassa C-17/98, *Emesa Sugar*, 4.2.2000 antamassaan määräyksessä (Kok. 2000, s. I-665) yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kantajan pyynnön esittää huomautuksia julkisasiamiehen esittämästä ratkaisuehdotuksesta, sillä tästä mahdollisuudesta ei määrätä EY:n tuomioistuimen perussäännössä eikä yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksessä. Vastauksena kantajan väitteeseen, jonka mukaan tämä mahdollisuus olisi kuitenkin annettava kantajalle Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen sen oikeuskäytännön perusteella, joka koskee ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen 6 artiklan 1 kohtaa, ja erityisesti asiassa *Vermeulen* vastaan *Belgia* 20.2.1996 annetun tuomion (*Recueil des arrêts et décisions* 1996 I, s. 224) perusteella, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kun otetaan huomioon

julkisasiamiehen ja yhteisöjen tuomioistuimen välinen sekä orgaaninen että toiminnallinen yhteys, oli niin, että Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen edellä mainittua oikeuskäytäntöä ei voida soveltaa yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamiesten ratkaisuehdotuksiin. Kantajan perustavanlaatuisia oikeutta kontradiktoriseen menettelyyn ei ole loukattu siltä osin kuin juuri kontradiktorisen menettelyn päämäärän perusteella yhteisöjen tuomioistuin voi työjärjestyksensä 61 artiklan mukaan omasta aloitteestaan tai julkisasiamiehen ehdotuksesta tai myös asianosaisten pyynnöstä määrätä suullisen käsittelyn aloitettavaksi uudelleen, jos se katsoo, että sillä ei ole riittävästi tietoa asiasta tai että asia olisi ratkaistava sellaisen väitteen perusteella, josta asianosaiset eivät ole keskustelleet.

5.2. *Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien oikeudenkäyntien* osalta mainittakoon asia C-387/97, komissio v. Kreikka (tuomio 4.7.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), jossa yhteisöjen tuomioistuin sovelsi ensimmäisen kerran perustamissopimuksen 171 artiklan (josta on tullut EY 228 artikla) 2 kohdan kolmatta alakohtaa, jonka nojalla silloin, kun jäsenvaltio ei ole noudattanut yhteisöjen tuomioistuimen tuomiota, komissio voi nostaa yhteisöjen tuomioistuimessa uuden jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen ja ilmoittaa olosuhteisiin mukautetun summan, joka tämän valtion olisi maksettava uhkasakkoa. Asiassa C-45/91, komissio v. Kreikka, 7.4.1992 antamassaan tuomiossa (Kok. 1992, s. I-2509) yhteisöjen tuomioistuin oli todennut, että Helleenien tasavalta ei ollut noudattanut tiettyjä jätteistä eikä myrkyllisistä ja vaarallisista jätteistä annettujen kahden direktiivin mukaisia velvoitteitaan. Komission nostaman uuden kanteen perusteella yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Helleenien tasavalta ei ole toteuttanut edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annetun tuomion täytäntöönpanemiseksi tarvittavia kaikkia toimenpiteitä eikä näin ollen noudattanut EY:n perustamissopimuksen 171 artiklan mukaisia velvoitteitaan. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että vaikka perustamissopimuksen 171 artiklassa ei täsmennetä sitä määräaikaakaan, jonka kuluessa jäsenvaltion on pantava täytäntöön tuomio, jossa sen todetaan laiminlyöneen jäsenvelvoitteitaan, yhteisön oikeuden välittömään ja yhtenäiseen soveltamiseen liittyvä intressi edellyttää kuitenkin, että tämä täytäntöönpano aloitetaan välittömästi ja saatetaan loppuun niin pian kuin mahdollista. Uhkasakon suuruuden osalta yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että koska perustamissopimuksessa ei ole asiaa koskevia määräyksiä, komissio voi ottaa käyttöön yleisiä suuntalinjoja, kuten esimerkiksi perustamissopimuksen

171 artiklan soveltamisesta annettuun tiedonantoon⁵ ja uhkasakon laskentatavasta annettuun tiedonantoon⁶ sisältyviä suuntaviivoja, joilla pyritään vahvistamaan sellaisten uhkasakkojen laskentatavat, jotka komissio aikoo saattaa yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäviksi, erityisesti jotta jäsenvaltioiden yhdenvertainen kohtelu turvattaisiin. Vaikka nämä komission ehdotukset eivät sido yhteisöjen tuomioistuinta, ne kuitenkin antavat hyödyllisiä viitetietoja. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että koska uhkasakolla pyritään pääasiallisesti siihen, että jäsenvaltio lopettaa jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönnin mahdollisimman pian, uhkasakon määrä on vahvistettava siten, että se on asianmukainen olosuhteiden kannalta ja oikeassa suhteessa sekä todettuun jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämiseen että asianomaisen jäsenvaltion maksukykyyn nähden. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että asianomaisen jäsenvaltion velvoitteiden täytäntöönpanon kiireellisyysaste voi vaihdella siitä riippuen, minkälaisesta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä on kyse. Kun yhteisön oikeuden yhdenmukainen ja tosiasiallinen soveltaminen halutaan varmistaa määräämällä pakottavasta uhkasakosta, peruserusteina on otettava huomioon lähtökohtaisesti rikkomisen kesto, sen vakavuusaste ja kyseisen jäsenvaltion maksukyky. Näitä perusteita sovellettaessa on otettava erityisesti huomioon ne seuraukset, joita täytäntöönpanon laiminlyönnistä aiheutuu yksityisille ja julkisille eduille, ja se kiireellisyys, jolla kyseinen jäsenvaltio on saatava noudattamaan velvoitteitaan. Koska rikkomiset olivat vakavia tai erityisen vakavia ja koska ne olivat kestäneet huomattavan kauan, yhteisöjen tuomioistuin velvoitti Helleenien tasavallan maksamaan komissiolle uhkasakkona 20 000 euroa jokaiselta päivältä, jonka kyseisen tuomion täytäntöönpano viivästyy, tämän tuomion julistamisesta lukien siihen saakka, kunnes edellä mainitussa asiassa komissio vastaan Kreikka annettu tuomio on täytäntöönpantu.

Asiassa C-341/97, komissio v. Alankomaat, 13.9.2000 antamassaan määräyksessä (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että perustamissopimuksen 169 artiklassa (josta on tullut EY 226 artikla) edellytettynä virallisena huomautuksena ei voida pitää yksityiskohtaista lausuntoa, jonka komissio on lähettänyt teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä

⁵ Perustamissopimuksen 171 artiklan soveltamisesta 21 päivänä elokuuta 1996 annettu tiedonanto 96/C 242/07 (EYVL C 242, s. 6).

⁶ EY:n perustamissopimuksen 171 artiklassa määrätyn uhkasakon laskentatavasta 28 päivänä helmikuuta 1997 annettu tiedonanto 97/C 63/02 (EYVL C 63, s. 2).

annetun direktiivin 83/189/ETY⁷ 9 artiklan 1 kohdan nojalla. Tällaisen lausunnon lähettämisaikana jäsenvaltion, jolle lausunto oli osoitettu, ei voida katsoa syyllistyneen yhteisön oikeuden rikkomiseen, koska asetus oli vasta luonnosvaiheessa. Päinvastainen näkemys johtaisi siihen, että yksityiskohtainen lausunto olisi ehdollinen virallinen huomautus, jonka olemassaolo riippuisi siitä, kuinka kyseessä oleva jäsenvaltio toimii lausunnon seurauksena. Tällainen epävarmuus on ristiriidassa oikeusvarmuuden kanssa, jonka edellytetään kuuluvan sellaiseen menettelyyn, joka voi johtaa oikeudenkäyntiin. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin jätti tutkimatta komission nostaman kanteen.

5.3. Asiassa C-514/99, Ranska v. komissio (määräys 21.6.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), oli kyse säädöksestä tai päätöksestä, josta voidaan nostaa kumoamiskanne. Tämä asia kuuluu niiden riitojen joukkoon, jotka koskevat komission toteuttamia BSE:hen liittyviä kiireellisiä (suoja)toimenpiteitä. Ranskan tasavalta oli nostanut kumoamiskanteen siitä, että komissio oli sen mukaan päättänyt olla muuttamatta tai kumoamatta toimea, jolla komissio oli päättänyt poistaa brittiläisen naudanlihan tuontikiellon 1.8.1999 alkaen. Ranskan tasavalta esitti, että tällaisen päätöksen olemassaolo ilmeni asiasta vastaavan komission jäsenen 29.10.1999 esittämästä lausunnosta ja komission jäsenten muodostaman kollegion päätöksestä lähettää kantajalle virallinen huomautus sen takia, että kantaja ei ollut noudattanut kyseistä päätöstä. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvän puuttumisen vuoksi ja katsoi, ettei riidanalaisen lausunnon ja virallisen huomautuksen lähettämisen voitu katsoa olevan osoitus sellaisesta päätöksestä, jolla komissio olisi päättänyt olla muuttamatta naudanlihan tuontikiellon poistamista koskevaa päätöstä ja josta olisi voitu nostaa kumoamiskanne. Riidanalaisessa lausunnossa komission jäsen oli tyytynyt ilmaisemaan tieteellisen lautakunnan kannan ja herättämään toivoa siitä, että tuolloisiin ongelmiin löydetäisiin ratkaisu. Tällainen lausunto ei muodostanut komission kannanottoa niihin kolmatta mahdollista tartuntatapaa koskeviin tietoihin, joiden väitettiin olevan uusia ja jotka Ranskan tasavalta oli ilmoittanut komissiolle. Virallisen huomautuksen lähettäminen taas oli osoitus yksinomaan siitä, että komissio halusi osoittaa olevansa valmis ryhtymään toimenpiteisiin tuontikiellon poistamista koskevan päätöksen täytäntöönpanon laiminlyönnin johdosta.

⁷

28.3.1983 annettu neuvoston direktiivi 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8).

Asiassa C-106/98 P, Comité d'entreprise de la Société française de production, 23.5.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-3659) yhteisöjen tuomioistuin otti kantaa siihen, koskiko komission päätös, jossa valtiontuki todettiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi, erikseen tukea saavan yrityksen työntekijöitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli jättänyt näiden työntekijöiden tällaisesta päätöksestä nostaman kumoamiskanteen tutkimatta sillä perusteella, että päätös ei koskenut heitä suoraan ja erikseen. Työntekijöitä edustavien järjestöjen muutoksenhaun johdosta yhteisöjen tuomioistuin pysytti voimassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen analyysin, jonka mukaan kantajilla ei ollut henkilökohtaista intressiä asian suhteen. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi valituksen ja katsoi, että tukea saavan yrityksen työntekijöitä edustavia järjestöjä ei voida yksilöidä samalla tavalla kuin henkilöä, jolle riidanalainen päätös on osoitettu, pelkästään sillä perusteella, että kantajat ovat sopimuspuolia sosiaaliasioissa, kun riidanalaisen päätöksen perusteluista ilmenee, että sosiaaliasioiden sopimuspuolen asemalla on vain vähäinen yhteys tämän päätöksen tavoitteen kanssa ja kun valittajina olleet järjestöt eivät olleet osallistuneet perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdan (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) mukaiseen menettelyyn. Valittajien asemaa ei voida rinnastaa asemaan, jollaisesta oli kyse yhdistetyissä asioissa 67/85, 68/85 ja 70/85, Van der Kooy ym. vastaan komissio, 2.2.1988 annetussa tuomiossa (Kok. 1988, s. 219) ja asiassa C-313/90, CIFRS ym. vastaan komissio, 24.3.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-1125).

Yhdistetyissä asioissa C-15/98 ja C-105/98, Sardegna Lines, 19.10.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin totesi, että eräällä yrityksellä oli oikeus nostaa kanne komission päätöksestä, jossa kiellettiin toimialakohtainen tukijärjestelmä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että yritys, jota päätös koskee ei ainoastaan sen takia, että yritys voisi mahdollisesti saada etua riidanalaisia tukia koskevasta järjestelmästä, vaan myös sen takia, että se on todellisuudessa saanut tämän järjestelmän mukaisesti myönnettyä tukea, jonka komissio on määrännyt perittäväksi takaisin, voi vedota siihen, että päätös koskee sitä erikseen, ja riitauttaa päätöksen yhteisöjen tuomioistuimessa.

5.4. *Ennakkoratkaisumenettelyn* osalta on mainittava yhdistetyt asiat C-110/98–C-147/98, Gabalfrisa ym., tuomio 6.7.2000 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), asia C-407/98, Abrahamsson ym., tuomio 6.7.2000 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ja asia C-195/98, Österreichischer Gewerkschaftsbund, tuomio 30.11.2000 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Näissä asioissa yhteisöjen tuomioistuinta pyydettiin

tulkitsemaan EY:n perustamissopimuksen 177 artiklassa (josta on tullut EY 234 artikla) tarkoitettua tuomioistuimen käsitettä.

Tältä osin on muistettava, että arvioitaessa sitä, onko ennakkoratkaisua pyytävä toimielin perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin, mikä on yksinomaan yhteisön oikeuden mukaan ratkaistava kysymys, yhteisöjen tuomioistuin ottaa huomioon useita seikkoja, kuten toimielimen lakisääteisyyden, pysyvyyden, sen toimivallan pakollisuuden, kontradiktorisen menettelyn noudattamisen asioiden käsittelyssä, sen toimimisen oikeussääntöjen soveltajana ja sen riippumattomuuden (ks. mm. asia C-54/96, Dorsch Consult, tuomio 17.9.1997, Kok. 1997, s. I-4961, 23 kohta ja siinä mainittu oikeuskäytäntö).

Yhdistetyissä asioissa Gabalfrisa ym. ja asiassa Abrahamsson ym. yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus täsmentää sitä, mitä tarkoitetaan ennakkoratkaisupyynnön esittäneen toimielimen itsenäisyydellä. Yhdistetyissä asioissa Gabalfrisa ym. Espanjan verohallinnon yhteydessä toimiva Tribunal Económico-Administrativo esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen käsitellessään verotusta koskevia vaatimuksia, jotka oli esitetty erään hallinnon sisäisen oikaisuvaatimuksen yhteydessä. Todettuaan, että verojen ja maksujen hallinnoinnista, perinnästä ja tilityksestä vastuussa olevien elinten toiminnallinen erottaminen Tribunal Económico-Administrativoista, jotka ratkaisevat edellä mainittujen yksiköiden päätöksistä tehdyt valitukset ilman veroviranomaisten ohjeita, on taattu lailla, yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tällaiset takeet antavat Tribunal Económico-Administrativoille, toisin kuin asiassa C-24/92, Corbiau, 30.3.1993 annettussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-1277, 15 ja 16 kohta) kyseessä olleelle välittömiä veroja ja valmisteveroja käsittelevälle johtajalle, kolmannen osapuolen ominaisuuden suhteessa niihin yksiköihin, jotka ovat tehneet valituksen kohteena olevan päätöksen, sekä riittävän riippumattomuuden, jotta niitä voitaisiin pitää perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettuina tuomioistuimina. Asiassa Abrahamsson ym. antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin viittasi samoihin kriteereihin, jotka koskivat toiminnallista erottamista ja kolmannen osapuolen ominaisuutta, ja totesi, että Överklagandenämnden, joka on toimivaltainen valituslautakunta tutkimaan itsenäisesti yliopistojen ja korkeakoulujen työhönottopäätöksistä tehdyt valitukset, oli siinä määrin riippumaton, että sitä voitiin pitää perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettuna tuomioistuimena.

Asiassa C-195/98, Österreichischer Gewerkschaftsbund (tuomio 30.11.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) Oberster Gerichtshof, joka käsitteli

ensimmäisenä ja viimeisenä oikeusasteena työnantajien ja työntekijöiden etujärjestön, jolla on kelpoisuus työehtosopimusten tekemiseen, esittämää vaatimusta, joka koski työriitoihin liittyvää aineellisoikeudellista kysymystä, esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen. Tällaisessa oikeudenkäynnissä Oberster Gerichtshof ei ratkaise riitoja, jotka koskisivat konkreettista asiaa ja yksilöityjä ihmisiä. Sen täytyy perustaa oikeudellinen arviointinsa hakijan esittämiin väitteisiin. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että menettelyn tarkoituksena on ratkaisun antaminen tuomiovaltaa käyttäen, ja totesi, että lopullinen päätös sitoo asianosaisia, jotka eivät voi esittää uutta hakemusta saadakseen vahvistuspäätöksen, joka koskisi samaa tosiseikastoa ja jonka yhteydessä nostettaisiin esiin samat oikeudelliset kysymykset. Menettelyn tarkoituksena on myös toimia ratkaisevana suunnannäyttäjänä yksittäisiä työnantajia ja työntekijöitä koskevia vastaavia oikeudenkäyntejä varten. Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että Oberster Gerichtshof on perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin, kun sitä on pyydetty tekemään ratkaisu tällaisessa oikeudenkäynnissä.

5.5. *Yhteisön sopimussuhteen ulkopuolista vastuuta* koskevista asioista on mainittava yhdistetyt asiat C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, jossa Euroopan yhteisö, jota neuvosto ja komissio edustavat, oli velvoitettu 19.5.1992 annetulla välituomiolla (Kok. 1992, s. I-3061) korvaamaan vahinko, jonka kantajat olivat kärsineet sen johdosta, että neuvoston asetuksessa, sellaisena kuin sitä oli täydennetty komission asetuksella, ei ollut säädetty viitekiintiön myöntämisestä tietyille maidontuottajille. Yhteisöjen tuomioistuin vahvisti 27.1.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-203) niiden korvausten määrän, jotka Euroopan unionin neuvosto ja komissio velvoitettiin maksamaan yhteisvastuullisesti maidontuottajille.

5.6. Sen osalta, missä määrin yhteisöjen tuomioistuin on toimivaltainen harjoittamaan valvontaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioihin nähden, on mainittava asia C-210/98 P, Salzgitter (tuomio 13.7.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), jossa yhteisöjen tuomioistuin korosti, että tuomioistuimen on tutkittava viran puolesta komission toimivaltaa koskeva kysymys, vaikka yksikään asianosaisista ei olisi sitä vaatinut. Tässä asiassa oli kyse komission päätöksestä, jolla hylättiin Saksan hallituksen suunnitelma myöntää tukea erälle Saksan uusissa Ländereissä sijaitsevalle terästeollisuusyritykselle, mutta suunnitelmaa ei hylätty sillä perusteella, että tästä suunnitelmasta ilmoitettiin asetetun määräajan jälkeen, vaan sillä perusteella, että komissio ei ollut ajallisesti toimivaltainen hyväksymään sitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli hylännyt tästä komission

päätöksestä nostetun kumoamiskanteen käsittelemättä tuomioissaan myöhässä tehtyä ilmoitusta. Yhteisöjen tuomioistuin, jolle valitettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiosta, korosti, että viidennessä terästukisäännöstössä tukisuunnitelmien ilmoittamiselle asetettu määräaika oli preklusiivinen, koska mitään myöhässä ilmoitettua tukisuunnitelmaa ei ole mahdollista hyväksyä. Tästä seurasi, että jos suunnitelmaa ei ollut ilmoitettu komissiolle ennen nimenomaisesti määrätyn määräajan päättymistä, komissiolla ei ole oikeutta hyväksyä tukea. Siltä osin kuin kysymys koski komission toimivaltaa ja kun tuomioistuimen näin ollen piti tutkia se viran puolesta, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on menetellyt virheellisesti jättäessään toteamatta, että koska suunnitelma oli ilmoitettu vasta viidennen terästukisäännöstön 6 artiklassa asetetun määräajan jälkeen, komissio ei voinut mitenkään hyväksyä suunnitelman mukaista tukea. Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiolauselman oli kuitenkin muilla oikeudellisilla perusteilla perusteltu, yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi valituksen.

6. *Yleisiä oikeusperiaatteita* koskeva yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö kehittyi huomattavasti kuluneena vuonna. Kehitys koski lähinnä yhteisön ja jäsenvaltioiden vastuuta vahingosta, jota yksityisille on aiheutunut yhteisön oikeuden loukkaamisesta, oikeudenkäynnin itsenäisyyden periaatteen ja komission asiakirjoihin tutustumista koskevan yleisen periaatteen välistä suhdetta sekä puolustautumisoikeuksia.

6.1. Siltä osin kuin kyse on siitä, onko yhteisö vastuussa yksityisille oikeussubjekteille yhteisön oikeuden loukkaamisesta, on mainittava, että yhteisöjen tuomioistuin katsoi asiassa C-352/98 P, Bergaderm, 4.7.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskoelmassa), että yhteisön oikeuden käsitettä, jonka mukaan toimielin on syyllistynyt yhteisön oikeuden riittävän ilmeiseen rikkomisen ja joka on yksi kolmesta tämän vastuun syntymisedellytyksistä, on tulkittava samoin, olipa kyse toimielimestä tai jäsenvaltiosta. Konkurssissa oleva kosmetiikkayhtiö ja tämän yhtiön toimitusjohtaja olivat nostaneet kanteen, jolla vaadittiin korvausta vahingosta, jonka kantajat väittivät itselleen aiheutuneen kosmeettisia valmisteita koskevan komission direktiivin valmistelusta ja hyväksymisestä, mutta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli hylännyt tämän kanteen. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi sille tehdyn valituksen ja palautti mieleen yhdistetyissä asioissa C-46/93 ja C-48/93, Brasserie du Pêcheur ja Factortame, 5.3.1996 annetun tuomion (Kok. 1996, s. I-1029), jonka mukaan edellytykset, joiden täytyessä jäsenvaltio vastaa yhteisön oikeutta rikkomalla yksityisille aiheutetuista vahingoista, eivät saa olla erilaisia kuin yhteisön vastuuta sääntelevät

edellytykset vastaavanlaisissa tilanteissa, paitsi jos tämä on erityisistä syistä perusteltua. Niitä oikeuksia, joita yksityisillä on yhteisön oikeuden nojalla, ei voida suojella eri tavalla sen mukaan, onko vahingon aiheuttanut kansallinen vai yhteisön toimielin. Yhteisön oikeudessa tunnustetaan oikeus korvaukseen silloin, kun kolme edellytystä täyttyy, eli kun rikotun oikeusnormin tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun vahinko, joka on aiheutunut henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä rikkomiseen. Sekä yhteisön sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun että jäsenvaltioiden sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun osalta ratkaiseva peruste yhteisön oikeuden rikkomisen luokitteluksi riittävän ilmeiseksi on jäsenvaltion tai yhteisön toimielimen harkintavallalle asetettujen rajojen ilmeinen ja vakava ylittäminen. Jos jäsenvaltion tai kyseessä olevan toimielimen harkintavalta on oleellisesti vähentynyt tai jopa olematon, pelkästään yhteisön oikeuden rikkomisen voidaan katsoa olevan riittävän ilmeinen rikkominen. Sen väitteen osalta, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan, että kyseinen direktiivi oli normatiivinen toimi, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että se, onko toimielimen toimenpide yleinen vai yksittäinen, ei ole määräävä kriteeri kyseessä olevan toimielimen harkintavallan rajojen määrittämiseksi.

Asiassa C-424/97, Haim, 4.7.2000 annetussa tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) on myös tiettyjä viitteitä siitä harkintavallasta, joka on otettava huomioon arvioitaessa, onko jäsenvaltio syyllistynyt yhteisön oikeuden riittävän ilmeiseen rikkomiseen. Hammaslääkäri Haim oli nostonut sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvien hammaslääkäreiden järjestöä, joka oli julkisoikeudellinen elin, vastaan kanteen, jossa hän vaati vahingonkorvausta siitä ansionmenetyksestä, jonka Haim väitti kärsineensä sen vuoksi, että kyseinen järjestö oli kieltäytynyt kirjaamasta häntä hammaslääkäreiden rekisteriin ja täten rikkonut yhteisön oikeutta. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitettiin ennakkoratkaisukysymys siitä, oliko yhteisön oikeutta rikottu riittävän ilmeisesti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä tarkoitetulla tavalla, kun kansallinen viranomainen on soveltanut yhteisön oikeuden vastaisia kansallisia säännöksiä tai kun se on soveltanut kansallista oikeutta yhteisön oikeuden vastaisesti, pelkästään sen takia, että virkamiehellä ei ollut mitään harkintavaltaa päätöstä tehdessään. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi, että sen harkintavallan olemassaolo ja laajuus, joka on otettava huomioon, kun arvioidaan, onko jäsenvaltio rikkonut yhteisön oikeutta vai ei, on määritettävä yhteisön oikeuden eikä kansallisen oikeuden perusteella. Sille virkamiehelle tai laitokselle, joka on rikkonut yhteisön oikeutta, kansallisessa oikeudessa mahdollisesti myönnetyllä harkintavallalla ei siis ole merkitystä tässä suhteessa.

Yhteisöjen tuomioistuin lisäsi, että kunkin jäsenvaltion on varmistauduttava siitä, että yksityisille oikeussubjekteille yhteisön oikeuden noudattamatta jättämisestä aiheutuva vahinko korvataan siitä riippumatta, mikä julkisen vallan yksikkö on yhteisön oikeutta rikkonut ja mille niistä kyseisen jäsenvaltion oikeuden mukaan lähtökohtaisesti kuuluu korvauksen maksamisesta huolehtiminen. Jäsenvaltion ei kuitenkaan ole välttämättä itse korvattava yhteisön oikeuden vastaisista valtiosisäisistä toimenpiteistä yksityisille aiheutuneita vahinkoja, jotta kyseisen jäsenvaltion yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteet tulisivat täytetyiksi. Niinpä jäsenvaltioissa, joissa tiettyjä lainsäädäntötehtäviä tai hallinnollisia tehtäviä hoitavat keskitetysti paikallishallinnon yksiköt, joilla on jonkinasteinen itsehallinto, tai muut valtiosta oikeudellisesti erilliset julkisoikeudelliset elimet, julkisoikeudellinen elin, joka on toteuttanut valtiosisäisiä toimenpiteitä yhteisön oikeuden vastaisesti ja aiheuttanut yksityisille vahinkoa, voi korvata vahingon. Se, että jäsenvaltion lisäksi julkisoikeudellinen elin on korvausvastuussa yksityisille sellaisista toimenpiteistä aiheutuneista vahingoista, jotka se on toteuttanut yhteisön oikeuden vastaisesti, ei ole ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa.

6.2. Yhdistetyissä asioissa C-174/98 P ja C-189/98 P, Alankomaat ja van der Wal vastaan komissio, 11.1.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-1) yhteisöjen tuomioistuimen oli otettava kantaa siihen suhteeseen, joka vallitsee oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä koskevan oikeuden, komission asiakirjoihin tutustumista koskevan yleisen periaatteen ja yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista tehdyssä päätöksessä 94/90/EHTY, EY, Euratom tarkoitettussa oikeudenkäynnissä tapahtuvan yleisen edun suojaamisen välillä.⁸ Asianajaja van der Wal oli osakas yrityksessä, joka hoiti yhteisön oikeutta käsitteleviä juttuja. Hän oli pyytänyt komissiolta jäljennöksiä tietyistä kirjeistä, joilla komissio oli vastannut kysymyksiin, joita kansalliset tuomioistuimet olivat esittäneet sille EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) soveltamista koskevan komission ja kansallisten tuomioistuinten välisen yhteistyön mukaisesti.⁹ Komission päätti evätä asianajaja van der Walilta oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin sillä perusteella, että vastausten paljastaminen voisi loukata yleistä etua ja erityisesti hyvää oikeudenkäyttöä. Asianajaja van der Wal nosti tällöin kumoamiskanteen tästä päätöksestä ensimmäisen oikeusasteen

⁸ 8.2.1994 tehty päätös 94/90/EHTY, EY, Euratom (EYVL L 46, s. 58).

⁹ Tiedonanto 93/C 39/05 komission ja kansallisten tuomioistuinten välisestä yhteistyöstä perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa sovellettaessa (EYVL C 39, s. 6).

tuomioistuimessa, joka hylkäsi kanteen. Asiaa muutoksenhaun perusteella käsitellessään yhteisöjen tuomioistuin korosti, että yhteisön oikeuden yleinen periaate, jonka mukaan jokaisella on oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja joka perustuu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan, sisältää oikeuden erityisesti toimeenpanovallasta riippumattomaan tuomioistuimeen, mutta että tästä oikeudesta ja jäsenvaltioiden yhteisestä valtiosääntöperinteestä ei kuitenkaan voida päätellä sitä, että välttämättä vain sillä tuomioistuimella, jonka käsiteltäväksi oikeusriita on saatettu, olisi oikeus antaa tilaisuus tutustua kyseiseen oikeudenkäyntiin liittyviin asiakirjoihin. Määritettäessä sitä, missä tilanteessa komission on sen yhteistyön osalta, jota komissio tekee kansallisten tuomioistuinten kanssa viimeksi mainittujen soveltaessa perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa, kieltäydyttävä antamasta tilaisuutta tutustua hallussaan oleviin asiakirjoihin sillä perusteella, että päätöksessä 94/90/EHTY, EY, Euratom tarkoitettu yleinen etu voi vaarantua, on otettava huomioon tapa, jolla kyseinen yhteistyö toteutetaan. Jos asiakirjat, joita komissio antaa kansallisille tuomioistuimille, ovat sellaisia asiakirjoja, joita komissiolla jo on tai joissa, vaikka ne onkin laadittu tiettyä oikeudenkäyntiä varten, ainoastaan selvitetään tällaisten asiakirjojen sisältöä tai joissa komissio tyytyy ilmaisemaan yleisen kannan, joka on riippumaton kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevaan asiaan liittyvistä tiedoista, komission on arvioitava tapauskohtaisesti, kuuluvatko kyseiset asiakirjat päätöksellä 94/90/EHTY, EY, Euratom hyväksytyissä käytännösäännöissä lueteltujen poikkeusten soveltamisalaan. Sen sijaan silloin, kun komission toimittamat asiakirjat sisältävät oikeudellisia tai taloudellisia analyyseja, jotka on tehty kansallisen tuomioistuimen toimittamien tietojen perusteella, niihin on sovellettava kansallisia menettelysäännöksiä samoin kuin kyseisiä säännöksiä sovelletaan mihin tahansa muuhun asiantuntijalausuntoon, ja erityisesti niitä sääntöjä, jotka koskevat tietojen paljastamista. Tällaisten asiakirjan osalta komission on varmistuttava siitä, ettei asiakirjojen luovuttamisella rikota kansallista oikeutta. Jos komissio on epävarma asiasta, sen on käännyttävä kansallisen tuomioistuimen puoleen ja kieltäydyttävä antamasta tietoja ainoastaan, jos kansallinen tuomioistuin vastustaa kyseisten asiakirjojen luovuttamista. Niinpä tulkitessaan päätöstä 94/90/EHTY, EY, Euratom siten, että poikkeus, joka koskee yleisen edun turvaamista oikeudenkäynnin osalta, merkitsee komission velvollisuutta kieltäytyä antamasta tietoja asiakirjoista, joita se on laatinut tiettyä oikeudenkäyntiä varten, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen. Yhteisöjen tuomioistuin kumosi tämän johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion samoin kuin komission päätöksen, jolla asianajaja van der Walilta evättiin oikeus tutustua kyseisiin asiakirjoihin.

6.3. Asiassa C-462/98 P, *Mediocurso*, 21.9.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen missä tahansa menettelyssä, jota käydään tiettyä henkilöä vastaan ja joka voi päättyä hänelle vastaiseen päätökseen, on yhteisön oikeuden peruseriaate, jota on noudatettava, vaikka tästä menettelystä ei olisi annettu mitään määräyksiä. Tämä periaate edellyttää, että henkilöille, joille päätökset on osoitettu ja joiden etuihin ne merkittävästi vaikuttavat, annetaan mahdollisuus ilmaista tehokkaasti kantansa. Eräs yhtiö oli nostanut kumoamiskanteen kahdesta komission päätöksestä, joilla pienennettiin Euroopan sosiaalirahastosta tietyille koulutushankkeille maksettavan taloudellisen tuen määrää, erityisesti sillä perusteella, että kyseisen yrityksen oikeutta tulla etukäteen kuulluksi ei ollut kunnioitettu. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen hylättyä puolustautumisoikeuksien loukkaamista koskevan kanneperusteen yhtiö valitti yhteisöjen tuomioistuimeen. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että komissio tai sen puolesta kukaan muu ei ollut kehottanut valittajaa esittämään kohtuullisessa ajassa huomautuksiaan asiakirjoista, joista ilmenee tosiseikkoja, joista valittajaa arvosteltiin ja joiden johdosta komissio teki Euroopan sosiaalirahaston taloudellisen tuen pienentämistä koskevat päätöksensä, joten valittajalle ei ollut annettu mahdollisuutta esittää tehokkaasti kantaansa sitä vastaan käytetyistä seikoista. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on menetellyt virheellisesti todetessaan, että valittajan oikeutta tulla tehokkaasti kuulluksi olisi kunnioitettu. Tämän johdosta yhteisöjen tuomioistuin kumosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion ja komission päätökset, joilla Euroopan sosiaalirahaston taloudellista tukea pienennettiin.

7. *Yhteisön oikeuden ja kansainvälisen oikeuden välisen suhteen osalta* yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui yhdistetyissä asioissa C-62/98 ja C-84/98, komissio vastaan Portugal (tuomio 4.7.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), tilaisuus täsmentää EY:n perustamissopimuksen 234 artiklan ensimmäisen kohdan (josta on tullut EY 307 artiklan ensimmäinen kohta) soveltamisalaa. Kyseinen artikla koskee jäsenvaltioiden sellaisia oikeuksia ja velvollisuuksia, jotka johtuvat ennen kyseisen perustamissopimuksen voimaantulemista tehdyistä sopimuksista. Yhteisöjen tuomioistuimessa nostettiin kaksi kannetta, joissa komissio vaati yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Portugalin tasavalta ei ollut noudattanut palvelujen tarjoamisen vapauden periaatteen soveltamisesta jäsenvaltioiden väliseen meriliikenteeseen sekä jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliseen meriliikenteeseen annetun asetuksen N:o 4055/86 mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ollut irtisanonut eikä mukauttanut kahta yhteisön ulkopuolisten maiden kanssa ennen yhteisöihin liittymistään tekemäänsä

merikuljetussopimusta.¹⁰ Yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että perustamissopimuksen 234 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti, että perustamissopimuksen soveltaminen ei vaikuta asianomaisen jäsenvaltion sitoutumiseen yhtäältä kunnioittaa niitä kolmansien maiden oikeuksia, jotka johtuvat perustamissopimusta edeltävästä sopimuksesta, ja toisaalta noudattaa vastaavia velvollisuuksiaan. Tämän määräyksen toisessa kohdassa jäsenvaltiot kuitenkin velvoitetaan käyttämään kaikkia aiheellisia keinoja mahdollisten ristiriitojen poistamiseksi tällaisen sopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen väliltä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Portugalin tasavalta ei ole onnistunut muuttamaan riidanalaisia sopimuksia diplomaattisin keinoin asetuksessa N:o 4055/86 säädetyissä määräajoissa. Yhteisön ulkopuolisen sopimusvaltion vaikea poliittinen tilanne ei riitä oikeuttamaan sitä, että jäsenvaltio voisi jatkuvasti jättää noudattamatta perustamissopimuksen nojalla sille kuuluvia velvoitteita. Jos jäsenvaltiolla on vaikeuksia, joiden johdosta sopimuksen muuttaminen on mahdotonta, kyseisen jäsenvaltion on irtisanottava sopimus, jos sen irtisanominen on mahdollista kansainvälisen oikeuden mukaan. Tasapaino, joka vallitsee jäsenvaltion ulkopoliitiikkaan liittyvien etujen ja yhteisön edun välillä, on saanut ilmauksensa perustamissopimuksen 234 artiklassa, koska tässä määräyksessä annetaan jäsenvaltiolle mahdollisuus sivuuttaa yhteisön oikeuden normi niiden oikeuksien kunnioittamiseksi, joita kolmansilla mailla on aiemmin tehdyn sopimuksen perusteella, ja näitä oikeuksia vastaavien velvollisuuksiensa noudattamiseksi. Tässä artiklassa jäsenvaltiolle annetaan myös mahdollisuus valita aiheelliset keinot, joilla kyseinen sopimus saatetaan yhteisön oikeuden mukaiseksi. Nyt käsiteltävinä olevissa asioissa riidanalaisissa sopimuksissa on kuitenkin lauseke, jossa nimenomaisesti määrätään, että sopimuspuolilla on mahdollisuus sopimuksen irtisanomiseen, joten jos Portugalin tasavalta irtisanoo sopimuksen, tällä ei loukata niitä oikeuksia, joita yhteisön ulkopuolisilla valtioilla on tämän sopimuksen nojalla. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin piti jäsenvelvoitteiden noudattamatta jättämistä toteennäytettynä.

Yhteisöjen tuomioistuin myös tarkasteli toimivaltaansa tulkita kaupan liittyvistä teollis- ja tekijänoikeuksien näkökohdista tehdyn sopimuksen (jäljempänä TRIPS-sopimus; kyseinen sopimus on Maailman kauppajärjestön perustamissopimuksen liitteenä) 50 artiklan tulkintaa. Todettakoon, että asiassa C-53/96, *Hermès*, 16.6.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-3603) yhteisöjen tuomioistuin oli jo todennut, että myöhempien tulkintaerojen

¹⁰

Neuvoston 22.12.1986 antama asetus N:o 4055/86 (EYVL L 378, s. 1).

välttämiseksi tavaramerkkien alalla se oli toimivaltainen tulkitsemaan TRIPS-sopimuksen 50 artiklaa, vaikka tässä artikkelissa määrätyistä toimista samoin kuin siihen liittyvistä menettelysäännöistä säädetään asianomaisen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä, koska TRIPS-sopimus on yhteisön ja sen jäsenvaltioiden jaetun toimivallan nojalla tekemä sopimus ja koska TRIPS-sopimuksen 50 artiklaa voidaan joutua soveltamaan sekä kansallisessa oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin että yhteisön oikeudessa säänneltyihin tilanteisiin.

Yhdistetyissä asioissa C-300/98 ja C-392/98, Dior ja Assco (tuomio 14.12.2000, Kok. 2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin kysyi, rajoittuuko yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta tulkita TRIPS-sopimuksen 50 artiklaa yksinomaan tavaramerkkioikeutta koskeviin tilanteisiin. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi, että sen toimivalta tulkita TRIPS-sopimuksen 50 artiklaa ei rajoitu koskemaan pelkästään näitä tilanteita. TRIPS-sopimuksen 50 artikla nimittäin on menettelysääntö, jota on tarkoitus soveltaa samalla tavalla kaikissa sen soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa ja joka on sovellettavissa niin kansallisen kuin yhteisön oikeuden piiriin kuuluihin tilanteisiin. Tämä tiiviin yhteistyön velvollisuus, joka kuuluu jäsenvaltioille ja yhteisöjen toimielimille, kun ne täyttävät niitä sitoumuksia, jotka ne ovat ottaneet WTO-sopimusta ja siis myös TRIPS-sopimusta koskevan, jakamansa sopimuksentekovallan nojalla, edellyttää sekä käytännön syistä että oikeudellisista syistä, että jäsenvaltioiden ja yhteisöjen tuomioistuimet tulkitsevat kyseistä menettelysääntöä yhdenmukaisella tavalla. Ainoastaan yhteisöjen tuomioistuin voi jäsenvaltioiden tuomioistuimen kanssa perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla suoritettavassa yhteistyössä taata tällaisen säännön yhdenmukaisen tulkinnan. Asiassa esitettiin myös kysymys TRIPS-sopimuksen 50 artiklan välittömästä vaikutuksesta yhteisön oikeudessa, ja yhteisöjen tuomioistuin vastasi tähän, että kun on kyse alasta, johon TRIPS-sopimusta sovelletaan ja jota koskevia säännöksiä yhteisö on jo antanut, jäsenvaltioiden lainkäyttöelinten on yhteisön oikeuden mukaan sovellettava kansallisia säännöksiään tällaista alaa koskevien oikeuksien suojaamista koskevista välitoimista määrätessään siten, että ne noudattavat TRIPS-sopimuksen 50 artiklan sanamuotoa ja tarkoitusta mahdollisimman tarkasti. Kun sen sijaan on kyse alasta, josta yhteisö ei ole vielä antanut säännöksiä ja joka siis kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan, teollis- ja tekijänoikeuksien suojaaminen ja lainkäyttöelinten tätä varten toteuttamat toimenpiteet eivät kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Yhteisön oikeudessa ei näin ollen määrätä eikä suljeta pois sitä, että tietyn jäsenvaltion oikeusjärjestyksessä tunnustettaisiin yksityisille oikeus vedota

suoraan TRIPS-sopimuksen 50 artiklan 6 kohtaan sisältyvään oikeusnormiin tai että tuomioistuimella olisi velvollisuus soveltaa tällaista normia viran puolesta.

8. *Toimielimiä koskevan oikeuden* osalta suurin osa riidoista koski jälleen kerran yhteisön säädösten, päätösten ja muiden toimien oikeudellisen perustan määrittämistä. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi kahdessa asiassa perustamissopimuksen 129 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 152 artikla) ja perustamissopimuksen kahden muun artiklan eli yhtäältä 43 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 37 artikla) ja toisaalta 100 a artiklan (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla) välistä suhdetta.

Asiassa C-269/97, komissio vastaan neuvosto (tuomio 4.4.2000, Kok. 2000, s. I-2257), komissio oli nostanut kumoamiskanteen nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän sekä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden merkitsemisen käyttöönottamisesta annetusta neuvoston asetuksesta, joka oli yksimielisesti hyväksytty perustamissopimuksen 43 artiklan nojalla. Komissio väitti, että tämän asetuksen oikea oikeudellinen perusta olisi ollut perustamissopimuksen 100 a artikla ja että kyseinen asetus olisi näin ollen pitänyt hyväksyä yhteispäätösmenettelyssä. Komission mukaan perustamissopimuksen 100 a artiklaan turvautuminen oli perusteltua siksi, että kanteen kohteena olevan asetuksen päätavoitteena on EY:n perustamissopimuksen 129 artiklassa tarkoitettu ihmisten terveyden suojeleminen ja että parlamentin on näin tärkeällä alalla voitava osallistua lainsäädäntömenettelyyn. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kanteen ja muistutti, että yhteisön toimivaltajärjestelmässä toimen oikeudellisen perustan valinnan on perustuttava objektiivisiin seikkoihin, jotka voivat olla yhteisöjen tuomioistuimen suorittaman valvonnan kohteena. Tällaisiin seikkoihin kuuluvat erityisesti toimen tarkoitus ja sisältö. Tältä osin ei ole merkitystä toimielimen toivomuksella saada osallistua tiiviimmin tietyn toimen antamiseen, toimen soveltamisalalla muuta tarkoitusta varten tehdyllä työllä tai toimen antamisen asiayhteydellä. Perustamissopimuksen 43 artikla on asianmukainen oikeudellinen perusta kaikille niille perustamissopimuksen liitteessä II luetelluille maataloustuotteiden tuotantoa ja kaupan pitämistä koskeville toimille, joilla myötävaikutetaan perustamissopimuksen 39 artiklassa luetellun yhteisen maatalouspolitiikan yhden tai useamman päämäärän saavuttamiseen. Kanteen kohteena olleessa asetuksessa säädetään naudanlihan ja naudanlihatuotteiden tuotantoa ja markkinoimista koskevista edellytyksistä, jotta näiden edellytysten avoimuutta parannettaisiin, ja kyseisen asetuksen pääasiallisena tarkoituksena on saavuttaa perustamissopimuksen 39 artiklassa vahvistetut päämäärät eli erityisesti palauttaa vakaus kyseisten tuotteiden markkinoille. Tätä päätelmää ei horjuta se seikka, että kanteen kohteena

olevalla asetuksella käyttöön otetulla järjestelmällä on myönteisiä vaikutuksia kansanterveyden suojelun kannalta. Terveiden suojelu myötävaikuttaa sitä paitsi perustamissopimuksen 39 artiklan 1 kohdassa lueteltujen yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden saavuttamiseen, etenkin kun maataloustuotanto on suoraan riippuvainen siitä, millainen menekki tuotannolla on terveydestään entistä enemmän huolissaan olevien kuluttajien keskuudessa.

Toisessa asiassa eli asiassa C-376/98, Saksa vastaan parlamentti ja neuvosto (tuomio 5.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), Saksan liittotasavalta vaati yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan tupakkatuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponsorointia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/43/EY, joka oli annettu EY:n perustamissopimuksen 100 a artiklan nojalla. Kanteensa tueksi Saksan liittotasavalta esitti, että perustamissopimuksen 100 a artikla ei ole asianmukainen oikeudellinen perusta direktiiville. Tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli ensin sisämarkkinoita koskevaa kysymystä ja sitten kilpailun vääristymistä koskevaa kysymystä. Sisämarkkinoiden osalta yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että perustamissopimuksen 100 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen toimenpiteiden tarkoituksena on parantaa sisämarkkinoiden toteuttamisen ja toiminnan edellytyksiä. Kyseisen artiklan tulkinta siten, että sillä annettaisiin yhteisön lainsäätäjälle yleistöimivalta sisämarkkinoista säätämiseksi, olisi paitsi edellä mainittujen määräysten sanamuodon vastainen, myös ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 3 b artiklassa (josta on tullut EY 5 artikla) määrätyn sen periaatteen kanssa, jonka mukaan yhteisön toimivalta on erityistoimivaltaa. Perustamissopimuksen 100 a artiklan perusteella hyväksytyn toimen tosiasiallisena tarkoituksena on lisäksi oltava sisämarkkinoiden toteuttamista ja toimintaa koskevien edellytysten parantaminen. Vaikka on totta, että 100 a artiklan käyttö oikeudellisena perustana on mahdollista silloin, kun pyritään ehkäisemään sellaisten tulevien kaupan esteiden syntymistä, jotka saattavat aiheutua jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön eriytymisestä, tällaisten esteiden syntymisen on kuitenkin oltava todennäköistä ja kyseisen toimenpiteen tavoitteena on oltava niiden ehkäiseminen. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että perustamissopimuksen 129 artiklan 4 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan nojalla ei voida suorittaa jäsenvaltioiden sellaisten lakien ja asetusten yhdenmukaistamista, joiden tarkoituksena on suojella ja edistää ihmisten terveyttä, ja että perustamissopimuksen muita artikloja ei voida käyttää oikeudellisena perustana sen nimenomaisen kiellon kiertämiseksi, joka perustamissopimuksen 129 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa on asetettu yhdenmukaistamiselle. Yhteisöjen tuomioistuin totesi tässä asiassa, että

perustamissopimuksen 100 a artikla saattaisi näin ollen lähtökohtaisesti sallia sellaisen direktiivin antamisen, jolla kielletään tupakkatuotteiden mainonta aikakaus-, viikko- ja sanomalehdissä kyseisten lehtien vapaan liikkuvuuden varmistamiseksi. Mainontakielto julisteiden, päivänvarjojen, tuhkakuppien ja muiden hotelleissa, ravintoloissa ja kahviloissa käytettävien tavaroiden osalta sekä elokuvissa esitettäviä mainoksia koskeva kielto ei millään tavoin helpota asianomaisten tuotteiden kauppaa. Direktiivissä ei myöskään varmisteta niiden tuotteiden vapaata liikkuvuutta, jotka ovat direktiivin säännösten mukaisia. Kilpailun vääristymisen osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että jos tuntuvilla kilpailun vääristymillä voitaisiin perustella perustamissopimuksen 100 a artiklan käyttöä joidenkin sponsoroinnin muotojen kieltämiseksi, kyseiset vääristymät eivät kuitenkaan salli sitä, että tätä oikeudellista perustaa käytetään sellaiselle yleiselle mainontakiellolle, josta direktiivissä säädetään. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi kanteen ja kumosi kanteen kohteena olevan direktiivin.

9. *Tavaroiden vapaan liikkuvuuden alalla* yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli useissa asioissa sitä, onko EY:n perustamissopimuksen 30 tai 34 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 29 artikla) kanssa ristiriidassa sellaiset kansalliset säännökset, jotka koskevat tavaroiden etiketointiä, elintarvikkeiden liikkuvaa kauppaa, väärennetyksi epäiltyjen tavaroiden tullissa suoritettavaa haltuunottomenettelyä tai velvollisuutta pullottaa viini tuotantoalueella, jotta sen osalta voitaisiin käyttää alkuperänimitystä. Muissa asioissa yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi direktiivejä, jotka koskevat tavaroiden vapaan liikkuvuuden erityisempiä аспектеja, kuten esimerkiksi yhteisön ulkopuolisista maista peräisin olevien kasvien maahantuontia tai teknisten normien ja määräysten alalla noudatettavaa ilmoitusmenettelyä.

9.1. Perustamissopimuksen 30 artiklan osalta on mainittava asiassa C-366/98, Geffroy, 12.9.2000 annettu tuomio (ei vielä julkaistu oikeustapauskoelmassa). Tässä asiassa oli kyse kansallisesta lainsäädännöstä, jonka mukaan elintarvikkeiden kaikkien pakollisten pakkausmerkintöjen oli oltava ranskankielisiä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi tältä osin, että perustamissopimuksen 30 artiklan ja elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun direktiivin kanssa on ristiriidassa kansallinen lainsäädäntö, jossa velvoitetaan käyttämään tiettyä kieltä elintarvikkeiden pakkausmerkinnöissä eikä anneta mahdollisuutta käyttää muuta ostajien helposti ymmärtämää kieltä tai turvata ostajan tiedonsaanti muilla keinoilla.

Yhteisöjen tuomioistuin totesi perustamissopimuksen 30 artiklan osalta asiassa C-254/98, TK-Heimdienst, 13.1.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-151), että tämän määräyksen kanssa on ristiriidassa kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan tietyt elintarvikkeita myyvät elinkeinon harjoittajat voivat harjoittaa liikkuvaa kauppaa tietyllä hallintoalueella vain, jos he harjoittavat liiketoimintaansa kiinteässä toimipaikassa, jossa myös liikkuvassa kaupassa myytäväksi tarjottavat tuotteet ovat myynnissä ja joka sijaitsee tällä hallintoalueella tai siihen rajoittuvassa kunnassa. Tällainen lainsäädäntö koskee tiettyjen tuotteiden myyntijärjestelyjä, sillä siinä määritetään ne maantieteelliset alueet, joilla kukin kyseeseen tuleva toimija voi myydä tuotteitaan tällä myyntimenetelmällä.

Vaikka tällaista lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin valtion alueella toimiviin taloudellisiin toimijoihin, se tosiasiallisesti haittaa enemmän muista jäsenvaltioista tuotavien tuotteiden pääsyä tuontivaltion markkinoille kuin kotimaisten tuotteiden pääsyä niille. Tätä johtopäätöstä ei horjuta se, että valtion alueen kussakin osassa tällä lainsäädännöllä on vaikutusta sekä valtion alueen muista osista peräisin olevien tuotteiden menekkiin että muista jäsenvaltioista tuotujen tuotteiden menekkiin. Jotta valtiollista toimenpidettä voitaisiin pitää tuotteiden vapaata liikkuvuutta koskevilla säännöillä tarkoitettuna syrjivänä tai protektionistisena toimenpiteenä, ei ole tarpeen, että tämä toimenpide johtaa kaikkien kotimaisten tuotteiden suosimiseen tai että se asettaa ainoastaan maahan tuodut tuotteet mutta ei kotimaisia tuotteita epäedulliseen asemaan. Tällaista lainsäädäntöä ei voida perustella sillä, että kansallisella lainsäädännöllä on tarkoitus taata paikallisten yritysten hyväksi se, että hankinnat tehdään lähistöltä, koska yksinomaan taloudellisilla tavoitteilla ei voida perustella tavaroiden vapaan liikkuvuuden perustavanlaatuisen periaatteen rajoittamista, eikä sitä voida perustella myöskään kansanterveyden suojelemisella, koska tämä tavoite voidaan saavuttaa toimenpiteillä, joiden vaikutukset rajoittavat yhteisön sisäistä kauppaa vähemmän.

Asiassa C-23/99, komissio vastaan Ranska (tuomio 26.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), komissio vaati yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ollut noudattanut EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön perusteella pannut täytäntöön tulliviranomaisten suorittamia haltuunottomenettelyjä, jotka kohdistuvat tavariin, jotka on laillisesti valmistettu yhdessä Euroopan yhteisön jäsenvaltiossa ja jotka on tarkoitettu sen jälkeen, kun ne on kuljetettu Ranskan alueen kautta, saatettaviksi toisen jäsenvaltion markkinoille, jossa niitä voidaan myydä laillisesti. Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi kanteen ja korosti, että

kyseisen kansallisen lainsäädännön mukaan kansalliset tulliviranomaiset voivat auton varaosien mallioikeuden haltijan pyynnöstä ottaa haltuunsa varaosat, joiden oletetaan olevan väärennetyjä tavaroita, kymmenen päivän ajaksi, jona aikana hakija voi saattaa asian toimivaltaisten kansallisten tuomioistuinten käsiteltäväksi. Tällainen lainsäädäntö rajoittaa tavaroiden vapaata liikkuvuutta. Yhteisön sisäisessä kauttakuljetuksessa tavarat kuljetetaan jäsenvaltiosta toiseen yhden tai useamman jäsenvaltion alueen kautta, eikä siihen liity suojatun mallin ulkomuodon käyttämistä. Yhteisön sisäinen kauttakuljetus ei siten ole osa malleja koskevan teollisoikeuden ja kaupallisen oikeuden ydinsisältöä. Koska tuotteen valmistus ja myynti ovat laillisia niissä jäsenvaltioissa, joissa sitä valmistetaan ja myydään, on katsottava, että tavaroiden vapaan liikkuvuuden estettä, joka aiheutuu siitä, että tuote otetaan kauttakuljetusvaltion tullissa haltuun sen kauttakuljetuksen estämiseksi, ei voida perustella EY:n perustamissopimuksen 36 artiklassa (josta on tullut EY 30 artikla) määrättyllä teollisoikeuksien ja kaupallisten oikeuksien suojelemisella.

Perustamissopimuksen 34 artiklan osalta on mainittava 16.5.2000 asiassa C-388/95, Belgia vastaan Espanja, annettu tärkeä tuomio (Kok. 2000, s. I-3123). Tämä tuomio on yksi niistä harvoista, joissa on kyse sellaisesta jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevasta menettelystä, jonka jäsenvaltio on pannut vireille toista jäsenvaltiota vastaan EY:n perustamissopimuksen 170 artiklan (josta on tullut EY 227 artikla) nojalla.

Belgian kuningaskunta väitti, että Espanjan kuningaskunta ei ollut noudattanut EY:n perustamissopimuksen 34 artiklan, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut sitä asiassa C-47/90, Delhaize ja Le Lion, 9.6.1992 antamassaan tuomiossa (Kok. 1992, s. I-3669), ja EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan (josta on tullut EY 10 artikla) mukaisia velvoitteitaan, koska se on pitänyt voimassa kansallisen säädöksen, jonka mukaan viini on pullottettava tuotantoalueellaan, jotta sen osalta voitaisiin käyttää alkuperänimitystä. Tässä tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että alkuperänimityksellä varustettuihin viineihin sovellettava kansallinen säännöstö, jolla rajoitetaan sen viinin määrää, joka voidaan viedä pullottamattomana, ja jolla lisäksi sallitaan pullottamattoman viinin myynti tuotantoalueen sisällä, on perustamissopimuksen 34 artiklassa kielletty viennin määrällistä rajoittamista vaikutuksiltaan vastaava toimenpide.

Tässä 16.5.2000 annetussa tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin vahvisti, että kansallinen lainsäädäntö, jota sovelletaan alkuperänimityksen omaaviin viineihin ja jonka mukaan tuotantoalueen nimen käyttäminen alkuperänimityksenä edellyttää, että viini pullotetaan tällä alueella, on tällainen

vaikutukseltaan vastaava toimenpide, sillä se rajoittaa erityisellä tavalla vientiä sellaisen viinin osalta, joka voidaan varustaa alkuperänimityksellä, ja johtaa siten siihen, että jäsenvaltion sisäistä kauppaa ja vientikauppaa kohdellaan eri tavalla. Siltä osin, onko tällainen rajoitus yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa, yhteisöjen tuomioistuin totesi, että vaikka on totta, että Delhaize-tapauksessa yhteisöjen tuomioistuin oli todennut, ettei ollut osoitettu, että viinin pullotus tuotantoalueella olisi välttämätön toimenpide sen erityisominaisuuksien säilyttämiseksi tai tuotteen alkuperän takaamiseksi tai että pullotuspaikka olisi omiaan vaikuttamaan viinin laatuun, yhteisöjen tuomioistuimelle on tässä oikeudenkäynnissä esitetty kuitenkin uusia seikkoja sen osoittamiseksi, että se velvollisuus, joka koskee pullottamista tuotantoalueella, on perusteltavissa sen taustalla olevilla syillä ja että asiaa oli nyt tarkasteltava kyseiset seikat huomioon ottaen. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että riidanalaisella edellytyksellä pyritään siihen, että tuotteen laatu voitaisiin paremmin säilyttää ja siten myös säilyttää alkuperänimityksellä varustetun tuotteen hyvä maine vahvistamalla sen erityisominaisuuksien ja laadun hallintaa. Tätä edellytystä on pidettävä perusteltuna toimenpiteenä, jolla suojellaan alkuperänimitystä, jota tuotantoalueen viinialan toimijat käyttävät ja jolla on heille ratkaiseva merkitys. Lisäksi tuotantoalueella kuljetettujen ja pullotettujen Rioja-viinien tarkastukset ovat perusteellisia ja järjestelmällisiä ja ne ovat sellaisten tuottajien vastuulla, joilla on ensiarvoinen intressi saadun maineen säilyttämiseen. Ainoastaan erät, jotka on tarkastettu mainitulla tavalla, voidaan varustaa alkuperänimityksellä. Kulutukseen tarjottavan tuotteen laatu vaarantuu todennäköisemmin silloin, kun tuote on kuljetettu tuotantoalueen ulkopuolelle ja pullotettu siellä, kuin silloin, kun tämä tapahtuu tuotantoalueella. Tarkastelunsa päätteeksi yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kansallista lainsäädäntöä, jonka mukaan viini on pullotettava tuotantoalueellaan, jotta sen osalta voitaisiin käyttää alkuperänimitystä, on pidettävä yhteisön oikeuden mukaisena huolimatta sen kauppaa rajoittavista vaikutuksista, koska se on tarpeellinen sillä tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi ja oikeassa suhteessa kyseiseen tavoitteeseen nähden, sillä kyseisen tavoitteen saavuttamiseksi ei ole olemassa vähemmän rajoittavia vaihtoehtoisia toimenpiteitä. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi Belgian kuningaskunnan nostaman kanteen.

9.2. Asiassa C-219/98, Anastasiou ym. vastaan Unilever (tuomio 4.7.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), oli kyse tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyviä erityisempiä näkökohtia koskevien direktiivien tulkinnasta. Tässä asiassa antamassaan tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin täsmensi niitä edellytyksiä, joita jäsenvaltio voi asettaa yhteisön ulkopuolisesta maista peräisin olevien kasvien tuonnille, jos alkuperämaan toimivaltaiset viranomaiset eivät ole antaneet terveystodistusta.

Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuimelta kysyttiin jälleen sitä, mitä seurauksia yksityisten kannalta on sillä, että direktiivissä 83/189/ETY¹¹ säädettyä velvoitetta ei noudateta. Tämän direktiivin 8 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on annettava komissiolle välittömästi tiedoksi kaikki teknisiä määräyksiä koskevat ehdotukset. Kyseisen direktiivin 9 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on lykättävä teknisen määräyksen antamista, jos komissio tai toinen jäsenvaltio esittää yksityiskohtaisen lausunnon, jonka mukaan suunnitellussa toimenpiteessä on piirteitä, jotka voisivat aiheuttaa esteitä tavaroiden sisämarkkinoilla tapahtuvalle vapaalle liikkuvuudelle. Asiassa C-194/94, CIA Security International, 30.4.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-2201) yhteisöjen tuomioistuin oli jo todennut, että kyseisen direktiivin 8 artiklassa säädetyn ilmoittamisvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä seuraa, että kyseisiä teknisiä määräyksiä ei voida soveltaa yksityisiä oikeussubjekteja vastaan ja että yksityiset oikeussubjektit voivat vedota direktiivin 8 ja 9 artiklaan kansallisessa tuomioistuimessa, jonka on jätettävä soveltamatta sellaista kansallista teknistä määräystä, josta ei ole ilmoitettu direktiivissä edellytetyllä tavalla.

Asiassa C-443/98, Unilever, 26.9.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin täsmensi, että yksityisten välisessä riita-asiassa voidaan vedota siihen, ettei direktiivin 83/189/ETY 8 artiklan vastaisesti annettuja teknisiä määräyksiä voida soveltaa. Tämä koskee myös saman direktiivin 9 artiklassa säädetyn teknistä määräystä koskevan ehdotuksen hyväksymisen lykkäämistä koskevan velvollisuuden noudattamatta jättämistä. Vaikkei direktiivi sellaisenaan voi velvoittaa yksityisiä oikeussubjekteja ja vaikkei siihen sellaisenaan voida sen vuoksi vedota yksityistä oikeussubjektia vastaan, tämä oikeuskäytäntö ei sovellu yksityisten oikeussubjektien välisiin riitoihin, joissa olennaisena menettelyvirheenä pidettävä direktiivin 83/189/ETY 8 tai 9 artiklan rikkominen aiheuttaa sen, ettei sellaisia teknisiä määräyksiä, jotka on annettu jommankumman artiklan vastaisesti, voida soveltaa. Tällaisessa tapauksessa on todettava, että direktiivissä 83/189/ETY ei määritellä lainkaan sen oikeussäännön aineellista sisältöä, jonka perusteella kansallinen tuomioistuin joutuu ratkaisemaan käsiteltävänä olevan riita-asian. Direktiivillä ei luoda yksityisille oikeussubjekteille oikeuksia eikä velvollisuuksia. Niinpä yhteisöjen

¹¹ Teknisiä standardeja ja määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 28 päivänä maaliskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/189/ETY (EYVL L 109, s. 8), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 94/10/EY.

tuomioistuimien totesi, että kansallisen tuomioistuimen on yksityisten välisessä sopimusoikeudellisia oikeuksia ja velvoitteita koskevassa riita-asiassa jätettävä soveltamatta sellaista kansallista teknistä määräystä, joka on annettu direktiivin 83/189/ETY 9 artiklassa säädetyn ehdotusten antamisen lykkäämistä koskevan määräajan aikana.

10. Yhteisöjen tuomioistuin antoi *maatalouden* alalla runsaasti tuomioita, joista mainittakoon tässä yhteydessä aiemmin jo esille tuodut asiassa Ranska vastaan komissio, asiassa komissio vastaan neuvosto ja yhdistetyissä asioissa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio annetut tuomiot.

Maatalouden alalta on mainittava myös asiassa C-477/98, Eurostock Meat Marketing, 5.12.2000 annettu tuomio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), jossa oli kyse spongiformisen enkefalopatian aiheuttamasta kriisistä. Eläinlääkärintarkastuksista yhteisön sisäisessä kaupassa sisämarkkinoiden toteuttamista varten annetun neuvoston direktiivin 89/662/ETY nojalla komissio teki heinäkuussa 1997 päätöksen, jolla kiellettiin erikseen määritetyn riskiaineen käyttö kaikkiin tarkoituksiin tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden vuoksi eli jolla kiellettiin nautaeläinten osalta yli 12 kuukauden ikäisten nautaeläinten kallojen, nielurisoiden ja selkäytimen käyttäminen. Tähän listaan eivät kuuluneet posket. Päivää, jona tätä päätöstä oli ryhdyttävä soveltamaan ja joksi alun perin oli määrätty 1.1.1998, lykättiin useasti, kunnes soveltaminen lopulta päätöksen 97/534/EY muuttamisesta 14 päivänä joulukuuta 1999 tehdyllä neuvoston päätöksellä 1999/881/EY (EYVL L 331, s. 78) määrättiin alkavaksi 30.6.2000. Joulukuussa 1997 eli muutamia päiviä päätöksen 97/534/EY soveltamispäivän lykkäämisestä ensimmäisen kerran Pohjois-Irlannin maatalousministeriö antoi BSE-riskin ehkäisemiseksi tarkoitetun toimintaohjelman yhteydessä Pohjois-Irlantia koskevan erikseen määritettyjä riskiaineita, jotka olivat peräisin Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolella yli 12 kuukauden ikäisinä teurastetuista tai kuolleista nautaeläimistä, tai tällaisia aineksia sisältäviä elintarvikkeita koskevan asetuksen. Vuoden 1997 asetuksessa tarkoitettujen erikseen määritettyjen riskiainesten luettelo on sama kuin päätöksessä 97/534/EY. Vuoden 1997 asetuksen nojalla ministeriö takavarikoi ja julisti erään yhtiön Irlannista tuoman nautanpäälastin käyttökelvottomaksi sillä perusteella, että lastiin sisältyi erikseen määritettyjä riskiaineita. Kyseisen yhtiön oli tarkoitus irrottaa poskiliha nautan päistä ja jalostaa tämä liha elintarvikekäyttöön. Yhtiö väitti, että kyseinen asetus on tavaroiden vapaan liikkuvuuden määrällistä rajoitusta vaikutukseltaan vastaava toimenpide, että se on ristiriidassa perustamissopimuksen 30 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla) kanssa ja että kyseessä on toimenpide, joka ei ole perusteltu eikä yhteisön

oikeuden mukaan sallittu. Ministerin mukaan kyseisen lastin maahantuonti voitiin kieltää väliaikaisena suojatoimenpiteenä direktiivin 89/662/ETY nojalla. Yhteisöjen tuomioistuin oli samaa mieltä näiden yhteisön sääntöjen tulkinnasta ja muistutti, että direktiivin 89/662/ETY perusteella määrävaltiona oleva jäsenvaltio voi vakavista ihmisten tai eläinten terveyteen liittyvistä syistä toteuttaa väliaikaiset suojatoimenpiteet ennen kuin komissio toteuttaa saman artiklan 4 kohdan mukaiset toimenpiteet. Sen, että komissio tekee päätöksen, jota ei sovelleta välittömästi, ei voida sellaisenaan katsoa estävän jäsenvaltiota itseään toteuttamasta direktiivin 89/662/ETY mukaisia suojatoimenpiteitä. Direktiivin 89/662/ETY tavoitteena on toteuttaa yhteisön suojajärjestelmä, jolla on tarkoitus korvata jäsenvaltioiden vakavan vaaran yhteydessä toteuttamat, mahdollisesti erilaiset väliaikaiset suojatoimenpiteet. Yhteisön järjestelmän ja jäsenvaltioiden aiemmin toteuttamien väliaikaisten suojatoimenpiteiden välillä voi kuitenkin olla ristiriita ainoastaan silloin, kun yhteisön säännökset on annettu, ne ovat tulleet voimaan ja niitä sovelletaan kyseisiin tuotteisiin. Vuoden 1997 asetuksen kaltainen kansallinen toimenpide, jolla kielletään kaikenlaisen erikseen määritetyn riskiaineksen tuonti sekä kaikkien tällaisia erikseen määritettyjä riskiaineita sisältävien elintarvikkeiden tuonti, oli perusteltu direktiivin 89/662/ETY nojalla ja se oli toimenpide, joka ei ollut epäsuhteessa BSE:n mahdolliseen tartuntariskiin nähden. Näin ollen naudan päiden tuonti voitiin kieltää, koska ne sisälsivät erittäin tarttuvaa aineita ja koska sekä teurastus- että kuljetusmenetelmien vuoksi oli olemassa terveitä kudoksia kohtaava vakava tartuntariski.

Maataloustuotteiden vientitukien väärinkäytösten osalta on mainittava asia C-110/99, Emsland-Stärke (tuomio 14.12.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että yhteisön viejä voi menettää oikeutensa vaihtelemattomaan vientitukeen, kun kolmanteen maahan sijoittautuneelle ostajalle myyty tuote, jonka osalta vientitukea on maksettu, on välittömästi sen jälkeen, kun se on saatettu kulutukseen kyseisessä kolmannessa maassa, tuotu takaisin yhteisöön ulkoisessa passitusmenettelyssä ilman, että todettaisiin säännösten rikkomista tapahtuneen, sitä varten, että se saatettaisiin yhteisössä kulutukseen siten, että siitä maksetaan tuontitullit, ja kun tämä liiketoimi merkitsee yhteisön viejän taholta väärinkäytöstä. Sen toteaminen, että kysymys on väärinkäytöstä, edellyttää, että yhteisön viejällä on ollut tahto saavuttaa yhteisön säännösten soveltamisesta johtuva etuus toteuttamalla keinotekoisesti edellytykset tämän etuuden saamiseksi. Todisteet tästä on esitettävä kansallisessa tuomioistuimessa kansallisen oikeuden sääntöjen mukaisesti, esimerkiksi näyttämällä toteen, että kyseinen viejä ja tavarankolmannessa maassa oleva maahantuojat toimivat salaisessa yhteisymmärryksessä. Se seikka, että kolmanteen maahan

sijoittautunut ostaja ennen tuotteen jälleentuontia yhteisöön jälleenmyi tuotteen niin ikään tähän maahan sijoittautuneelle yritykselle, jonka kanssa se oli sekä henkilötasolla että taloudellisesti sidoksissa, on yksi niistä tosiseikoista, jotka kansallinen tuomioistuin voi ottaa huomioon tutkiakseen, täyttyvätkö tukien palauttamisvelvollisuuden edellytykset.

11. Kuluneena vuonna yhteisöjen tuomioistuin joutui myös tarkastelemaan niitä seurauksia, joita *henkilöiden vapaalla liikkuvuudella* on mitä erinäisimmillä aloilla; näissä asioissa oli kyse muun muassa tiettyä tointa hakevien kielitaidon toteennäyttämisestä, irtisanomiskorvauksen myöntämisen yksityiskohdista, yhteisön kansalaisten väliaikaisesta oleskeluoikeudesta, siirtotyöläisen puolison oleskeluluvasta ja sosiaaliturvasäännösten soveltamisesta.

11.1. Asiassa C-281/98, Angonese (tuomio 6.6.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), oli kyse Italian kansalaisesta, jonka äidinkieli oli saksa ja joka haki tointa italialaisesta pankista. Hän riitautti kansallisessa tuomioistuimessa velvoitteen, jonka mukaan kaksikielisyys (italia/saksa) voitiin näyttää toteen yksinomaan sellaisella todistuksella, joka voidaan antaa yhdessä ainoassa italialaisessa maakunnassa, vaikka ei ollut kiistetty, että hakija oli täysin kaksikielinen. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että perustamissopimuksen 48 artiklassa määrätään syrjintäkiellon periaatteesta yleisin sanamuodoin ja että tätä määräystä ei ole erityisesti osoitettu jäsenvaltioille. Näin ollen perustamissopimuksen 48 artiklan määräystä sovelletaan myös yksityishenkilöiden asettamiin työsuhteen ehtoihin. Tiettyyn palvelukseenottomenettelyyn osallistuvien velvollisuus näyttää kielitaitonsa toteen yksinomaan yhdellä ainoalla kaksikielisyystodistuksella, joka voidaan saada vain yhdessä ainoassa jäsenvaltion maakunnassa, saattaa muiden jäsenvaltioiden kansalaiset huonompaan asemaan, koska niillä henkilöillä, jotka eivät asu tässä maakunnassa, on heikot mahdollisuudet saada todistus ja heidän on vaikeaa, jopa mahdotonta, tulla valituiksi kyseiseen työhön. Vaikka voikin olla perusteltua vaatia, että työnhakijalla on tietyn tasoinen kielitaito ja vaikka kaksikielisyystodistuksen kaltainen todistus voikin olla yhtenä perusteena tätä taitoa arvioitaessa, sitä seikkaa, että kielitaitoa ei voida osoittaa muilla keinoilla eikä varsinkaan muissa jäsenvaltioissa suoritetuilla vastaavilla opinnäytteillä, on pidettävä tavoiteltuun päämäärään nähden suhteettomana. Tästä syystä on katsottava, että riidanalainen edellytys merkitsee perustamissopimuksen 48 artiklan vastaista kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää.

Asia C-190/98, Volker Graf (tuomio 27.1.2000, Kok. 2000, s. I-493), koski Itävallan lainsäädäntöä, jonka mukaan työntekijällä ei ole oikeutta

irtisanomiskorvaukseen, jos työntekijä itse päättää työsopimuksen siirtyäkseen palkatuksi työntekijäksi tähän samaan jäsenvaltioon tai toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen uuden työnantajan palvelukseen, mutta jonka mukaan työntekijällä on oikeus tähän korvaukseen, jos työsopimus päättyy ilman, että työntekijä itse olisi tehnyt päättämistä koskevan aloitteen tai päättäminen johtuisi työntekijästä. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyn ennakkoratkaisupyynnön johdosta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tällainen lainsäädäntö ei ole ristiriidassa perustamissopimuksen 48 artiklan kanssa. Sitä nimittäin sovelletaan riippumatta kyseisen työntekijän kansalaisuudesta, eikä kyseinen lainsäädäntö koske sen enempää siirtotyöläisiä kuin kotimaisia työntekijöitä.

11.2. Asiassa C-356/98, Kaba (tuomio 11.4.2000, Kok. 2000, s. I-2623), oli kyse siirtotyöläisen, joka oli erään jäsenvaltion kansalainen, puolisoista, jolta oli evätty oikeus oleskella pysyvästi eräässä toisessa jäsenvaltiossa, koska hän ei ollut oleskellut tätä ennen neljää vuotta kyseisen valtion alueella. Kantaja väitti, että kyseisen valtion lainsäädännössä edellytetään vain, että kyseisen valtion alueelle asettuneen henkilön, jonka osalta ei sovelleta mitään rajoituksia, jotka koskisivat sitä ajanjaksoa, jonka ajan he voivat oleskella siellä, puoliso on oleskellut ennen hakemuksen tekemistä 12 kuukautta maassa, joten kyseinen lainsäädäntö merkitsee työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella annetun neuvoston asetuksen N:o 1612/68¹² vastaista syrjintää. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että voimassa olleen yhteisön oikeuden mukaan jäsenvaltion kansalaisten oleskeluoikeus toisen jäsenvaltion alueella ei ole ehdoton. Tämä perustuu EY:n perustamissopimuksen kolmannen osan III osastoon sisältyviin henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskeviin määräyksiin ja niiden soveltamiseksi annettuihin johdetun oikeuden säännöksiin sekä EY:n perustamissopimuksen toisen osan määräyksiin ja erityisesti EY:n perustamissopimuksen 8 a artiklaan (josta on muutettuna tullut EY 18 artikla), jossa annetaan jokaiselle unionin kansalaiselle oikeus vapaasti liikkua ja oleskella jäsenvaltioiden alueella mutta viitataan samalla nimenomaisesti perustamissopimuksessa määrättyihin ja sen soveltamisesta annetuissa säännöksissä säädettyihin rajoituksiin ja ehtoihin. Jäsenvaltioilla on siten oikeus ottaa huomioon niiden omien kansalaisten ja muiden jäsenvaltioiden kansalaisten välillä mahdollisesti oleva objektiivinen ero, kun ne vahvistavat edellytyksiä, joilla näiden henkilöiden puoliset voivat jäädä pysyvästi jäsenvaltion alueelle. Niinpä tässä asiassa kyseessä olleen lainsäädännön kaltainen lainsäädäntö ei merkitse asetuksen N:o 1612/68 vastaista syrjintää.

¹²

15.10.1968 annettu neuvoston asetus N:o 1612/68 (EYVL L 1968, 257, s. 2).

Asiassa C-357/98, Yiadon (tuomio 9.11.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), oli kyse yhteisön kansalaisesta, jolla ei ollut oleskelulupaa mutta joka oli saanut tilapäisen luvan jäädä tietyn jäsenvaltion alueelle useiden kuukausien ajaksi ja joka oli siten ollut fyysisesti kyseisellä alueella silloin, kun toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ilmoittivat hänelle päätöksestä, jolla häneltä evättiin kansallisessa oikeudessa tarkoitettu maahantulo kyseiselle alueelle. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että kansallisen oikeuden konstruktio – jonka mukaan vastaanottavan jäsenvaltion alueella fyysisesti läsnä olevan yhteisön kansalaisen osalta ei vielä katsota, että häntä koskevaa maahantulopäätöstä olisi tehty – ei voi johtaa siihen, että kyseinen henkilö ei saa hyväkseen direktiivin 64/221/ETY¹³ 9 artiklassa tarkoitettuja menettelyllisiä takeita.

11.3. *Sosiaaliturvan* alalla yhteisöjen tuomioistuinta pyydettiin soveltamaan useita asetuksen N:o 1408/71 säännöksiä sellaisten henkilöiden osalta, jotka työskentelevät tilapäisesti toisessa jäsenvaltiossa. Tällä alalla käsitellyistä asioista on mainittava asiat FTS ja Banks.

Asia C-202/97, FTS (tuomio 10.2.2000, Kok. 2000, s. I-883), koski asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se oli kodifioituna asetuksella N:o 2001/83, sen säännöksen tulkintaa, jolla poiketaan pääsäännöstä, jonka mukaan työntekijään sovelletaan sen jäsenvaltion lainsäädäntöä, jonka alueella hän toimii palkattuna työntekijänä, ja jonka mukaan yritykset voivat pitää työntekijänsä edelleen sen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmän piirissä, johon ne ovat sijoittautuneet. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tämän säännöksen mukaisesta edusta hyötyäkseen yrityksen, joka välittää tilapäistä työvoimaa ja joka toimittaa jäsenvaltiosta käsin työntekijöitä toisten jäsenvaltioiden alueella sijaitsevien yritysten käyttöön, on harjoitettava tavallisesti toimintaansa ensin mainitussa jäsenvaltiossa. Tämä edellytys täyttyy, kun tällainen yritys harjoittaa tavanomaisesti merkittävää toimintaa tämän valtion alueella. Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi myös, että jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen nimeämän laitoksen antama E 101 -todistus sitoo toisten jäsenvaltioiden sosiaaliturvalaitoksia siltä osin kuin siinä todistetaan tilapäistä työvoimaa välittävän yrityksen työkomennukselle lähettämien työntekijöiden kuuluvan sen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään, johon tämä yritys on

¹³ Ulkomaalaisten liikkumista ja oleskelua koskevien, yleiseen järjestykseen ja turvallisuuteen sekä kansanterveyteen perustuvien erityistoimenpiteiden yhteensovittamisesta 25 päivänä helmikuuta 1964 annettu neuvoston direktiivi 64/221 (EYVL 1964, 56, s. 850).

sijoittautunut. Kyseisen todistuksen antaneen laitoksen on kuitenkin tarkasteltava uudelleen todistuksen antamisen perustelujen riittävyyttä ja tarpeen vaatiessa peruutettava todistus, jos toisten jäsenvaltioiden toimivaltaiset laitokset esittävät epäilyksiä kyseisen todistuksen perustana olevien tosiseikkoja koskevien toteamusten paikkansapitävyydestä tai näiden tosiseikkojen oikeudellisesta arvioinnista.

Asiassa C-178/98, Banks (tuomio 30.3.2000, Kok. 2000, s. I-2005), oli kyse asetuksen N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna ja ajan tasalle saatettuna viimeksi asetuksella N:o 3811/86, siitä säännöksestä, joka vastaa itsenäisten ammatinharjoittajien osalta sitä säännöstä, jossa asiassa FTS oli kyse. Tämän säännöksen mukaan jäsenvaltion alueella tavallisesti toimivaan itsenäiseen ammatinharjoittajaan, joka suorittaa työnsä toisen jäsenvaltion alueella, sovelletaan edelleen ensiksi mainitun jäsenvaltion lainsäädäntöä edellyttäen, että työn arvioitu kesto on korkeintaan 12 kuukautta. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kyseisessä säännöksessä käytetyn ilmaisun työ on tulkittava käsittävän kaikki työsuoritukset riippumatta siitä, onko kyseessä palkkatyö vai itsenäinen ammatinharjoittaminen. E 101 -todistuksen osalta yhteisöjen tuomioistuin vahvisti asiassa FTS tehdyn ratkaisun. Niinpä mikään ei estä sitä, että E 101 -todistuksella voi olla taannehtiva vaikutus.

Tietyissä muissa asioissa yhteisöjen tuomioistuin otti kantaa sosiaaliturvaa koskeviin kansallisten lainsäädäntöjen tiettyihin auxpekteihin vertaamalla niitä suoraan perustamissopimuksen määräyksiin.

Asia C-262/97, Engelbrecht (tuomio 26.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), koski eri jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen nojalla myönnettyjen eläkkeiden kasautumista. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että työntekijän saaman sosiaalisen edun poistaminen tai sen pienentäminen pelkästään sen vuoksi, että hänen puolisolleen toisen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla myönnetty samanlainen etuus otetaan huomioon, kun viimeksi mainitun etuuden saaminen ei ole nostanut perheen kokonaistuloja ja kun samanaikaisesti työntekijän henkilökohtaisen eläkkeen määrää on vähennetty samansuuruiseksi tämän saman jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, on omiaan estämään sen oikeuden käyttämistä, joka koskee vapaata liikkuvuutta yhteisön sisällä. Tällainen seuraus voisi saada yhteisön työntekijän olemaan käyttämättä oikeuttaan vapaaseen liikkuvuuteen, ja se estäisi näin ollen tämän perustamissopimuksen 48 artiklassa vahvistetun vapauden käyttämistä.

Asioissa C-34/98 ja C-169/98, komissio vastaan Ranska (kaksi 15.2.2000 annettua tuomiota, Kok. 2000, s. I-995 ja s. I-1049), komissio nosti yhteisöjen

tuomioistuimessa kaksi kannetta, joissa vaadittiin toteamaan, että Ranskan tasavalta oli jättänyt noudattamatta sille asetuksen N:o 1408/71 ja perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklan (joista on muutettuina tullut EY 39 ja EY 43 artikla) mukaisia velvoitteitaan, koska se oli soveltanut sosiaaliturvavelan kattamiseksi tarkoitettua maksuosuutta (contribution pour le remboursement de la dette sociale) ja yleistä sosiaaliturvamaksua (contribution sociale généralisée) sellaisten Ranskassa asuvien [mutta toisessa jäsenvaltiossa työskentelevien] työntekijöiden ja ammatinharjoittajien ansiotuloihin ja niihin rinnastettaviin tuloihin, jotka eivät kyseisen asetuksen mukaan ole Ranskan sosiaaliturvalainsäädännön alaisia. Yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi nämä kanteet ja totesi, että näillä maksuilla on erityinen ja suora yhteys Ranskan sosiaaliturvalainsäädännön rahoittamiseen, joten ne kuuluvat asetuksen N:o 1408/71 soveltamisalaan ja niitä voidaan pitää sellaisena maksuna, jota koskee tässä asetuksessa samoin kuin perustamissopimuksen 48 ja 52 artiklassa, joita tällä asetuksella pannaan täytäntöön, asetettu kielto periä maksuja kahteen kertaan. Tätä ei muuksi muuta kannettujen maksujen käyttötarkoituksen konkreettiset yksityiskohdat, se, että näiden maksujen suorittaminen ei oikeuta mihinkään suoraan ja yksilöitävissä olevaan vastikkeeseen etuuksien muodossa, se, että maksut koskevat vain suhteellisen pientä määrää työntekijöistä, eikä myöskään se, että riidanalaiset maksut ovat suuruudeltaan hyvin pieniä.

Asiassa C-411/98, Ferlini (tuomio 3.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), komission eräs virkamies väitti kansallisessa tuomioistuimessa, että hänen puolisonsa jäsenvaltion julkisessa sairaalassa tapahtuneesta synnytyksestä ja siellä olostä kertyneet kustannukset laskutettiin häneltä tämän jäsenvaltion sairaaloiden muodostaman sairaalayhtymän yksipuolisesti ja yhdenmukaisiksi vahvistamien syrjivien maksutaulukkojen mukaisesti ja että näitä taulukoita sovelletaan kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomiin henkilöihin, joihin myös Euroopan yhteisöjen virkamiehet kuuluvat. Tästä seuraa, että samojen suoritusten osalta peritään 71,43 % kansalliseen sosiaaliturvajärjestelmään kuuluviin henkilöihin sovellettavan maksutaulukon mukaan määräytyviä maksuja suurempia maksuja. Yhteisöjen tuomioistuin totesi ensiksi, että ei voida asettaa kyseenalaiseksi sitä, etteikö Euroopan yhteisöjen virkamies olisi siirtotyöläinen. Muussa jäsenvaltiossa kuin kotimaassaan työskentelevä yhteisön kansalainen ei lakkaa olemasta perustamissopimuksen 48 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu työntekijä sen vuoksi, että hän työskentelee kansainvälisessä järjestössä, vaikka työskentelyjäsenvaltioon saapumisen ja siellä oleskelun edellytyksistä olisikin erikseen määrätty kansainvälisellä sopimuksella. Perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäistä kohtaa (josta on muutettuna

tullut EY 12 artiklan ensimmäinen kohta) sovelletaan myös tapauksissa, joissa tässä asiassa kyseessä olevan kaltaisella organisaatiolla on tiettyä valtaa yksityisiin oikeussubjekteihin nähden siten, että se voi asettaa näille ehtoja, jotka rajoittavat perustamissopimuksessa taattujen perusvapauksien käyttämistä. Kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumista koskeva kriteeri, johon terveydenhoito- ja sairaalamaksujen eriyttäminen perustuu, merkitsee välillistä syrjintää kansalaisuuden perusteella. Suuri enemmistö kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän asemesta Euroopan yhteisöjen toimielinten yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän piiriin kuuluvista henkilöistä, jotka kuitenkin saavat kansallista terveyden- ja sairaalahoitoa, on nimittäin muiden jäsenvaltioiden kansalaisia. Lisäksi hyvin suuri enemmistö kyseisessä valtiossa asuvista kyseisen valtion kansalaisista kuuluu kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin. Sitä paitsi ei voida perustella sitä, että kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvia ja Euroopan yhteisöjen virkamiehiä kohdellaan huomattavasti eri lailla äitiyden johdosta annettavasta hoidosta perittävien maksujen osalta. Niinpä se, että ryhmä tietyn jäsenvaltion terveydenhoitopalvelujen tarjoajia soveltaa yksipuolisesti Euroopan yhteisöjen virkamiehiltä äitiyden johdosta annettavaa terveydenhoitoa ja sairaalahoitoa koskevia maksuja, jotka ovat korkeampia kuin tämän jäsenvaltion kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuuluvilta asukkailta perittävät maksut, on tähän oikeuttavien objektiivisten perusteiden puuttuessa perustamissopimuksen 6 artiklan ensimmäisessä kohdassa kiellettyä kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää.

Asiassa C-135/99, Elsen (tuomio 23.11.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), yhteisöjen tuomioistuin tarkasteli, missä määrin jäsenvaltion toimivaltaisen laitoksen on pidettävä vanhuuseläkettä myöntäessään niitä toisessa jäsenvaltiossa kertyneitä ajanjaksoja, jotka on käytetty lasten hoitamiseen, ensiksi mainitun jäsenvaltion alueella kertyneinä ajanjaksoina. Kysymys nousi erityisesti esille sellaisen henkilön osalta, joka lapsen syntymähetkellä oli sen jäsenvaltion, jonka alaisuuteen asianomainen laitos kuuluu, alueella työskentelevä rajatyöntekijä, joka asui toisen jäsenvaltion alueella. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että tähän kysymykseen annettava kieltävä vastaus asettaisi epäedulliseen asemaan ne yhteisöjen kansalaiset, jotka ovat käyttäneet EY:n perustamissopimuksen 8 a artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 18 artikla) taattua oikeuttaan liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioissa. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin korosti, että useat asetuksen N:o 1408/71 säännökset, jotka koskevat tämänkaltaista tilannetta, paitsi myötävaikuttavat työntekijöiden vapaan liikkuvuuden turvaamiseen EY:n perustamissopimuksen 48 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) nojalla, myös turvaavat unionin kansalaisten vapaata liikkuvuutta yhteisössä.

Niinpä yhteisöjen tuomioistuin vastasi myöntävästi sille esitettyyn kysymykseen tulkitsemalla suoraan EY:n perustamissopimuksen määräyksiä.

12. Kuluneena vuonna annettiin useita tärkeitä tuomioita *palvelujen tarjoamisen vapaudesta* yhteisön alueella. Näistä on mainittava erityisesti asiassa *Deliège* ja asiassa *Corsten* annetut tuomiot.

Asiassa C-51/96, *Deliège*, 11.4.2000 antamassaan tärkeässä tuomiossa (Kok. 2000, s. I-2549) yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus täsmentää asiassa *Bosman* antamansa tuomion (asia C-415/93, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921) soveltamisalaa. Asiassa *Deliège* oli kysymys urheilua koskevista säännöistä, joiden mukaan ammattilaisten tai puoliammattilaisten judokoiden tai ammattilaiseksi tai puoliammattilaiseksi pyrkivien judokoiden on saatava lupa kansalliselta liitoltaan tai tultava kansallisen liiton valitsemaksi, jotta he voivat osallistua huipputason kansainväliseen kilpailuun, jossa vastakkain ei ole maajoukkueita. Yhteisöjen tuomioistuin nojautui edellä mainitussa asiassa *Bosman* antamaansa tuomioon ja muistutti, että perustamissopimuksen palvelujen tarjoamisen vapautta koskevia määräyksiä voidaan soveltaa urheilutoimintaan ja pääasiassa kyseessä olevien esivalintaa koskevien sääntöjen kaltaisiin urheilujärjestöjen sääntöihin. Näitä määräyksiä ei nimittäin sovelleta pelkästään viranomaisten toimintaan, vaan myös muunlaisiin sääntelyihin, joiden tarkoituksena on säännellä kollektiivisesti palkkatyötä ja palvelujen tarjoamista. Huippu-urheilijan osallistuminen kansainväliseen kilpailuun voi sisältää useita erillisiä, mutta toisiinsa läheisesti liittyviä palveluja, joihin voidaan soveltaa näitä määräyksiä, vaikka palvelujen vastaanottajat eivät maksa joistakin näistä palveluista. Toisin kuin asiassa *Bosman* sovellettavat säännöt, pääasiassa kyseessä olleet valintasäännöt eivät määritä ammattiurheilijoiden työmarkkinoille pääsyn edellytyksiä eivätkä sisällä kansalaisuutta koskevia ehtoja, jotka rajoittavat muiden jäsenvaltioiden niiden kansalaisten lukumäärää, jotka voivat osallistua kilpailuun. Tällaiset valintasäännöt koskevat turnausta, jossa valituksi tulleet urheilijat kilpailevat omaan lukuunsa ilman, että kansalaisuudella olisi merkitystä. Vaikka pääasiassa kyseessä olleiden kaltaisten valintasääntöjen väistämättömänä seurauksena on turnaukseen osallistuvien henkilöiden määrän rajoittaminen, tällainen rajoitus kuuluu erottamattomasti huipputason kansainvälisen kilpailun kulkuun, minkä vuoksi on annettava tiettyjä valintasääntöjä tai määrättävä valintaedellytyksistä. Tällaisia sääntöjä ei voida siten sellaisinaan pitää perustamissopimuksessa kiellettyinä palvelujen tarjoamisen vapauden rajoituksina.

Asiassa C-58/98, Corsten, 3.10. 2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin totesi, että perustamissopimuksen 59 artikla on esteenä sellaiselle jäsenvaltion lainsäädännölle, jossa edellytykseksi sille, että muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet palvelujen tarjoajat harjoittavat sen alueella käsityöläisammatteja, asetetaan lupamenettely, joka on omiaan viivästyttämään tai hankaloittamaan palvelujen vapaata tarjoamista koskevan oikeuden käyttämistä, silloin kun kyseisen ammatin harjoittamista koskevien edellytysten tutkinta on suoritettu ja on todettu, että kyseiset edellytykset ovat täyttyneet. Mahdollinen vaatimus, joka koskee vastaanottavan jäsenvaltion käsityöläisluetteloon kirjaamista – olettaen, että se on perusteltu suoritettujen käsityöpalvelujen laadun takaamista ja näiden palvelujen vastaanottajien suojaamista koskevan yleistä etua koskevan pakottavan syyn perusteella – ei lisäksi saa aiheuttaa ylimääräisiä hallintokuluja eikä merkitä pakollisten maksujen maksamista ammatilliselle elimelle.

13. *Sijoittautumisoikeuden* osalta yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2000 ratkaisemissa tärkeimmissä asioissa oli kyse vapaiden ammattien harjoittamisesta.

13.1. Lääketieteen alan ammattien harjoittamisen osalta yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui asiassa C-238/98, Hocsman (tuomio 14.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), tilaisuus täsmentää niitä velvoitteita, joita jäsenvaltion toimivaltaisilla viranomaisilla on perustamissopimuksen 52 artiklan nojalla, kun tilanteessa, jota tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista koskeva direktiivi ei kata, yhteisön kansalainen on tehnyt sellaisen ammatin harjoittamista koskevan lupahakemuksen, jonka harjoittamisen aloittamisen edellytyksenä kansallisen lainsäädännön mukaan on tutkintotodistus tai tietty ammatillinen pätevyys tai tietynpituihin käytännön kokemus. Tällaisessa tilanteessa näiden viranomaisten on yhteisöjen tuomioistuimen mukaan otettava huomioon kaikki tutkintotodistukset, todistukset ja muut kelpoisuutta osoittavat asiakirjat samoin kuin asianomaisen henkilön asian kannalta merkityksellinen kokemus, siten, että viranomaisten on verrattava näistä todistuksista ilmenevää pätevyyttä ja tätä kokemusta kansallisessa lainsäädännössä edellytettyihin tietoihin ja taitoihin. Perustamissopimuksen 52 artiklan tällainen tulkinta on vain oikeuskäytännön ilmaus perustamissopimuksessa määrättyihin perusvapauksiin erottamattomasti liittyvästä periaatteesta, jolla on kuitenkin edelleen tiettyä merkitystä tilanteissa, joita tutkintotodistusten vastavuoroista tunnustamista koskevat direktiivit eivät kata.

13.2. Asianajajan ammatin harjoittamisesta on annettu asiassa C-168/98, Luxemburg vastaan parlamentti ja neuvosto, 7.11.2000 tärkeä tuomio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Tässä tuomiossa yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kumoamiskanteen, jonka Luxemburgin suurherttuakunta oli nostonut asianajajan ammatin pysyvän harjoittamisen helpottamisesta muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu, annetusta direktiivistä 98/5/EY. Luxemburgin suurherttuakunta väitti, että kyseinen direktiivi oli ristiriidassa perustamissopimuksen 52 artiklan toisen kohdan kanssa, koska kyseisessä direktiivissä säädetään kotimaisten työntekijöiden ja siirtotyöläisten erilaisesta kohtelusta ja koska se on ristiriidassa kuluttajansuojaa ja hyvää oikeudenkäyttöä koskevan yleisen edun kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että yhteisön lainsäätäjä ei ole loukannut perustamissopimuksen 52 artiklassa määrättyä periaatetta antaessaan tämän direktiivin, koska alkuperäistä ammatinimikettään käyttäen vastaanottavassa jäsenvaltiossa toimivan toisesta jäsenvaltiosta olevan asianajajan ja vastaanottavassa jäsenvaltiossa käytetyllä ammatinimikkeellä ammattiaan harjoittavan asianajajan tapauksia ei voida rinnastaa toisiinsa. Ensiksi mainittu asianajaja näet eroaa jälkimmäisestä, sillä tietyt toimenpiteet saattavat olla ensiksi mainitulta kiellettyjä, ja asiakkaan edustamiseen ja puolustamiseen oikeudessa voi liittyä tiettyjä velvoitteita, kuten direktiivin 98/5/EY säännöksistä ilmenee. Antaessaan tämän direktiivin yhteisön lainsäätäjä on määrätyn ryhmän eli toisesta jäsenvaltiosta olevien asianajajien perustavanlaatuista sijoittautumisvapautta helpottaakseen suosinut vastaanottavan jäsenvaltion kansallisesta oikeudesta hankitun pätevyyden etukäteisvalvonnan sijaan järjestelmää, jossa yhdistyvät kuluttajien tiedonsaanti, ammatinharjoittamisen laajuutta tai toiminnan yksityiskohtia koskevat rajoitukset, noudatettavat ammatilliset ja ammattieettiset säännöt, velvollisuus hankkia vakuutus sekä kurinpitäjärjestelmä, jota soveltavat sen jäsenvaltion, josta asianajaja on peräisin, ja vastaanottavan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset. Lainsäätäjä ei ole poistanut kyseessä olevan asianajajan velvollisuutta tuntee hoitamiinsa asioihin sovellettavaa kansallista oikeutta vaan ainoastaan vapauttanut hänet osoittamasta etukäteen, että hän tuntee kyseisen kansallisen oikeuden. Lainsäätäjä on näin ollen tunnustanut sen, että käytännössä hankittu tuntemus voidaan asteittain rinnastaa ja että tätä rinnastamista helpottaa alkuperäisessä jäsenvaltiossa muista oikeusjärjestyksistä hankittu kokemus. Se on voinut ottaa myös huomioon kurinpitäjärjestelmän ja ammatillista vastuuta koskevan järjestelmän ennalta ehkäisevän ja repressiivisen vaikutuksen. Yhteisön lainsäätäjä ei ole ylittänyt sillä yleisen edun hyväksyttävän suojaamisen tason määrittämistä varten olevan harkintavaltansa rajoja, kun se on päättänyt tällä tavoin ja tässä laajuudessa suojella kuluttajia ja taata hyvän oikeudenkäytön. Lisäksi, toisin kuin Luxemburgin suurherttuakunta väitti, direktiivi 98/5/EY on pätevästi annettu

määräenemmistöllä perustamissopimuksen 189 b artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 251 artikla) määrätyssä menettelyssä ja perustamissopimuksen 57 artiklan 1 kohdan ja 2 kohdan ensimmäisen ja kolmannen virkkeen (joista on muutettuina tullut EY 47 artiklan 1 kohta ja 2 kohdan ensimmäinen ja kolmas virke) nojalla. Direktiivillä perustetaan siten järjestelmä, jossa tunnustetaan vastavuoroisesti niiden asianajajien tutkinnot, jotka työskentelevät toisessa jäsenvaltiossa ja haluavat harjoittaa ammattiaan alkuperäistä ammattinimikettään käyttäen. Tällä järjestelmällä täydennetään järjestelmää, jolla pyritään asianajajien osalta siihen, että he voisivat rajoituksitta harjoittaa ammattiaan vastaanottavan jäsenvaltion ammattinimikettä käyttäen. Näin ollen direktiivillä 98/5/EY ei muuteta mitenkään perustamissopimuksen 57 artiklan 2 kohdan toisessa virkkeessä tarkoitettuja, ammatinharjoittamisesta lainsäädännössä vahvistettuja periaatteita. Tällainen muuttaminen olisi edellyttänyt kyseisen direktiivin yksimielistä hyväksymistä.

14. Yhteisöjen tuomioistuimen *pääoman vapaan liikkuvuuden alalla* kuluneena vuotena antamissa tuomioissa yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus täsmentää niitä rajoituksia, joita jäsenvaltiot voivat asettaa pääomaliikkeille ja jotka liittyvät yleistä järjestystä tai turvallisuutta koskeviin syihin tai yleistä etua koskeviin pakottaviin syihin kuten tarpeeseen taata verojärjestelmän johdonmukaisuus.

Asiassa C-54/99, *Église de scientologie* (tuomio 14.3.2000, Kok. 2000, s. I-1335), oli kyse perustamissopimuksen 73 d artiklan 1 kohdan b alakohdasta (josta on tullut EY 58 artiklan 1 kohdan b alakohta), jonka mukaan jäsenvaltiot voivat poiketa pääomien vapaan liikkuvuuden rajoitusten kiellosta toteuttaakseen toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen tai turvallisuuden kannalta. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tässä määräyksessä ei sallita suoria ulkomaisia sijoituksia koskevaa ennakkolupajärjestelmää, jossa pelkästään yleisellä tavalla määritellään luvanvaraiset sijoitukset sijoituksiksi, jotka saattavat vaarantaa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden, siten, että asianomaiset eivät voi tietää niitä erityistilanteita, joissa ennakkolupa on tarpeen. Tällainen määrittelyn puuttuminen estää yksityisiä oikeussubjekteja saamasta tietoonsa perustamissopimuksen 73 b artiklasta johtuvien oikeuksiensa ja velvoitteidensa sisältöä. Kyseinen järjestelmä on tämän vuoksi oikeusvarmuuden periaatteen vastainen.

Asiassa C-423/98, *Albore*, 13.7.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin täsmensi, että perustamissopimuksen 73 b artiklan (josta on tullut EY 56 artikla) kanssa on ristiriidassa jäsenvaltion kansallinen lainsäädäntö, jossa valtion alueen

puolustamiseen liittyviä vaatimuksia koskevista syistä tämän jäsenvaltion kansalaiset ja vain heidät vapautetaan velvollisuudesta hakea hallintolupaa kaikkiin sotilaallisesti tärkeäksi julistetussa valtion alueen osassa sijaitsevien kiinteistöjen hankintoihin. Asia olisi toisin vain, jos toimivaltaisessa kansallisessa tuomioistuimessa voitaisiin osoittaa, että kaikkien jäsenvaltioiden kansalaisten syrjimättömästä kohtelusta aiheutuisi tietyllä alueella asianomaisen jäsenvaltion sotilaallisille eduille todellisia, konkreettisia ja vakavia vaaroja, joita ei voitaisi poistaa lievemmillä menettelytavoilla.

Asiassa C-35/98, Verkooijen, 6.6.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin totesi, että perustamissopimuksen 67 artiklan täytäntöönpanosta annetun direktiivin 88/361/ETY¹⁴ kanssa ristiriidassa on jäsenvaltion säännös, jonka mukaan edellytyksenä sille, että osakkeenomistajina oleville luonnollisille henkilöille maksettavat osingot vapautetaan tuloverosta, on se, että osingot maksaa yhtiö, jonka kotipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa. Tällaisesta säännöksestä näet seuraa, etteivät tietyssä jäsenvaltiossa asuvat jonkin jäsenvaltion kansalaiset halua sijoittaa pääomiaan yhtiöihin, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa. Lisäksi tällaisella säännöksellä rajoitetaan sellaisten yhtiöiden, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa, mahdollisuuksia kerätä pääomaa ensimmäisestä jäsenvaltiosta, ilman, että rajoitus olisi perusteltu verojärjestelmän johdonmukaisuuden kaltaisella yleistä etua koskevalla pakottavalla syyllä.

Asiassa C-251/98, Baars, 13.4.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-2787) yhteisöjen tuomioistuin sovelsi – tosin perustamissopimuksen 52 artiklan yhteydessä – samanlaisia periaatteita kuin asiassa Verkooijen antamassaan tuomiossa.

15. *Liikenteen alalla* on mainittava asiassa C-205/98, komissio vastaan Itävalta, 26.9.2000 annettu tuomio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että Itävallan tasavalta ei ollut noudattanut tiettyjen maanteiden tavaraliikenteeseen tarkoitettujen ajoneuvojen verotuksen sekä tiettyjen infrastruktuurien käytöstä perittävien tie- ja käyttömaksujen soveltamisesta jäsenvaltioissa annetun direktiivin 93/89/ETY mukaisia velvoitteitaan, koska se oli korottanut kahdesti sellaisten yli

¹⁴

24.6.1988 annettu neuvoston direktiivi 88/361/ETY (EYVL L 178, s. 5).

kolmeakselisten ajoneuvojen tiemaksuja, jotka kulkevat koko Brennerin moottoritien. Direktiivin mukaan tiemaksuja voidaan kantaa syrjimättä suoraan tai epäsuorasti liikenteenharjoittajan kansallisuuden tai kuljetuksen lähtöpaikan taikka määränpään perusteella. Lisäksi tiemaksujen on perustuttava kyseisen infrastruktuuriverkon kuluihin. Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan Itävallan tekemät kaksi korotusta merkitsevät liikenteenharjoittajan kansalaisuuteen perustuvaa epäsuoraa syrjintää, joka on ristiriidassa direktiivin 93/89/ETY kanssa, koska nämä tariffimuutokset kohdistuvat yli kolmeakselisiin ajoneuvoihin, joilla ajetaan Brennerin moottoritien koko tieosuus ja joista suuri enemmistö on muualla kuin Itävallassa rekisteröityjä, toisin kuin ne yli kolmeakseliset ajoneuvot, joilla suoritetaan vastaavia kuljetuksia eräillä osittaisilla tieosuuksilla ja joista suuri enemmistö on rekisteröity Itävallassa. Nämä maksuosuuksien korotukset merkitsevät myös kuljetuksen määränpäähän tai lähtöpaikkaan perustuvaa direktiivissä 93/89/ETY kiellettyä epäsuoraa syrjintää, koska korotukset rasittavat kauttakulkumatalla olevia ajoneuvoja. Tällaisia tariffieroja ei voida puolustella kummassakaan tapauksessa syillä, jotka liittyvät ympäristönsuojeluun, eikä kansallista liikennepolitiikkaa koskevilla näkökohdilla, koska direktiivissä ei säädetä mahdollisuudesta vedota direktiivin kattamalla alalla tällaisiin syihin epäsuoraa syrjintää merkitsevien tiemaksujen oikeuttamiseksi. Kyseinen tiemaksujärjestelmä ei myöskään täytä tiemaksujen ja kyseisen tieosuuden rakentamisen, ylläpitämisen ja kehittämisen kustannusten välillä edellytettyä suhdetta siltä osin kuin tässä järjestelmässä otetaan huomioon Itävallan tasavallan rahoittamat kaikki tieosuudet eikä ainoastaan sitä moottoritien osaa, jonka käytöstä tiemaksu suoritetaan.

16. Kuluneena vuonna yhteisöjen tuomioistuin joutui useissa asioissa tekemään ratkaisuja *kilpailuoikeutta koskevissa kysymyksissä*, jotka oli saatettu sen käsiteltäviksi ennakkoratkaisukysymyksillä tai ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioista tehdyillä valituksilla.

16.1. Muutoksenhakuelimenä toimiessaan yhteisöjen tuomioistuin joutui ennen kaikkea harjoittamaan valvontavaltaansa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen sellaisiin päätöksiin nähden, jotka liittyvät yrityksille perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan rikkomisesta määrättyihin sakkoihin.

Niin sanotussa kartonkitapauksessa (tuomio 16.11.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) kartonginvalmistajat oli tuomittu maksamaan suuria sakkoja sen takia, että ne olivat rikkoneet yhteisön kilpailuoikeutta olemalla osallisina sopimuksessa ja yhdenmukaistetussa menettelyssä. Niiden yritysten, joille sakot oli määrätty, nostettua asiasta kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi sakkojen kokonaismäärää hieman.

Yhteisöjen tuomioistuimelle tehtiin kymmenen valitusta, joissa vaadittiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen määräämien sakkojen kumoamista tai alentamista. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi näistä valituksista viisi 16.11.2000 antamallaan tuomiolla (asiat C-282/98 P, Enso-Española; C-283/98 P, Mo och Domsjö; C-298/98 P, Metsä-Serla Sales; C-294/98 P, Metsä-Serla ym. ja C-297/98 P, SCA Holding).

Samana päivänä antamissaan tuomioissa yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi osittain viisi muuta valitusta. Asiassa C-279/98 P, Cascades, ja asiassa C-286/98 P, Stora Kopparbergs Bergslags, yhteisöjen tuomioistuin kumosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion oikeudellisen virheen vuoksi ja palautti asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle. Kantajia ei voitu pitää vastuussa niistä yhteisön oikeuden rikkomisista, joihin kantajien hankkimat yhtiöt olivat syyllistyneet ennen kuin kantajat hankkivat ne. Asiassa C-248/98 P, Koninklijke KNP BT, asiassa C-280/98 P, Moritz J. Weig, ja asiassa C-291/98 P, Sarrió, yhteisöjen tuomioistuin alensi sakkojen määrää. Ensiksi mainitussa asiassa sakon määrää pienennettiin 100 000 eurolla sen johdosta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ollut vastannut kantajan väitteeseen, jonka mukaan kantajaa voidaan pitää vastuussa tytäryhtiönsä tekemistä kilpailusääntöjen rikkomisesta vain siitä hetkestä lähtien, kun kantaja hankki tytäryhtiön. Toisessa asiassa yhteisöjen tuomioistuin alensi sakon määrää 600 000 eurolla ja totesi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli loukannut yhdenvertaisen kohtelun periaatetta, koska se ei ollut soveltanut kyseiseen yritykseen samaa sakon laskentamenetelmää kuin se oli soveltanut määrätessään sakkoja muille yrityksille, jotka olivat tehneet yhteistyötä komission kanssa. Asiassa Sarrió sakon määrää alennettiin 250 000 eurolla, koska menettelyyn osallistuneiden yritysten sakkojen kokonaismäärän laskemisessa käytettyä menettelyä oli tämän yrityksen osalta jätetty käyttämättä ilman, että käyttämättä jättämistä olisi mitenkään selitetty.

Yhdistetyissä asioissa C-395/96 P ja C-396/96 P, Compagnie maritime belge transports ym. vastaan komissio (tuomio 16.3.2000, Kok. 2000, s. I-1365), komissio oli määrännyt linjakonferenssin jäsenenä oleville yrityksille sakkoja, koska ne olivat rikkoneet perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa. Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin alensi sakkojen määrää, se hylkäsi tiettyjen näiden yritysten nostamat kumoamiskanteet. Valituksia käsitellessään yhteisöjen tuomioistuin pysytti voimassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion muuten paitsi maksettavaksi määrättyjen sakkojen osalta. Yhteisöjen tuomioistuin nimittäin katsoi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että komissiolla oli

oikeus määrätä linjakonferenssin jäsenille erillisiä sakkoja, joiden määrä perustui arvioon siitä, missä määrin kukin oli osallistunut riidanalaiseen menettelyyn, vaikka väitetiedoksianto oli osoitettu vain linjakonferenssille. Väitetiedoksianto, joka on menettelymääräysten noudattamisen olennainen tae, on sen yhteisön oikeuden perustavanlaatuisen periaatteen ilmaus, joka edellyttää, että puolustautumisoikeuksia kunnioitetaan kaikissa menettelyissä. Tästä seuraa, että komissiolla on väitetiedoksiannossa velvollisuus selkeästi täsmentää ne henkilöt, joille sakot mahdollisesti määrätään. Väitetiedoksiannolla, jossa rikkojaksi määritellään kollektiivinen yksikkö, ei riittävän selvästi ilmoiteta tämän yksikön muodostaville yhtiöille, että kullekin niistä tullaan määräämään sakkoja, jos rikkomisen todetaan tapahtuneen. Toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa oli katsonut, kyseisen kollektiivisen yksikön oikeushenkilöllisyyden puuttumisella ei ole merkitystä tämän kannalta.

16.2. Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt ennakkoratkaisukysymykset ovat pääosin koskeneet kahta erillistä ongelmakenttää: ne ovat toisaalta koskeneet kansallisten tuomioistuinten velvollisuuksia kansallisessa menettelyssä, joka liittyy perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamiseen siinä tapauksessa, että menettely on vireillä samanaikaisesti myös yhteisöjen tuomioistuimissa, ja toisaalta EY:n perustamissopimuksen 90 artiklan (josta on tullut EY 86 artikla) tulkintaa. Kyseinen määräyshän koskee kilpailusääntöjen soveltamista julkisiin yrityksiin ja yrityksiin, joilla on erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia.

Ensimmäisen ongelmakentän osalta on mainittava yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-344/98, Masterfoods, 14.12.2000 antama tärkeä tuomio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Tässä asiassa Irlannin High Court oli ensimmäisenä oikeusasteena tehnyt päätöksen, jossa eräs jäätelönvalmistaja, Masterfoods, velvoitettiin kunnioittamaan yksinoikeuslauseketta, joka sisältyi kilpailijan, HB:n, ja vähittäismyyjien välillä Irlannissa tehtyihin, pakastimien toimittamista koskeviin sopimuksiin. Komissio, jonka käsiteltäväksi asia oli kansallisen oikeudenkäynnin rinnalla samanaikaisesti saatettu, teki päinvastaisen päätöksen kuin High Court. Komission mukaan yksinoikeuslauseke on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen, ja se seikka, että HB kehottaa jälleenmyyjiä tekemään sellaisia pakastimien toimitussopimuksia, joissa on tällainen lauseke, merkitsee perustamissopimuksen 86 artiklan rikkomista. HB nosti perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artiklan viides kohta) tarkoitetussa määrääjässä kanteen, jossa se vaati komission päätöksen kumoamista, ja se sai välitoimimenettelyssä tämän päätöksen lykättyä aina siihen saakka, kunnes julistettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio, jolla siinä vireillä

oleva asia ratkaistiin. Irlannin Supreme Court, jota muutoksenhakutuomioistuimena vaadittiin lausumaan siitä, onko yksinoikeuslauseke sopusoinnussa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan kanssa, esitti yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, jotta yhteisöjen tuomioistuin osoittaisi sille, kuinka tällaisessa tilanteessa on meneteltävä. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi kansalliselle tuomioistuimelle, että kun kansallinen tuomioistuin ottaa kantaa sopimuksiin tai menettelytapoihin, joiden osalta komissio oli jo tehnyt päätöksen siitä, olivatko ne yhteensopivia perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan kanssa, se ei voi tehdä komission päätöksen kanssa ristiriidassa olevia päätöksiä, vaikka tämä komission päätös olisi ristiriidassa ensimmäisenä oikeusasteena toimineen kansallisen tuomioistuimen antaman ratkaisun kanssa. Tältä osin sillä, että yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti on lykännyt komission päätöksen täytäntöönpanoa, ei ole merkitystä. Yhteisön toimielinten säädöksiä ja päätöksiä koskee pääsääntöisesti laillisuusolettama niin kauan kuin niitä ei ole kumottu tai peruutettu. Välimiehistä päättävän tuomarin päätöksellä lykätä päätöksen täytäntöönpanoa on vain väliaikainen vaikutus. Lisäksi silloin, kun kansallinen tuomioistuin ei ole varma yhteisön toimielimen toimen pätevyydestä tai tulkinnasta, se voi tai sen täytyy esittää yhteisöjen tuomioistuimelle perustamissopimuksen 177 artiklan toisen ja kolmannen kohdan mukaisesti ennakkoratkaisukysymys. Jos se, jolle komission päätös on osoitettu, on nostanut, kuten pääasioissa oli tehty, asetetussa määräajassa kumoamiskanteen tästä päätöksestä, kansallisen tuomioistuimen asiana on harkita, onko asian käsittelyä syytä lykätä kyseistä kumoamiskannetta koskevan lopullisen tuomion antamiseen saakka tai ennakkoratkaisukysymyksen esittämiseksi yhteisöjen tuomioistuimelle. Kun kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian ratkaisu riippuu komission päätöksen pätevyydestä, lojaalin yhteistyön velvollisuudesta seuraa, että välttääkseen tekemästä komission päätöksen kanssa ristiriidassa olevaa ratkaisua kansallisen tuomioistuimen pitäisi lykätä asian käsittelyä siihen asti, kun yhteisöjen tuomioistuimet ovat tehneet lopullisen päätöksen kumoamiskanteen perusteella, paitsi jos se katsoo, että asian olosuhteissa on perusteltua esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymys komission päätöksen pätevyydestä.

Niistä tuomioista, joissa oli kyse kilpailusääntöjen soveltamisesta julkisiin yrityksiin tai yrityksiin, joilla on erityisoikeuksia tai yksinoikeuksia, on mainittava tapaukset Deutsche Post, FFAD ja Pavlov ym.

Yhdistetyissä asioissa C-147/97 ja C-148/97, Deutsche Post, 10.2.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-825) yhteisöjen tuomioistuin katsoi,

että tilanteessa, jossa jäsenvaltioiden postilaitosten välillä ei ole sopimusta saapuvan ulkomaanpostin todellisten käsittely- ja jakelukustannusten mukaisesti suoritettavista päätemaksuista, se, että Deutsche Postin kaltainen laitos käyttää maailman postiliiton yleissopimuksen, sellaisena kuin se on hyväksytty 14.12.1989, mukaista oikeutta periä kotimaan postimaksut muun kuin sen oman jäsenvaltion postilaitokseen suurina määrinä jätetyistä lähetyksistä, ei ole perustamissopimuksen 90 artiklan vastaista, kun sitä luetaan yhdessä perustamissopimuksen 86 ja 59 artiklan kanssa. Postilaitoksen velvollisuus kuljettaa ja jakaa Saksassa asuville vastaanottajille tämän jäsenvaltion alueella kotipaikan omaavien lähettäjien suurina määrinä muiden jäsenvaltioiden postilaitoksiin jättämiä lähetyksiä ilman, että tällä laitoksella olisi oikeutta saada rahallista korvausta kaikista tästä velvollisuudesta aiheutuvista kuluista, on omiaan vaarantamaan tämän yleishyödyllisen tehtävän hoitamisen taloudellisesti tasapainoisin edellytyksin. Sitä vastoin tämän oikeuden käyttäminen on perustamissopimuksen 90 artiklan 1 kohdan vastaista, kun sitä luetaan yhdessä 86 artiklan kanssa, jos se merkitsee sitä, että tällainen laitos voi periä omassa jäsenvaltiossaan sovellettavat kotimaan postimaksut täysimääräisinä vähentämättä kyseisten postilaitosten edellä mainituista lähetyksistä maksamia päätemaksuja.

Asiassa C-209/98, FFAD, 23.5.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-3743) yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kunnallinen järjestelmä, jossa hyödynnettäväksi tarkoitettua vaarattoman rakennusjätteen käsittelykapasiteetin puutteesta aiheutuvan ympäristönsuojeluun liittyvän ongelman ratkaisemiseksi määrätään, että rajoitettu määrä erityisesti valittuja yrityksiä saa käsitellä tällaista kyseisessä kunnassa tuotettua jätettä, millä varmistetaan se, että näille yrityksille toimitetaan riittävästi jätettä, ja evätään muilta toimiluvan saaneilta yrityksiltä mahdollisuus käsitellä kyseistä jätettä, ei ole ristiriidassa perustamissopimuksen 90 artiklan kanssa, tarkasteltuna yhdessä perustamissopimuksen 86 artiklan kanssa. Hyödynnettäväksi tarkoitettua vaarattoman rakennusjätteen keräily- ja vastaanottojärjestelmä, jossa rajoitetulle määrälle yrityksiä annetaan lupa käsitellä kunnassa tuotettua jätettä, on kuitenkin ristiriidassa perustamissopimuksen 34 artiklan kanssa, jos tällä järjestelmällä oikeudellisesti tai tosiasiallisesti rajoitetaan vientiä siten, että jätteen tuottajat eivät saa viedä jätettä maasta välittäjien avulla. Tällaista rajoitusta ei voida perustella perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla tai ympäristönsuojeluakoskevilla vaatimuksilla, esimerkiksi perustamissopimuksen 130 r artiklan 2 kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 174 artiklan 2 kohta) tarkoitettulla periaatteella, jonka mukaan ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä, kun mikään ei viittaa ihmisten tai eläinten

terveydelle ja elämälle tai kasvien suojelulle taikka ympäristölle aiheutuvan vaaran olemassaoloon.

Yhteisöjen tuomioistuin otti 12.9.2000 antamassaan tuomiossa jälleen kantaa siihen, onko Alankomaissa voimassa ollut velvollisuus kuulua eläkekassaan yhteensopiva kilpailusääntöjen kanssa. Kolmessa 21.9.1999 antamassaan tuomiossa (asia C-67/97, Albany, Kok. 1999, s. I-5751; yhdistetyt asiat C-115/97–C-117/97, Brentjens', Kok. 1999, s. I-6025 ja asia C-219/97, Bokken, Kok. 1999, s. I-6121) yhteisöjen tuomioistuin oli jo katsonut, että kilpailusääntöjen kanssa ristiriidassa ei ole se, että viranomaiset tekevät tietyn toimialan työnantajia ja työntekijöitä edustavien etujärjestöjen hakemuksesta päätöksen, jonka mukaan toimialakohtaiseen eläkekassaan kuuluminen on pakollista, eikä myöskään se, että viranomaiset myöntävät tällaiselle kassalle yksinoikeuden hoitaa tietyillä toimialalla lisäeläkejärjestelmää.

Yhdistetyissä asioissa C-180/98–C-184/98, Pavlov ym. (tuomio 12.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), alankomainen tuomioistuin tiedusteli yhteisöjen tuomioistuimelta, oliko se, että tietyn vapaan ammatin harjoittajien eli tässä tapauksessa erikoislääkärien oli kuuluttava ammatilliseen eläkekassaan, ristiriidassa kilpailusääntöjen kanssa. Tällainen kassa perustui ammattikuntaan kuuluvien henkilöiden sopimukseen, jolla pyritään takaamaan heille tietty eläketaso, antamaan eläkkeiden hallinnointi kassan tehtäväksi ja jossa sovitaan siitä, että viranomaisia pyydetään tekemään tähän kassaan kuulumisen pakolliseksi kaikkien tähän ammattikuntaan kuuluvien henkilöiden osalta. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että toisin kuin edellä mainituissa asioissa Albany annetussa tuomiossa, edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Brentjens' annetussa tuomiossa ja edellä mainituissa asioissa Drijvende Bokken annetussa tuomiossa kyseessä olevien sopimusten osalta – kyseiset sopimukset olivat kollektiivisten neuvottelujen tuloksena tehtyjä sopimuksia, joilla työmarkkinaosapuolet pyrkivät parantamaan työllisyyttä ja työehtoja – tiettyyn ammattikuntaan kuuluvien henkilöiden tekemää sopimusta ei voida sen luonteen ja kohteen vuoksi jättää perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle. Vaikka tällaisella sopimuksella pyritään takaamaan tietty eläketaso kaikille tiettyyn ammattikuntaan kuuluville henkilöille ja näin ollen parantamaan yhtä näitä henkilöitä koskevaa työehtoa eli heidän palkkaustaan koskevaa työehtoa, sopimusta ei ole tehty työmarkkinaosapuolten välisissä kollektiivisissa neuvotteluissa. Lisäksi itsenäiset erikoislääkärit harjoittavat taloudellista toimintaa ja heitä on tämän takia pidettävä perustamissopimuksessa tarkoitettuina yrityksinä. Kun erikoislääkärit päättivät kansallisen yhdistyksensä yhteydessä maksaa jäsenmaksuja yhteen ainoaan ammatilliseen eläkekassaan, he toimivat perustamissopimuksen 85, 86 ja

90 artiklassa tarkoitettuina yrityksinä eivätkä kuluttajina. Päätöksellä perustaa tällainen kassa ei kuitenkaan rajoiteta tuntuvasti kilpailua yhteismarkkinoilla, sillä lisäeläkejärjestelmän kustannuksilla on vain vähäinen ja välillinen vaikutus tähän ammattikuntaan kuuluvien henkilöiden tarjoamien palvelujen lopulliseen hintaan. Vapaan ammatin harjoittajien etujärjestön viranomaisille tekemä hakemus siitä, että kuuluminen etujärjestön perustamaan ammatilliseen eläkekassaan tehtäisiin pakolliseksi, kuuluu täysin samanlaiseen järjestelmään, jollainen on olemassa useissa kansallisissa oikeusjärjestyksissä ja joka koskee sääntelyvallan käyttöä sosiaalialalla. Tällaisella järjestelmällä pyritään edistämään eläkejärjestelmän toiseen osaan kuuluvien lisäeläkkeiden kertymistä, ja siihen sisältyy joukko takeita. Näin ollen on katsottava, että tietyn vapaan ammatin harjoittajien päätös perustaa eläkekassa, jonka tehtävänä on lisäeläkejärjestelmän hallinnointi, ja pyytää viranomaisia saattamaan tähän eläkekassaan kuulumisen pakolliseksi kaikille tähän ammattikuntaan kuuluville, ei ole ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kanssa, eikä tietyn vapaan ammatin harjoittajien etujärjestön hakemuksesta tehty viranomaisten päätös, jolla kuuluminen ammatilliseen eläkekassaan tehdään pakolliseksi, ole ristiriidassa perustamissopimuksen 5 ja 85 artiklan kanssa. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin viittasi edellä mainituissa tapauksissa Albany, Brentjens' ja Bokken annettuihin tuomioihin ja totesi, että eläkekassa, joka määrittää itse vakuutusmaksujen ja etuuksien suuruuden ja toimii rahastointiperiaatteen mukaisesti ja jonka tehtävänä on tietyn vapaan ammatin harjoittajien etujärjestön perustaman sellaisen lisäeläkejärjestelmän hallinnointi, johon kuulumisen viranomaiset ovat tehneet pakolliseksi kaikille tähän ammattikuntaan kuuluville henkilöille, on perustamissopimuksen kilpailusäännöissä tarkoitettu yritys ja että se, että viranomaiset antavat eläkekassalle yksinoikeuden hallinnoida tietyn vapaan ammatin harjoittajien lisäeläkejärjestelmää, ei ole ristiriidassa perustamissopimuksen 86 ja 90 artiklan kanssa.

17. *Valtiontukien valvonnan alalla* on mainittava kaksi yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisemaa asiaa, joista ensimmäisessä oli kyse ranskalaisten kirjojen vientiosuuskunnalle myönnettävästä tuesta ja toisessa Saksan uusien osavaltioiden yrityksille myönnettävästä tuesta.

Asiassa C-332/98, Ranska vastaan komissio, 22.6.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi osittain kumoamiskanteen, jonka Ranska tasavalta oli nostanut komission päätöksestä, joka koski valtiontukea ranskalaisten kirjojen vientiä harjoittavalle osuuskunnalle. Ranskan tasavalta puolusti tässä asiassa kantaansa, jonka mukaan tuet, jotka kuuluvat perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdassa

määrätyn kilpailusäännöistä tehtävän poikkeuksen piiriin, on tosin ilmoitettava komissiolle mutta niitä ei koske perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan viimeisessä virkkeessä määrätty velvollisuus keskeyttää tuki tilapäisesti. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi tämän lähestymistavan, koska perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa ei ole kyse vain pelkästä ilmoitusvelvollisuudesta, vaan kyseessä on velvollisuus tehdä edeltävä ilmoitus, jolla on suoraan kyseisen määräyksen viimeisessä virkkeessä tarkoitettu toimenpiteet keskeyttävä vaikutus. Tässä määräyksessä ei siten sallita siinä säädettyjen velvoitteiden erottelua uusista tuista tehtäviin ilmoituksiin liittyviin velvoitteisiin ja tukitoimien tilapäistä keskeyttämistä koskeviin velvoitteisiin.

Asiassa C-156/98, Saksa vastaan komissio, 19.9.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin selvensi perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan c alakohdassa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 2 kohdan c alakohta) määrätyn poikkeuksen soveltamisalaa. Tämän määräyksen mukaan yhteismarkkinoille soveltuu tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut, jos tuki on tarpeen jaosta aiheutuneen taloudellisen haitan korvaamiseksi. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että koska kyse on poikkeuksesta yleiseen periaatteeseen, jonka mukaan valtiontuet ovat yhteismarkkinoille soveltumattomia, tätä määräystä on tulkittava suppeasti. Sitä voidaan soveltaa uusiin osavaltioihin, mutta soveltamisen on kuitenkin tapahduttava niillä samoilla edellytyksillä, joita sovellettiin vanhoihin osavaltioihin yhdistymistä edeltäneellä ajanjaksolla. Saksan jaolla tarkoitetaan vuonna 1948 tehtyä kahden miehitetyn vyöhykkeen välistä jakoa. Tämän vuoksi jaosta aiheutunut taloudellinen haitta voi merkitä ainoastaan sitä taloudellista haittaa, jota uudesta fyysisestä rajalinjasta aiheutunut eristys tuotti tietyille Saksan alueille, kuten liikenneyhteyksien katkeaminen tai Saksan alueen eri osien välisten kauppasuhteiden katkeamisesta johtunut markkina-alueiden menetys. Sitä vastoin kannassa, jonka mukaan perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan c alakohdan nojalla olisi mahdollista korvata täysin taloudellinen jälkeenjääneisyys, jota ei sinänsä ole syytä kiistää, ei oteta huomioon sitä, että tämä alakohta on poikkeusmääräys, eikä asiayhteyttä, johon se liittyy, eikä myöskään sillä tavoiteltuja päämääriä. Taloudellinen haitta, josta kaikki uudet osavaltiot yleisesti ottaen kärsivät, ei ole välittömästi aiheutunut perustamissopimuksen 92 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettusta Saksan maantieteellisestä jaosta. Vanhojen ja uusien osavaltioiden väliset kehityserot selittyvät muilla syillä kuin Saksan jaosta aiheutuneilla maantieteellisillä seikoilla; tällaisina syinä voidaan pitää muun muassa Saksan eri osissa toteutettuja erilaisia poliittis-taloudellisia järjestelmiä.

18. Kuluneena vuonna, kuten myös vuonna 1999, yhteisöjen tuomioistuin antoi useita tuomioita *välillisen verotuksen* alalla. Tässä vuosikertomuksessa mainittakoon vain ne asiat, jotka koskivat teiden ja siltojen käytöstä perittävien maksujen arvonlisäverollisuutta.

Näissä asioissa komissio oli nostanut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevan kanteen viittä jäsenvaltiota vastaan siitä, että ne eivät olleet määränneet teiden ja siltojen käytöstä perittäviä maksuja arvonlisäverollisiksi. Yhteisöjen tuomioistuin totesi 12.9.2000 antamissaan tuomioissa (asia C-276/97, komissio v. Ranska; asia C-358/97, komissio v. Irlanti; C-359/97, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta; asia C-359/97, komissio v. Alankomaat ja asia C-260/98, komissio v. Kreikka; mitään näistä ei ole vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), että teiden ja siltojen käyttömahdollisuuden tarjoaminen maksua vastaan muodostaa direktiivissä 77/388/ETY¹⁵ tarkoitetun palvelujen tarjoamisen. Tämän infrastruktuurin käyttäminen näet edellyttää maksun suorittamista, ja maksu määräytyy muun muassa ajoneuvoluokan ja ajetun etäisyyden perusteella. Siten suoritettun palvelun ja saadun rahamääräisen vastikkeen välillä on edellytetyn kaltainen suora yhteys. Jäsenvaltiot vetosivat puolustukseksi siihen, että tämän infrastruktuurin ylläpitäjät olivat julkisoikeudellisia yhteisöjä ja että niitä ei ollut pidettävä verovelvollisina sellaisen toiminnan osalta, jota ne harjoittavat viranomaisen ominaisuudessa. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että jotta sovellettaisiin sääntöä, jonka mukaan julkisoikeudelliset yhteisöt, jotka viranomaisen ominaisuudessaan harjoittavat toimintaa tai suorittavat toimia, eivät ole arvonlisäverovelvollisia tämän toiminnan tai näiden toimien osalta, kahden edellytyksen on täyttyttävä samanaikaisesti: toiminnan harjoittajan on oltava julkisoikeudellinen yhteisö ja toimintaa on harjoitettava viranomaisen ominaisuudessa. Viimeksi mainitun edellytyksen osalta yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että viranomaisen ominaisuudessa harjoitettu toiminta on sellaista toimintaa, jota julkisoikeudelliset yhteisöt harjoittavat niitä erityisesti koskevan oikeudellisen järjestelmän piirissä, eikä se sisällä sellaista toimintaa, jota ne harjoittavat samoilla oikeudellisilla edellytyksillä kuin yksityiset taloudelliset toimijat. Ranskassa, Irlannissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa tienkäyttömahdollisuuden tarjoamista tiemaksua vastaan harjoittavat kuitenkin ainakin tietyissä tapauksissa julkisoikeudellisen yhteisön sijasta

¹⁵ Jäsenvaltioiden liikevaihtoverolainsäädännön yhdenmukaistamisesta – yhteinen arvonlisäverojärjestelmä: yhdenmukainen määräytymisperuste – 17 päivänä toukokuuta 1977 annettu kuudes neuvoston direktiivi 77/388/ETY (EYVL L 145, s. 1).

yksityisoikeudelliset taloudelliset toimijat. Tällöin kuudennen direktiivin 4 artiklan 5 kohdassa tarkoitettua vapautusta ei voida soveltaa. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin katsoi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen tulleen toteennäytetyksi näiden kolmen jäsenvaltion osalta. Sen sijaan Kreikassa ja Alankomaissa tienkäyttömahdollisuuden tarjoamista tiemaksua vastaan harjoittaa julkisoikeudellinen yhteisö, eikä komissio ole näyttänyt toteen, että tämä yhteisö toimisi samoilla edellytyksillä kuin yksityinen taloudellinen toimija. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi näitä kahta jäsenvaltiota vastaan nostetut kanteet.

19. Julkisten markkinoiden alalla yhteisöjen tuomioistuimelle tarjoutui useassa tuomiossa tilaisuus tulkita tätä alaa koskevia yhteisöjen direktiivejä, ja näitä tuomioita annettiin kansallisten tuomioistuinten yhteisöjen tuomioistuimelle esittämien ennakkoratkaisupyyntöjen johdosta sekä komission tiettyjen jäsenvaltioiden vastaan nostamien jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevien kanteiden johdosta. Näistä viimeksi mainituista asioista on mainittava kaksi, joissa komissio oli nostanut kanteen Ranskaa vastaan.

Asiassa C-225/98, komissio vastaan Ranska (tuomio 26.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), komissio oli nostanut yhteisöjen tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati toteamaan, että Ranskan tasavalta oli jättänyt noudattamatta perustamissopimuksen 59 artiklan ja direktiivien 71/305/ETY¹⁶ ja 93/37/ETY¹⁷ mukaisia velvoitteitaan erinäisissä koulurakennuksien rakentamista ja ylläpitämistä koskevien julkisten urakoiden myöntämismenettelyissä. Komissio arvosteli Ranskaa siitä, ettei se ollut etukäteen julkaissut ennakoilmoitusta ja että se oli tietyissä julkisia markkinoita koskevissa ilmoituksissa nimenomaisesti ilmoittanut yhdeksi urakoiden myöntämiskriteeriksi työllisyyttä koskevan edellytyksen, joka liittyi työttömyyden torjunnan paikalliseen kampanjaan. Yhteisöjen tuomioistuin totesi ensimmäisen väitteen osalta, että ennakoilmoituksen julkaiseminen on pakollista ainoastaan, kun hankintaviranomaiset käyttävät niille annettua

¹⁶ Julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1971 annettu neuvoston direktiivi 71/305/ETY (EYVL L 185, s. 5), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 89/440/ETY.

¹⁷ Julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 14 päivänä kesäkuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/37/ETY (EYVL L 1999, s. 54).

mahdollisuutta lyhentää tarjousten vastaanottoaikoja. Toisen väitteen osalta yhteisöjen tuomioistuin viittasi asiassa 31/87, Beentjes, 20.9.1988 annettuun tuomioon (Kok. 1988, s. 4635) ja totesi, että hankintaviranomaiset voivat sopimuksia tehdessään käyttää direktiivin 93/37/ETY mukaan perusteena pelkästään alinta hintaa tai, kun sopimus tehdään taloudellisesti edullisimman tarjouksen perusteella, asianomaisten markkinoiden mukaan määräytyviä eri perusteita kuten esimerkiksi hintaa, toteutusaikaa, käyttökustannuksia, kannattavuutta tai teknisiä ansioita. Direktiivin 30 artiklassa ei kuitenkaan täysin suljeta pois hankintaviranomaisten mahdollisuutta käyttää perusteena työttömyyden torjuntaan liittyvää perustetta edellyttäen, että tämän perusteen osalta noudatetaan yhteisön oikeuden yleisiä periaatteita ja erityisesti syrjimättömyysperiaatetta, sellaisena kuin se ilmenee perustamissopimuksen sijoittautumisoikeutta ja palvelujen tarjoamisen vapautta koskevista määräyksistä. Tätä perustetta on käytettävä noudattaen kaikkia kyseisen direktiivin menettelysäännöksiä ja erityisesti sen sisältämiä julkistamista koskevia sääntöjä. Tästä seuraa, että työttömyyden torjuntaan liittyvä sopimuksen tekemisen peruste on nimenomaisesti mainittava urakkaa koskevassa ilmoituksessa, jotta urakoitsijat saavat tietää tällaisen perusteen olemassaolosta. Koska komissio moitti ainoastaan tällaisen perusteen mainitsemista sopimuksen tekemisen perusteena urakkaa koskevassa ilmoituksessa ilman, että se olisi väittänyt, että työttömyyden torjuntaan liittyvä peruste ei olisi ollut yhteisön oikeuden peruseriaatteiden ja erityisesti syrjimättömyysperiaatteen mukainen tai että sitä ei olisi julkaistu sopimusta koskevassa ilmoituksessa, yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi myös tämän toisen kanneperusteen.

Toisessa komission Ranskaa vastaan vireille panemassa asiassa (asia C-16/98, komissio v. Ranska, tuomio 5.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) komissio vaati yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ollut noudattanut direktiivin 93/38/ETY¹⁸ mukaisia velvoitteitaan sähköistysalan kuntayhtymien yhteenliittymän aloittamassa sähköistysten ja julkisen valaistuksen urakkatöitä koskevien sopimusten tekomenettelyssä. Komissio katsoi, että riidanalaiset urakkasopimukset olivat sellaisen yhden ainoan rakennusurakan osia, jota koskevan aloitteen tekijänä oli vain yksi hankintayksikkö, joten direktiivin säännöksiä olisi pitänyt soveltaa koko rakennusurakkaan eikä ainoastaan sen kuuteen tärkeimpään sopimukseen.

¹⁸ Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alan hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 14 päivänä kesäkuuta 1993 annettu neuvoston direktiivi 93/38/ETY (EYVL L 199, s. 84).

Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että direktiivissä 93/38/ETY olevasta rakennusurakan määritelmästä ilmenee, että rakennusurakan olemassaoloa on arvioitava sen taloudellisen ja teknisen tarkoituksen kannalta, johon kyseisten töiden tulosta käytetään. Siltä osin kuin kyse oli urakan keinotekoisesta jakamisesta sähköistystöihin ja julkista valaistusta koskeviin töihin, yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että sähköjakeluverkon taloudellinen ja tekninen tarkoitus on eri kuin julkisen valaistuksen verkon. Näin ollen ei voitu katsoa, että sähköjakeluverkkoa ja julkisen valaistuksen verkkoa koskevat urakkatyöt olisivat olleet yhden ainoan rakennusurakan osia ja että tämä urakka olisi ollut direktiivin 93/38/ETY vastaisesti keinotekoisesti jaettu. Kyseiseen direktiiviin sisältyvässä rakennusurakan käsitteen määritelmässä ei nimittäin aseteta yhden ainoan rakennusurakan olemassaolon edellytykseksi esimerkiksi tiettyä hankintayksiköiden lukumäärää tai yhden ainoan yrityksen mahdollisuutta toteuttaa kaikki urakkatyöt. Sähköistysurakan keinotekoisesta jakamisen osalta yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sähköverkot ovat liitettävissä toisiinsa ja että ne kokonaisuutena tarkasteltuna täyttävät saman taloudellisen ja teknisen tarkoituksen, joka on sähköenergian siirto ja myynti asianomaisen departementin kuluttajille. Nyt kyseessä olleessa tapauksessa oli lisäksi olemassa tärkeitä seikkoja, jotka puolsivat kyseisten hankintojen yhteenliittämistä departementin tasolla, kuten hankintojen teon aloittamisen samanaikaisuus, urakkailmoitustensaamankaltaisuus, sen alueen maantieteellinen yhtenäisyys, jonka sisällä kyseisten hankintojen tekemiseen on ryhdytty, ja departementin sähköistysalan kuntayhtymien yhteenliittymän hoitama koordinointi. Niinpä yhteisöjen tuomioistuin hyväksyi urakan keinotekoisesta jakamisesta koskevan kanneperusteen. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättämisen tulleen toteennäytetyksi myös siksi, että sähköistystä koskevien kaikkien urakkasopimusten arvo, yhden sopimuksen arvoa lukuun ottamatta, ylitti direktiivissä 93/38/ETY sen soveltamiselle säädetyt kynnyksarvot ja että Ranskan tasavalta oli rikkonut myös direktiivin kynnysarvoja koskevia säännöksiä jakaessaan riidanalaisia töitä koskevan urakan keinotekoisesti osiin.

Asiassa C-324/98, Telaustria (tuomio 7.12.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) yhteisöjen tuomioistuimelle esitettiin tämän saman direktiivin 93/38/ETY tulkintaa koskeva ennakkoratkaisukysymys, johon vastattiin, että julkisia palveluita koskevat konsessiosopimukset eivät sisälly direktiivissä 93/38/ETY olevaan käsitteeseen rahallista vastiketta vastaan tehdyt kirjalliset sopimukset, joten ne eivät kuulu sen soveltamisalaan. Huolimatta siitä seikasta, että julkisia palveluita koskevat konsessiosopimukset eivät yhteisön oikeuden nykyisessä kehitysvaiheessa kuulu direktiivin 93/38/ETY soveltamisalaan, tällaisia sopimuksia tekevien hankintayksiköiden on kuitenkin

noudatettava perustamissopimuksen perustavanlaatuisia määräyksiä yleisesti ja kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltä koskevaa periaatetta erityisesti.

20. *Immateriaalioikeuksia* koskevista riidoista mainittakoon tässä yhdessä vain edellä jo mainittu asia komissio vastaan Ranska¹⁹ ja asia C-312/98, Warsteiner Brauerei (tuomio 7.11.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), jossa oli kyse maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suojasta annetusta asetuksesta N:o 2081/92.²⁰

Tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että asetus 2081/92/ETY koskee vain maantieteellisiä merkintöjä, joiden osalta yhtäältä tuotteen määrätyn laadun, maineen tai muiden ominaisuuksien ja toisaalta sen erityisen maantieteellisen alkuperän välillä on oltava välitön yhteys. Tavanomaiset maantieteelliset alkuperämerkinnät, joiden osalta tuotteen ominaisuuksien ja sen maantieteellisen alkuperän välillä ei ole minkäänlaista yhteyttä, eivät kuulu tämän määritelmän piiriin, eikä niitä siten voida suojata asetuksen N:o 2081/92 nojalla. Tällaisia merkintöjä voidaan kuitenkin suojata jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä, jolla kielletään se, että maantieteellistä alkuperämerkintää, jonka osalta ei ole olemassa minkäänlaista yhteyttä tuotteen ominaisuuksien ja sen maantieteellisen alkuperän välillä, käytetään harhaanjohtamisen vaaran aiheuttavalla tavalla.

21. *Sosiaalipolitiikan* alalla yhteisöjen tuomioistuin antoi kuluneena vuonna useita tärkeitä tuomioita, jotka koskivat työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojaamista, työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen luovuttamisen yhteydessä sekä miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatetta.

21.1. Asiassa C-303/98, Simap (tuomio 3.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), oli kyse työntekijöiden ja erityisesti ensiapulääkärin turvallisuuden ja terveyden suojaamisesta. Espanjan erään alueen julkisen terveydenhuollon alalla toimivien lääkärin ammattiyhdistys väitti kansallisessa tuomioistuimessa, että kyseisen alueen terveyskeskusten ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkäreiden oli työskenneltävä ilman, että

¹⁹ Ks. edellä 9.1. kohta.

²⁰ 14.7.1992 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 2081/92 (EYVL L 208, s. 1).

työnteon kestolle olisi asetettu päivittäistä, viikoittaista, kuukausittaista tai vuosittaista enimmäisrajaa. Koska sisäisessä oikeudessa ei ollut toteutettu mitään nimenomaisia täytäntöönpanotoimia, kyseinen yhdistys vaati, että useita tietyistä työajan järjestämisestä koskevista seikoista annetun direktiivin 93/104/EY säännöksiä sovellettaisiin näihin lääkäreihin.²¹ Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että ensiapuysiköiden lääkärien työskentely kuuluu toimenpiteistä työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden parantamisen edistämiseksi työssä annetun direktiivin 89/391/ETY ja erityisesti direktiivin 93/104/EY soveltamisalaan. Näiden lääkärien toiminta ei ole sellaista erityistä julkisen vallan toimintaa, joka olisi välttämätöntä yhteiskunnan moitteettoman toiminnan kannalta ja joka julkisen vallan toiminnan erityispiirteiden takia on jätetty näiden direktiivien soveltamisalojen ulkopuolelle. Ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkärien fyysistä paikallaoloa terveydenhoitolaitoksessa edellyttävää päivystysaikaa, joka perustuu terveydenhoitolaitoksen fyysistä paikallaoloa koskevaan järjestelmään, on kokonaisuudessaan pidettävä työaikana ja tarvittaessa direktiivissä 93/104/EY tarkoitettuna ylityönä. Työajan käsitteen ominaispiirteet sisältyvät ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkärien tämän järjestelmän mukaisiin päivystysjaksoihin, sillä he tekevät töitä, ovat työnantajan käytettävissä ja suorittavat tehtäviään. Näille lääkäreille asetettu velvollisuus olla paikalla ja käytettävissä työpaikalla harjoittaakseen ammattitoimintaansa on katsottava kuuluvan heidän tehtäviensä harjoittamiseen. Fyysistä paikallaoloa edellyttävän päivystysjakson jättäminen työajan käsitteen ulkopuolelle vaarantaisi vakavasti direktiivin tarkoituksen toteutumisen; direktiivin tarkoituksenahan on, että työntekijöiden turvallisuuden ja terveyden varmistamiseksi heille on annettava vähimmäismäärä lepoaikaa sekä riittävät tauot. Tilanne on toinen, jos ensiapuyksikössä työskentelevät lääkärit päivystävät siten, että heidän edellytetään olevan jatkuvasti tavoitettavissa ilman, että heidän kuitenkin täytyisi olla paikalla terveydenhoitolaitoksessa. Tässä tilanteessa lääkärit voivat järjestää ajankäyttönsä siten, että heillä on vähemmän velvoitteita, ja keskittyä omiin asioihinsa. Näin ollen ainoastaan todelliseen ensiaputoimintaan liittyvää aikaa on pidettävä direktiivissä 93/104/EY tarkoitettuna työaikana. Ensiapuyksiköissä työskentelevien lääkärien päivystysaikana tekemä työ on direktiivissä 93/104/EY tarkoitettua vuorotyötä; lääkärien työ on järjestetty niin, että työntekijät seuraavat toisiaan samassa työpaikassa kiertävän työvuorosuunnitelman mukaisesti siten, että heidän on työskenneltävä eri aikoina tietyn päiviä tai viikkoja kestävä jakson aikana. Silloin, kun kansallisessa oikeusjärestyksessä ei ole toteutettu täytäntöönpanotoimia, direktiivissä 93/104/EY annetaan yksityisille oikeus

²¹

23.11.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/104/EY (EYVL L 307, s. 18).

siihen, että viikoittaisen enimmäistyöajan täytäntöönpanoa koskeva vertailujakso ei ylitä 12:ta kuukautta. Asianomaisten työntekijöiden itsensä antama suostumus on tarpeen, jotta jäsenvaltio voisi tehdä poikkeuksen, mihin direktiivissä 93/104/EY annetaan sille oikeus, viikoittaisen työajan enimmäiskestoa koskevista säännöksistä. Työntekijän itsensä antamaa suostumusta ei voida korvata työehtosopimuksella.

21.2. Asiassa Collino ja asiassa Mayeur yhteisöjen tuomioistuin vahvisti, että työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevaa jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annettua direktiiviä 77/187/ETY²² voidaan soveltaa kahteen täysin päinvastaiseen tilanteeseen eli yhtäältä siihen, että julkisoikeudellisen elimen hoidossa ollut yritys luovutetaan yksityisoikeudelliselle yhtiölle, ja toisaalta siihen, että yksityisoikeudellisen yhdistyksen harjoittama toiminta luovutetaan julkisoikeudelliselle oikeushenkilölle.

Asiassa C-343/98, Collino (tuomio 14.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskoelmassa), oli kyse siitä, että yksikkö, joka vastasi yleisön käyttöön tarkoitettujen televiestintäpalvelujen tarjoamisesta ja jota hoiti kyseisen valtion valtionhallintoon kuuluva julkinen laitos, oli luovutettu vastiketta vastaan yksityisoikeudelliselle yhtiölle, jonka oli perustanut sen osakepääoman kokonaan omistava julkisoikeudellinen elin. Tämä luovutus oli tapahtunut viranomaisten päätösten johdosta siten, että myönnettiin hallinnollinen toimilupa. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että direktiiviä 77/187/ETY voidaan soveltaa tällaiseen tilanteeseen, kunhan henkilöt, joita luovutus koskee, ovat alun perin olleet kansallisessa työolainsäädännössä suojattuja työntekijöitä.

Asiassa C-175/99, Mayeur, 26.9.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskoelmassa) yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että direktiiviä 77/187/ETY sovelletaan silloin, kun kunta – joka on julkisoikeudellinen oikeushenkilö ja jonka toimintaan sovelletaan erityisiä hallinto-oikeuden sääntöjä – aloittaa uudelleen yleisölle tarjoamiaan palveluita koskevan mainos- ja tiedotustoiminnan, jota siihen asti on kyseisen kunnan hyväksi harjoittanut voittoa tavoittelematon yhdistys – joka on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö – sillä edellytyksellä, että luovutettu kokonaisuus säilyttää identiteettinsä. Pelkästään sen seikan perusteella, että

²²

14.2.1977 annettu neuvoston direktiivi 77/187/ETY (EYVL L 61, s. 26).

aiemman työnantajan ja uuden työnantajan harjoittama toiminta on samanlaista, ei voida päätellä, että kyseessä olisi taloudellisen kokonaisuuden luovutus. Kokonaisuutena ei näet voida pitää pelkästään toimintoa, josta tietty kokonaisuus vastaa. Kokonaisuuden identiteetti määräytyy myös muiden seikkojen, kuten sen henkilökunnan, johdon, työn organisoinnin, toimintatapojen tai sen käytössä mahdollisesti olevien tuotantolaitosten perusteella.

21.3. Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaate on vuonna 2000 johtanut useisiin yhteisöjen tuomioistuimelle esitettyihin ennakkoratkaisukysymyksiin. Nämä kysymykset koskivat muun muassa samapalkkaisuutta, työhönpääsyä ja niitä positiivisia toimia, joihin valtiot ovat ryhtyneet edistääkseen naisten työssäkäyntiä julkisella sektorilla.

Samapalkkaisuuden osalta on mainittava asia Jämställdhetsombudsmannen, jossa oli kyse palkkojen yhdenvertaisuudesta, ja asiat Deutsche Telekom, Preston ja Fletcher, jotka koskivat osa-aikaisten työntekijöiden jättämistä ammatillisten eläkejärjestelmien ulkopuolelle.

Asiassa C-236/98, Jämställdhetsombudsmannen, 30.3.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-2189) yhteisöjen tuomioistuin vastasi kieltävästi kysymykseen, joka koski sitä, oliko epäsäännöllisen työajan perusteella kättilöille maksettava korvaus otettava huomioon laskettaessa sitä palkkaa, jota käytetään perusteena vertailtaessa perustamissopimuksen 119 artiklassa (EY:n perustamissopimuksen 117–120 artikla on korvattu EY 136–143 artiklalla) ja samapalkkaisuutta koskevassa direktiivissä 75/117/ETY²³ tarkoitettuja palkkoja. Epäsäännöllisen työajan perusteella maksettava korvaus vaihtelee kuukausittain siitä riippuen, minä vuorokaudenaikoina työ on tehty, mikä näin ollen vaikeuttaa kättilön kokonaispalkan ja siihen sisältyvien korvausten vertaamista vertailuryhmänä olevien hoitolaitoksen insinöörien peruspalkkaan. Jos todetaan, että kahden vertailuryhmän palkkojen välillä on eroa ja jos käytettävissä olevat tilastotiedot osoittavat, että huonommassa asemassa olevaan ryhmään kuuluu huomattavasti suurempi prosenttiosuus naispuolisia kuin miespuolisia työntekijöitä, perustamissopimuksen 119 artikla edellyttää, että työnantaja perustelee tämän eron objektiivisilla seikoilla, joihin ei liity

23

Miesten ja naisten samapalkkaisuuden periaatteen soveltamista koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 10 päivänä helmikuuta 1975 annettu neuvoston direktiivi 75/117/ETY (EYVL L 45, s. 19).

sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Kätilöiden tekemän työn työajan lyhentämistä – jolla tarkoitetaan hoitolaitoksen insinöörien päiväsaikaan tehtävän työn normaalin keston ja jatkuvaan kolmivuorotyöhön liittyvien työaikojen välistä erotusta – tai tällaisen työajan lyhentämisen arvoa ei pidä ottaa huomioon laskettaessa näille kahdelle ryhmälle maksettavien perustamissopimuksen 119 artiklassa ja direktiivissä 75/117/ETY tarkoitettujen palkkojen vertailun perustetta. Työajan lyhentäminen saattaa kuitenkin olla sellainen objektiivinen syy, johon ei liity sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja jonka vuoksi palkkaeroja voidaan pitää perusteltuina. Työnantajan on osoitettava, että tällainen syy on todella olemassa.

Yhdistetyissä asioissa C-50/96, C-234/96, C-235/96, C-270/97 ja C-271/97, Deutsche Telekom, 10.2.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-743) yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että osa-aikaisten työntekijöiden jättäminen ammatillisen eläkejärjestelmän ulkopuolelle merkitsee perustamissopimuksen 119 artiklassa kiellettyä välillistä syrjintää, jos tämä toimenpide koskee huomattavasti suurempaa prosenttiosuutta naispuolisista työntekijöistä kuin miespuolisista työntekijöistä ja jos sitä ei voida perustella sellaisilla objektiivisilla syillä, joihin ei liity sukupuoleen perustuvaa syrjintää. Tällaisessa tapauksessa mahdollisuutta vedota tämän artiklan välittömään oikeusvaikutukseen on ajallisesti rajoitettu siten, että näiden työntekijöiden työssäolojaksot voidaan ottaa huomioon vain päivämäärästä 8.4.1976 eli asiassa 43/75, Defrenne II, annetun tuomion (Kok. 1976, s. 455) julistamispäivästä lähtien määritettäessä heidän kuulumistaan takautuvasti tällaiseen järjestelmään ja laskettaessa niitä etuuksia, joihin heillä on oikeus, paitsi sellaisten työntekijöiden tai heidän jälkeensä etuuteen oikeutettujen osalta, jotka ovat ennen tätä ajankohtaa nostaneet kanteen tai esittäneet vastaavan vaatimuksen. Kansalliset säännökset, jotka ilmentävät tasa-arvoperiaatetta, jonka mukaan osa-aikaisilla työntekijöillä on oikeus kuulua takautuvasti ammatilliseen eläkejärjestelmään ja saada eläkettä tästä järjestelmästä, eivät ole ristiriidassa edellä mainitussa asiassa Defrenne II annetusta tuomiosta seuraavan sellaisen ajallisen rajoituksen kanssa, joka koskee mahdollisuutta vedota perustamissopimuksen 119 artiklan välittömään oikeusvaikutukseen, huolimatta siitä, että eri jäsenvaltioiden taloudellisten toimijoiden välinen kilpailu saattaa vääristyä.

Asia C-78/98, Preston ja Fletcher (tuomio 16.5.2000, Kok. 2000, s. I-3201) koski myös osa-aikaisten työntekijöiden vaatimuksia kuulua takautuvasti ammatillisiin eläkejärjestelmiin, joiden ulkopuolelle heidät oli perustamissopimuksen 119 artiklan vastaisesti jätetty. Kansallisessa oikeudessa edellytettiin kuitenkin, että työntekijät tekevät hakemuksensa kuuden

kuukauden sisällä palvelussuhteensa päättymisestä, ja siinä rajattiin sen ajanjakson pituudeksi, jonka osalta työntekijät voivat saada oikeuden kuulua takautuvasti siihen eläkejärjestelmään, jonka ulkopuolelle heidät oli jätetty, kaksi kanteen nostamista edeltänyttä vuotta. Kansallisessa tuomioistuimessa nousi esille kysymys siitä, olivatko tällaiset menettelysäännöt yhteensopivia yhteisön oikeuden kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin vastasi, että yhteisön oikeus ei ole esteenä sellaiselle kansalliselle menettelysäännölle, jonka mukaan ammatilliseen eläkejärjestelmään liittymistä (johon oikeus eläke-etuuksiin perustuu) on oikeudenmenetyksen uhalla haettava kuuden kuukauden kuluessa hakemuksessa tarkoitetun palvelussuhteen päättymisestä. Siltä osin kuin tällainen määräaika merkitsee oikeusvarmuuden peruseriaatteen soveltamista, se täyttää yhteisön oikeuden tehokkuuseriaatteen, jonka mukaan oikeussuojakeinoja koskevat menettelysäännöt, joilla turvataan yhteisön oikeuden välittömään oikeusvaikutukseen perustuvat yksityisten oikeudet, eivät kuitenkaan saa olla sellaisia, että niillä tehtäisiin yhteisön oikeusjärjestyksessä tunnustettujen oikeuksien käyttäminen käytännössä mahdottomaksi tai erittäin vaikeaksi. Tällainen määräaika ei kuitenkaan saa olla yhteisön oikeuteen perustuvien kanteiden osalta epäedullisempi kuin sisäiseen oikeuteen perustuvien kanteiden osalta. Tehokkuuseriaate sen sijaan estää soveltamasta kansallista menettelysääntöä, jonka mukaan työskentelyjaksoina, jotka otetaan huomioon laskettaessa eläkeoikeuksia, otetaan huomioon vain kanteen nostamista edeltävät kaksi vuotta. Vaikkei tällainen menettelysääntö estäkään täysin asianomaisten henkilöiden liittymismahdollisuutta, se estää ottamasta huomioon kaikkia kantajien palvelussuhdejaksia, jotka ovat sijoittuneet aikaisempaan aikaan kuin kaksi vuotta ennen kanteiden nostamista, laskettaessa etuuksia, jotka erääntyvät vasta vaatimuksen esittämispäivän jälkeen. Yhteisöjen tuomioistuin muistutti, että se, että työntekijä voi vaatia jäsenyyttä ammatillisessa eläkejärjestelmässä taannehtivasti, ei anna hänelle mahdollisuutta välttää maksamasta kyseiseen kauteen liittyviä maksuja.

Työhönpääsyn osalta on mainittava asia Kreil, jossa oli kyse siitä, että naisten pääsyä sotilaallisiin tehtäviin rajoitettiin, ja asia Mahlburg, jossa kieltäydyttiin palkkaamasta raskaana ollutta naista.

Asiassa C-285/98, Kreil (tuomio 11.1.2000, Kok. 2000, s. I-69), kantaja nosti kansallisessa tuomioistuimessa kanteen siitä, että Bundeswehr oli kieltäytynyt ottamasta häntä erään ylläpitoyksikkönsä palvelukseen. Tätä kieltäytymistä perusteltiin Saksan perustuslailla, jossa yleisesti kielletään naisten ottaminen armeijan palvelukseen, jos palvelukseen kuuluu aseiden käyttämistä, ja jonka mukaan naisia voidaan ottaa ainoastaan terveydenhoito- ja sotilasmusiikkitehtäviin. Yhteisöjen tuomioistuin, jolta kysyttiin, onko tällainen

tiettyjen tehtävien ulkopuolelle jättäminen yhteensopivaa direktiivin 76/207/ETY,²⁴ joka koskee mahdollisuuksia työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen, kanssa, katsoi että tämän direktiivin vastaista on soveltaa Saksan lainsäädännön kaltaisia kansallisia säännöksiä. Jäsenvaltioiden, joiden on päätettävä asianmukaisista toimenpiteistä sisäisen ja ulkoisen turvallisuutensa varmistamiseksi, asiana on tosin tehdä puolustusvoimiensa organisaatiota koskevat päätökset. Tästä ei kuitenkaan seuraa, että tällaiset päätökset jäisivät kokonaan yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle. Muutamia erityisiä perustamissopimuksen tietyissä määräyksissä tarkoitettuja tilanteita lukuun ottamatta perustamissopimuksessa ei ole yleistä varausta, jolla suljettaisiin yhteisön oikeuden soveltamisalan ulkopuolelle kaikki valtion yleisen turvallisuuden vuoksi toteutettavat toimenpiteet. Kaikkien rajoitusten, jotka koskevat naisten pääsyä sotilaallisiin tehtäviin, on näin ollen noudatettava direktiiviä 76/207/ETY, jonka perusteella jäsenvaltiot saavat jättää tämän direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle sellaisen ammattitoiminnan, jossa työntekijän sukupuoli on toiminnan luonteen tai suoritusolosuhteiden kannalta ratkaiseva, ja lisäksi rajoitusten on noudatettava suhteellisuusperiaatetta, koska kyse on perusoikeuteen eli tässä tapauksessa miesten ja naisten yhdenvertaiseen kohteluun tehtävästä poikkeuksesta. Tällaista pääsyn rajoittamista, kun otetaan huomioon sen soveltamisala eli soveltaminen lähes kaikkiin liittovaltion armeijan sotilaallisiin tehtäviin, ei voida pitää poikkeuksena, joka olisi perusteltu kyseessä olevan toiminnan luonteen tai suoritusolosuhteiden kannalta.

Asiassa C-207/98, Mahlburg, 3.2.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. I-549) yhteisöjen tuomioistuin totesi, että direktiivin 76/207/ETY vastaista on kieltäytyä ottamasta työhön raskaana olevaa naista toistaiseksi voimassa olevalla työ sopimuksella siitä syystä, että raskauteen liittyvä lakisääteinen työskentelykielto estää häntä raskauden aikana hoitamasta alusta alkaen kyseistä tointa. Raskaana olevien naisten suojelusta annettujen säännösten soveltamisen seurauksena raskaana olevaa naista ei voida kohdella epäedullisemmin työhönotossa.

Asiassa Badeck ja asiassa Abrahamsson oli kyse positiivisista toimista, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet edistääkseen naisten asemaa julkishallinnossa.

²⁴

Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta mahdollisuuksissa työhön, ammatilliseen koulutukseen ja uralla etenemiseen sekä työoloissa 9 päivänä helmikuuta 1976 annettu neuvoston direktiivi 76/207/ETY (EYVL L 39, s. 40).

Yhteisöjen tuomioistuin totesi direktiivin 76/207/ETY perusteella asiassa C-158/98, Badeck (tuomio 28.3.2000, Kok. 2000, s. I-1875), että kansallisessa lainsäädännössä voidaan myöntää julkishallinnon niillä alueilla, joissa naiset ovat aliedustettuja, naishakijoille etusija heidän ollessaan yhtä päteviä kuin mieshakijat, silloin kun tämä on tarpeen naisten aseman edistämissuunnitelman sitovien tavoitteiden vuoksi ja ellei tämä ole ristiriidassa merkitykseltään painavamman oikeudellisen syyn kanssa, sillä ehdolla, että tässä lainsäädännössä taataan, että hakemukset arvioidaan objektiivisesti ja ottaen huomioon kaikkien hakijoiden henkilöön liittyvät erityiset seikat. Kansalliseen lainsäädäntöön sisältyvässä naisten aseman edistämissuunnitelman sitovissa tavoitteissa, jotka liittyvät tieteellisiin määräaikaisiin virkoihin tai tieteellisiin tilapäisiin avustaviin toimiin, voidaan määrätä naispuolisen henkilöstön vähimmäisprosenttiosuudesta, joka vastaa ainakin sitä osuutta, joka naisilla on kulloisenkin opintoalan perustutkinnon suorittaneista, väitelleistä ja opiskelijoista. Tällaisessa lainsäädännössä, siltä osin kuin sen tarkoituksena on poistaa naisten aliedustus, voidaan myöntää naisille vähintään puolet pätevöittävää koulutusta edellyttävien sellaisten ammattien koulutuspaikoista, joissa naiset ovat aliedustettuina ja joiden osalta kyse ei ole koulutuksesta, jota yksinomaan valtio antaa, ellei sellaisista toimenpiteistä huolimatta, jotka soveltuvat naisten huomion kiinnittämiseen tarjolla oleviin koulutuspaikkoihin, naisten jättämien hakemusten määrä ole riittämätön. Tällaisella lainsäädännöllä voidaan aloilla, joilla naiset ovat aliedustettuina, taata, että nais- ja mieshakijoiden ollessa yhtä päteviä, pätevät naishakijat, jotka täyttävät kaikki laissa säädetty tai muuten vaaditut edellytykset, kutsutaan työhaastatteluun. Lisäksi kansallisessa lainsäädännössä, joka koskee työntekijöitä edustavien elimien sekä hallinto- ja valvontaelimien kokoonpanoa, voidaan kehottaa, että kyseisen lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi annetuissa säännöksissä otetaan huomioon tavoite, jonka mukaan näiden elinten kokoonpanossa vähintään puolet on naisia.

Edellä mainitussa asiassa Abrahamsson²⁵ yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi ensimmäisen kerran EY 141 artiklan 4 kohtaa, jossa annetaan jäsenvaltioille oikeus pitää voimassa tai toteuttaa sellaisia erityisetuja, joiden tarkoituksena on ehkäistä tai hyvittää ammattiuraan liittyviä haittoja, jotta miesten ja naisten välinen täysi tosiasiallinen tasa-arvo toteutuisi työelämässä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että sekä direktiivin 76/207/ETY että EY 141 artiklan 4 kohdan kanssa on ristiriidassa kansallinen lainsäädäntö, jossa annetaan automaattisesti etusija aliedustettua sukupuolta oleville hakijoille, jos he ovat

25

Ks. edellä 5.4. kohta.

riittävän päteviä, edellyttäen ainoastaan, että eri sukupuolta olevien hakijoiden pätevyysero ei ole niin suuri, että menettely olisi vastoin virantäytössä noudatettavaa asiallisuusvaatimusta. Tällaista valintamenettelyä ei voida oikeuttaa direktiivillä 76/207/ETY, koska tietyn hakijan valinta kaikista riittävän pätevistä hakijoista perustuu viime kädessä siihen, että hän on aliedustettua sukupuolta, vaikka valituksi tulleen hakijan ansiot ovat vähäisemmät kuin vastakkaista sukupuolta olevan hakijan ansiot. Tällainen lainsäädäntö ei voi olla perusteltua myöskään EY 141 artiklan 4 kohdan nojalla, koska kyseinen valintamenettely on joka tapauksessa suhteeton tavoiteltuun päämäärään nähden. Nyt kyseessä olleen positiivisen erityiskohtelun soveltamisalan rajoittaminen ei myöskään muuta sitä, että menettely on luonteeltaan ehdoton ja suhteeton, joten edellä mainittu direktiivi sekä EY 141 artikla ovat esteenä tällaiselle kansalliselle lainsäädännölle myös siinä tapauksessa, että sitä sovelletaan yksinomaan täytettäessä etukäteen lukumäärältään rajoitettuja virkoja. Yhteisön oikeuden mukaan miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltaminen mahdollisuuksissa työhön ei riipi mitenkään täytettävien virkojen tasosta.

22. Kuluttajien suojelun alalla yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi yhdistetyissä asioissa C-240/98 – C-244/98, Océano Grupo, 27.6.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehdoista annettua direktiiviä 93/13/ETY.²⁶ Yhteisöjen tuomioistuin totesi, että oikeuspaikkalauseketta, josta ei ole erikseen neuvoteltu ja joka on liitetty kuluttajan ja ammatinharjoittajan välillä tehtyyn sopimukseen ja jossa myönnetään yksinomainen toimivalta sen alueen tuomioistuimelle, jossa elinkeinonharjoittajan kotipaikka sijaitsee, on pidettävä tässä direktiivissä tarkoitettuna kohtuuttomana ehtona, koska se hyvän tavan vastaisesti aiheuttaa kuluttajan vahingoksi huomattavan epätasapainon osapuolten sopimuksesta johtuvien oikeuksien ja velvollisuuksien välille. Suoja, joka kuluttajille varmistetaan direktiivillä 93/13/ETY, merkitsee sitä, että kansallinen tuomioistuin voi viran puolesta arvioida käsiteltäväkseen saatetun sopimusehdon kohtuuttomuutta silloin, kun se tarkastelee kansallisessa tuomioistuimessa nostetun kanteen tutkittavaksi ottamista. Kansallisen tuomioistuimen on kyseistä direktiiviä edeltäviä tai sen jälkeisiä kansallisen oikeuden säännöksiä soveltaessaan tulkittava niitä mahdollisuuksien mukaan direktiivin sisältö ja tavoite huomioon ottaen. Direktiivin mukaisen tulkinnan vaatimus edellyttää erityisesti sitä, että kansallinen tuomioistuin asettaa

²⁶

5.4.1993 annettu neuvoston direktiivi 93/13/ETY (EYVL L 95, s. 29).

etusijalle sellaisen tulkinnan, jonka avulla se voi viran puolesta olla hyväksymättä toimivaltaa, joka sille annetaan kohtuuttomalla sopimusehdolla.

23. Yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatettiin kuluneena vuotena erittäin runsaasti *ympäristönsuojelua* koskevia asioita. Ne koskivat jo perinteisiksi asiaryhmiksi muodostuneita aloja kuten vaarallisia jätteitä, luontotyyppien säilyttämistä tai tiettyjen julkisten tai yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia, mutta myös uusia aloja kuten geneettisesti muunneltujen organismien markkinoille saattamista.

Tästä viimeksi mainitusta seikasta oli kyse asiassa C-6/99, Greenpeace France ym. (tuomio 21.3.2000, Kok. 2000, s. I-1651), jossa Greenpeace France ja muutama muu yhdistys vaativat kansallista tuomioistuinta kumoamaan ministeriön päätöksen, jolla sallittiin tiettyjen geneettisesti muunneltujen maissilajikkeiden siemenien markkinoille saattaminen. Koska kansallinen tuomioistuin katsoi, että tällä päätöksellä voisi olla vakavia seurauksia, se lykkäsi kyseisen päätöksen täytäntöönpanoa ja esitti yhteisöjen tuomioistuimelle kysymyksen siitä toimintavapaudesta, joka jäsenvaltiolla on direktiivissä 90/220/ETY käyttöön otetuissa menettelyissä.²⁷ Tässä direktiivissä säädetään menettelystä, jonka mukaisesti arvioidaan ihmisten terveydelle ja ympäristölle geneettisesti muunneltujen organismien (GMO:ien) tarkoituksellisesta ympäristöön levittämisestä aiheutuneita vaaroja ja johon sisältyy useita vaiheita, joissa kansalliset viranomaiset tai yhteisön viranomaiset suorittavat tutkimuksia ennen kuin koko yhteisön alueella voimassa oleva markkinoille saattamista koskeva lupa annetaan. Jos kansalliset viranomaiset, joille jokin yhtiö on tehnyt hakemuksen GMO:n markkinoille saattamisesta, eivät hylkää tätä hakemusta, niiden velvollisuutena on siirtää asia komissiolle sen jälkeen, kun ne ovat antaneet puoltavan lausuntonsa. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tässä vaiheessa kansallisilla viranomaisilla, jotka saattavat asian komission käsiteltäväksi, on tilaisuus käyttää täysimääräisesti harkintavaltaansa arvioidakseen niitä vaaroja, joita GMO:ja sisältävien tuotteiden levittämisellä voi olla ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Sen jälkeen kun asia on saatettu komission käsiteltäväksi, muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisilla viranomaisilla on direktiivin 90/220/ETY nojalla tietty määräaika esittää vastalauseensa asiasta. Ennalta varautumisen periaatteen noudattaminen ilmenee toisaalta

²⁷

Geneettisesti muunneltujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön 23 päivänä huhtikuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/220/ETY (EYVL L 117, s. 15), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 97/35/EY.

direktiivin 90/220/ETY 11 artiklan 6 kohdassa säädetystä yrityksen velvollisuudesta ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle välittömästi uudesta tiedosta, joka koskee tuotteen aiheuttamia vaaroja ihmisen terveydelle tai ympäristölle, ja 12 artiklan 4 kohdassa säädetystä toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta ilmoittaa tällaiset tiedot välittömästi komissiolle ja muille jäsenvaltioille sekä toisaalta kyseisen direktiivin 16 artiklassa säädetystä jäsenvaltion mahdollisuudesta väliaikaisesti rajoittaa hyväksytyn tuotteen käyttöä tai myyntiä taikka kieltää sen käyttö tai myynti alueellaan, jos sillä on perusteltua aihetta katsoa, että tuote on vaaraksi ihmisten terveydelle tai ympäristölle. Direktiivillä 90/220/ETY voimaan saatettu suojajärjestelmä merkitsee välttämättä sitä, ettei asianomainen jäsenvaltio ole velvollinen hyväksymään ilmoitusta kirjallisesti, jos se on tällä välin saanut uusia tietoja, joiden perusteella se voi todeta, että ilmoituksen kohteena oleva tuote voi olla vaaraksi ihmisten terveydelle ja ympäristölle. Jäsenvaltio on tällaisessa tilanteessa velvollinen ilmoittamaan asiasta välittömästi komissiolle ja muille jäsenvaltioille, jotta asiassa voidaan tehdä direktiivissä 90/220/ETY säädettyssä menettelyssä päätös. Jos, kuten tässä tapauksessa oli tehty, jäsenvaltio oli toimittanut GMO:n markkinoille saattamista koskevan hakemuksen puoltavine lausuntoineen komissiolle ja jos komissio on tehnyt myönteisen päätöksen, sen toimivaltaisen viranomaisen, joka on toimittanut hakemuksen puoltavine lausuntoineen komissiolle, on kuitenkin annettava kirjallinen lupa, jotta tuote voidaan saattaa markkinoille. Jos kansallinen tuomioistuin toteaa, että markkinoille saattamista koskevan hakemuksen tutkimisessa on esiintynyt virheellisyksiä, kyseisen tuomioistuimen on saatettava asia ennakkoratkaisumenettelyssä yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jos se katsoo, että kyseiset virheellisydet saattavat vaikuttaa komission myönteisen päätöksen pätevyyteen, ja tarvittaessa määrättävä kyseisen päätöksen täytäntöönpanotoimenpiteet lykättäviksi, kunnes yhteisöjen tuomioistuin on ratkaissut pätevyyttä koskevan kysymyksen. Ainoastaan yhteisöjen tuomioistuimella on nimittäin toimivalta todeta yhteisön toimen pätemättömyys.

Muiden perinteisempien ympäristökysymysten osalta on mainittava asia C-318/98, Fornasar (tuomio 22.6.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), jossa oli kyse vaarallisten jätteiden käsitteestä. Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi tässä asiassa antamassaan tuomiossa, että vaarallisista jätteistä annettu direktiivi 91/689/ETY²⁸ ei estä jäsenvaltioita, mukaan lukien kansalliset oikeusviranomaiset niiden toimivallan rajoissa, luokittelemasta vaarallisiksi jätteiksi muita kuin niitä, jotka sisältyvät

²⁸

12.12.1991 annettu neuvoston direktiivi 91/689/ETY (EYVL L 377, s. 20).

päätöksellä 94/904/EY²⁹ direktiivin mukaisesti hyväksyttyyn vaarallisten jätteiden luetteloon, ja siten toteuttamasta tiukempia suojatoimenpiteitä tällaisten jätteiden hylkäämisen, upottamisen tai valvomattoman huolehtimisen estämiseksi. Tällaisessa tilanteessa kyseisen jäsenvaltion sellaisten viranomaisten, jotka ovat kansallisen lainsäädännön nojalla toimivaltaisia, on tehtävä tästä komissiolle direktiivin 91/689/ETY mukainen ilmoitus.

Asiassa C-287/98, Linster (tuomio 19.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), oli kyse direktiivistä 85/337/ETY.³⁰ Direktiivissä säädetään sellaisten hankkeiden, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia, ympäristövaikutusten arvioimisesta ja menettelyistä, joiden mukaisesti hankkeista on tiedotettava yleisölle. Direktiiviä 85/337/ETY ei sovelleta hankkeisiin, joista on yksityiskohtaisesti säädetty erityisellä kansallisen lainsäädännön alaan kuuluvalla säädöksellä. Säättämismenettelyssä nimittäin yleensä saavutetaan tämän direktiivin tavoitteet, mukaan lukien tietojen antamista koskeva tavoite. Tässä asiassa sellaisten maa-alueiden, jotka oli tarkoitus pakkolunastaa kansallisen lainsäädännön alaan kuuluvalla säädöksellä erään moottoritieyhteyden toteuttamiseksi, omistajat riitauttivat ennakkoratkaisupyynnön esittäneessä tuomioistuimessa pakkolunastusmenettelyn lainmukaisuuden sillä perusteella, että kyseinen menettely ei heidän mukaansa ollut direktiivin 85/337/ETY mukainen. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että direktiivissä käytettyä käsitettä erityinen kansallisen lainsäädännön alaan kuuluva säädös on tulkittava itsenäisen tulkinnan periaatteen mukaisesti yhteisön oikeuden yhtenäisen soveltamisen periaatteeseen ja yhdenvertaisuusperiaatteeseen liittyvien vaatimusten vuoksi. Parlamentin julkisen käsittelyn jälkeen säätämää oikeusnormia on pidettävä kyseisessä säännöksessä tarkoitettuna erityisenä säädöksenä silloin, kun lainsäädäntömenettelyn avulla direktiivin 85/337/ETY tavoitteet, mukaan lukien tietojen saatavilla pitäminen, on kyetty saavuttamaan, ja kun ne tiedot, jotka parlamentilla oli käytettävissään ajankohtana, jolloin se säati hankkeesta yksityiskohtaisesti, vastasivat niitä tietoja, jotka olisi pitänyt toimittaa toimivaltaiselle viranomaiselle tavallisessa hanketta koskevassa lupamenettelyssä. Kansallinen tuomioistuin voi tutkia, onko kansallinen lainsäätäjät pysynyt tällä direktiivillä säädetyissä harkintavallan rajoissa,

²⁹ Vaarallisista jätteistä annetun direktiivin 91/689/ETY 1 artiklan 4 kohdan mukainen vaarallisten jätteiden luettelon laatimisesta 22 päivänä joulukuuta 1994 tehty neuvoston päätös 94/904/EY (EYVL L 175, s. 40).

³⁰ Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista 27 päivänä kesäkuuta 1985 annettu neuvoston direktiivi 85/337/ETY (EYVL L 175, s. 40).

erityisesti silloin, kun hankkeen ympäristövaikutuksia ei ole ennakoon arvioitu, kun niitä vähimmäistietoja, joita hankkeen toteuttajan on toimitettava, ei ole asetettu yleisön saataville ja kun yleisöllä, jota hanke koskee, ei ole direktiivin säännösten vastaisesti ollut mahdollisuutta ilmaista kantaansa ennen hankkeen aloittamista.

Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun direktiivin 92/43/ETY osalta yhteisöjen tuomioistuin täsmensi asiassa C-371/98, *First Corporate Shipping*, 7.11.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), että jäsenvaltio ei saa ottaa huomioon taloudellisia, sosiaalisia tai sivistyksellisiä vaatimuksia eikä alueellisia tai paikallisia erityispiirteitä, kun se valitsee ja rajaa alueita, joita se esittää komissiolle alueiksi, jotka soveltuvat yhteisön tärkeinä pitämiksi alueiksi. Komissiolle tulee olla käytettävissään tyhjentävä luettelo alueista, jotka kansalliselta kannalta ovat ekologisesti merkityksellisiä pyrittäessä luontotyyppidirektiivissä tarkoitettuun luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelua koskevaan tavoitteeseen, jotta komissio voisi laatia sellaisen luonnoksen yhteisön tärkeinä pitämien alueiden luetteloksi, jonka perusteella muodostetaan erityisten suojelutoimien alueiden yhtenäinen eurooppalainen ekologinen verkosto. Vain tällä tavalla on lopultakin mahdollista päästä direktiivissä 92/43/ETY tarkoitettuun tavoitteeseen, jonka mukaan on varmistettava kyseisten luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelun tason säilyminen ja ennalleen saattaminen niiden luontaisella levinneisyysalueella, joka voi sijaita yhteisön yhden tai useamman sisäisen rajan eri puolilla, eikä jäsenvaltio voi tuntea täsmällisesti ja seikkaperäisesti luontotyyppien ja elinympäristöjen tilannetta muissa jäsenvaltioissa. Niinpä se ei voi omasta aloitteestaan, vaikka tämä tapahtuisi taloudellisten, sosiaalisten tai sivistyksellisten vaatimusten taikka alueellisten ja paikallisten erityispiirteiden johdosta, jättää luettelosta pois alueita, jotka ovat kansalliselta kannalta ekologisesti merkityksellisiä suojelua koskevaan tavoitteeseen pääsemiseksi, ilman että se vaarantaa tämän saman tavoitteen toteuttamisen yhteisönlajuisesti.

24. *Brysselin yleissopimuksen* (tuomioistuimen toimivaltaa sekä tuomioiden täytäntöönpanoa yksityisoikeuden alalla koskeva 27 päivänä syyskuuta 1968 allekirjoitettu yleissopimus) alalla lukijan huomio kiinnitetään asiaan C-7/98, *Krombach* (tuomio 28.3.2000, Kok. 2000, s. I-1935), jossa oli kyse yleissopimuksen 27 artiklan 1 kappaleessa käytetystä oikeusjärjestyksen perusteiden käsitteestä. Tämän määräyksen mukaan sopimusvaltiossa annettua tuomiota ei tunnusteta toisessa sopimusvaltiossa, jos tunnustaminen on vastoin täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestyksen perusteita (*ordre public*). Uhrin

kansalaisuuteen toimivaltansa perustanut tuomiovaltion tuomioistuin oli tuominnut Krombachin tahalliseksi rikokseksi menettelyssä, jossa vastaaja ei ollut henkilökohtaisesti paikalla eli siis ilman, että Krombachin valtuuttamia asiamiehiä olisi kuultu. Täytäntöönpanovaltion tuomioistuin, jolta oli vaadittu myös tässä asiassa annetun siviilioikeudellisen tuomion täytäntöönpanoa, kysyi yhteisöjen tuomioistuimelta, voiko se tällaisessa tilanteessa ottaa huomioon sen, että tuomiovaltion tuomioistuin oli perustanut toimivaltansa uhrin kansalaisuuteen ja evännyt Krombachilta oikeuden tulla puolustetuksi ilman, että hän itse olisi ollenä käsittelyssä. Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että sopimusvaltiot voivat Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 1 kohdassa määrätyn varauman perusteella lähtökohtaisesti vapaasti määrittellä kansallisten käsitystensä mukaisesti, mitä ne pitävät oikeusjärjestystensä perusteina, mutta tälle käsitteelle asetetaan rajat yleissopimuksen tulkinnalla. Vaikka yhteisöjen tuomioistuimen tehtävänä ei siis ole määrittellä sopimusvaltion oikeusjärjestyksen perusteiden sisältöä, sen on kuitenkin valvottava, missä rajoissa sopimusvaltion tuomioistuin voi tähän käsitteeseen nojautuen olla tunnustamatta toisen sopimusvaltion tuomioistuimen antamaa tuomiota. Täytäntöönpanovaltion tuomioistuin ei voi harkitessaan, onko Brysselin yleissopimuksen 27 artiklan 1 kohtaan sisältyvää oikeusjärjestyksen perusteita koskevaa määräystä sovellettava, ottaa huomioon sellaisen vastaajan osalta, jonka kotipaikka on täytäntöönpanovaltiossa, yksinomaan sitä seikkaa, että tuomiovaltion tuomioistuin on perustanut toimivaltansa rikoksen uhrin kansalaisuuteen. Oikeusjärjestyksen perusteita koskevaa määräystä voidaan soveltaa ainoastaan, jos toisessa sopimusvaltiossa annetun tuomion tunnustaminen tai täytäntöönpano olisi kestäättömällä tavalla ristiriidassa täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestyksen kanssa sen vuoksi, että tällä tunnustamisella tai täytäntöönpanolla loukattaisiin jotakin perustavanlaatuista periaatetta. Jotta noudatettaisiin kieltoa tutkia ulkomainen tuomio uudelleen sen sisältämän asiaratkaisun osalta, kyseessä on oltava sellaisen oikeussäännön ilmeinen rikkominen, jota pidetään täytäntöönpanovaltion oikeusjärjestyksessä olennaisen tärkeänä, tai sellaisen oikeuden ilmeinen loukkaaminen, jota pidetään tässä oikeusjärjestyksessä perustavanlaatuisena. Oikeusjärjestyksen perusteita koskevan määräyksen soveltaminen on mahdollista poikkeustilanteissa, joissa tuomiovaltion lainsäädäntöön ja Brysselin yleissopimukseen itseensä sisältyvät takeet eivät ole riittäneet suojaamaan vastaajaa siltä, että ihmisoikeussopimuksessa määriteltyä vastaajan oikeutta puolustautua tuomiovaltion tuomioistuimessa loukataan ilmeisellä tavalla. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön perusteella sopimusvaltion tuomioistuin voi perustellusti katsoa, että perusoikeuksia on loukattu ilmeisellä tavalla, jos poissaolevan syytetyn asiamiestä ei ole kuultu. Niinpä täytäntöönpanovaltion tuomioistuin voi ottaa oikeusjärjestyksen

perusteita koskevan sopimusmääräyksen perusteella huomioon sellaisen vastaajan osalta, jonka kotipaikka on täytäntöönpanovaltiossa ja jota syytetään tahalliseksi rikoksesta, sen seikan, että tuomiovaltion tuomioistuin on evännyt vastaajalta oikeuden puolustautua ilman, että hän olisi henkilökohtaisesti paikalla.

ETY:n ja Turkin välisen assosiaatiosopimuksen alalla yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi 14.3.2000 antamassaan tuomiossa assosiaationeuvoston päätöksessä N:o 3/80 määrättyä periaatetta, jonka mukaan kansalaisuuteen perustuva syrjintä on kiellettyä jäsenvaltion myöntäessä lainsäädäntönsä nojalla alueellaan asuville Turkin kansalaisille sosiaaliturvaetuksia (yhdistetyt asiat C-102/98 ja C-211/98, Kocak, Kok. 2000, s. I-1287). Yhteisöjen tuomioistuin katsoi, että tämän periaatteen vastaista ei ole se, että jäsenvaltio soveltaa turkkilaisiin työntekijöihin lainsäädäntöä, jossa vanhuuseläkkeen maksamisen ja tätä varten annettavan sosiaaliturvanumeron muodostamisen kannalta ratkaisevana syntymäaikana pidetään sitä syntymäaikaa, joka ilmenee asianomaisen henkilön kyseisen valtion sosiaaliturvalaitokselle tekemästä ensimmäisestä ilmoituksesta, ja jossa asetetaan edellytykseksi sille, että muu syntymäaika voidaan ottaa huomioon, sellaisen asiakirjan esittäminen, jonka alkuperäiskappale on annettu ennen kyseisen ilmoituksen tekemistä. Tällaista lainsäädäntöä nimittäin sovelletaan riippumatta kyseisten työntekijöiden kansalaisuudesta ja siinä myönnetään niille asiakirjoille, jotka on esitettävä sen syntymäajan sivuuttamiseksi, joka on ilmoitettu ensimmäisessä sosiaaliturvalaitokselle tehdyssä ilmoituksessa, sama todistusvoima kyseisten asiakirjojen laatimisolosuhteista ja alkuperästä riippumatta. Toisin kuin asiassa C-336/94, Dafeki, 2.12.1997 annettuun tuomioon (Kok. 1997, s. I-6761) johtaneessa asiassa kyseessä olleessa lainsäädännössä, tällaisessa lainsäädännössä Turkin kansalaisia ei aseteta erilaiseen oikeudelliseen asemaan kuin sen jäsenvaltion kansalaisia, jossa heidän asuinpaikkansa on. Tällainen lainsäädäntö ei myöskään merkitse sellaista erilaista kohtelua, jota voitaisiin pitää kansalaisuuteen perustuvana välillisenä syrjintänä, koska kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltoa koskevan periaatteen nojalla ei voida vaatia, että jäsenvaltio, joka säätää syntymäajan määrittämisestä sosiaaliturvanumeron muodostamisen ja vanhuuseläkkeen myöntämisen osalta, ottaa huomioon sen erityistilanteen, joka seuraa Turkin väestörekisterilainsäädännön sisällöstä ja sen tosiasiallisesta soveltamistavasta.

26. *Merentakaisten maiden ja alueiden (MMA) assosiaation* osalta on mainittava asia C-17/98, Emesa Sugar (tuomio 8.2.2000, Kok. 2000, s. I-675), jossa yhteisöjen tuomioistuimelle esitettiin useita merentakaisten maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön tehdyn neuvoston päätöksen

91/482/ETY välitarkistuksesta 24 päivänä marraskuuta 1997 tehdyn neuvoston päätöksen 97/803/EY tulkintaa koskevia kysymyksiä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi kanteen kohteena olevan päätöksen päteväksi ja hylkäsi muun muassa sen väitteen, jonka mukaan perustamissopimuksen 136 artiklan toisen kohdan (josta on muutettuna tullut EY 187 artiklan toinen kohta) kannalta on olemassa lukitsemisperiaate, jonka mukaan MMA:lle asteittain toteutettavan assosioinnin edetessä myönnettyjä etuja ei voitaisi enää asettaa kyseenalaisiksi. Tasapainoillessaan perustamissopimuksessa vahvistettujen eri tavoitteiden välillä ja ottaessaan samalla kokonaisvaltaisesti huomioon aikaisempien päätöstensä perusteella saadut kokemukset neuvosto, jolla on tätä tarkoitusta varten laaja harkintavalta, joka vastaa perustamissopimuksen tietyissä määräyksissä sille annettuja poliittisia tehtäviä, voi tarvittaessa joutua pienentämään tiettyjä MMA:lle aiemmin myönnettyjä etuuksia. Jos kuitenkin osoitetaan, että alkuperän kasautumista koskevan säännön soveltaminen sokerialalla olisi saattanut johtaa yhteisen markkinajärjestelyn toiminnan merkittäviin häiriöihin, neuvostolla oli, sen jälkeen kun se oli vertaillut MMA:iden assosioinnin tavoitteita yhteisen markkinajärjestelyn tavoitteisiin, oikeus toteuttaa harkintavaltansa käyttöä rajoittavia yhteisön oikeuden oikeusperiaatteita noudattaen kaikki toimenpiteet, joilla poistettaisiin kyseiset häiriöt tai lievennettäisiin niitä, ja tällaisia toimenpiteitä olivat muun muassa aiemmin MMA:lle myönnettyjen etuuksien poistaminen tai niiden rajoittaminen. Tämä pätee erityisesti silloin, kun kyseessä ovat etuudet ovat poikkeuksellisia yhteisön markkinoiden toimintaa koskevien sääntöjen kannalta. Tämä koskee sääntöä, jonka nojalla tiettyjen toimien jälkeen tietyille AKT-valtioista peräisin oleville tuotteille voidaan myöntää MMA-alkuperäasema. Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi väitteet, jotka koskivat sitä, että kanteen kohteena olevalla päätöksellä olisi loukattu luottamuksensuojan periaatetta, suhteellisuusperiaatetta sekä perustamissopimuksen 133 artiklan 1 kohtaa (josta on tullut EY 184 artiklan 1 kohta) ja perustamissopimuksen 136 artiklan toista kohtaa.

27. Merkittävien oikeustapausten esittelykierros päätetään tällä kertaa Euroopan yhteisöjen virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen alalla annettuihin tuomioihin, ja näistä tuomioista on mainittava erityisesti yhdistetyissä asioissa C-432/98 ja C-433/98, neuvosto vastaan Chvatal ym. 5.10.2000 annettu tuomio (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Itävallan tasavallan, Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan Euroopan yhteisöihin liittymisen vuoksi neuvosto antoi marraskuussa 1995 asetuksen, jolla annettiin parlamentille oikeus päättää 55 vuotta täyttäneiden virkamiesten virkasuhteet lopullisesti eli toteuttaa niin sanottuja virkasuhteiden ennen aikaista päättämistä koskevia toimenpiteitä. Koska nimittävä viranomainen oli hylännyt

yhteisöjen tuomioistuimen tiettyjen virkamiesten pyynnön siitä, että heidän nimensä lisättäisiin niiden henkilöiden luetteloon, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa siihen, että heidän virkasuhteensa päätettäisiin lopullisesti, pelkästään sillä perusteella, että vain parlamentti voisi toteuttaa virkasuhteiden lopullista päättämistä koskevia toimenpiteitä, kyseiset virkamiehet nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa ne vaativat kyseistä tuomioistuinta toteamaan tämän asetuksen lainvastaiseksi ja kumoamaan nimittävän viranomaisen päätökset, joilla heidän pyyntönsä oli hylätty, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi nämä vaatimukset. Asiaa valituksen johdosta käsitellessään yhteisöjen tuomioistuin kumosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion, katsoi, että asia on ratkaisukelpoinen ja ratkaisi virkamiesten nostamat kanteet lopullisesti hylkäämällä ne. Yhteisöjen tuomioistuin korosti, että henkilöstön virkasuhteiden lopulliseksi päättämiseksi riidanalaisen asetuksen nojalla toteutettavien toimenpiteiden kaltaisten toimenpiteiden laillinen perusta ei ole henkilöstösäännöissä eivätkä ne siten muodosta kyseisten henkilöiden virkauraan liittyvää tavanomaista tekijää. Tällaisia toimenpiteitä on sitä vastoin tarkasteltava menettelynä, johon yhteisö on turvautunut tässä erityistilanteessa toimielintensä asianmukaisen toiminnan turvaamiseksi. Tästä seuraa, että vaatimus saada nimi niiden henkilöiden luetteloon, jotka ovat ilmoittaneet olevansa kiinnostuneita tällaisesta toimenpiteestä, edellyttää, että on olemassa erityinen ja laillinen säännös, johon vaatimus voi perustua, ja toisaalta tästä seuraa, että vaikka tällainen säännös olisikin olemassa, kyseessä olevalla toimielimellä ei ole velvollisuutta hyväksyä sille esitettyjä vaatimuksia eikä käyttää edes osittain sille annettua mahdollisuutta päättää joidenkin sen virkamiesten virkasuhteiden lopullisesta päättämisestä. Asetuksessa N:o 2688/95 annettiin kuitenkin vain parlamentille oikeus toteuttaa tällaisia toimenpiteitä. Se ei siten voisi olla oikeudellisena perustana muiden toimielinten virkamiesten vaatimuksille. Näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on menetellyt virheellisesti ottaessaan tutkittavaksi riidanalaisen asetuksen lainvastaisuutta koskevan väitteen, jonka yhteisöjen tuomioistuimen virkamiehet olivat esittäneet riidassa, jossa vaadittiin kumoamaan nimittävän viranomainen päätös, jossa hylättiin kyseisten virkamiesten pyyntö siitä, että heidän nimensä lisättäisiin niiden virkamiesten luetteloon, jotka ovat ilmaisseet kiinnostuksensa siihen, että heidän virkasuhteensa päätettäisiin lopullisesti.

B — Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpano

(protokollajärjestys 7.10.2000)

Ensimmäinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari V. Skouris; ensimmäinen julkisasiamies D. Ruiz-Jarabo Colomer; tuomari C. Gulmann; presidentti G. C. Rodríguez Iglesias; tuomari A. M. La Pergola, tuomari M. Wathelet; julkisasiamies F. G. Jacobs.

Toinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari R. Schintgen, tuomari P. Jann; julkisasiamies A. Tizzano; tuomari D. A. O. Edward; julkisasiamies P. Léger; tuomari L. Sevón; julkisasiamies S. Alber, julkisasiamies J. Mischo.

Kolmas rivi, vasemmalta oikealle:

Julkisasiamies C. Stix-Hackl; tuomari J.-P. Puissochet, tuomari C. W. A. Timmermans; tuomari N. Colneric, tuomari F. Macken; tuomari S. von Bahr, tuomari J. N. Cunha Rodrigues; julkisasiamies L. A. Geelhoed; kirjaaja R. Grass.

1. Yhteisöjen tuomioistuimen jäsenet (virkaikäjärjestyksessä)

José Carlos de Carvalho Moitinho de Almeida

syntynyt 1936; Tribunal da Relação de Lisboa syyttäjä; oikeusministerin kabinettipäällikkö; apulaisvaltakunnansyyttäjä; Gabinete de Direito Europeun johtaja; yhteisön oikeuden professori, Lissabon; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 31.1.1986–6.10.2000.

Gil Carlos Rodríguez Iglesias

syntynyt 1946; assistentti, myöhemmin professori, Oviedon yliopisto, Freiburg im Breisgau yliopisto, Autónoma de Madrid -yliopisto, Complutense de Madrid -yliopisto, Granadan yliopisto; kansainvälisen oikeuden professori, Granadan yliopisto; kansainvälisen oikeuden ja vertailevan oikeustieteen Max Planck -instituutin valtuuskunnan jäsen, Heidelberg; Torinon, Cluj-Napocan (Romania) 'Babes-Bolyai' ja Saarin yliopistojen kunniaohjuri; Honorary Bencher of Gray's Inn, Lontoo ja Honorary Bencher of King's Inns, Dublin; Society of Advanced Legal Studiesin (Lontoo) kunniajäsen; Academia Asturiana de jurisprudencian kunniajäsen; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 31.1.1986 alkaen; yhteisöjen tuomioistuimen presidentti 7.10.1994 alkaen.

Francis G. Jacobs, QC

syntynyt 1939; barrister; Euroopan ihmisoikeustoimikunnan sihteeristön virkamies; julkisasiamies J. P. Warnerin lakimiesavustaja; eurooppaoikeuden professori, King's College, Lontoo; kirjoittanut useita eurooppaoikeutta käsitteleviä teoksia; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1988 alkaen.

Paul Joan George Kapteyn

syntynyt 1928; ulkoasiainministeriön virkamies; kansainvälisen oikeuden professori, Utrecht, Leiden; Raad van Staten jäsen, myöhemmin lainkäyttöosaston puheenjohtaja; Alankomaiden kuninkaallisen tiedeakatemian jäsen; Haagin kansainvälisen oikeuden akatemian hallintoneuvoston jäsen; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 29.3.1990–6.10.2000.

Claus Christian Gulmann

syntynyt 1942; oikeusministeriön virkamies; tuomari Max Sørensenin lakimiesavustaja; kansainvälisen oikeuden professori ja oikeustieteellisen tiedekunnan dekaani, Kööpenhaminan yliopisto; asianajaja; välimiesoikeuksien puheenjohtaja ja jäsen; Industriministeriets Erhvervsankenævnen jäsen; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1991–6.10.1994; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994 alkaen.

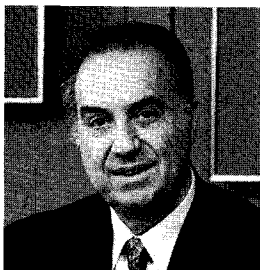
David Alexander Ogilvy Edward

syntynyt 1934; asianajaja, Skotlanti; Queen's Counsel, Skotlanti; Skotlannin asianajajayhteisön pääsihteeri, myöhemmin varainhoitaja; Council of the Bars & Law Societies of the E.C:n puheenjohtaja; Salvesen Professor of European Institutions ja Eurooppa-instituutin johtaja, Edinburghin yliopisto; House of Lords Select Committee on the European Communitiesin asiantuntija; Honorary Bencher of Gray's Inn, Lontoo; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989–9.3.1992; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 10.3.1992 alkaen.

Antonio Mario La Pergola

syntynyt 1931; valtiosääntöoikeuden sekä yleisen ja vertailevan julkisoikeuden professori, Padovan, Bolognan ja Rooman yliopistot; Consiglio superiore della magistraturan jäsen (1976–1978); Corte costituzionalen jäsen, myöhemmin presidentti (1986–1987); yhteisöpolitiikan ministeri (1987–1989); Euroopan parlamentin jäsen (1989–1994); yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994–31.12.1994; julkisasiamies 1.1.1995–14.12.1999, yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 15.12.1999 alkaen.

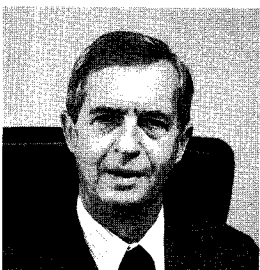
Georges Cosmas

syntynyt 1932; asianajaja, Ateena; korkeimman hallintotuomioistuimen esittelijä (1963); korkeimman hallintotuomioistuimen esittelijäneuvos (1973) ja jäsen (1982–1994); tuomareita vastaan nostettuja kanteita käsittelevän erityistuomioistuimen jäsen; jäsen korkeimmassa erityistuomioistuimessa, joka on Kreikan perustuslain mukaan toimivaltainen yhtenäistämään maan kolmen korkeimman oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ja joka valvoo valtiollisten vaalien sekä Euroopan parlamentin vaalien lainmukaisuutta; korkeimman tuomarineuvoston jäsen; ulkoasiainministeriön korkeimman neuvoston jäsen; tavaramerkkiasioden muutoksenhakutuomioistuimen presidentti; oikeusministeriön lainvalmistelua hoitavan erityiskomitean puheenjohtaja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1994–6.10.2000.

Jean-Pierre Puissochet

syntynyt 1936; Conseil d'État'n jäsen; Euroopan yhteisöjen neuvoston oikeudellisen yksikön johtaja, myöhemmin pääjohtaja (1968–1973); valtiontyövoimaviraston pääjohtaja (1973–1975); teollisuusministeriön yleisen hallinnon johtaja (1977–1979); taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) oikeudellisten asioiden johtaja (1979–1985); Institut International d'Administration Publiquen johtaja (1985–1987); ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston ylijohtaja (1987–1994); yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994 alkaen.

Philippe Léger

syntynyt 1938; tuomari (1966–1970); elintasoministeriön kabinettipäällikkö, myöhemmin ministerin erityisavustaja (1976); oikeusministerin kabinetin erityisavustaja (1976–1978); oikeusministeriön rikos- ja armahdusasioiden osaston apulaisjohtaja (1978–1983); Cour d'appel de Paris'n jäsen (1983–1986); oikeusministerin kabinetin apulaisjohtaja (1986); Tribunal de grande instance de Bobigny'n presidentti (1986–1993); oikeusministerin kabinettipäällikkö ja Cour d'appel de Paris'n julkisasiamies (1993–1994); apulaisprofessori, René Descartes Paris V -yliopisto (1988–1993); yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1994 alkaen.

Günter Hirsch

syntynyt 1943; Baijerin osavaltion oikeusministeriön johtaja; Verfassungsgerichtshof des Freistaates Sachsenin presidentti ja Oberlandesgericht Dresdenin presidentti (1992–1994); eurooppaoikeuden ja lääkintäoikeuden kunniaohtori, Saarbrückenin yliopisto; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.1994 alkaen.

Peter Jann

syntynyt 1935; oikeustieteen tohtori, Wienin yliopisto (1957); nimitetty tuomariksi (1961); Straf-Bezirksgericht Wienin tuomari (1963–1966); liittovaltion oikeusministeriön tiedottaja (1966–1970); eri tehtävissä liittovaltion oikeusministeriön kansainvälisten asioiden osastolla, oikeudellisen valiokunnan neuvonantaja ja parlamentin tiedottaja (1973–1978); Bundesverfassungsgerichtin jäsen (1978) ja sen pysyvä esittelevä tuomari 31.12.1994 asti; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.1.1995 alkaen.

Hans Ragnemalm

syntynyt 1940; oikeustieteen tohtori ja julkisoikeuden professori, Lundin yliopisto; julkisoikeuden professori ja dekaani, Tukholman yliopisto; eduskunnan oikeusasiamies; korkeimman hallinto-oikeuden jäsen; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.1.1995–6.10.2000.

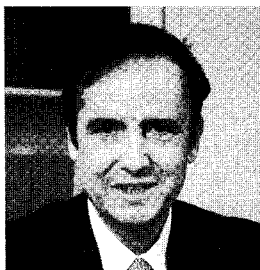
Leif Sevón

syntynyt 1941; oikeustieteen lisensiaatti, Helsingin yliopisto; oikeusministeriön lainsäädäntöjohtaja ja lainvalmisteluosaston ylijohtaja; ulkoasiainministeriön kauppapolitiittisen osaston neuvotteleva virkamies; korkeimman oikeuden jäsen; EFTA:n tuomioistuimen jäsen; EFTA:n tuomioistuimen presidentti; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.1.1995 alkaen.

Nial Fennelly

syntynyt 1942; Master of Arts taloustieteissä, University College, Dublin; barrister-at-law; Senior Counsel; Legal Aid Boardin ja Irlannin asianajajayhteisön puheenjohtaja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 19.1.1995 – 6.10.2000.

Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer

syntynyt 1949; tuomari; Consejo General del Poder Judicialin jäsen; professori; Consejo General del Poder Judicialin presidentin kabinettipäällikkö; Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ad hoc -tuomari; Tribunal Supremón jäsen 1996 alkaen; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 19.1.1995 alkaen.

Melchior Wathelet

syntynyt 1949; varapääministeri, puolustusministeri (1995); Verviersin pormestari; varapääministeri, oikeusministeri ja talousministeri (1992 – 1995); varapääministeri, oikeusministeri ja elinkeinonharjoittamiseen liittyvien asioiden ministeri (1988 – 1991); kansanedustaja (1977 – 1995); oikeustieteellinen ja kauppatieteellinen loppututkinto, Liègen yliopisto; Master of Laws, Harvardin yliopisto, USA; dosentti, Liègen yliopisto; lehtori, Leuvenin yliopisto; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 19.9.1995 alkaen.

Romain Schintgen

syntynyt 1939; asianajaja; työministeriön virkamies; talous- ja sosiaalineuvoston puheenjohtaja; Société nationale de crédit et d'investissementin ja Société européenne des satellitesin lakimies; hallituksen edustaja Euroopan sosiaalirahaston komiteassa, työntekijöiden vapaata liikkuvuutta käsittelevässä neuvoo-antavassa komiteassa ja Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätiön hallituksessa; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 – 11.7.1996; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 12.7.1996 alkaen.

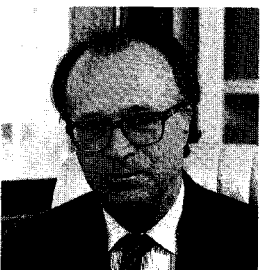
Siegbert Alber

syntynyt 1936; oikeustieteen opintoja Tübingenin, Berliinin, Pariisin, Hampurin ja Wienin yliopistoissa; jatko-opintoja Torinon ja Cambridgen yliopistoissa; Saksan liittopäivien jäsen (1969–1980); Euroopan parlamentin jäsen (1977); oikeusasioita ja kansalaisten oikeuksia käsittelevän valiokunnan jäsen ja myöhemmin puheenjohtaja (1993–1994); suhteista Baltian maihin vastaavan valtuuskunnan ja tietosuojaa käsittelevän alivaliokunnan sekä myrkyllisiä tai vaarallisia aineita käsittelevän alivaliokunnan puheenjohtaja; Euroopan parlamentin varapuhemies (1984–1992); yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.1997 alkaen.

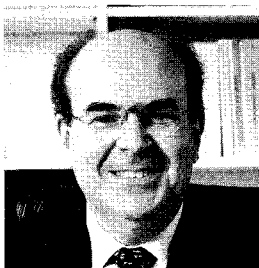
Jean Mischo

syntynyt 1938; oikeustieteellinen ja valtiotieteellinen loppututkinto, Montpellier'n, Pariisin ja Cambridgen yliopistot; komission oikeudellisen yksikön virkamies; johtava hallintovirkamies kahden komission jäsenen kabinetissa; lähetystöneuvos Luxemburgin suurherttuakunnan ulkoasiainministeriön oikeudellisella ja kansainvälisiä sopimuksia valmistelevalla osastolla; Luxemburgin Euroopan yhteisöissä olevan pysyvän edustajan sijainen; ulkoasiainministeriön poliittisen osaston johtaja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 13.1.1986–6.10.1991; ulkoasiainministeriön pääsihteeri; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 19.12.1997 alkaen.

Antonio Saggio

syntynyt 1934; alioikeustuomari, Napoli; Rooman muutoksenhakutuomioistuimen (Corte d'appello) jäsen ja myöhemmin korkeimman oikeuden (Corte di cassazione) jäsen; oikeusministeriön lainsäädäntöosaston (Ufficio legislativo del ministro di Grazia e Giustizia) virkamies; Luganon yleissopimusta valmistelleen diplomaattikonferenssin keskuskomitean puheenjohtaja; Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen italialaisen julkisasiamiehen lakimiesavustaja; Scuola superiore della pubblica amministrazione di Roman professori; yhteisöjen tuomioistuimen ensimmäisen oikeusasteen tuomari 25.9.1989–17.9.1995; tuomioistuimen ensimmäisen oikeusasteen presidentti 18.9.1995–4.3.1998; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 4.3.1998–6.10.2000.

Vassilios Skouris

syntynyt 1948; oikeustieteellinen loppututkinto, Freie Universität Berlin (1970); tohtorin tutkinto valtiosääntö- ja hallinto-oikeudessa, Hampurin yliopisto (1973); professori, Hampurin yliopisto (1972–1977); julkisoikeuden professori, Bielefeldin yliopisto (1978); julkisoikeuden professori, Thessalonikin yliopisto (1982); sisäasiainministeri (1989 ja 1996); Kreetan yliopiston valtuuskunnan jäsen (1983–1987); Thessalonikin kansainvälisen talous- ja eurooppaoikeuden instituutin johtaja (1997 alkaen); Kreikan eurooppaoikeuden yhdistyksen puheenjohtaja (1992–1994); Kreikan tiedeakatemian jäsen (1993–1995); Kreikan virkamiehiä valitsevan lautakunnan jäsen (1994–1996); Trierin yliopiston eurooppaoikeuden akatemian tieteellisen neuvoston jäsen (1995 alkaen); Kreikan tuomarikoulun valtuuskunnan jäsen (1995–1996); ulkoasiainministeriön tieteellisen neuvoston jäsen (1997–1999); Kreikan talous- ja sosiaalikomitean puheenjohtaja vuonna 1998; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 8.6.1999 alkaen.

Fidelma O'Kelly Macken

syntynyt 1945; asianajaja, Irlannin asianajajayhteisö (1972); lakimies patentti- ja tavaramerkkitoimistossa (1973–1979); harjoittanut asianajajaa (1979–1998); myös Englannin ja Walesin asianajajayhteisön jäsen; High Courtin tuomari, Irlanti (1998); luennoinut oikeusjärjestelmistä ja oikeustieteen metodologiasta, "Averil Deverell" -luennoitsija kauppaoikeudessa, Trinity College, Dublin; Bencher of the Honourable Society of King's Inns; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 6.10.1999 alkaen.

Ninon Colneric

syntynyt 1948; opiskellut Tübingenissä, Münchenissä ja Genevessä; Lontoon yliopistossa tehdyn tutkimustyön jälkeen oikeustieteen tohtoriksi Münchenin yliopistosta; Arbeitsgericht Oldenburgin tuomarina; nimitetty Bremenin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan professoriksi (työoikeus, oikeussosiologia ja sosiaalioikeus); professori Frankfurtin ja Bremenin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa; vuodesta 1989 Landesarbeitsgericht Schleswig-Holsteinin presidentti; osallistunut asiantuntijana European Expertise Service (EU) -projektiin, joka koski Kirgisian työoikeusreformia (1994–1995); Bremenin yliopiston emeritusprofessorityöoikeudessa, erityisesti eurooppalaisessa työoikeudessa; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 15.7.2000 alkaen.

Stig von Bahr

syntynyt 1939; työskennellyt eduskunnan oikeusasiamiehen toimistossa ja Ruotsin valtioneuvoston kansliassa sekä eri ministeriöissä, mm. valtiovarainministeriön alivaltiosihteerinä; nimitetty tuomariksi Göteborgin Kammarrätteniin 1981, tämän jälkeen tuomariksi Regerinsrätteniin 1985; osallistunut useiden virallisten selonteekojen laatimiseen erityisesti vero- ja kirjanpitolainsäädännön alalla; mm. inflaatioon mukautettua tuloveroa käsittelevän työryhmän puheenjohtaja, kirjanpityöryhmän puheenjohtaja ja yksityisten yhtiöiden osakkaiden verotusta käsittelevän työryhmän erityisesittelijä; lisäksi kirjanpitosääntöjä käsittelevän neuvoston puheenjohtaja ja Lagrådetin jäsen sekä rahoitustarkastusneuvoston jäsen; julkaissut useita artikkeleita erityisesti verolainsäädännön alalla; yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.2000 alkaen.

Antonio Tizzano

syntynyt 1940; eri opetustehtäviä Italian yliopistoissa; Italian Euroopan yhteisöissä toimivan pysyvän edustuston oikeudellinen neuvonantaja (1984–1992); asianajaja Corte di cassazionessa ja muissa korkeimmissa tuomioistuimissa; Italian valtuuskunnan jäsen mm. Euroopan yhtenäisasiakirjaa ja Euroopan unionista tehtyä sopimusta koskeissa kansainvälisissä neuvotteluissa ja hallitusten välisissä konferensseissa; useita eri julkaisuja; Euroopan komission varainhoitoa tutkimaan nimetyn riippumattoman asiantuntijaryhmän jäsen (1999); Rooman yliopiston eurooppaoikeuden professori, kansainvälisen oikeuden ja eurooppaoikeuden laitoksen johtaja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.2000 alkaen.

José Narciso da Cunha Rodrigues

syntynyt 1940; eri tehtäviä oikeuslaitoksen palveluksessa (1964–1977); oikeuslaitoksen uudistamista koskevien tutkimusten toteuttamiseen ja koordinointiin liittyviä eri tehtäviä; hallituksen edustaja Euroopan ihmisoikeustoimikunnassa ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa (1980–1984); Euroopan neuvoston ihmisoikeuskomitean asiantuntija (1980–1985); rikoslain ja oikeudenkäyntimenettelystä rikosasioissa annetun lain uudistamista koskevan työryhmän jäsen; Procurador-Geral da República (1984–2000); Euroopan unionin petostentorjuntaviraston (OLAF) valvontakomitean jäsen (1999–2000); yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.2000 alkaen.

Christiaan Willem Anton Timmermans

syntynyt 1941; Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen lakimiesavustaja (1966–1969); Euroopan yhteisöjen komission virkamies (1969–1977); oikeustieteen tohtori (Leydenin yliopisto); Groningenin yliopiston eurooppaoikeuden professori (1977–1989); Arnhemin muutoksenhakutuomioistuimen (Gerechtshof te Arnhem) ylimääräinen tuomari; useita eri julkaisuja; Euroopan yhteisöjen komission oikeudellisen yksikön apulaispääjohtaja (1989–2000); Amsterdamin yliopiston eurooppaoikeuden professori; Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tuomari 7.10.2000 alkaen.

Leendert Adrie Geelhoed

syntynyt 1942; Utrechtin yliopiston tutkimusassistentti (1970–1971); Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen lakimiesavustaja (1971–1974); oikeusministeriön pääneuvonantaja (1975–1982); hallituspolitiikkaa käsittelevän neuvoa-antavan komitean jäsen (1983–1990); eri opetustehtäviä; talousministeriön pääsihteeri (1990–1997); yleisten asioiden ministeriön pääsihteeri (1997–2000); yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.2000 alkaen.

Christine Stix-Hackl

syntynyt 1957; oikeustieteen opintoja (Wienin yliopisto); eurooppaoikeuden jatko-opintoja (collège d'Europe, Brügge); Itävallan diplomaattikunnan jäsen (vuodesta 1982); Itävallan Prahassa suurlähetystö (attasea) ja kansainvälisen oikeuden harjoittelu (1984–1988); Euroopan yhteisöjen komission oikeudellinen yksikkö (1989); liittovaltion ulkoasiainministeriön Euroopan unionin asioista vastaavan oikeudellisen yksikön päällikkö (1992–2000, erikoislähettiläs); osallistunut Euroopan talousaluetta koskeviin neuvotteluihin ja Itävallan liittymisestä Euroopan unioniin käytyihin neuvotteluihin; Itävallan pääkonsuli Zürichissä (2000); eri opetustehtäviä ja julkaisuja; yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies 7.10.2000 alkaen.

Roger Grass

syntynyt 1948; loppututkinto Institut d'études politiques de Paris'sta sekä julkisoikeuden alalta; Tribunal de grande instance de Versailles'n syyttäjä; johtava hallintovirkamies yhteisöjen tuomioistuimessa; Cour d'appel de Paris'n syyttäjistön pääsihteeri; oikeusministerin kabinetin virkamies; yhteisöjen tuomioistuimen presidentin lakimiesavustaja; yhteisöjen tuomioistuimen kirjaja 10.2.1994 alkaen.

2. Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpanon muutokset vuonna 2000

Vuoden 2000 aikana yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpano on muuttunut seuraavasti:

Tuomari Günter Hirschin lähdettyä 14.7. yhteisöjen tuomioistuimesta hänen seuraajakseen tuli tuomari Ninon Colneric.

Tuomareiden José Carlos de Carvalho Moitinho de Almeida, Paul Joan George Kapteyn ja Hans Ragnemalm kuten myös julkisasiamiesten Nial Fennelly, Georges Cosmas ja Antonio Saggio toimikaudet yhteisöjen tuomioistuimessa päättyivät 6.10.2000. Heidän seuraajikseen valittiin tuomarit José Narciso da Cunha Rodrigues, Christiaan Willem Anton Timmermans ja Stig von Bahr sekä julkisasiamiehet Christine Stix-Hackl, Leendert Adrie Geelhoed ja Antonio Tizzano.

3. Protokollajärjestys

1.1. – 14.7.2000

Presidentti G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS

Kolmannen ja kuudennen jaoston puheenjohtaja J. C. MOITINHO DE ALMEIDA

Neljännän ja viidennen jaoston puheenjohtaja D. A. O. EDWARD

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja L. SEVÓN

Ensimmäinen julkisasiamies N. FENNELLY

Toisen jaoston puheenjohtaja R. SCHINTGEN

Julkisasiamies F. G. JACOBS

Tuomari P. J. G. KAPTEYN

Tuomari C. GULMANN

Tuomari A. M. LA PERGOLA

Julkisasiamies G. COSMAS

Tuomari J.-P. PUISSOCHET

Julkisasiamies P. LEGER

Tuomari G. HIRSCH

Tuomari P. JANN

Tuomari H. RAGNEMALM

Julkisasiamies D. RUIZ-JARABO COLOMER

Tuomari M. WATHELET

Julkisasiamies S. ALBER

Julkisasiamies J. MISCHO

Julkisasiamies A. SAGGIO

Tuomari V. SKOURIS

Tuomari F. MACKEN

Kirjaaja R. GRASS

15.7. – 6.10.2000

Presidentti G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS

Kolmannen ja kuudennen jaoston puheenjohtaja J. C. MOITINHO DE ALMEIDA

Neljännän ja viidennen jaoston puheenjohtaja D. A. O. EDWARD

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja L. SEVÓN

Ensimmäinen julkisasiamies N. FENNELLY

Toisen jaoston puheenjohtaja R. SCHINTGEN

Julkisasiamies F. G. JACOBS

Tuomari P. J. G. KAPTEYN

Tuomari C. GULMANN

Tuomari A. M. LA PERGOLA

Julkisasiamies G. COSMAS

Tuomari J.-P. PUISSOCHET

Julkisasiamies P. LEGER

Tuomari P. JANN

Tuomari H. RAGNEMALM

Julkisasiamies D. RUIZ-JARABO COLOMER

Tuomari M. WATHELET

Julkisasiamies S. ALBER

Julkisasiamies J. MISCHO

Julkisasiamies A. SAGGIO

Tuomari V. SKOURIS

Tuomari F. MACKEN

Tuomari N. COLNERIC

Kirjaaja R. GRASS

7.10. – 31.12.2000

Presidentti G. C. RODRÍGUEZ IGLESIAS

Kolmannen ja kuudennen jaoston puheenjohtaja C. GULMANN

Neljännän ja viidennen jaoston puheenjohtaja A. M. LA PERGOLA

Ensimmäinen julkisasiamies D. RUIZ-JARABO COLOMER

Ensimmäisen jaoston puheenjohtaja M. WATHELET

Toisen jaoston puheenjohtaja V. SKOURIS

Julkisasiamies F. G. JACOBS

Tuomari D. A. O. EDWARD

Tuomari J.-P. PUISSOCHET

Julkisasiamies P. LEGER

Tuomari P. JANN

Tuomari L. SEVÓN

Tuomari R. SCHINTGEN

Julkisasiamies S. ALBER

Julkisasiamies J. MISCHO

Tuomari F. MACKEN

Tuomari N. COLNERIC

Tuomari S. von BAHR

Julkisasiamies A. TIZZANO

Tuomari J. N. CUNHA RODRIGUES

Tuomari C. W. A. TIMMERMANS

Julkisasiamies L. A. GEELHOED

Julkisasiamies C. STIX-HACKL

Kirjaaja R. GRASS

4. Yhteisöjen tuomioistuimen entiset jäsenet

PILOTTI Massimo, tuomari (1952–1958), presidenttinä 1952–1958
SERRARENS Petrus Josephus Servatius, tuomari (1952–1958)
RIESE Otto, tuomari (1952–1963)
DELVAUX Louis, tuomari (1952–1967)
RUEFF Jacques, tuomari (1952–1959 ja 1960–1962)
HAMMES Charles Léon, tuomari (1952–1967), presidenttinä 1964–1967
VAN KLEFFENS Adrianus, tuomari (1952–1958)
LAGRANGE Maurice, julkisasiamies (1952–1964)
ROEMER Karl, julkisasiamies (1953–1973)
ROSSI Rino, tuomari (1958–1964)
DONNER Andreas Matthias, tuomari (1958–1979), presidenttinä 1958–1964
CATALANO Nicola, tuomari (1958–1962)
TRABUCCHI Alberto, tuomari (1962–1972), julkisasiamies (1973–1976)
LECOURT Robert, tuomari (1962–1976), presidenttinä 1967–1976
STRAUSS Walter, tuomari (1963–1970)
MONACO Riccardo, tuomari (1964–1976)
GAND Joseph, julkisasiamies (1964–1970)
MERTENS DE WILMARS Josse J., tuomari (1967–1984), presidenttinä 1980–1984
PESCATORE Pierre, tuomari (1967–1985)
KUTSCHER Hans, tuomari (1970–1980), presidenttinä 1976–1980
DUTHEILLET DE LAMOTHE Alain Louis, julkisasiamies (1970–1972)
MAYRAS Henri, julkisasiamies (1972–1981)
O'DALAIGH Cearbhall, tuomari (1973–1974)
SØRENSEN Max, tuomari (1973–1979)
MACKENZIE STUART Alexander J., tuomari (1973–1988), presidenttinä 1984–1988
WARNER Jean-Pierre, julkisasiamies (1973–1981)
REISCHL Gerhard, julkisasiamies (1973–1981)
O'KEEFFE Aindrias, tuomari (1975–1985)
CAPOTORTI Francesco, tuomari (1976), julkisasiamies (1976–1982)
BOSCO Giacinto, tuomari (1976–1988)
TOUFFAIT Adolphe, tuomari (1976–1982)
KOOPMANS Thymen, tuomari (1979–1990)
DUE Ole, tuomari (1979–1994), presidenttinä 1988–1994
EVERLING Ulrich, tuomari (1980–1988)
CHLOROS Alexandros, tuomari (1981–1982)

Sir Gordon SLYNN, julkisasiamies (1981–1988), tuomari (1988–1992)
 ROZES Simone, julkisasiamies (1981–1984)
 VERLOREN van THEMAAT, julkisasiamies (1981–1986)
 GRÉVISSE Fernand, tuomari (1981–1982 ja 1988–1994)
 BAHLMANN Kai, tuomari (1982–1988)
 MANCINI G. Federico, julkisasiamies (1982–1988), tuomari (1988–1999)
 GALMOT Yves, tuomari (1982–1988)
 KAKOURIS Constantinos, tuomari (1983–1997)
 LENZ Carl Otto, julkisasiamies (1984–1997)
 DARMON Marco, julkisasiamies (1984–1994)
 JOLIET René, tuomari (1984–1995)
 O'HIGGINS Thomas Francis, tuomari (1985–1991)
 SCHOCKWEILER Fernand, tuomari (1985–1996)
 Da CRUZ VILAÇA José Luis, julkisasiamies (1986–1988)
 DIEZ DE VELASCO Manuel, tuomari (1988–1994)
 ZULEEG Manfred, tuomari (1988–1994)
 VAN GERVEN Walter, julkisasiamies (1988–1994)
 TESAURO Giuseppe, julkisasiamies (1988–1998)
 ELMER Michael Bendik, julkisasiamies (1994–1997)
 IOANNOU Krateros, tuomari (1997–1999)
 De CARVALHO MOITINHO de ALMEIDA José Carlos, tuomari
 (1986–2000)
 KAPTEYN Paul Joan George, tuomari (1990–2000)
 COSMAS Georges, julkisasiamies (1994–2000)
 HIRSCH Günter, tuomari (1994–2000)
 RAGNEMALM Hans, tuomari (1995–2000)
 FENNELLY Nial, julkisasiamies (1995–2000)
 SAGGIO Antonio, julkisasiamies (1998–2000)

– Presidentit

PILOTTI Massimo (1952–1958)
 DONNER Andreas Matthias (1958–1964)
 HAMMES Charles Léon (1964–1967)
 LECOURT Robert (1967–1976)
 KUTSCHER Hans (1976–1980)
 MERTENS DE WILMARS Josse J. (1980–1984)
 MACKENZIE STUART Alexander John (1984–1988)
 DUE Ole (1988–1994)

– Kirjaajat

VAN HOUTTE Albert (1953 – 1982)

HEIM Paul (1982 – 1988)

GIRAUD Jean-Guy (1988 – 1994)

II luku

Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

A — Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuonna 2000

presidentti Bo Vesterdorf

I Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta

1. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi vuonna 2000 saatettujen asioiden lukumäärä eli 387¹ on suurempi kuin vuonna 1999, jolloin uusia asioita saatettiin käsiteltäväksi 356. Vuoden 2000 lukuihin sisältyy 59 kannetta, jotka italialaiset yritykset olivat nostaneet ja jossa ne vaativat kumottavaksi komission päätöksen, jossa velvoitettiin perittäväksi takaisin kyseisille yrityksille maksetut valtiontuet, samoin kuin 34 kannetta, jotka on nostettu sisämarkkinoilla toimivan yhdenmukaistamisviraston valituslautakuntien päätöksistä.

Ratkaistujen asioiden kokonaismäärä oli kuluneena vuonna 327 (eli 241 sen jälkeen, kun otetaan huomioon asioiden yhdistäminen). Tähän lukuun sisältyy 41 "sementtiasian" ratkaisu eli ratkaisu asiaryhmässä, joka on suurin kilpailuoikeutta koskeva tapaus, joka on koskaan saatettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Viiden tuomarin kokoonpanossa kokoontuneet jaostot (jotka ovat toimivaltaisia ratkaisemaan valtiontukia ja kauppapolitiikkaa koskevia sääntöjä koskevia kanteita) antoivat 24 tuomiota (vuonna 1999 annettiin vastaavilla aloilla 39 tuomioita), kun taas kolmen tuomarin kokoonpanossa kokoontuneet jaostot antoivat 82 tuomiota (vuonna 1999 ne antoivat 74 tuomiota). Yhtään asiaa ei kuluneena vuonna saatettu täysistunnossa ratkaistavaksi, eikä ketään tuomaria nimetty julkisasiamieheksi.

Välitoimihakemusten vuonna 2000 rekisteröity lukumäärä vahvistaa vuonna 1999 korostuneesti esille tullutta suuntausta (vuonna 2000 välitoimihakemuksia tehtiin 43, kun niitä vuonna 1999 tehtiin 38, vuonna 1998 26 ja vuonna 1997 vain 19); 45 välitoimimenettelyä saatettiin päätökseen kuluneena vuonna.

¹ Jäljempänä esitettyihin lukuihin ei sisälly erityisiä menettelyjä kuten esimerkiksi maksutonta oikeudenkäyntiä, oikeudenkäyntikulujen vahvistamista ja välitoimihakemuksia koskevia asioita.

Kuluneen vuoden lopussa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oli vireillä 784 asiaa (kun niitä vuonna 1999 oli vastaavana ajankohtana vireillä 724).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen niiden määräysten johdosta, joiden nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi antaa ratkaisuja yhden tuomarin kokoonpanossa, 15 asiaa annettiin ratkaistavaksi yhden tuomarin kokoonpanossa. Vastaavasti yhden tuomarin kokoonpanossa annettiin 11 tuomiota ja 4 määräystä.

2. Neuvosto hyväksyi 16.11.2000 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen muutokset, jotka oli toimitettu sille 21.1.2000 (EYVL L 322, s. 4). Nämä muutokset, jotka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muodollisesti hyväksyi 6.12.2000, tulevat voimaan vuoden 2001 alussa.

Työjärjestyksen uusien määräysten nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi jatkossa ratkaista tiettyjä asioita yksinkertaistetussa menettelyssä tai asian erityisen kiireellisyyden ja olosuhteiden vuoksi nopeutetussa menettelyssä. Määräaikoja koskevia määräyksiä ja määräyksiä, jotka koskevat sitä, kuinka asianosaiset osallistuvat asian etenemiseen, on vastaavasti muutettu.

Näissä muutoksissa määrätään myös siitä, että asiakirjoja voidaan toimittaa telekopiolaitteen tai muun teknisen tiedonsiirtovälineen välityksellä, siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voi poikkeuksellisissa tapauksissa olla toimittamatta asianosaisille asiakirjoja, jotka on tarpeen määrätä esitettäväksi, ja muutokset muodostavat oikeudellisen perustan sille, että asianosaisille annetaan käytännön ohjeita.

3. Jäsenvaltioiden hallitusten edustajien konferenssin työt, jotka alkoivat helmikuussa 2000, saatettiin päätökseen Nizzassa 11.12.2000. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti selvittää tämän konferenssin tuloksia yhteisöjen tuomioistuimen osalta tämän vuosikertomuksen esipuheessa.

II Oikeuskäytäntö

Vuonna 2000 oikeuskäytännössä tapahtunut tärkein kehitys esitetään siten jaoteltuna, että ensin käsitellään laillisuutta koskevia riitoja (A), sitten vahingonkorvausriitoja (B) ja viimeiseksi välitoimihakemuksia (C).

A Laillisuutta koskevat riidat

A.1 Kumoamiskanteiden tutkittavaksi ottaminen

Vuonna 2000 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ottanut tutkittavakseen useita kanteita, joissa vaadittiin joko sellaisten päätösten kumoamista, joita ei ollut osoitettu kantajille, tai normatiivisten säädösten kumoamista, ja se teki näin sen takia, että kantajilla ei ollut asiavaltuutta. Seitsemässä asiassa kanteet hylättiin tuomiolla (asia T-138/98, ACAV ym. v. neuvosto, tuomio 22.2.2000, Kok. 2000, s. II-341; asia T-597/97, Euromim v. neuvosto, tuomio 20.6.2000, Kok. 2000, s. II-2421; yhdistetyt asiat T-172/98, T-175/98–T-177/98, Salamander ym. v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 27.6.2000, Kok. 2000, s. II-2487 (valitukset kirjattu asianumeroille C-281/00 P ja C-313/00 P) ja asia T-69/99, Danish Satellite TV v. komissio, tuomio 13.12.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ja muissa asioissa määräyksillä.

Useissa ratkaisuissa jätettiin tutkimatta kanteita, joissa vaadittiin kumoamaan maatalous- ja kalastuspolitiikan alalla annettuja asetuksia (ks. erityisesti em. asia ACAV ym. v. neuvosto, 22.2.2000 annettu tuomio ja asia T-268/99, FNAB ym. v. neuvosto, tuomio 11.7.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-345/00 P), yhteisen kauppapolitiikan alalla annettuja asetuksia (em. asia Euromim v. neuvosto, tuomio 20.6.2000) ja kilpailupolitiikan alalla annettuja asetuksia (asia T-45/00, Conseil national des professions de l'automobile ym. v. komissio, määräys 12.7.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-341/00 P ja asia T-58/00, Bond van de Fegarbel-Beroepsverenigingen ym. v. komissio, tuomio 19.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Eräässä tuomiossa jätettiin tutkimatta myös kanteita, joissa vaadittiin erään direktiivin kumoamista (em. yhdistetyt asiat Salamander ym. v. parlamentti ja neuvosto, tuomio 27.6.2000).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti eräässä asiassa lisäksi siitä, että jos yhteisön oikeudessa ei ole asiaa koskevia nimenomaisia säännöksiä, yhteisön hallinto- tai oikeusviranomaisilla ei voida katsoa olevan yleistä velvollisuutta ilmoittaa yksityisille oikeussubjekteille niiden käytettävissä olevista muutoksenhakukeinoista eikä niiden käyttöedellytyksistä (asia T-145/98, ADT Projekt v. komissio, tuomio 24.2.2000, Kok. 2000, s. II-387).

Kuluneena vuotena tehtyjen ratkaisujen vaikutukset kannekelpoisen toimen, kanteen nostamiselle varatun määräajan alkamisajankohdan, oikeussuojan tarpeen ja asiavaltuutuksen käsitteeseen

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perustamissopimuksen 173 artiklassa (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) tarkoitettuja kumoamiskanteen kohteeksi kelpaavia toimia ovat sellaiset toimenpiteet, joilla on sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajan etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi (asia T-241/97, Stork Amsterdam v. komissio, tuomio 17.2.2000, Kok. 2000, s. II-309; asia T-46/98, SIC v. komissio, tuomio 10.5.2000, Kok. 2000, s. II-2125; yhdistetyt asiat T-79/96, T-260/97 ja T-117/98, Camar ja Tico v. komissio ja neuvosto, tuomio 8.6.2000, Kok. 2000, s. II-2193, valitus kirjattu asianumerolle C-312/00P, ja asia T-213/97, Eurocoton ym. v. neuvosto, tuomio 29.11.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Tästä seuraa, että kun kumoamiskanteen kohteena oleva toimi sisältää asiallisesti toisistaan erillisiä osia, kanne voidaan nostaa vain niistä tämän toimen osista, jotka saavat aikaan sellaisia pakottavia oikeusvaikutuksia, jotka voivat muuttaa selvästi kantajan oikeusasemaa (asia T-184/97, BP Chemicals v. komissio, tuomio 27.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-448/00 P).

Sen ratkaisemiseksi, onko toimella tai päätöksellä sitovia oikeudellisia vaikutuksia, on kiinnitettävä huomiota sen sisältöön. Tätä aspektia on kehitelty laajasti yhdistetyissä asioissa T-125/97 ja T-127/97, Coca-Cola ja Coca-Cola Enterprises vastaan komissio, 22.3.2000 annetussa tuomiossa (Kok. 2000, s. II-1733). Näissä yhdistetyissä asioissa kantajat vaativat yrityskeskittymän julistamisesta yhteismarkkinoille ja ETA-sopimuksen toimintaan soveltuvaksi 22 päivänä tammikuuta 1997 tehdyn komission päätöksen 97/540/ETY (EYVL L 218, s. 15) perustelujen tiettyjen osien kumoamista. Komissio oli esittänyt näissä kummassakin asiassa oikeudenkäyntiväitteen, jonka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että pelkästään se, että kanteen kohteena olevassa päätöksessä ilmoitettu toimi julistetaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi riidanalaisessa päätöksessä ja että päätös ei siten periaatteessa ole yrityskeskittymästä ilmoittaneille kantajille vastainen, ei vapauta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta tutkimasta, onko päätökseen sisältyvillä riidanalaisilla toteamuksilla sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa kantajien etuihin.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki näin ollen siis ensiksi, onko määräävän markkina-aseman olemassaoloa koskevalla toteamuksella sitovia oikeusvaikutuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että vaikka

toteamus on omiaan vaikuttamaan kyseisen yrityksen tulevaan toimintatapaan ja kaupalliseen strategiaan, kanteen kohteena olevaan päätökseen sisältyneellä pelkällä toteamuksella määräävän markkina-aseman olemassaolosta ei ole sitovia oikeusvaikutuksia, joten kantajilla ei ollut oikeutta riitauttaa sen paikkansapitävyyttä. Tällainen toteamus perustuu markkinoiden rakenteen ja markkinoilla kulloisenkin komission päätöksen tekohetkellä vallitsevan kilpailutilanteen arviointiin. Määräävässä asemassa olevaksi katsottavan yrityksen käyttäytyminen, jota yrityksen on alettava toteuttaa välttyäkseen rikkomasta perustamissopimuksen 86 artiklaa (josta on tullut EY 82 artikla), riippuu siten useista markkinoilla kullakin hetkellä vallitsevia kilpailuolosuhteita kuvaavista tekijöistä.

Perustamissopimuksen 86 artiklan soveltamista koskevan mahdollisen päätöksen yhteydessä komission on lisäksi määritettävä uudelleen relevantit markkinat ja arvioitava uudelleen kilpailuolosuhteet, mikä ei välttämättä perustu samoihin pohdintoihin, joihin määräävän aseman olemassaoloa koskeva aikaisempi päätös perustui. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi myös, että tapauksessa, jossa olisi tehty tällainen päätös, se, että päätökseen sisältyvä toteamus voisi vaikuttaa komissioon, ei merkitse sitä, että pelkästään tästä syystä tällä toteamuksella olisi sitovia oikeusvaikutuksia. Yrityksellä, jota päätös koskee, on näin ollen oikeus nostaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kumoamiskanne komission sellaisesta päätöksestä, jossa määräävää asemaa todetaan väärinkäytetyn.

Se, että kansallinen tuomioistuin voi päätyä samaan toteamukseen määräävän aseman olemassaolosta sen soveltaessa komission päätöskäytännön valossa suoraan perustamissopimuksen 86 artiklaa ei myöskään merkitse sitä, että riidanalaisella toteamuksella olisi sitovia oikeusvaikutuksia. Kun kansallinen tuomioistuin arvioi riidanalaisen päätöksen jälkeistä toimintaa käsiteltäväkseen saatetun riita-asianyhteydessä, mikään ei estä sitä päätyästä siihen, että kyseisellä yrityksellä ei ole enää määräävää markkina-asemaa.

Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli sitä, voiko kanteen kohteena olleeseen päätökseen sisältynyt sitoumus, jonka eräs yritys oli tehnyt ja jonka mukaan kyseinen yritys sitoutui luopumaan tietyistä kaupallisista menettelytavoista, olla kumoamiskanteen kohteena. Tällainen sitoumus voi olla kumoamiskanteen kohteena, jos sen aineellisen sisällön tutkimisen perusteella käy ilmi, että sillä on sitovia oikeusvaikutuksia. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että sitoumus ei ollut ilmoitetun toimenpiteen soveltuvaksi julistamisen ehto, joten sen loukkaamisen vuoksi komissio ei voisi peruuttaa päätöstään, ja ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuin totesi, että sitoumuksella ei ole sitovia oikeusvaikutuksia, joten se ei ollut perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettu kannekelpoinen toimi.

Eräässä asiassa jätettiin tutkimatta kanne, jossa vaadittiin kumottavaksi neuvoston päätös olla hyväksymättä ehdotusta sellaiseksi asetukseksi, jolla otetaan käyttöön tiettyjen tuotteiden tuonnista kannettava lopullinen polkumyyntitulli (em. asia Eurocoton ym. v. neuvosto, tuomio 29.11.2000). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensiksi, että kantajat eivät voineet vedota siihen, että niillä olisi oikeus siihen, että neuvosto hyväksyisi lopullisten polkumyyntitullien käyttöönottamisesta annettavaa asetusta koskevan ehdotuksen, jonka komissio oli esittänyt sille. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että neuvostossa pidetty äänestys ei mahdollistanut yksinkertaista enemmistöä neuvostolle annetulle ehdotukselle, joten neuvosto ei antanut mitään säännöksiä.

Asioissa, jotka johtivat edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Salamander ynnä muut vastaan parlamentti ja neuvosto 27.6.2000 annettuun tuomioon, oli kyse tupakkatuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponsorointia koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämistä koskevasta direktiivistä 98/43/EY,² jonka mukaan mainonta ja sponsorointi kaikissa muodoissaan on yhteisössä kielletty tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Tämä direktiivi on pantava täytäntöön kansallisessa oikeudessa viimeistään 30.7.2001.³ Useat yritykset, jotka myivät muita kuin tupakkatuotteita niitä nimityksiä käyttäen, joita käytettiin tupakkatuotteille, ja tietyt yritykset, jotka toimivat tupakkatuotteiden mainontaa koskevilla markkinoilla, vaativat tämän direktiivin kumoamista. Vaikka niiden nostamat kanteet jätettiin tutkimatta sillä perusteella, että kantajilla ei ollut asiavaltuutta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei kuitenkaan pitänyt mahdollisena sitä, että direktiivi voisi normatiivisena toimenä koskea tietyissä tilanteissa suoraan ja erikseen tiettyjä taloudellisia toimijoita. Tätä tarkastelua ei kuitenkaan ollut sellaisenaan tehtävä, sillä perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan nojalla yksityiset oikeussubjektit eivät voi suoraan nostaa yhteisöjen tuomioistuimissa kannetta direktiiveistä.

² 6.7.1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/43/EY (EYVL L 213, s. 9).

³ Yhteisöjen tuomioistuin kumosi tämän direktiivin asiassa C-376/98, Saksa vastaan parlamentti ja neuvosto, 5.10.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

– Kanteen nostamiselle varatun määräajan alkamisajankohta

Sellaisten päätösten osalta, jotka on tehty EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) määrätyn tutkintamenettelyn päätteeksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että niistä kriteereistä, jotka mainitaan perustamissopimuksen 173 artiklan viidennessä kohdassa, sitä, joka koskee päätöksen julkaisemista Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä, on käytettävä ratkaistaessa, mistä alkaa se määräaika, jossa kaikkien muiden oikeussubjektien kuin sen jäsenvaltion, jolle päätös on annettu tiedoksi, on nostettava kumoamiskanne, vaikka oikeussubjektit olisivat saaneet tiedon tästä päätöksestä ennen sen julkaisemista (asia T-296/97, Alitalia v. komissio, tuomio 12.12.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

– Oikeussuojan tarve

Vaikka oikeussuojan tarpeesta ei nimenomaisesti määrätä perustamissopimuksen 173 artiklassa, se kuitenkin on yksi luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön nostaman kumoamiskanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksistä (asia T-256/97, BEUC v. komissio, tuomio 27.1.2000, Kok. 2000, s. II-101; asia T-183/97, Micheli ym. v. komissio, tuomio 17.2.2000, Kok. 2000, s. II-287; yhdistetyt asiat T-204/97 ja T-270/97, EPAC v. komissio, tuomio 13.6.2000, Kok. 2000, s. II-2267 ja asia T-5/99, Andriotis v. komissio ja Cedefop, määräys 10.2.2000, Kok. 2000, s. II-235). Oikeussuojan tarvetta on arvioitava sen päivän tilanteen mukaan, jona kanne on nostettu (asia T-509/93, Glencore Grain v. komissio, tuomio 8.1.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa), ja oikeussuojan tarve on oltava henkilökohtaisesti sillä luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä, joka on kanteen nostanut (em. asia BEUC v. komissio, tuomio 27.1.2000).

Asiassa T-139/99, AICS vastaan parlamentti, 6.7.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-330/00 P) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että hankintaviranomaisena toimiva toimielin ei voi väittää, että tarjouksen tekijällä, jonka tarjousta ei ole hyväksytty, ei ole intressiä nostaa kannetta, koska se on esittänyt tarjouksen, jota ei missään tapauksessa olisi voitu hyväksyä. Koska sellaisen päätöksen, jossa todetaan, ettei tarjouksen tekijän tarjousta hyväksytä, kumoaminen sillä perusteella, että ne tavat, jolla tarjouskilpailun voittanut tarjouksen tekijä täyttää sopimuksen, eivät ole sallittuja asianomaisen valtion lainsäädännössä, johtaisi tarjouspyyntömenettelyn uudelleenaloittamiseen erilaisilla ehdoilla, kantajalla on hyvinkin intressi nostaa nyt käsiteltävä kanne,

jotta se voisi esittää uuden tarjouksen ilman kilpailua aiemman tarjouskilpailun voittajan taholta.

Yhdistetyissä asioissa T-32/98 ja T-41/98, Alankomaiden Antillit vastaan komissio, 10.2.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. II-205, valitus kirjattu asianumerolle C-142/00 P) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti, että valtioon kuuluvan yksikön oikeussuojan tarvetta eli tarvetta saada kumotuksi tiettyjä asetuksia ei voida sulkea pois vain sillä perusteella, että jäsenvaltiolla on perustamissopimuksen 173 artiklan toisen kohdan nojalla itsenäinen kanneoikeus.

Se, ettei kantajalla ollut oikeussuojan tarvetta, todettiin asiassa T-49/97, TAT European Airlines vastaan komissio, 27.1.2000 annetussa määräyksessä (Kok. 2000, s. II-51). Kun sellaisen päätöksen, jossa komissio hyväksyy valtiontuen, kaikki säännökset kumotaan, tämä kumoaminen merkitsee sitä, että myöhemmin tehdyt päätökset, jotka koskevat tuen eri erien maksamista, menettävät oikeudellisen perustansa. Niinpä päätöstä, jonka komissio on tehnyt kumoamistuomion antamisen jälkeen ja jossa todetaan, että tuki soveltuu yhteismarkkinoille ja jossa uudestaan sallitaan kyseisen tuen eri erien maksaminen, on pidettävä itsenäisenä päätöksenä, joka korvaa aiemmat tuen hyväksymispäätökset, eikä sellaisena päätöksenä, jolla ainoastaan vahvistetaan aiemmat hyväksymispäätökset. Sellaisen uuden päätöksen tekeminen, joka on luonteeltaan oikeutta luova eli uudistava tukierien maksamisen hyväksymisen osalta, merkitsee sitä, että kantajalla ei ole enää perusteltua intressiä pysyä kanteessaan, jossa vaaditaan kumottavaksi jokin aiemmista päätöksistä, joilla tuki hyväksyttiin.

– Asiavaluus

EY 230 artiklan neljännen kohdan mukaan "luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö voi – – nostaa kanteen hänelle osoitetusta päätöksestä tai päätöksestä, joka siitä huolimatta, että se on annettu asetuksena tai toiselle henkilölle osoitettuna päätöksenä, koskee ensin mainittua henkilöä suoraan ja erikseen".

Edellytys, jonka mukaan yhteisön toimen on koskettava yksityistä oikeussubjektia suoraan, merkitsee sitä, että tämä toimi vaikuttaa välittömästi yksityisen oikeussubjektin asemaan ja että siinä ei jätetä sille, jolle tämä toimi on osoitettu ja joka vastaa sen täytäntöönpanosta, mitään harkintavaltaa, koska täytäntöönpano on täysin automaattista ja seurausta pelkästään yhteisön lainsäädännöstä ja koska se ei edellytä mitään välittäviä sääntöjä.

Se, ettei toimi vaikuttanut suoraan taloudellisten toimijoiden oikeudelliseen asemaan, todettiin edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Salamander ynnä muut vastaan parlamentti ja neuvosto 27.6.2000 annetussa tuomiossa. Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että direktiivillä 98/43/EY, jonka lainmukaisuuden kantajat kiistivät, ei sinänsä voida asettaa velvollisuuksia yksityiselle oikeussubjektille ja ettei siihen sellaisenaan voida vedota tätä henkilöä vastaan. Tästä seuraa, että direktiivi, jolla – kuten tarkasteltavana olleessa asiassa – velvoitetaan jäsenvaltiot asettamaan velvollisuuksia taloudellisille toimijoille, ei sellaisenaan, ennen kansallisten täytäntöönpanotoimien toteuttamista ja niistä riippumatta, vaikuta suoraan näiden taloudellisten toimijoiden oikeudelliseen asemaan. Toissijaisesti todettiin, että direktiivillä jäsenvaltioille annettu harkintavalta on sen kaltainen, että sen perusteella on mahdotonta, että direktiivi koskisi kantajia suoraan.

Sen sijaan edellä mainitussa asiassa ACAV ym. vastaan neuvosto 22.2.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin jätti tutkimatta kanteen, jolla Ile-d'Yeun kuntaan sijoittautuneet valkotonnikalan kalastajat vaativat kumoamaan asetuksen N:o 1239/98,⁴ jonka mukaan aluksella ei 1.1.2002 alkaen saa pitää yhtä eikä useampaa ajoverkkoa, jotka on tarkoitettu tiettyjen lajien pyyntiin, eikä harjoittaa niillä kalastustoimintaa, sillä perusteella, että kyseinen asetus ei koskenut kantajia erikseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi ensiksi, että riidanalainen asetus on soveltamisalaltaan yleinen, sillä asetuksella säädettyä kieltoa pitää aluksessa tai käyttää ajoverkkoja sovelletaan erottelematta kaikkiin jonkin jäsenvaltion lipun alle rekisteröityihin aluksiin, jotka harjoittavat tosiasialla tai potentiaalisesti kyseistä toimintaa siinä määritellyillä kalastusvyöhykkeillä, eikä pelkästään niihin toimijoihin, jotka ennen asetuksen voimaantuloa ovat mahdollisesti saaneet siltä valtiolta, jonka lipun alle ne on rekisteröity, luvan mainittuun pyyntiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että riidanalainen asetus koskee kantajia vain näiden objektiivisessa ominaisuudessa tiettyä pyyntitekniikkaa tietyllä vesialueella käyttävinä valkotonnikalan kalastajina kaikkien muiden samassa tilanteessa olevien taloudellisten toimijoiden tapaan. Asetus ei myöskään sisällä sellaista konkreettista elementtiä, jonka perusteella voitaisiin katsoa, että se on annettu kantajien erityistilanne huomioon ottaen. Niiden väitteiden osalta, joiden mukaan riidanalaisella asetuksella on huomattava taloudellinen vaikutus kantajien

⁴ Kalavarojen teknisistä säilyttämistoimenpiteistä annetun asetuksen (EY) N:o 894/97 muuttamisesta 8 päivänä kesäkuuta 1998 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1239/98.

toimintaan, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että se seikka, että säädöksellä voi olla erilaisia konkreettisia vaikutuksia niille eri oikeussubjekteille, joihin sitä sovelletaan, ei ole omiaan erottamaan näitä kaikista muista toimijoista, joita asia koskee, kun säädöstä sovelletaan objektiivisesti määritellyn tilanteen perusteella.

Useita kanteita, joissa vaadittiin kumottaviksi soveltamisalaltaan yleisiä säädöksiä, on kuitenkin otettu tutkittaviksi. Niinpä edellä mainitussa asiassa Alankomaiden Antillit vastaan komissio 10.2.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että Alankomaiden Antillien kaltaisella jäsenvaltion itsehallinnollisella alueella, jolla on kyseisen jäsenvaltion kansalliseen oikeuteen perustuva oikeushenkilöllisyys ja joka kuuluu merentakaisiin maihin ja alueisiin, on oikeus nostaa kanne asetuksesta N:o 2352/97,⁵ ja asetuksesta (EY) N:o 2494/97.⁶ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että vaikka riidanalaiset asetukset ovat luonteeltaan yleisesti sovellettavia ja vaikka ne eivät ole EY:n perustamissopimuksen 189 artiklassa (josta on tullut EY 249 artikla) tarkoitettuja päätöksiä, kyseiset asetukset ensinnäkin koskivat kantajaa erikseen ja että komissiolla oli velvollisuus ottaa päätöksen 91/482/ETY (EYVL L 263, s. 1) 109 artiklan 2 kohdan nojalla huomioon erityisesti kantajan tilanne.⁷ Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että asetukset N:o 2352/97 ja N:o 2494/97 koskivat kantajaa suoraan. Asetuksen N:o 2352/97 osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että kyseisellä asetuksella on luotu täydellinen säännöstö, joka ei jätä jäsenvaltioille minkäänlaista harkintavaltaa. Sillä annetaan nimittäin MMA:ilta peräisin olevan riisin osalta tuontitodistusten hakumenettelyä ja myöntämistä koskevat pakottavat säännöt ja valtuutetaan lisäksi komissio keskeyttämään todistusten myöntäminen, jos asetuksessa määritetty kiintiö ylittyy tai markkinat huomattavasti häiriintyvät.

⁵ Merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevan riisin tuontia koskevista erityistoimenpiteistä 27 päivänä marraskuuta 1997 annettu komission asetus (EY) N:o 2352/97 (EYVL L 326, s. 21).

⁶ Tuontitodistusten antamisesta merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevalle CN-koodiin 1006 kuuluvalla riisillä komission asetuksella (EY) N:o 2352/97 käyttöön otettujen erityistoimenpiteiden yhteydessä 12 päivänä joulukuuta 1997 annettu komission asetus (EY) N:o 2494/97 (EYVL L 326, s. 21).

⁷ Merentakaisien maiden ja alueiden assosioinnista Euroopan talousyhteisöön 25 päivänä heinäkuuta 1991 tehty neuvoston päätös 91/482/ETY.

Eräässä 8.6.2000 annetulla tuomiolla ratkaistussa asiassa eli edellä mainitussa asiassa Camar ja Tico vastaan komissio ja neuvosto kantajat vaativat kumottavaksi sellaista komission päätöstä, jossa hylättiin tariffikiintiön mukauttamishakemus. Koska kyse oli kielteisestä päätöksestä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että kieltäytyminen on toimenpide, josta voidaan nostaa perustamissopimuksen 173 artiklassa tarkoitettu kumoamiskanne, jos toimenpide, jonka toteuttamisesta toimielin on kieltäytynyt, olisi voitu riitauttaa tämän määräyksen nojalla. Koska tässä tapauksessa komission kieltävä päätös koski asetuksen antamista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli, olisiko asetus koskenut suoraan ja erikseen kantajia. Ottaakseen kanteen tutkittavaksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että komission kieltäytyminen koski kantajia tariffikiintiön kattaman tuotteen suurimpina tuojina sellaisen tosiasiallisen tilanteen takia, jonka perusteella ne erottautuivat kaikista muista samoilla markkinoilla toimivista taloudellisista toimijoista.

Valtiontukien alalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki viran puolesta sellaisen kanteen tutkittavaksi ottamista, jossa vaadittiin kumottavaksi päätös, jolla valtiontuet todettiin lainvastaisiksi ja yhteismarkkinoille soveltumattomiksi ja jossa ne velvoitettiin perimään takaisin tuensaajilta (asia T-55/99, CETM v. komissio, tuomio 29.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että espanjalaisella tavarankuljetusalan järjestöllä (CEMT), joka ajoi niiden jäsentensä etuja, jotka olivat saaneet kyseessä olevaa tukea ja jotka oli päätöksessä velvoitettu palauttamaan tuki, oli oikeus vaatia tämän päätöksen kumoamista vain siltä osin kuin päätös koski CEMT:n jäseninä olevia yrityksiä, joiden pääasiallisena toimialana oli tavaroiden maantiekuljetus.

Polkumyynnin vastaisen menettelyn alalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui tarkastelemaan prosessinedellytyksiä koskevia väitteitä, jotka koskivat asiavaltuutuksen puuttumista useissa asioissa, joissa vaadittiin asetusten kumoamista. Tapauksesta riippuen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joko hylkäsi ne (asia T-7/99, Medici Grimm v. neuvosto, tuomio 29.6.2000, Kok. 2000, s. II-2671 ja asia T-80/97, Starway v. neuvosto, tuomio 26.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) tai hyväksyi ne (yhdistetyt asiat T-74/97 ja T-75/97, Büchel & Co. Fahrzeugteilefabrik v. neuvosto ja komissio, tuomio 26.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

A.2 Laillisuusvalvonta

1 Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt

Yrityksiin sovellettavia kilpailusääntöjä koskevaa oikeuskäytäntöä täydennettiin kuluneena vuonna runsaasti EY:n perustamissopimuksen määräysten mukaisesti annetuilla tuomioilla. Jo pelkällä niin sanotussa sementtitapauksessa 15.3.2000 annettulla tuomiolla (jäljempänä sementtituomio)⁸ ratkaistiin 41 asiaa. Sementtituomion anti oikeuskäytännölle on runsas, joten sitä voidaan esittää vain erittäin rajoitetusti tässä vuosikertomuksessa.

Vuoden 2000 oikeuskäytännöstä johdettavissa olevat ohjeet ja neuvot koskevat hyvin erilaisia kysymyksiä: ne koskevat yhteisön kilpailusääntöjen soveltamisalaa, EY:n perustamissopimuksen 85 artiklassa (josta on tullut EY 81 artikla) kiellettyjä yhteistoimintajärjestelyjä, perustamissopimuksen 86 artiklassa kiellettyä määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä, puolustautumisoikeuksien kunnioittamista, näitä kahta artiklaa koskevien kantelujen tutkimista ja sovellettavien seuraamusten määräämistä.

1.1 Yhteisön kilpailusääntöjen soveltamisala

a) Yrityksen ja yritysten yhteenliittymän käsite

Yhteisön kilpailuoikeudessa yrityksen käsite, sellaisena kuin se on määritelty asiassa C-41/90, Höfner ja Elser, 23.4.1991 annetussa tuomiossa (Kok. 1991, s. I-1979), kattaa kaikki taloudellista toimintaa harjoittavat yksiköt niiden oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta riippumatta. Lisäksi on täysin vakiintuneesti katsottu, että taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tarjotaan tavaroita tai palveluja tietyillä markkinoilla.

⁸ Yhdistetyt asiat T-25/95, T-26/95, T-30/95–T-32/95, T-34/95–T-39/95, T-42/95–T-46/95, T-48/95, T-50/95–T-65/95, T-68/95–T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ja T-104/95, tuomio 15.3.2000, Kok. 2000, s. II-491. Asianosaisten nimet esitetään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa koskevan osan lopussa olevassa luettelossa.

Tästä tuomiosta yhteisöjen tuomioistuimelle tehdyt valitukset on kirjattu asianumeroille C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ja C-219/00 P.

Tämän vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi asiassa T-513/93, CNSD vastaan komissio, 30.3.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. II-1807), että tullihuolitsijoiden toiminta on taloudellista toimintaa ja että tullihuolitsijoita on pidettävä perustamissopimuksen 85 artiklassa tarkoitettuina yrityksiä. Tästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli, että tämän ammattikunnan edustajien ammatillista yhdistystä (CNSD) on pidettävä tässä artiklassa tarkoitettuna yritysten yhteenliittymänä ilman, että CNSD:n asema julkisoikeudellisena elimenä voisi estää tämän määräyksen soveltamista.

Tässä asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi myös, että kansallisen lainsäädännön nojalla CNSD:n jäseniä ei voida pitää itsenäisinä asiantuntijoina eikä heitä laissa velvoiteta tekemään maksutaulukkoa siten, että he ottaisivat huomioon niiden yritysten tai yritysten yhteenliittymien edun, jotka ovat heidät nimittäneet, yleisen edun ja muilla toimialoilla toimivien yritysten tai kyseisten palvelujen käyttäjien edut. Tästä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätteli, ettei CNSD:n päätöksiä, joilla tämä elin vahvistaa ammattikunnan suoritusten maksutaulukot, ole pidettävä valtiovallan päätöksinä, joilla tämä elin täyttäisi julkisen tehtävän, vaan yritysten yhteenliittymän päätöksinä, jotka kuuluvat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

Sementtituomiossa hyväksyttiin se lähestymistapa, jota komissio käytti kanteen kohteena olleessa päätöksessä, jonka mukaan ei ole välttämätöntä, että toimialajärjestöt itse harjoittavat kaupallista tai tuotannollista toimintaa, jotta niihin voitaisiin soveltaa perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa. Perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovelletaan nimittäin yhteenliittymiin siltä osin kuin niiden omassa tai niihin liittyneiden yritysten toiminnassa pyritään tuottamaan niitä vaikutuksia, joita kyseisellä määräyksellä pyritään poistamaan.

Asiassa T-128/98, Aéroports de Paris vastaan komissio, 12.12.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että EY:n perustamissopimuksen kilpailumääräyksiä sovelletaan edelleen eri elinten sellaiseen toimintaan, joka voidaan erottaa siitä toiminnasta, jota kyseinen elin harjoittaa viranomaisena. Niinpä se seikka, että Aéroports de Paris on julkisoikeudellinen laitos, joka toimii siviili-ilmailusta vastaavan ministeriön alaisuudessa, ja että se hoitaa julkisessa omistuksessa olevia laitteistoja, ei yksinään tee mahdottomaksi sitä, että sitä voitaisiin pitää yrityksenä. Tehtyään eron yksinomaan hallinnollisten toimintojen ja Pariisin lentokenttien hoito- ja

käyttötoimintojen, jotka rahoitetaan liiketaloudellisin perustein kannettavilla maksuilla, joiden suuruus vaihtelee toteutuneen liikevaihdon perusteella, välillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että nämä viimeksi mainitut palvelut muodostavat osan yrityksen toiminnasta. Lentokenttien infrastruktuurin hoitamistehtävää, jota harjoittaessaan Aéroports de Paris voi määrätä sen tavan ja edellytykset, joita noudattaen tavarantoimittajat ja palvelun suorittajat voivat harjoittaa toimintaansa, ja kantaa vastikkeena liiketaloudellisin perustein määräytyviä maksuja, ei voida pitää valvontatoimintana vaan sitä on pidettävä taloudellisena toimintana.

b) Valtion toimenpiteet ja yritysten käyttäytyminen

CNSD nosti vuonna 1993 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, jossa se vaati kumottavaksi komission päätöksen, jossa todettiin, että tullihuolitsijoiden ammatillisia palveluja koskeva CNSD:n hyväksymä maksutaulukko on perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen. Ennen kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisi asian, komissio nosti yhteisöjen tuomioistuimessa EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan (josta on tullut EY 226 artikla) nojalla kanteen, jossa se vaati yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Italian tasavalta ei ollut noudattanut EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan (josta on tullut EY 10 artikla) ja 85 artiklan mukaisia velvoitteitaan. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lykkäsi siinä vireillä olleen asian käsittelyä siihen asti, kunnes yhteisöjen tuomioistuin antoi tuomionsa, mikä tapahtui 18.6.1998. Yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa C-35/96, komissio vastaan Italia (Kok. 1998, s. I-3851), antamassaan tuomiossa, että Italian tasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen 5 artiklan (josta on tullut EY 10 artikla) ja 85 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se on säätänyt ja pitänyt voimassa lain, jossa [CNSD] osoitetaan sille tätä varten annettua päätösvaltaa käyttäen tekemään yritysten yhteenliittymän päätöksen, joka on ristiriidassa perustamissopimuksen 85 artiklan kanssa ja jossa vahvistetaan kaikkia tullihuolitsijoita sitova maksutaksa. Edellä mainitulla asiassa CNSD vastaan komissio 30.3.2000 annetulla tuomiolla asian käsittely saatettiin päätökseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

Olennainen kysymys, jota yhteisöjen tuomioistuin ei ollut tuomiossaan erityisemmin tarkastellut, oli se, oliko perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa sovellettu virheellisesti komission päätöksessä, koska riidanalaisen maksutaulukon tekeminen ei merkinnyt edellä mainitussa artiklassa tarkoitettua yritysten yhteenliittymän päätöstä, koska CNSD ja sen jäsenet eivät menettelleet itsenäisesti. Muistutettuaan aluksi, että perustamissopimuksen 85 artiklaa voidaan soveltaa, jos osoittautuu, että kansallinen lainsäädäntö jättää

mahdollisuuden siihen, että yritykset estävät, rajoittavat tai vääristävät kilpailua itsenäisellä menettelyllään, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kansalliseen lainsäädäntöön, jossa CNSD veloitettiin tekemään yhtenäinen ja sitova maksutaulukko, sisältyi huomattavia kilpailunrajoituksia ja että lainsäädännön vuoksi tullihuolitsijoiden oli vaikeaa harjoittaa todellista hintakilpailua. Kyseinen lainsäädäntö ei sellaisenaan estänyt tietynasteisen kilpailun säilymistä siten, että tullihuolitsijoiden itsenäinen toiminta saattoi estää, rajoittaa tai vääristää sitä, koska tässä lainsäädännössä ei säädetty tietyistä hintatasoista tai -katoista, jotka olisi välttämättä pitänyt ottaa huomioon maksutaulukkoa tehdessä, eikä siinä myöskään määritelty niitä kriteerejä, joiden perusteella kyseisen toimialajärjestön oli laadittava tämä maksutaulukko. Koska tällä elimellä oli kansallisesta lainsäädännöstä johtuvien tehtäviensä hoitamisessa toimintavapautta, jonka perusteella se olisi voinut ja sen olisi pitänyt toimia siten, ettei jäljellä olevaa kilpailua rajoiteta, kilpailua rajoittavat vaikutukset, jotka perustuivat kyseisen elimen tekemään maksutaulukkoon, perustuivat siis kyseisen elimen menettelyyn.

c) Toimialakohtaiset järjestelmät

Edellä mainitussa asiassa Aéroports de Paris vastaan komissio 12.12.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti kantaa siihen, oliko komissiolla oikeus soveltaa asetusta N:o 17⁹ Aéroports de Paris'n toimintaan. Kantaja väitti, että komission olisi pitänyt soveltaa asetusta N:o 3975/87,¹⁰ jolla yhdessä kahden muun asetuksen kanssa korvattiin asetus N:o 141.¹¹ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan lainsäätäjän asetuksessa N:o 141 ilmaisema tahto rajoittaa asetuksen N:o 17 soveltamatta jättäminen koskemaan pelkästään sellaista toimintaa, joka koskee suoraan varsinaisten kuljetuspalvelujen tarjoamista, ilmaistiin myös asetuksessa (ETY) N:o 3975/87, joten tätä luonteeltaan erityistä asetusta sovelletaan ainoastaan sellaiseen toimintaan, joka koskee suoraan ilmakuljetuspalvelujen tarjoamista. Tässä tapauksessa kantaja ei ollut ilmakuljetusyritys eikä se tarjonnut ilmakuljetuspalveluja, joten komissio menetteli perustellusti¹² soveltaessaan asetusta N:o 17.

⁹ 6 päivänä helmikuuta 1962 annettu neuvoston asetus N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204).

¹⁰ Ilmakuljetusyrityksiin sovellettavien kilpailusääntöjen soveltamissäännöksistä 14 päivänä joulukuuta 1987 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 3975/87 (EYVL L 374, s. 1).

¹¹ Liikenteen jättämisestä neuvoston asetuksen N:o 17 soveltamisalan ulkopuolelle annettu neuvoston asetus N:o 141 (EYVL 1962, 124, s. 2751).

1.2 EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa kielletyt yhteistoimintajärjestelyt

– Sementtituomio

Komissio teki 30.11.1994 päätöksen, joka osoitettiin 42 yritykselle ja yritysten yhteenliittymälle. Tässä päätöksessä todettiin sellaisten sopimusten ja kartellien olemassaolo, joilla pyrittiin jakamaan tavallisen sementin ja valkosementin markkinoita Euroopassa. Komission mukaan nämä kartellit muodostivat yhden ainoan kilpailusääntöjen rikkomisen, johon oli osallistunut 42 yritystä ja yritysten yhteenliittymää, joille päätös oli osoitettu, ja jonka alkuajankohdaksi vahvistettiin vuoden 1983 tammikuu. Tuolloin Cembureau (eurooppalaisten sementintuottajien toimialakohtainen järjestö) jäsenenä olevien eurooppalaisten sementintuottajien edustajat kokoontuivat ja tekivät sopimuksen, jossa sovittiin kotimarkkinoiden rauhoittamisesta ja jossa kiellettiin Euroopan sisällä tapahtuva sementin vienti, joka saattoi horjuttaa lähimarkkinoiden tasapainoa. Tämän Cembureau-sopimukseksi nimetyn sopimuksen olemassaolo ja se, että kaikki riidanalaisen päätöksen adressaatteina olevat yritykset ja yritysten yhteenliittymät olivat osallistuneet siihen rikkoen perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kieltoa, todettiin kyseisen päätöksen 1 artiklassa. Cembureau-sopimus luokiteltiin yhdeksi jatkuvaksi sopimukseksi riidanalaisessa päätöksessä, koska se oli pantu täytäntöön kahdenvälisten tai monenvälisten kartellien avulla. Näiden kartellien olemassaolo ja se, että eri yritykset ja yritysten yhteenliittymät olivat olleet osallisina niissä, todettiin riidanalaisen päätöksen 2–6 artiklassa.¹² Se, minä päivänä kilpailusääntöjen rikkominen

¹² Kanteen kohteena olleessa päätöksessä todettiin Cembureau ja sen jäsenten välisten sellaisten kartellien olemassaolo, joiden tavoitteena oli Cembureau-sopimuksen täytäntöönpanoa helpottavien tietojen vaihtaminen. Siinä todettiin myös erityisten rajat ylittävien kartellien olemassaolo eli ranskalais-italialainen kartelli, espanjalais-portugalilainen kartelli ja ranskalais-saksalainen kartelli. Siinä kuvattiin yhteistoimintaa, johon oli ryhdytty useiden eurooppalaisten tuottajien kesken reaktiona kreikkalaisen sementin ja klinkkerin tuontiin yhteisön jäsenvaltioihin 1980-luvun puolivälissä ja jonka johdosta oli perustettu työryhmä nimeltä European Task Force ja yhteinen osto- ja myyntiyhtiö, toteutettu puolustautumistoimia Italian markkinoilla ja otettu käyttöön toimenpiteitä, joilla pyrittiin ostamaan sementti- ja klinkkerieriä, jotka olisivat voineet saattaa markkinat epätasapainoon. Päätöksessä arvostellaan useita yrityksiä ja yritysten yhteenliittymiä lisäksi siitä, että ne olivat osallisena perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaisissa yhteistoimintajärjestelyissä, kun ne toimivat kahdessa komiteassa eli European Cement Export Committeeessä ja European Export Policy Committeeessä, jotka toimiala oli perustanut keskustellakseen vientiin liittyvistä ongelmista.

päättyi, jäi sen sijaan täsmentämättä. Päätöksen adressaateille määrättiin sakkoja, joiden yhteismäärä nousi noin 250 miljoonaan euroon.

Kaikki kantajat kiistivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa olleensa osallisena päätöksen 1 artiklassa tarkoitetussa sopimuksessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kanteen kohteena olevassa päätöksessä mainittuja asiakirjoja tutkittuaan ensiksi, että komissio oli esittänyt selvityksen Cembureau-sopimuksen olemassaolosta ja että kaikkien kantajina olleiden yritysten välillä tosiaankin oli ollut kartelli, joka koski kotimarkkinoiden rauhoittamista.

Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki tiettyjä täsmennyksiä siltä osin, minkä tasoista näyttöä edellytetään, jotta yrityksen osallisuutta kartelliin pidetään toteennäytettynä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin totesi, että kun yritys tai yritysten yhteenliittymä on osallistunut, vaikkakaan ei aktiivisesti, yhteen tai useampaan kokoukseen, joissa päästiin kilpailua rajoittavaa käyttäytymistä koskevan periaatteen osalta yhteisymmärrykseen tai vahvistettiin tällainen yhteisymmärrys ja kun yritys on läsnäolollaan hyväksynyt tai ainakin antanut muiden osanottajien ymmärtää hyväksyvänsä Cembureau-sopimuksen, joka tehtiin ja sittemmin vahvistettiin näissä kokouksissa, sen on katsottava olleen osallisena Cembureau-sopimuksessa, ellei se osoita ottaneensa näissä kokouksissa avoimesti etäisyyttä siihen tai ilmoittaneensa muille osanottajille aikovansa osallistua kyseiseen kokoukseen eri tarkoituksessa kuin ne. Jos ei ole esitetty näyttöä tällaisesta etäisyyden ottamisesta, se seikka, että yritys tai yritysten yhteenliittymä ei noudata näiden kokousten lopputulosta, ei kuitenkaan poista sen täyttä vastuuta siitä, että se on ollut osallisena kartellissa.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että mikään yhteisön oikeusperiaate ei estä sitä, että kun komissio katsoo, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa on rikottu, se perustaa kantansa yhteen ainoaan asiakirjaan, kunhan asiakirjan todistusarvo ei ole kyseenalainen ja kunhan kyseisestä asiakirjasta yksinään käy varmuudella ilmi se, että kilpailusääntöjä on rikottu. Asiakirjan todistusarvoa arvioitaessa on ensinnäkin tarkistettava, että siihen sisältyvät tiedot pitävät todennäköisesti paikkansa. Tällöin on otettava huomioon muun muassa asiakirjan alkuperä, sen laatimisolosuhteet ja sen adressaatti ja pohdittava, vaikuttaako se sisällöltään järkevältä ja luotettavalta.

Tarkastellessaan sitä, oliko tapauksessa näytetty toteen kanteen kohteena olleen päätöksen 4 artiklassa tarkoitettujen kartellien olemassaolo, ensimmäisen

oikeusasteen tuomioistuimien täsmäsi, että pelkästään sen perusteella, että tietyn jäsenvaltion eräs tuottaja oli tiennyt, että niiden ostojen tarkoituksena, joita muut eurooppalaiset tuottajat olivat siltä tehneet, oli lopettaa kyseisen tuottajan suora myynti Euroopan markkinoille, sitä ei voitu pitää perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastaisen kartellin osapuolena. Tällaisen tietoisuuden voidaan katsoa merkitsevän lainvastaista käyttäytymistä ainoastaan siinä tapauksessa, että osoitetaan kyseisen tuottajan hyväksyneen Länsi-Euroopan tuottajien kyseisillä ostoilla tavoittelemalla päämäärän. Koska kyseinen päämäärä oli tämän tuottajan etujen vastainen, ainoastaan näyttöä siitä, että kyseinen tuottaja oli sitoutunut lopettamaan myynnin suoraan Euroopan markkinoille tai vähentämään sitä kyseisten ostojen vastineeksi, voitaisiin pitää osoituksena siitä, että se oli hyväksynyt kyseisen päämäärän.

Kanteen kohteena olleen päätöksen mukaan Cembureau-sopimus muodosti Cembureauin ja eri kokousten sekä kahdenvälisen ja monenvälisen kontaktien yhteydessä päätettyjen järjestelyjen muodostaman kokonaisuuden. Kantajien väitteitä käsitellessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli, voitiinko todettua kilpailusääntöjen rikkomista pitää yhtenä jatkuvana sopimuksena. Ennen kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vastasi tähän kysymykseen myöntävästi, se korosti ensiksi, että tietyillä kanteen kohteena olleen päätöksen päätösosassa tarkoitetuilla käyttäytymisillä tavoiteltiin samaa kilpailua rajoittavaa päämäärää kuin Cembureau-sopimuksella ja että niitä näin ollen voitiin pitää päätöksen 1 artiklassa tarkoitetun kilpailusääntöjen rikkomisen osatekijöinä. Tässä yhteydessä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että kahdenvälisiä tai monenvälisiä kartelleja voidaan pitää yhden jatkuvan kilpailua rajoittavan sopimuksen osatekijöinä vain, jos näytetään toteen, että ne ovat osa kokonaissuunnitelmaa, jolla pyritään yhteiseen tavoitteeseen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että koska pelkästään erilaisten kahden- ja monenvälisen järjestelyjen ja Cembureau-sopimuksen tavoitteen identtisyys ei riitä osoittamaan, että ne järjestelyt, joihin kyseiset kantajat osallistuivat, olisivat olleet osallisena Cembureau-sopimuksessa, se tarkasteli tämän jälkeen, olivatko kantajat tiennet Cembureau-sopimuksen olemassaolosta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan oli niin, että ainoastaan siinä tapauksessa, että yritys ollessaan osallisena näissä kartelleissa tiesi tai sen olisi pitänyt tietää siitä, että näin menetellessään se oli osallisena yhdessä jatkuvassa sopimuksessa, sen osallistumista kyseisiin kartelleihin voitaisiin pitää ilmaisuna sen liittymisestä tähän sopimukseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi kanteen kohteena olleessa päätöksessä mainittua näyttöä tarkasteltuaan, että komissio ei ollut

oikeudelliselta kannalta katsoen esittänyt riittävää näyttöä tiettyjen yritysten (eli Buzzin, Castlen, Cedestin, ENCI:n, Tinanin, Heraclesin, Nordcementin, Alsen-Breitenburgin ja Rugbyn) osallisuudesta yhteen jatkuvaan sopimukseen. Päätöksen muiden adressaattien osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoi, että ne olivat olleet osallisena kilpailusääntöjen rikkomisessa lyhyemmän ajan kuin sen, mihin komissio oli päätenyt. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti asianmukaisella tavalla huomioon sen menetelmän, jossa kanteen kohteena olleessa päätöksessä todettu kilpailusääntöjen rikkominen oli näytetty toteen ja jonka mukaan osallistuminen sopimuksen täytäntöönpanotoimenpiteeseen muodosti näytön siitä, että kyseinen yritys tai yhteenliittymä oli tämän sopimuksen osapuoli, ja jonka mukaan komissio oli päätenyt perustamaan toimensa yksinomaan suoriin asiakirjatodisteisiin näyttääkseen toteen sopimuksen olemassaolon ja sen täytäntöönpanotoimet ja sopimuksen kunkin osapuolen osallistumisen niihin. Komissio ei näin ollen ole voinut tällaisten asiakirjatodisteiden puuttuessa olettaa sellaisen yrityksen edelleen olleen mukana sopimuksessa, jonka on näytetty osallistuneen Cembureau-sopimukseen sen jälkeen, kun se on viimeksi todistetusti osallistunut johonkin kyseisen sopimuksen täytäntöönpanotoimenpiteeseen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätelmistä on kiinnitettävä huomiota yhdenmukaistetun menettelytavan käsitettä koskeviin huomautuksiin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin korosti, että yhdenmukaistetun menettelytavan käsite tosiasialla edellyttää vastavuoroisten yhteyksien olemassaoloa. Tämä edellytys täyttyy silloin kun kilpailija pyytää toista ilmaisemaan itselleen omat suunnitelmansa tai tulevan toimintansa markkinoilla tai ainakin hyväksyy tällaisen ilmaisemisen. Asia on näin silloin, kun keskustelu, jonka kuluessa kilpailija ilmoittaa toiselle osapuolelle aikeistaan tai tulevasta käyttäytymisestään, käydään tämän osapuolen aloitteesta ja kun tästä tapaamisesta laaditusta pöytäkirjasta, jonka tämä osapuoli on laatinut, ilmenee, että tämä osapuoli ei ole esittänyt varauksia tai vastaväitteitä silloin kuin sen kilpailija ilmoitti hänelle aikeistaan. Näin ollen tämän osapuolen ei voida katsoa olleen keskustelussa pelkästään niiden tietojen passiivinen adressaatti, jotka sen kilpailija oli täysin pyytämättä päättänyt ilmoittaa sille yksipuolisesti.

— Muut tuomiot

Sitä eroa, joka vallitsee yhtäältä valmistajan jälleenmyyjien kanssa ylläpitämissä kaupallisissa suhteissa tosiasialla omaksuman yksipuolisen käyttäytymisen ja toisaalta sellaisen käyttäytymisen välillä, joka on vain

näennäisesti yksipuolista, täsmennettiin asiassa T-62/98, Volkswagen vastaan komissio, 6.7.2000 annetussa tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-338/00 P) ja asiassa T-41/96, Bayer vastaan komissio, tuomio 26.10.2000 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitukset kirjattu asiannumeroille C-2/01 P ja C-3/01 P).

Asiassa Volkswagen antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi osittain kumoamiskanteen, joka oli nostettu komission päätöksestä, jolla määrättiin Volkswagen-konsernin maksettavaksi 102 miljoonan euron suuruinen sakko perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan rikkomisesta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pysytti kyseisen päätöksen suurelta osin voimassa, mutta alensi sakon määrän 90 miljoonaan euroon muun muassa sen takia, että komissio ei ollut näyttänyt, että kilpailusääntöjä oli rikottu koko sen ajanjakson ajan, jota niitä kyseisessä päätöksessä väitettiin rikotun. Päätöksessään komissio arvosteli Volkswagenia siitä, että se oli tehnyt jakeluverkkoonsa kuuluvien italialaisten jälleenmyyjien kanssa sopimuksia, joissa pyrittiin kieltämään Volkswagen- ja Audi-merkkisten ajoneuvojen myynti Italiassa muissa jäsenvaltioissa asuville loppukuluttajille ja Volkswagenin jälleenmyyntiverkkoon kuuluville muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneille jälleenmyyjille tai rajoittamaan sitä. Eräs keino, jota Volkswagen käytti estääkseen Italiasta tulevan rinnakkaistuonnin tai rajoittaakseen sitä, oli italialaisille jälleenmyyjille tapahtuvien toimitusten kiintiöinti ja palkkiojärjestelmä, jotka vähensivät viimeksi mainittujen intoa myydä ajoneuvoja Italian ulkopuolelta tuleville asiakkaille. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi komission esittäneen näytön näistä toimista, joiden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi olevan sellaisia, että ne pystyivät tosiasiallisesti eristämään tiettyjen tuotteiden markkinat jäsenvaltioiden välillä, jolloin perustamissopimuksessa tarkoitettu taloudellinen vastavuoroisuus vaikeutuu.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tässä asiassa oikeuskäytännön perusteella, että autonvalmistajan sopimukseen sidotuille jälleenmyyjilleen osoittama kehoitus ei ole sellainen yksipuolinen päätös, johon ei sovellettaisi perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa, vaan se on tässä määräyksessä tarkoitettu sopimus silloin, kun – kuten esillä olleessa asiassa – se koskee aikaisemmalla pääsopimuksella säänneltyjä kestäviä kauppasuhteita. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että tilanteessa, jossa valikoivaa jakelujärjestelmää koskevan sopimuksen osapuolet rajoittavat toimenpiteillään rinnakkaistuontia, ei missään tapauksessa voida todeta, että perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ei sovelleta.

Jälleenmyyntisopimuksia koskevan ryhmäpoikkeusasetuksen¹³ tarkoituksena on asettaa siinä säädetyn poikkeuksen edellytykseksi se, että tekemällä mahdolliseksi rinnakkaistuonti varmistetaan kuluttajien saavan kohtuullisen osan yksinmyynnistä saatavasta hyödystä.

Sen sijaan edellä mainitussa asiassa Bayer vastaan komissio 26.10.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission 10.1.1996 tekemän päätöksen, jossa todettiin, että Bayer ja sen ranskalaiset ja espanjalaiset tukkumyyjät olivat tehneet sopimuksen, jossa kiellettiin Adalat-nimisen lääkkeen (tai Adalate-nimisen lääkkeen) vienti Yhdistyneeseen kuningaskuntaan ja jossa Bayerin maksettavaksi määrättiin kolmen miljoonan euron suuruinen sakko.

Asiassa oli kyse siitä, että Adalat-nimisen lääkkeen hinta Yhdistyneessä kuningaskunnassa oli selvästi korkeampi kuin espanjalaisten ja ranskalaisten terveysviranomaisten vahvistama hinta. Tämän takia Espanjaan ja Ranskaan sijoittautuneet tukkumyyjät veivät tätä lääkettä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Niiden vaikutusten johdosta, joita rinnakkaistuonnilla oli Bayerin brittiläisen tytäryhtiön toteuttamaan Adalat-lääkkeen myyntiin, Bayer ryhtyi toimittamaan espanjalaisten ja ranskalaisten tukkumyyjien tilauksista ainoastaan sen määrän, mikä vastasi niiden tavanomaisia tarpeita. Komissio, jolle nämä tukkumyyjät olivat asiasta kannelleet, katsoi, että Bayer-konserni oli rikkonut perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ja määräsi sille seuraamuksen tämän johdosta.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan komissio ei ollut näyttänyt toteen sopimuksen olemassaoloa. Korostettuaan, ettei osapuolten välillä tehdyn viennin rajoittamista tai vähentämistä koskevan sopimuksen olemassaolosta ollut välitöntä asiakirjanäyttöä, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio ei ollut näyttänyt toteen, että tukkuliikkeet olisivat nimenomaisesti tai hiljaisesti hyväksyneet valmistajan omaksuman politiikan, sillä tukkuliikkeiden tosiasiallinen toiminta oli selvästi Bayerin kyseisen politiikan vastaista. Komissio ei siis voinut katsoa, että Bayerin käytös, jonka se oli omaksunut kaupallisissa suhteissaan jälleenmyyjiinsä, olisi tosiasiallisesti

¹³

Perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan soveltamisesta moottoriajoneuvojen jälleenmyyntiä ja huoltopalveluja koskevien sopimusten ryhmään 12 päivänä joulukuuta 1984 annettu komission asetukset (ETY) N:o 123/85 (EYVL L 15, s. 16), joka on korvattu 28.6.1995 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 1475/95 (EYVL L 145, s. 25), joka tuli voimaan 1.10.1995.

ollut perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yritysten välisen sopimuksen taustalla.

1.3 Määräävän markkina-aseman väärinkäyttäminen

Komissio totesi 11.6.1998 tekemässään päätöksessä, että Aéroports de Paris oli rikkonut perustamissopimuksen 86 artiklaa käyttäessään määräävää markkina-asemaansa periäkseen tietynlaisten apupalvelujen tarjoajilta liiketaloudellisin perustein määräytyviä maksuja, jotka olivat syrjiviä, Orlyn ja Roissy-Charles-de-Gaullen lentokentillä. Asiassa Aéroports de Paris 12.12.2000 annetussa edellä mainitussa tuomiossa hylättiin kanne, jossa vaadittiin tämän päätöksen kumoamista, sen jälkeen kun oli todettu, että komission suorittama tuotteen markkinoiden ja maantieteellisten markkinoiden määrittely piti paikkansa, että Aéroports de Paris'lla tosiasiallisesti oli perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu määräävä markkina-asema ja että määräävän markkina-aseman väärinkäyttäminen oli näytetty toteen.

1.4 Puolustautumisoikeudet

a) Oikeus tutustua asiakirjoihin

- Niiden yritysten, joita kohtaan komissio on ryhtynyt toimiin, oikeus tutustua komission asiakirjavihkoon

Säännöt, jotka koskevat oikeutta tutustua komission tutkinta-aineistoon, vahvistettiin ja niitä täsmennettiin sementtituomiossa. Lähes kaikki tuossa asiassa kyseessä olleen päätöksen adressaatit arvostelivat komissiota siitä, että se ei ollut hallinnollisessa menettelyssä antanut niille riittävän laajaa oikeutta tutustua tähän aineistoon.

Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti ensiksi säännöstä, joka perustuu asianosaisten prosessuaalista yhdenvertaisuutta koskevaan yleiseen periaatteeseen ja jonka mukaan komissiolla on velvollisuus asettaa saataville kaikki tutkinta-aineisto, lukuun ottamatta muiden yritysten liikesalaisuuksia tai muuta luottamuksellista tietoa sisältäviä asiakirjoja ja komission sisäisiä asiakirjoja, jotta asianosaiset voivat puolustautua tehokkaasti. Niin kutsuttujen

soodakarbonaattituomioiden¹⁴ mukaisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että jos komissio siis katsoi, että tiettyihin asiakirjoihin sisältyi liikesalaisuuksia tai muuta luottamuksellista tietoa, sen olisi pitänyt valmistaa tai valmistuttaa niillä asianosaisilla, joilta kyseiset asiakirjat olivat peräisin, niistä versioita, jotka eivät olisi olleet luottamuksellisia. Jos versioiden, jotka eivät olisi olleet luottamuksellisia, valmistaminen olisi osoittautunut vaikeaksi, komission olisi pitänyt toimittaa kyseisille asianosaisille riittävän täsmällinen luettelo ongelmia aiheuttavista asiakirjoista, jotta ne olisivat voineet päättää, olisivatko kyseiset asiakirjat voineet olla hyödyllisiä niiden puolustuksen kannalta. Esillä olleessa tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asiakirjaluettelo, johon ei sisällynyt lainkaan kuvausta siihen merkittyjen asiakirjojen sisällöstä, ei ole ollut riittävän täsmällinen.

Niitä seurauksia, mitä lopullisen päätöksen lainmukaisuuden kannalta on sillä, että hallinnollisessa menettelyssä ei anneta sääntöjenmukaista oikeutta tutustua aineistoon, täsmennettiin siten, että tämän seikan *toteaminen ei sellaisenaan johda kanteen kohteena olevan päätöksen kumoamiseen*. Oikeus tutustua asiakirja-aineistoon ei ole päämäärä sinänsä vaan sillä pyritään suojaamaan puolustautumisoikeuksia. Oikeus tutustua asiakirja-aineistoon liittyy erottamattomana osana puolustautumisoikeuksien kunnioittamiseen ja on tästä riippuvainen. Kanteen kohteena oleva päätös voidaan kumota ainoastaan, jos todetaan, että kantajille hallinnollisen menettelyn aikana annettu sääntöjenvastainen tutustumisoikeus tutkinta-aineistoon on estänyt niitä tutustumasta asiakirjoihin, joita olisi voitu käyttää niiden puolustuksessa, ja että niiden puolustautumisoikeuksia on näin ollen loukattu.

Silloin, kun joku asianosaisista riitauttaa komission lopullisen päätöksen kumoamista koskevan kanteen yhteydessä sen, että komissio oli kieltäytynyt antamasta sille yhtä tai useampaa asiakirjaa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on pyydettävä, että asiakirja toimitettaisiin sille, ja tutkittava se; näin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tekikin näissä asioissa, koska se pyysi komissiota toimittamaan sille asiakirjavihkon, jotta asianosaiset voisivat tutkia sitä kokonaisuutena. Ilman, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin voisi korvata komission suorittamaa tutkintaa, tämän tutkimisen on aluksi koskettava sitä, ovatko ne asiakirjat, joihin hallinnollisen menettelyn aikana ei ole voinut tutustua, objektiivisessa yhteydessä kanteen kohteena

¹⁴

Asia T-30/91, Solvay v. komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1775) ja asia T-36/91, ICI v. komissio, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. II-1847).

olevassa päätöksessä kyseistä kantajaa vastaan esitettyyn väitteeseen. Jos tällainen yhteys puuttuu, kyseessä olevat asiakirjat eivät ole hyödyllisiä sen kantajan puolustautumisen kannalta, joka niitä vaatii. Jos asiakirjat sitä vastoin ovat tällaisessa yhteydessä, tällöin on tutkittava, onko tutustumisoikeuden antamatta jättämisellä voinut olla vaikutusta tämän asianosaisen puolustukseen hallinnollisessa menettelyssä. On siten tutkittava komission tämän väitteen tueksi esittämiä todisteita ja arvioitava, onko asiakirjoilla, joihin ei ole annettu oikeutta tutustua, voinut olla komission esittämät todisteet huomioon ottaen sellaista merkitystä, jota ei olisi pitänyt jättää huomiotta. Useiden kantajien puolustautumisoikeuksia todettiin loukatuksi, sillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan oli olemassa mahdollisuus, tosin pienikin, että hallinnollisessa menettelyssä olisi voitu päätyä eri lopputulokseen, jos nämä yritykset olisivat voineet vedota asiakirjaan tämän hallinnollisen menettelyn aikana.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi sementtituomiossa, että kilpailuasioissa käytävän menettelyn asianosaisena olevaa yritystä vastaan puhuvaa näyttöä sisältävällä asiakirjalla tarkoitetaan asiakirjaa, jota komissio on käyttänyt tukemaan väitettä sellaisesta kilpailusääntöjen rikkomisesta, johon kyseinen yritys on osallistunut. Niinpä puolustautumisoikeuksia ei ole loukattu pelkästään sen takia, jos asiakirjaa, johon yrityksellä ei ole ollut mahdollisuutta tutustua, on käytetty kanteen kohteena olevassa päätöksessä. Yrityksen on näytettävä toteen, että komissio on kyseisessä päätöksessä käyttänyt uutta todistetta näyttääkseen toteen sellaisen kilpailusääntöjen rikkomisen, johon se väittää kantajan osallistuneen.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti sementtituomiossa, ettei komissiolla ole velvollisuutta asettaa sisäisiä asiakirjoja saataville kilpailuasioissa käytävässä hallinnollisessa menettelyssä. Myöskään yhteisöjen tuomioistuimissa käytävissä oikeudenkäynneissä ei anneta komission sisäisiä asiakirjoja kantajien tietoon, elleivät poikkeukselliset seikat kyseisessä tapauksessa sitä edellytä painavien syiden vuoksi, jotka kantajien on näytettävä toteen. Tätä rajoitusta oikeuteen tutustua sisäisiin asiakirjoihin voidaan perustella tarpeella varmistaa kyseisen toimielimen asianmukainen toiminta sen määrätessä seuraamuksia perustamissopimuksen kilpailusääntöjen rikkomisen johdosta.

– Kolmansien oikeus tutustua komission asiakirjavihkoon

Asiassa T-65/96, Kish Glass vastaan komissio, 30.3.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. II-1885, valitus kirjattu asianumerolle C-241/00 P)

samoin kuin asiassa T-5/97, *Industrie des poudres sphériques* vastaan komissio 30.11.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella oli tilaisuus muistuttaa siitä, että yritys, joka on kannellut komissiolle, ei voi väittää, että sillä olisi oikeus tutustua komission asiakirja-aineistoon samoin edellytyksin kuin sellainen yritys, johon kohdistetaan jokin tietty menettely.

b) Väitetiedoksianto

Sementtiasioissa kantajat väittivät, että puolustautumisoikeuksia oli hallinnollisessa menettelyssä loukattu useasti. Niinpä useat kantajista, jotka eivät olleet osallistuneet 14.1.1983 pidettyyn kokoukseen (ks. edellä), väittivät, että komissio oli päätöksessään katsonut, että ne olivat olleet edustettuina tässä kokouksessa ja että ne tästä syystä olivat olleet osallisina kartellissa heti tämän kokouksen pitämisestä lähtien, vaikka tätä seikkaa ei ollut ilmoitettu väitetiedoksiannossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi tosiaankin, että komission olisi pitänyt ilmoittaa aikomuksestaan käyttää kilpailusääntöjen rikkomisen alkamisajankohtana päätöksessä, jonka se myöhemmin tulisi tekemään, kaikkien päätöksen adressaattien osalta 14.1.1983 pidettyä kokousta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin siis määritteli kunkin yrityksen osalta sen, mistä lähtien yritys oli ollut osallisena kilpailusääntöjen rikkomisessa, ilman, että se olisi ottanut huomioon tätä komission käyttämää kriteeriä, joka koski kokouksessa edustettuna olemista.

Useat yritysten yhteenliittymät väittivät myös, että komissio ei väitetiedoksiannoissaan ollut ilmoittanut aikomuksestaan määrätä niille sakkoja. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissiolla ei ollut oikeutta määrätä sakkoa yritykselle tai yritysten yhteenliittymälle, jos komissio ei ollut etukäteen ilmoittanut sakkojen määräämistä koskevasta aikomuksestaan kyseiselle asianosaiselle väitetiedoksiannossa, jonka perusteella asianosaisen on voitava puolustautua paitsi siltä, että sen todettaisiin rikkoneen kilpailusääntöjä, myös siltä, että sen maksettavaksi määrättäisiin sakko. Koska eri yhteenliittymien väite oli perusteltu, yhteenliittymien maksettavaksi määrätty sakot kumottiin.

1.5 Kantelujen käsittely komissiossa

Ne velvoitteet, joita komissiolla on, kun sille tehdään neuvoston asetuksen N:o 17¹⁵ 3 artiklan nojalla kantelu, on määritelty yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vakiintuneessa oikeuskäytännössä. Useissa kuluneena vuonna annetuissa tuomioissa tarkennetaan näitä komissiolle kuuluvia velvoitteita, ja ne osoittavat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käytti valvontavaltaansa niiden arvioiden osalta, jotka komissio oli tehnyt (asia T-241/97, Stork Amsterdam v. komissio, tuomio 17.2.2000, Kok. 2000, s. II-309; em. asia Kish Glass v. komissio, tuomio 30.3.2000; asia T-77/95 RV, Ufex ym. v. komissio, tuomio 25.5.2000, Kok. 2000, s. II-2167; asia T-154/98, Asia Motor ym. v. komissio, tuomio 26.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa (valitus kirjattu asianumerolle C-1/01 P) ja em. asia Industrie des poudres sphériques v. komissio, tuomio 30.11.2000).

— Asiassa Stork Amsterdam vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että silloin, kun komissio aloittaa uudelleen sellaisen kantelun tutkimista koskevan hallinnollisen menettelyn, jonka käsittely oli jo lopetettu, komission on perusteltava kantansa muuttuminen päätöksessä, jolla se hylkää kantelun, ja sen on tehtävä näin erityisesti silloin, kun hallinnollisen menettelyn uudelleenaloittamista koskeva päätös ei perustu sellaisten uusien tosiseikkojen tai oikeudellisten seikkojen olemassaoloon tai niistä tiedonsaamiseen, joiden perusteella asian uudelleentutkiminen olisi perusteltua. Koska perusteluvelvollisuutta ei ollut täytetty, kanteen kohteena ollut päätös kumottiin.

— Edellä mainitussa asiassa Ufex ym. vastaan komissio 25.5.2000 annetussa tuomiossa, joka siis annettiin sen jälkeen, kun yhteisöjen tuomioistuin oli palauttanut asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle 4.3.1999 antamallaan tuomiolla (asia C-119/97 P, Ufex ym. v. komissio, Kok. 1999, s. I-1341),¹⁶ ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio ei ollut noudattanut velvoitteitaan tutkiessaan kantajan sille tekemää kantelua. Tässä asiassa kantelun hylkäämistä yhteisön edun puuttumisen vuoksi

¹⁵ 6 päivänä helmikuuta 1962 annettu neuvoston asetus N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204).

¹⁶ Tällä tuomiolla yhteisöjen tuomioistuin kumosi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-77/95, SFEI ym. v. komissio, 15.1.1997 antaman tuomion (Kok. 1997, s. II-1).

oli perusteltu sillä, että niistä markkina-aseman väärinkäytöistä, joista oli kanneltu, oli luovuttu. Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vahvisti, että komissio voi hylätä kantelun sen vuoksi, että asiaan ei liity riittävän suurta yhteisön etua, jotta asian tutkimista olisi jatkettava, se katsoi yhteisöjen tuomioistuimen tuomion mukaisesti, että komission on arvioitava kaikkien selville saatujen tosiseikkojen ja oikeudellisten seikkojen perusteella niiden kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuutta ja kestoja, joista kanneltiin, samoin kuin sitä, miten kauan niiden mahdolliset vaikutukset kestävät, ja sen on tehtävä näin, vaikka kantelussa mainituista menettelytavoista on luovuttu sen jälkeen, kun niistä oli kanneltu. Kanteen kohteena ollutta päätöstä tarkasteltuaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio ei ollut noudattanut velvoitteitaan, joten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi kanteen kohteena olleen päätöksen.

1.6 Sakkojen määrän määrääminen

Sementtituomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyi alentamaan tuntuvasti niiden yritysten maksettavaksi määrättyjä sakkoja, joiden osallisuus sopimukseen oli näytetty toteen, ja sakkojen suuruus määrättiin kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuuden ja keston perusteella.¹⁷

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi erityisesti sitä perusteluvelvollisuutta, joka liittyy sellaiseen päätökseen, jossa useille yrityksille tai yritysten yhteenliittymille määrätään sakkoja yhteisön kilpailusääntöjen rikkomisesta. Muistutettuaan, että perusteluvelvollisuuden laajuutta on arvioitava erityisesti sen seikan perusteella, että kilpailusääntöjen rikkomisten vakavuus on määritettävä erittäin monien seikkojen perusteella, vaikka huomioon otettavista perusteista ei olekaan vahvistettu sitovaa tai tyhjentävää luetteloa, ja että vahvistaessaan kunkin sakon määrän komissiolla on harkintavaltaa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti jälleen kerran, että on toivottavaa, että voidakseen määrittää kantansa tietoisina kaikista seikoista yritykset voisivat komission sopivaksi harkitsemalla tavalla saada yksityiskohtaisen tiedon sen sakon laskentatavasta, joka niiden maksettavaksi on määrätty päätöksessä, jossa yhteisön kilpailusääntöjä todetaan rikotun, ilman että yritysten olisi tätä varten nostettava tuomioistuimessa kanne päätöksestä, varsinkin, jos komissio soveltaa sakkojen määrän määräämistä varten täsmällistä matemaattista kaavaa. Tällaiset selvitykset, joita ensimmäisen

¹⁷

Tämän ja muiden seikkojen johdosta sakkojen kokonaismäärää pienennettiin noin 250 miljoonasta eurosta noin 110 miljoonaan euroon.

oikeusasteen tuomioistuimen on tarvittaessa pyydettävä komissiolta, eivät kuitenkaan muodosta kanteen kohteena olevan päätöksen jälkikäteen esitettyjä lisäperusteluja, vaan niillä ilmaistaan edellä mainitut kriteerit numeerisesti silloin, kun ne voidaan esittää numeroina.¹⁸

2 Valtiontuet

Valtiontukien alalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ratkaisi EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan neljännen kohdan¹⁹ ja EHTY:n perustamissopimuksen 33 artiklan²⁰ nojalla nostettuja kanteita. Annetuissa ratkaisuissa täsmennetään tukia koskevan aineellisen oikeuden useita аспектеja.

2.1 Valtiontuen käsite

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti kuluneena vuotena useassa asiassa kantaa valtiontuen käsitteen tunnusmerkkeihin ja siihen, kuinka uusi tuki erotetaan voimassa olevasta tuesta.

a) Valtiontuen käsitteen tunnusmerkit

Yhteisön oikeuden mukaan tuella tarkoitetaan valtion myöntämää tai valtion varoilla myönnettyä tukea tietyille yrityksille tai tietyille tuotannolle. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi kuluneena vuonna sekä valtion toimenpiteestä koituvaa etua että sen erityistä luonnetta.

¹⁸ Ks. tältä osin tämän vuosikertomuksen siitä osasta, joka koskee yhteisöjen tuomioistuimen toimintaa vuonna 2000, kohta, jossa käsitellään yhteisöjen tuomioistuimen kartonkijutuissa valituksen johdosta antamia tuomioita.

¹⁹ Asia T-72/98, Astilleros Zamacona v. komissio, tuomio 16.3.2000 (Kok. 2000, s. II-1683); em. asia SIC v. komissio, tuomio 10.5.2000; em. asia EPAC v. komissio, tuomio 13.6.2000; yhdistetyt asiat T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97–T-607/97, T-1/98, T-3/98–T-6/98 ja T-23/98, Alzetta ym. v. komissio, tuomio 15.6.2000 (Kok. 2000, s. II-2319, valitus kirjattu asianumerolle C-298/00 P); em. asia BP Chemicals v. komissio, tuomio 27.9.2000; em. asia CETM v. komissio, tuomio 29.9.2000; em. asia Alitalia v. komissio, tuomio 12.12.2000 ja em. asia T-613/97, Ufex ym. v. komissio, tuomio 14.12.2000 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

²⁰ Asia T-110/98, RJB Mining v. komissio, määräys 25.7.2000 (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-371/00 P) ja asia T-234/95, DSG v. komissio, tuomio 29.6.2000 (Kok. 2000, s. II-2603, valitus kirjattu asianumerolle C-323/00 P).

– Edellä mainitussa asiassa EPAC vastaan komissio 13.6.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti siitä, että tuella ei tarkoiteta ainoastaan konkreettisia suorituksia, kuten avustuksia, vaan myös toimenpiteitä, jotka eivät ole avustuksia sanan suppeassa merkityksessä mutta jotka eri tavoin alentavat yrityksen vastattavaksi tavallisesti kuuluvia kustannuksia ja jotka siten ovat sekä luonteeltaan että vaikutuksiltaan avustusten kaltaisia. Sen tutkimiseksi, onko valtion toimenpide tukea, on määritettävä, saako tuensaajayritys taloudellista etua, jota se ei olisi saanut tavanomaisilla markkinaehdoilla.

Nostamassaan kanteessa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaadittiin kumoamaan komission päätös, jossa todettiin lainvastaiseksi ja yhteismarkkinoille soveltumattomaksi tuki, jonka Portugalin hallitus oli antanut EPAC:lle, EPAC väitti, että komissio oli rikkonut EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohtaa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta), kun se oli pitänyt Portugalin viranomaisten sen puolesta antamaa takausta valtiontukena. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki, olisiko yksityinen toimija tavanomaisilla markkinaehdoilla myöntänyt EPAC:lle sen takauksen, jonka Portugalin valtio tälle pankkilainaa varten myönsi, ottaen huomioon erityisesti sen riskin, että takaus realisoituisi, jos sovittua lainaa ei maksettaisi takaisin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan komissio saattoi muun muassa EPAC:n hyvin vaikean taloudellisen tilanteen takia perustellusti katsoa, että yksityinen toimija ei tällaisessa tilanteessa olisi myöntänyt EPAC:lle riidanalaista takausta.

– Arvioidessaan, olisiko yritys, joka on hyötynyt viranomaisen toimesta, voinut saada samat taloudelliset edut yksityiseltä sijoittajalta, joka olisi soveltanut tavanomaisia markkinaehtoja, komissiolla on oikeus käyttää yksityisen sijoittajan toimintaan perustuvaa arviointiperustetta. Tällä arviointiperusteella on merkitystä ratkaistaessa sitä, onko yritys saanut perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea. Sillä on merkitystä myös silloin, kun arvioidaan sitä, onko taloudellisen toimijan tavoin tai taloudellisen toimijan välityksellä toimivan viranomaisen jonkin yrityksen hyväksi toteuttamaa toimenpidettä pidettävä EHTY:n perustamissopimuksen 4 artiklan c alakohdassa tarkoitettuna valtiontukena, ja näin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi asiassa T-234/95, DSG vastaan komissio, 29.6.2000 antamassaan tuomiossa. Yhteisöjen tuomioistuimet ovat täsmentäneet EY:n perustamissopimuksen määräyksissä olevia valtiontukeen liittyviä käsitteitä, ja nämä täsmennykset ovat EHTY:n perustamissopimuksen vastaavia määräyksiä sovellettaessa merkityksellisiä siltä osin kuin täsmennykset eivät ole ristiriidassa EHTY:n perustamissopimuksen kanssa. Tältä osin on siis

perusteltua turvautua EY:n perustamissopimuksen alaan kuuluvaa valtiontukea koskevaan oikeuskäytäntöön arvioitaessa EHTY:n perustamissopimuksen alaan kuuluvaa tukea koskevien päätösten lainmukaisuutta.

Tässä asiassa, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oli nostettu kanne, jossa vaadittiin kumoamaan komission päätös, jossa valtiontuki todettiin yhteismarkkinoille soveltumattomaksi ja jossa se velvoitettiin perimään takaisin, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä, jonka mukaan yksityisen sijoittajan käyttäytymisenä, johon talouspoliittisia päämääriä tavoittelevan julkisoikeudellisen sijoittajan käyttäytymistä on verrattava, ei välttämättä ole pidettävä sellaisen tavallisen sijoittajan käyttäytymistä, joka sijoittaa pääomaa saadakseen siitä tuottoa enemmän tai vähemmän pitkällä aikavälillä, vaan sellaisena on pidettävä vähintään yksityisen holdingyhtiön tai sellaisen yksityisen konsernin käyttäytymistä, joka noudattaa joko kokonaisvaltaista tai toimialakohtaista rakennepolitiikkaa ja joka tavoittelee pidemmän aikavälin tuottonäkymiä. Tämän oikeuskäytännön perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kantaja ei ollut näyttänyt toteen, että komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että yksityinen sijoittaja ei olisi myöntänyt riidanalaisen lainojen kaltaisia lainoja yrityksen rahoitusrakenteen, sen investointitarpeen ja kyseisten tuotteiden markkinoiden tilanteen takia.

— Alitalia-yhtiön pääomapohjan vahvistamisesta tehty komission päätös kumottiin edellä mainitussa asiassa Alitalia vastaan komissio 12.12.2000 annetussa tuomiossa perustelujen puutteellisuuden ja ilmeisten arviointivirheiden takia. Tässä asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen piti arvioida, oliko komissio voinut perustellusti katsoa, että 2 750 miljardin Italian liiran suuruinen IRI:n tekemä pääomasijoitus oli perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki.

Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi ensinnäkin kantajan väitteen siitä, että tämä sijoitus oli yksityisen sijoittajan toimintaan perustuvan arviointiperusteen mukainen siitä syystä, että myös yksityiset sijoittajat olivat tehneet tällaisia sijoituksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoi, että julkisista varoista tehty pääomasijoitus on yksityisen sijoittajan toimintaan perustuvan arviointiperusteen mukainen eikä merkitse valtiontukea muun muassa silloin, kun kyseinen sijoitus toteutetaan samanaikaisesti sellaisen huomattavan pääomasijoituksen kanssa, jonka yksityinen sijoittaja toteuttaa samanlaisin edellytyksin, mutta että tässä tapauksessa ei ollut tapahtunut näin.

Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio ei ollut perustellut oikeudelliselta kannalta riittävästi sitä, että se oli käyttänyt 30 prosentin suuruista vähimmäistuottoprosenttia, jota markkinaehtojen mukaisesti toimiva sijoittaja olisi edellyttänyt tehdäkseen kyseessä olevan pääomasijoituksen. Tällaista vähimmäistuottoprosenttia komissio oli käyttänyt Iberia-yhtiötä koskevassa päätöksessään sellaisen sijoituksen osalta, jonka viranomaiset olivat tehneet ilmaliikenneyhtiöön. Sillä seikalla, että kantaja pyrki komissiossa käydyssä hallinnollisessa menettelyssä osoittamaan oman tilanteensa eroavan Iberian tilanteesta, oli olennainen merkitys kantajan todistellessa, että IRI:n sijoitus oli yksityisen sijoittajan toimintaan perustuvan arviointiperusteen mukainen. Komissio oli näin ollen velvollinen vastaamaan kyseisiin väitteisiin riidanalaisessa päätöksessä. Koska komissio ei ollut riidanalaisessa päätöksessä selittänyt, miksi se katsoi tarpeelliseksi soveltaa IRI:n sijoitukseen samaa 30 prosentin suuruista vähimmäistuottoprosenttia, jota se oli käyttänyt Iberia-päätöksessä, perustelujen todettiin olleen puutteellisia tältä osin.

Kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, ettei komissio ollut riidanalaisessa päätöksessä arvioinut vähimmäistuottoprosenttia ja sisäistä tuottoprosenttia uudelleen kantajan rakenneuudistussuunnitelman viimeisen version perusteella, vaikka sen olisi pitänyt tehdä näin, jotta se olisi voinut arvioida asianmukaisesti, oliko IRI:n investointi yksityisen sijoittajan toimintaan perustuvan arviointiperusteen mukainen.

— Valtion toimenpiteen erityisyyttä koskevasta tekijästä eli sen valikoivuudesta muistutettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-55/99, CETM vastaan komissio, 29.9.2000 antamassa tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

Jotta toimenpiteen valikoituvuus voitaisiin katsoa toteennäytetyksi, on tutkittava, hyödyttääkö kyseessä oleva toimenpide ainoastaan tiettyjä yrityksiä tai tiettyjä toimialoja. Asiassa CETM, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vaadittiin kumoamaan hyötyajoneuvojen ostoihin liittyvää espanjalaista tukijärjestelmää koskeva komission päätös siltä osin kuin siinä todettiin tietyt tuet lainvastaisiksi ja yhteismarkkinoille soveltumattomiksi, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki toimen valikoituvuutta. Tuomioistuin totesi tässä yhteydessä, että se, ettei tuki koske yhtä tai useaa etukäteen määriteltäviä yksittäistä tuensaaajaa vaan että sen saamiselle on asetettu useita objektiivisia edellytyksiä, joiden täytyessä se voidaan myöntää edeltä määritellyn kokonaistalousarvion rajoissa määrittelemättömälle määrälle tuensaaajia, joita ei ole alun perin yksilöity, ei riitä kyseenalaistamaan tuen

valikoivuutta ja siten sen katsomista perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi. Tässä tapauksessa toimea, jonka tarkoituksena oli hyödyttää ja joka myös todellisuudessa hyödytti hyötyajoneuvojen käyttäjistä ainoastaan luonnollisia henkilöitä, pk-yrityksiä, alueellisia julkisyhteisöjä ja paikallisia julkisia palveluja tarjoavia yhteisöjä (mutta ei muita tämänkaltaisten ajoneuvojen käyttäjiä eli suuria yrityksiä), pidettiin valikoivana ja siten erityisenä perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla.

b) Uusien tukien ja voimassa olevien tukien välinen ero

Friuli-Venezia Giulian alueen (Italia) tietyillä 1981 ja 1985 annetuilla laeilla otettiin käyttöön taloudellisia tukia koskevia järjestelmiä, joita ei ollut ilmoitettu komissiolle. Komissio totesi 1997 tekemässään päätöksessä yhteismarkkinoille soveltumattomiksi tuet, jotka oli myönnetty kansainvälistä maantieliikennettä harjoittaville yrityksille, ja tuet, joita oli 1.7.1990 lähtien myönnetty yksinomaan paikallista, alueellista ja kotimaan liikennettä harjoittaville yrityksille, ja määräsi ne perittäväksi takaisin.

Kumoamiskanteissaan kuljetusyritykset vetosivat muun muassa siihen, että paikalliselle, alueelliselle ja kotimaan liikenteelle myönnettäviä tukia koskevat järjestelmät oli katsottava voimassa oleviksi tukijärjestelmiksi, koska niistä oli säädetty ennen kyseisen alan vapauttamista annetuissa laeissa, eikä ilmoitusvelvollisuus näin ollen koskenut niitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin joutui näin ollen ottamaan kantaa siihen, oliko tukia, jotka oli myönnetty sellaisen tukijärjestelmän perusteella, joka oli otettu käyttöön ennen kyseisten markkinoiden vapauttamista kilpailulle, pidettävä tästä vapauttamisesta lähtien uusina tukina vai voimassa olevan tukijärjestelmän perusteella annettuina tukina.

Yhdistetyissä asioissa T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97 – T-607/97, T-1/98, T-3/98 – T-6/98 ja T-23/98, Alzetta ym. vastaan komissio, 15.6.2000 antamassaan tuomiossa²¹ ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että voimassa olevina tukina on pidettävä paitsi tukia, jotka olivat voimassa ennen perustamissopimuksen voimaantuloa tai ennen kyseisen

²¹ Friuli-Venezia Giulian alue on myös nostanut kumoamiskanteen kanteen kohteena olleesta päätöksestä. Komission tätä kannetta vastaan esittämä oikeudenkäyntiväite hylättiin asiassa T-288/97, Regione autonoma Friuli-Venezia Giulia vastaan komissio, 15.6.1999 annettulla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiolla (Kok. 1999, s. II-1871). Tämän asian käsittely jatkuu edelleen.

jäsenvaltion liittymistä Euroopan yhteisöihin, ja tukia, jotka on pantu sääntöjen mukaisesti täytäntöön perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa määrättyjen edellytysten täytyessä, myös alun perin kilpailulta suljetuilla markkinoilla perustettuja tukijärjestelmiä. Näissä yhdistetyissä asioissa kyseessä ollut tukijärjestelmä ei kuulunut perustamisajankohtanaan yksinomaan kilpailulle avoimilla aloilla sovellettavan perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan tässä määräyksessä asetettujen, jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja kilpailua koskeviin vaikutuksiin liittyvien edellytysten vuoksi. Markkinoiden vapautumista, joka ei johdu kyseisen jäsenvaltion toimivaltaisista viranomaisista, ei voida pitää tukijärjestelmän huomattavana muutoksena, jota koskisi perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukainen ilmoittamisvelvollisuus. Se vaikuttaa sitä vastoin perustamissopimuksen tiettyjen valtiontukia koskevien määräysten sovellettavuuteen tietyillä aloilla, kuten kuljetusalalla, joka oli alun perin suljettu kilpailulta.

Koska näissä yhdistetyissä asioissa kansainvälisten maanteiden tavarakuljetusten markkinat avattiin kilpailulle vuonna 1969, kyseessä olleita vuosina 1981 ja 1985 perustettuja tukijärjestelmiä oli pidettävä uusina tukijärjestelminä, jotka oli ilmoitettava komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

Kääntäen oli niin, että koska kabotaasimarkkinat vapautettiin vasta 1.7.1990, kyseessä olleita 1981 ja 1985 perustettuja tukijärjestelmiä oli pidettävä voimassa olleina tukijärjestelminä eikä uusina tukijärjestelminä, joten yksinomaan paikallista, alueellista tai kansallista kuljetusta harjoittaville yrityksille myönnettyjen tukien voitiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan katsoa olevan yhteismarkkinoille soveltumattomia vain sellaisessa mahdollisesti tehtävässä päätöksessä, jolla on oikeusvaikutuksia tulevaan nähden. Perustamissopimuksen 93 artiklan 1 ja 2 kohdan sekä oikeusvarmuuden periaatteen nojalla komissiolla oli olemassa olevia tukia jatkuvasti valvoessaan yksinomainen toimivalta määrätä tällaisten tukien poistamisesta tai niiden muuttamisesta asettamassaan määräajassa. Ne voitiin siten panna säännönmukaisesti täytäntöön niin kauan kuin komissio ei ollut todennut niiden olevan yhteismarkkinoille soveltumattomia.

Kanteen kohteena ollut päätös siis kumottiin siltä osin kuin siinä todettiin 1.7.1990 alkaen yksinomaan paikallisia, alueellisia tai kansallisia kuljetuksia suorittaneille yrityksille myönnettyt tuet lainvastaisiksi.

2.2 Poikkeukset periaatteesta, jonka mukaan tuet ovat kiellettyjä

– EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa kiellettyjä tukia koskevista poikkeuksista on mainittava asiassa T-72/98, Astilleros Zamacona vastaan komissio 16.3.2000 annettu tuomio (Kok. 2000, s. II-1683). Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin harjoitti valvontavaltaansa komission sellaisen päätöksen lainmukaisuuden suhteen, jossa todettiin, että direktiivissä 90/684/ETY²² säädetyn poikkeuksen soveltamisedellytykset eivät olleet täyttyneet. Valvontavaltaansa käyttänyt ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätyi hylkäämään kanteen tarkasteltuaan sitä ennen tämän direktiivin 4 artiklan 3 kohdan tarkoitusta, asiayhteyttä ja sanamuotoa; kyseisessä säännöksessä sallitaan tukitason asteittaisen vähentämisen periaatteesta poikkeaminen silloin, kun aluksia ei rakenneta kolmen vuoden määräajassa, minkä vuoksi direktiivin kyseisen kohdan toista alakohtaa on tulkittava suppeasti.

Edellä mainitussa asiassa EPAC vastaan komissio 13.6.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muuten katsoi, että komissio ei ollut tehnyt mitään oikeudellista virhettä katsoessaan, että vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen myönnettäviä valtiontukia koskeviin yhteisön suuntaviivoihin (EYVL 1994, C 368, s. 12) sisältyneet, yritysten pelastamiseen tarkoitettujen tukien edellytykset eivät olleet täyttyneet ja että valtion EPAC:n hyväksi antamaa takausta ei voitu pitää yhteismarkkinoille soveltuvana yritysten pelastamiseen tarkoitettuna tukena.

– Edellä mainitussa asiassa BP Chemicals vastaan komissio 27.9.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi osittain komission päätöksen, joka oli tehty virallista tutkintamenettelyä aloittamatta ja jossa Ranskan viranomaisille annettiin lupa ottaa käyttöön biopolttoaineiden tukijärjestelmä, jossa muun muassa bioetanoli vapautettiin valmisteveroista. Direktiivin 92/81/ETY²³ mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että niiden alueella tehtäviin kokeiluhankkeisiin, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen, sovelletaan tiettyjä vapautuksia tai alennettuja verokantoja. Tässä tapauksessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että asiassa ei ollut näytetty toteen, että

²² Laivanrakennusteollisuudelle myönnettävästä tuesta 21 päivänä joulukuuta 1990 annettu neuvoston direktiivi 90/684/ETY (EYVL L 380, s. 27).

²³ Valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta 19 päivänä lokakuuta 1992 annettu neuvoston direktiivi 92/81/ETY (EYVL L 316, s. 12).

kyseinen tukijärjestelmä olisi tosiasiallisesti koskenut tässä direktiivissä tarkoitettua kokeiluhanketta. Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio oli rikkonut direktiiviä 92/81/ETY ja ylittänyt perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdassa sille annetun toimivallan rajat.

Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tarjoutui tilaisuus täsmentää, että se harkintavalta, jonka komissio voi lainmukaisesti antaa jäsenvaltioille näiden soveltaessa käsitettä kokeiluhankkeet, joiden tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen, joka mainitaan direktiivin 92/81/ETY 8 artiklan 2 kohdassa, on erotettava perustamissopimuksen 93 artiklassa komissiolle sen suhteen myönnetystä harkintavallasta, missä määrin valtiontuki on yhteismarkkinoille soveltuva perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettussa merkityksessä. Vaikka komissiolle perustamissopimuksen 93 artiklassa annettu valta edellyttää, että tämä toimielin suorittaa monitahoisten taloudellisten ja sosiaalisten tilanteiden arviointia, joka on vain rajoitetun tuomioistuinvalvonnan kohteena, direktiivin 92/81/ETY riidanalaisen säännöksen soveltamisen arvioinnin on kuitenkin tapahduttava siihen sisältyvien häilyvärajaisten ja määrittelemättömien lainsäädännöllisten käsitteiden mahdollisen tulkinnan puitteissa, ja tämä arviointi kuuluu viime kädessä yhteisöjen tuomioistuinten toimivaltaan. Niinpä komission, silloin kun se arvioi sille ilmoitettua tukijärjestelmää, sekä toimivaltaisen yhteisöjen tuomioistuimen tai yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen, silloin kun se käsittelee kumoamiskannetta, on huolehdittava yhteisön lainsäädäntöön sisältyvien käsitteiden kontekstuaalisen ja asianmukaisen tulkinnan edellyttämien rajojen noudattamisesta.

2.3 Kantelujen tutkiminen komissiossa

— Edellä mainitussa asiassa SIC vastaan komissio 10.5.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi komission päätöksen, joka koski Portugalin julkisten televisiokanavien harjoittajan, RTP – Radiotevisão Portuguesa, hyväksi toteutettuja toimia. Kyseisen elimen rahoitus hoidettiin paitsi niillä tuloilla, joita sille kertyi sen kanavilla esitetyistä mainoksista, myös rahoituksella, jonka valtio myönsi sille julkisen palvelun velvoitteen perusteella vuosittain.

Kantaja eli SIC – Sociedade Independente de Comunicação, SA (jäljempänä SIC) oli kaupallinen yhtiö, joka vuodesta 1992 lähtien oli vastannut erään Portugalin tärkeimmän yksityisen televisiokanavan toiminnasta. SIC, jonka rahoitus koostuu yksinomaan mainostuloista, kanteli komissiolle kahdesti (sekä vuonna 1993 että vuonna 1996), ja näissä kanteluissa se mainitsi RTP:lle

maksetuista tuista sekä muista sen hyväksi toteutetuista toimista ja katsoi, että kyse oli kilpailua vääristävistä valtiontuista. Kantaja väitti, että näistä toimista olisi siis pitänyt ilmoittaa etukäteen komissiolle ja että komission olisi pitänyt hyväksyä ne etukäteen.

Vuonna 1996 tekemässään kanteen kohteena olleessa päätöksessä komissio oli katsonut, että SIC:n ensimmäisessä vuonna 1993 tekemässä kantelussa mainitut toimet eivät olleet yhteisön oikeudessa tarkoitettuja tukia. Kantaja riitautti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa juuri näiden toimien luokittelun ja erityisesti sen, että komissio ei ollut aloittanut perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrättyä virallista tutkintamenettelyä. Muistutettakoon, että vasta tässä menettelyssä, jossa komissio pyrkii saamaan täydelliset tiedot kaikista asiaan liittyvistä seikoista, komissiolla on perustamissopimuksen perusteella velvollisuus antaa asianomaisille mahdollisuus esittää huomautuksensa.

Todettuaan esillä olleessa asiassa, että komissio oli tehnyt SIC:n mainitsemien toimien kannalta myönteisen päätöksen menettelyn alustavassa vaiheessa, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tarkasteli sitä, liittyikö komission tekemiin arviointeihin, joiden perusteella se oli toiminut, sellaisia suuria vaikeuksia, joiden perusteella varsinaisen tutkintamenettelyn aloittaminen olisi ollut perusteltua.

Portugalin valtion RTP:lle joka vuosi maksamien summien osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että jo päätöksen mukaan näiden summien seurauksena edunsaaja sai taloudellisen edun, mikä on valtiontuen käsitteen ratkaiseva kriteeri. Siltä osin kuin kyse oli tämän edun mahdollisista vaikutuksista kilpailun edellytyksiin, tuomiossa todettiin, että RTP oli mainosmarkkinoilla toimiva julkisoikeudellinen elin ja että se siis kilpaili suoraan muiden televisiotoiminnan harjoittajien kanssa. Niinpä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komission tekemä arviointi, jonka mukaan kyse ei ollut valtiontuesta, oli vähintään sellainen, että se johti suuriin vaikeuksiin, jotka edellyttivät varsinaisen menettelyn aloittamista.

Vaikka näiden toimien oli ilmoitettu olevan sellaisia, että ne oli tarkoitettu kompensoimaan RTP:n hoitamien yleishyödyllisten tehtävien suorittamisesta aiheutuneet ylimääräiset kustannukset, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti, että tällä seikalla ei ole merkitystä arvioitaessa sitä, onko toimea pidettävä valtiontukena. Komissio voi ottaa sen huomioon ainoastaan tukia hyväksyessään perustamissopimuksen erityismääräyksissä määrättyjen edellytysten täyttyessä.

Kantelussa mainittujen toimien (verovapautukset, maksujärjestelyt, RTP:n portugalilaisesta sosiaaliturvajärjestelmästä olevan velan takaisinmaksun salliminen erissä ja vastaavien viivästyskorkojen perimättä jättäminen) osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen totesi, että asiakirjavihkoon sisältyvien asiakirjojen mukaan komissiolla oli myös alustavan tutkimuksen päätyttyä suuria arviointivaikeuksia.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että alustavan tutkimuksen kesto – se kesti noin kolme vuotta – ylitti merkittävästi sen ajan, joka vaaditaan tavanomaiseen alustavaan tutkimukseen. Yhdessä muiden esillä olleessa asiassa tehtyjen toteamusten kanssa se oli omiaan vahvistamaan sen, että komissiolla oli suuria vaikeuksia arvioida toimia, mikä olisi edellyttänyt tutkimusmenettelyn toisen vaiheen aloittamista, jotta kolmannet henkilöt, joita asia koski, olisivat voineet esittää huomautuksensa.

– Ranskan SFMI-Chronopostille myöntämiseksi väitettyjä tukia koskevassa varsinaisen tutkimusmenettelyn päätteeksi tekemässään päätöksessä komissio oli päättänyt muun muassa, että La Posten, joka on julkisoikeudellinen oikeushenkilö, tytäryhtiölleen SFMI-Chronopostille antama logistinen ja kaupallinen apu ei ole tälle viimeksi mainitulle annettua valtiontukea. Kantajat, jotka olivat SFMI-Chronopostin kilpailijoita pikapostipalvelumarkkinoilla, olivat kannelleet tästä avusta komissiolle tekemässään kantelussa. Asiassa T-613/97, Ufex ym. vastaan komissio 14.12.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi kanteen ja kumosi komission päätöksen. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoi, että komission olisi pitänyt tutkia, vastasivatko SFMI-Chronopostin La Postelle logistisesta ja kaupallisesta avusta maksamat kaikki korvaukset niitä tekijöitä, jotka normaaleissa markkinaolosuhteissa toimivan yrityksen olisi pitänyt ottaa huomioon vahvistaessaan annetuista palveluista perittävien korvausten määrää. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että koska komissio ei ollut tutkinut tätä, se oli perustanut päätöksensä perustamissopimuksen 92 artiklan virheelliseen tulkintaan.

Muut kantajien esittämät kanneperusteet hylättiin, ja näin tehtiin muun muassa kanneperusteelle, joka koski puolustautumisoikeuksien loukkaamista. Tältä osin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin korosti, että perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla niillä, joita asia koskee, on oikeus ainoastaan osallistua hallinnolliseen menettelyyn siinä määrin kuin yksittäistapaukseen liittyvissä olosuhteissa on tarkoituksenmukaista, eikä komissiolla ole

velvollisuutta luovuttaa niille, joita asia koskee, menettelyssä mukana olevan jäsenvaltion hallitukselta saamia huomautuksia tai tietoja.

2.4 Takaisinperimisvelvollisuus

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tarjoutui kuluneena vuotena useassa asiassa tilaisuus täsmentää oikeuskäytäntöä, jonka mukaan tuen saaneilla yrityksillä voi lähtökohtaisesti olla perusteltu luottamus tuen sääntöjenmukaisuuden suhteen vain silloin, kun tuki on myönnetty perustamissopimuksen 93 artiklassa määrättyä menettelyä noudattaen.

Sen kysymyksen osalta, onko lainvastaisen tuen saajilla oikeutta vedota poikkeuksellisiin olosuhteisiin, joilla voitaisiin perustella tuensaajan perusteltu luottamus tuen sääntöjenmukaisuuteen, mikä estäisi tuen takaisinperimisen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että vaikka kantaja olisi vedonnut tällaisiin olosuhteisiin estääkseen tuen takaisinperimisen, kansallisen tuomioistuimen asiana on arvioida näitä olosuhteita. Tämän saman kysymyksen osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kuitenkin katsoi tuomioissa, jotka se antoi myöhemmin edellä mainitussa asiassa Alzetta ym. vastaan komissio ja edellä mainitussa asiassa CETM vastaan komissio, että asiassa ei ollut esillä tällaisia olosuhteita, ja täsmensi asiassa CETM vastaan komissio, että tämä arviointi oli tehty riippumatta siitä, voivatko lainvastaista tukea saaneet vedota tällaisiin olosuhteisiin yhteisöjen tuomioistuimissa.

Tässä viimeksi mainitussa tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että valtion toimien tutkintaa koskevan hallinnollisen menettelyn koko pituus, kun sitä arvioitiin siten, että erotettiin toisistaan ensimmäisen tutkintamenettelyn kesto (noin yksi vuosi) ja varsinaisen menettelyn kesto (noin kaksi vuotta), ei ollut niin poikkeuksellinen, että yrityksille olisi voinut syntyä sen perusteella perusteltu luottamus siihen, että niiden saamat tuet olivat sääntöjenmukaisia.

3 Kaupan suojatoimet

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti kuluneena vuonna kantansa useisiin polkumyyntiä koskevan lainsäädännön eri aspekteihin (em. asia BEUC v. komissio, tuomio 27.1.2000; asia T-51/96, Miwon v. neuvosto, tuomio 30.3.2000, Kok. 2000, s. II-1841; em. asia Medici Grimm v. neuvosto, tuomio 29.6.2000; em. asia Starway v. neuvosto, tuomio 26.9.2000 ja asia T-87/98, Potash Company v. neuvosto, tuomio 29.9.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

Kaksi neuvoston asetusta kumottiin osittain asioissa Medici Grimm vastaan neuvosto ja Starway vastaan neuvosto annetuissa tuomioissa.

Medici Grimmin nostaman kanteen johdosta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin arvioi neuvoston sellaisen asetuksen lainmukaisuutta, joka oli annettu polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden välivaiheen tarkastelun päätteeksi ja jolla muutettiin lopullisen polkumyöntitullin käyttöön ottamisesta Kiinan kansantasavallasta peräisin olevien nahasta valmistettujen käsilaukkujen maahantuonnissa annettua asetusta (jäljempänä alkuperäinen asetus). Kantaja, josta kanteen kohteena olleessa asetuksessa oli todettu, että sen ja Hongkongiin sijoittautuneen Lucci Creation Ltd -nimisen yhtiön välisiin liiketoimiin ei liittynyt polkumyyntiä alkuperäisen asetuksen antamispäivää edeltävänä ajanjaksona, väitti, että kanteen kohteena ollut asetus oli lainvastainen, koska neuvosto ei ollut palauttanut sille niitä polkumyöntitulleja, jotka kantaja oli maksanut ennen kyseisen asetuksen antamista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi kanteen.

Komissiossa aloitetun välivaiheen tarkastelun tarkoituksena oli nimittäin se, että yritykset, jotka eivät olleet osallistuneet polkumyynnin toteamista koskevaan menettelyyn, voisivat saada osakseen yksilöllistä kohtelua vientihintojensa perusteella. Tätä varten käytettiin alkuperäisen tutkimusajanjakson kanssa samanlaista tutkimusajanjaksoa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että silloin kun toimielimet toteavat, että jokin polkumyöntitullien käyttöönottamisen perustana olleista seikoista puuttuu, ei voida enää katsoa, että asetuksen 384/96²⁴ 1 artiklassa säädetyt edellytykset olisivat täyttyneet alkuperäisen asetuksen antamishetkellä ja että kaupankäynnin suojaamista koskevat toimenpiteet olivat tarpeen. Näissä olosuhteissa toimielimet joutuvat toimimaan sen tutkimusajanjakson perusteella, jonka ne olivat valinneet kyseistä tarkastelua varten, ja koska ne ovat todenneet, että asianomainen yritys ei ollut harjoittanut polkumyyntiä mainittuna ajanjaksona, niiden on annettava tälle toteamukselle taannehtiva vaikutus. Tämän kannan noudattamatta jättäminen merkitsisi sitä, että yhteisö hyötyisi perusteettomasti kantajan kustannuksella.

24

Polkumyynnillä muista kuin Euroopan yhteisön jäsenvaltioista tapahtuvalta tuonnilta suojautumisesta 22 päivänä joulukuuta 1995 annettu neuvoston asetus (EYVL 1996, L 56, s. 1).

Asiassa Starway vastaan neuvosto nousi esille kysymys muun muassa siitä, voivatko yhteisön toimielimet pyytää polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden kiertämistä koskevassa selvityksessä tuojia esittämään hallinnon tehokkuutta koskevien syiden takia alkuperätodistuksia tuojien tulli-ilmoituksiin sisältyvien tietojen paikkansapitävyyden toteennäyttämiseksi, jotta toimielimet varmistuisivat siitä, että asetuksen N:o 384/96 13 artiklan tavoite – eli polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden kiertämisen estäminen – saavutettaisiin. Vastaus on lähtökohtaisesti myöntävä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että yhteisön toimielimet eivät voi tätä määrystä rikkomatta vaatia alkuperätodistuksia ja jättää hyväksymättä kaikkea muuta näyttöä, kun ne tietävät tai kun niiden pitäisi tietää, että kyseisten toimijoiden on mahdotonta esittää tällaisia todistuksia ilman, että mahdottomuus johtuisi niistä. Muun näytön esittämisoikeuden evääminen nimittäin vastaa sitä, että asianosaiselta henkilöltä evättäisiin oikeus esittää asiakirjoja, jotka puoltavat hänen syyttömyyttään. Tästä seuraa, että yhteisöjen toimielimet, jotka eivät olleet tarkastelleet huolellisesti ja puolueettomasti niille esitettyjä asiakirjoja, eivät voineet pätevästi evätä niiden käyttämistä todistuskeinona sillä perusteella, että ne eivät lähtökohtaisesti olleet todistusvoimaisia.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi kuluneena vuonna asetuksen N:o 384/96 virheellisen tulkinnan perusteella myös erään toisen komission päätöksen, jossa komissio kieltäytyi pitämästä polkumyynnin vastaisessa menettelyssä Bureau européen des unions de consommateurs -nimistä yhdistystä (BEUC) tässä asetuksessa tarkoitettuna osapuolena, jota asia koskee, koska polkumyynnin vastaisessa menettelyssä oli kyse tuotteesta, jota ei tavallisesti myyty vähittäiskaupan portaassa (em. asia BEUC v. komissio, tuomio 27.1.2000).

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi ensinnäkin, että komissio menetteli perustellusti tulkitessaan asetuksen N:o 384/96 säännöksiä GATT:n vuoden 1994 polkumyynnin vastaisten sääntöjen valossa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi kuitenkin, että polkumyynnin vastaisten sääntöjen 6 artiklan 11 ja 12 kohdasta ei seuraa, että komissio voisi tulkita asetusta N:o 384/96 siten, että kuluttajayhdistyksen oikeus tulla pidetyksi asianomaisena osapuolena rajoittuisi ainoastaan yleisesti vähittäiskaupassa myytyjen tuotteiden polkumyynnin vastaisiin menettelyihin.

Lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissiolla ei ole oikeutta jättää kuluttajajärjestöjä automaattisesti asetuksen N:o 384/96 5 artiklan 10 kohdassa, 6 artiklan 7 kohdassa ja 21 artiklassa tarkoitettujen

asianomaisten osapuolten piirin ulkopuolelle soveltamalla vähittäiskaupassa myytyjen tuotteiden ja muiden tuotteiden välillä tehtävän eron kaltaista yleistä kriteeriä ja antamalla niille mahdollisuutta osoittaa, miten kyseisellä tuotteella voi olla niiden kannalta merkitystä.

4 Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatio

Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiosta Euroopan talousyhteisöön tehty komission päätös 91/482, jota koskeva välitarkastus on tehty päätöksellä 97/803, oli taustalla eräässä tärkeässä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävänä olleessa asiassa, joka koski sekä välitarkastuspäätöksen pätevyyttä että niitä suojatoimenpiteitä, joihin komissio oli ryhtynyt päätöksen 91/482 109 artiklan nojalla riisin ja sokerin tuonnin alalla.

Eräässä vuonna 2000 päätökseen saatetussa asiassa (em. asia Alankomaiden Antillit, tuomio 10.2.2000) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hyväksyi Alankomaiden Antillien nostaman kanteen, jossa vaadittiin komission sellaisen asetuksen kumoamista, jossa otettiin käyttöön erityisiä toimenpiteitä merentakaisista maista ja merentakaisilta alueilta peräisin olevan riisin tuonnissa, sekä tähän ensimmäiseen asetukseen perustuvan toisen asetuksen kumoamista. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin nimittäin katsoi, että komissio ei ollut noudattanut päätöksen 91/482 109 artiklaa, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin oli sitä tulkinnut asiassa C-390/95 P, Antillean Rice Mills ym. vastaan komissio, 11.2.1999 antamassaan tuomiossa (Kok. 1999, s. I-769), koska komissio ei ollut näyttänyt toteen, että päätöksen 91/482 soveltamisen ja yhteisön markkinoilla esiintyneiden häiriöiden välillä olisi ollut syy-yhteys.

5 Maatalous

Maatalouspolitiikan alalla, kun se ymmärretään laajasti, annettiin vielä kuluneenakin vuonna useita tuomioita, jotka koskivat yhteistä markkinajärjestelyä banaanielalla.

Asiassa T-251/97, T. Port vastaan komissio, 28.3.2000 annetussa tuomiossa (Kok. 2000, s. II-1775) ja asiassa T-252/97, Anton Dürbeck vastaan komissio, 19.9.2000 annetussa tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-430/00 P) kantajat, jotka olivat hedelmien tuontia harjoittavia yhtiöitä, vaativat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta kumoamaan komission tietyt päätökset; ensiksi mainitussa asiassa oli kyse

päätöksestä, jossa komissio epäsi kantajalta lisätuontitodistukset, jotka olisivat olleet asetuksen N:o 404/93²⁵ artiklassa säädettyjä siirtymätoimenpiteitä, ja jälkimmäisessä asiassa komission päätöksestä, jossa tällaisia lisätuontitodistuksia koskeva vaatimus hyväksyttiin vain osittain. Tällä asetuksella otettiin käyttöön yhteinen banaanien tuontijärjestelmä, jolla korvattiin eri kansalliset järjestelmät. Koska kansallisten järjestelmien korvaaminen yhteisellä järjestelmällä uhkasi aiheuttaa häiriöitä sisämarkkinoilla, 30 artiklassa annettiin komissiolle oikeus toteuttaa erityisiä siirtymätoimenpiteitä, jotka olivat tarpeen niiden vaikeuksien voittamiseksi, joita talouden toimijoille aiheutui yhteiseen markkinajärjestelyyn siirtymisestä mutta jotka johtuivat asetuksen N:o 404/93 antamista edeltäneiden kansallisten markkinoiden olosuhteista.

Asiassa T-251/97 komissio oli katsonut, että ne seikat, joihin T. Port oli vedonnut, eivät muodostaneet kohtuutonta tilannetta, jonka perusteella tuontitodistusten myöntäminen erityisenä toimenpiteenä olisi ollut perusteltua, ja näin oli erityisesti sen takia, että banaanien toimituksia koskevia sopimuksia ei voitu ottaa huomioon, koska ne oli tehty sen jälkeen, kun asetus N:o 404/93 oli julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pysytti voimassa komission analyysin ja hylkäsi kanteen.

Asiassa T-252/97 komissio oli tehnyt päätöksen, jossa se osittain hyväksyi Anton Dürbeck -nimisen yhtiön esittämän lisätuontitodistusten myöntämistä koskevan hakemuksen. Kanteessaan, jossa vaadittiin tämän päätöksen kumoamista, kantaja väitti, että komission asetuksen N:o 404/93 30 artiklan nojalla toteuttamat siirtymätoimenpiteet eivät olleet riittäviä, jotta kantaja olisi voinut selviytyä tästä kohtuuttomasta tilanteesta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio oli soveltanut järkevästi tätä artiklaa – jota on tulkittava suppeasti, koska se muodostaa poikkeuksen asetuksen N:o 404/93 yleiseen järjestelmään – kun komissio oli katsonut, että tämä artikla velvoitti komission korvaamaan kyseessä olevalle toimijalle ainoastaan ne kulut, joita sille aiheutui uusiin oikeudellisiin edellytyksiin mukautumisesta. Kanne hylättiin.

Edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Camar ja Tico vastaan komissio ja neuvosto ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin, jossa oli nostettu EY:n

²⁵

Banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1).

perustamissopimuksen 175 artiklaan (josta on tullut EY 232 artikla) perustuva kanne, totesi, että komissio oli lainvastaisesti jättänyt toteuttamatta asetuksen N:o 404/93 30 artiklan nojalla toimenpiteet, jotka olivat tarpeen, jotta kantaja olisi voinut selviytyä hankintavaikeuksistaan.

6 Tavaramerkkioikeudet

Tavaramerkkioikeutta koskeva oikeuskäytäntö täydentyi kuluneena vuotena usealla tuomiolla, joiden vaikutukset koskevat asetuksessa 40/94²⁶ säädettyjen yhteisön tavaramerkin rekisteröimisedellytysten arviointia.

Niinpä yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin pysytti useissa tuomioissa voimassa yhdenmukaistamisviraston valituslautakunnan päätökset, joissa kieltäydyttiin rekisteröimästä tiettyä sanaa yhteisön tavaramerkkinä sillä perusteella, että merkeiltä puuttui asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdassa mainittu erottamiskyky kussakin asiassa kyseessä olleiden tuotteiden ja palvelujen osalta. Näissä tuomioissa oli kyseessä sana COMPANYLINE (asia T-19/99, DKV v. yhdenmukaistamisvirasto, Companyline, tuomio 12.10.2000, Kok. 2000, s. II-1, valitus kirjattu asianumerolle C-104/00 P); sana TRUSTEDLINK (asia T-345/99, Harbinger v. yhdenmukaistamisvirasto, TRUSTEDLINK, tuomio 26.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa); sana Investorworld (asia T-360/99, Community Concepts v. yhdenmukaistamisvirasto, Investorworld, tuomio 26.10.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) ja sana electronica (asia Messe München v. yhdenmukaistamisvirasto, electronica, tuomio 5.12.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Asiassa T-91/99, Ford Motor vastaan yhdenmukaistamisvirasto, OPTIONS, 30.3.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. II-1925) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi myös, että yhdenmukaistamisvirasto oli menetellyt perustellusti jättäessään asetuksen N:o 404/94 7 artiklan 3 kohdan nojalla rekisteröimättä sana OPTIONS yhteisön tavaramerkkinä, koska ei ollut näytetty toteen, että tämä merkki olisi käytön perusteella saavuttanut erottamiskyvyn siinä merkittävässä osassa yhteisöä, jonka osalta tuo ominaisuus puuttui asetuksen 7 artiklan 1 kohdan b, c ja d alakohdan mukaisesti.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi sen sijaan valituslautakunnan tehneen oikeudellisen virheen, kun kyseinen lautakunta oli asetuksen N:o 40/94

²⁶

Yhteisön tavaramerkistä 20 päivänä joulukuuta 1993 annettu neuvoston asetus (EY) N:o 40/94 (EYVL 1994, L 11, s. 1).

7 artiklan 1 kohdan e alakohdan i alakohdan perusteella pitänyt ehdottomana hylkäysperusteena sitä, että merkki muodostui yksinomaan tuotteen luonteenomaisesta muodosta (asia T-122/99, Procter & Gamble v. yhdenmukaistamisvirasto, saippuatangon muoto, tuomio 16.2.2000, Kok. 2000, s. II-265).

Tavaramerkkioikeuden alalla kuluneena vuonna annetuilla tuomioilla tehtiin myös hyödyllisiä täsmennyksiä yhdenmukaistamisviraston valituslautakuntien toimivallan osalta. Edellä mainitussa asiassa Procter & Gamble vastaan yhdenmukaistamisvirasto (saippuatangon muoto) todetaan nimittäin, että kun valituslautakuntaan tehdyllä valituksella pyritään kumoamaan tutkijan päätös olla rekisteröimättä tavaramerkkiä ehdottoman hylkäysperusteen vuoksi, valituslautakunta asetetaan valituksen johdosta tutkijan asemaan valituslautakunnan tutkiessa rekisteröintihakemuksen hyväksyttävyyttä. Valituslautakunnalla on siten asetuksen N:o 40/94 62 artiklan 1 kohdan perusteella toimivalta tutkia hakemus uudelleen kaikki asetuksen N:o 40/94 7 artiklassa luetellut ehdottomat hylkäysperusteet huomioon ottaen ilman, että sen pitäisi rajoittaa tutkintaansa tutkijan esittämiin perusteluihin. Sen sijaan silloin, kun valituslautakunta on ottanut viran puolesta jälkikäteen huomioon muotovirheen, johon tutkija ei ollut vedonnut, valituslautakunta on ylittänyt toimivaltansa. Jos tutkija nimittäin olisi alun perin jättänyt hakemuksen tutkimatta siinä olleen muotovirheen vuoksi, kantaja olisi voinut tehdä valituslautakuntaan valituksen tutkimatta jättämisestä tai tehdä virastolle välittömästi uuden rekisteröintihakemuksen.

Puolustautumisoikeuksien kunnioittamisesta säädetään asetuksen N:o 40/94 73 artiklassa, ja niiden kunnioittaminen edellyttää, että valituslautakunta antaa asianosaiselle tilaisuuden esittää huomautuksiaan valituslautakunnan viran puolesta soveltamasta yhteisön tavaramerkin hylkäysperusteesta. Koska valituslautakunta ei antanut kantajalle tätä tilaisuutta, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimien katsoi valituslautakunnan rikkoneen kantajan puolustautumisoikeuksia.

7 Oikeus tutustua neuvoston ja komission asiakirjoihin

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oli otettava kuluneena vuonna kantaa niihin edellytyksiin, joiden täytyessä yleisöllä on oikeus tutustua

komission asiakirjoihin²⁷ (asia T-20/99, Denkvit Nederland v. komissio, tuomio 13.9.2000 ja asia T-123/99, JT's Corporation v. komissio, tuomio 12.10.2000, kumpaakaan ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) tai neuvoston asiakirjoihin (asia T-188/98, Kuijer v. neuvosto, tuomio 6.4.2000, Kok. 2000, s. II-1959, valitus kirjattu asianumerolle C-239/00 P).

– Asiassa Kuijer vastaan neuvosto annetussa tuomiossa kumottiin neuvoston päätös, jolla tämä kieltäytyi antamasta oikeutta tutustua turvapaikka-asioiden tiedotus-, tarkastelu- ja tietojenvaihtokeskuksen toimintaan liittyviin tiettyihin asiakirjoihin julkista etua (kansainväliset suhteet) koskevan poikkeuksen perusteella. Päätöksessä ei ensinnäkään ollut mitään perusteluja, joiden perusteella olisi voitu varmistaa, että neuvosto oli tutkinut, olisiko kunkin kyseessä olleen asiakirjan antaminen voinut tosiaankin vahingoittaa Euroopan unionin ja niiden maiden välisiä suhteita, joita asiakirjat koskevat. Arvioidessaan perusteluvollisuuden rikkomista koskevaa kanneperustetta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmensi perusteluvollisuutta, joka kuuluu toimielimelle, kun se tekee päätöksen, jossa vahvistetaan päätös, jossa pyyntö saada tutustua asiakirjoihin on hylätty, samoilla perusteilla, joilla jälkimmäiseksi mainittu päätös oli tehty. Tällaisessa tapauksessa on tutkittava perustelujen riittävyyttä ottaen huomioon toimielimen ja hakijan välinen yhteydenpito kokonaisuudessaan sekä ne asiakirjojen luonteeseen ja sisältöön liittyvät tiedot, jotka olivat hakijan käytettävissä. Erityisissä olosuhteissa – joista tässä tapauksessa oli kyse – ne olosuhteet, joissa päätös tehdään, voivat lisätä toimielimelle kuuluvaa perusteluvollisuutta. Nimittäin silloin, kun kantaja asiakirjajulkisuuteen liittyvässä menettelyssä on esittänyt seikkoja, joiden nojalla ensimmäinen kieltäytyminen voitiin asettaa kyseenalaiseksi, neuvostolla on velvollisuus vastata uudistettuun pyyntöön esittämällä ne syyt, joiden vuoksi nämä seikat eivät olleet sellaisia, että se olisi voinut muuttaa kantaansa.

Toiseksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi nimenomaisesti asiassa T-14/98, Hautala vastaan neuvosto, 19.7.1999 antamaansa tuomioon

²⁷ Neuvosto ja komissio hyväksyivät 6.12.1993 yleisön oikeutta tutustua neuvoston ja komission asiakirjoihin koskevat käytännäsäännöt (EYVL L 340, s. 1). Varmistaakseen näissä säännöissä ilmaistujen periaatteiden noudattamisen käytännössä neuvosto teki 20.12.1993 päätöksen 83/731/EY yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin (EYVL L 320, s. 43). Lisäksi komissio teki 8.2.1994 päätöksen 94/90/EHTY, EY, Euratom yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista (EYVL L 46, s. 58).

(Kok. 1999, s. II-2489, valitus kirjattu asianumerolle C-353/99 P)²⁸ viitaten, että neuvoston olisi pitänyt tutkia, olisiko ollut mahdollista antaa tilaisuus tutustua tiettyihin asiakirjojen osiin, joita pyyntö saada tutustua asiakirjoihin koski.

– Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin kumosi asiassa JT's Corporation vastaan komissio antamassaan tuomiossa suoraan asiassa Hautala vastaan neuvosto annetun tuomion perusteella ja samoilla perusteilla, jotka oli esitetty asiassa Kuijer vastaan neuvosto annetussa tuomiossa, komission päätöksen siltä osin kuin siinä evättiin oikeus tutustua tiettyihin asiakirjoihin (tarkastuskertomukset sekä komission ja Bangladeshin hallituksen kirjeenvaihto) julkista etua (tutkimus- ja tarkastustoiminta) koskevan poikkeuksen perusteella ja neuvoston asetuksen N:o 1468/81²⁹ 19 artiklan (jonka mukaan tulliasioita koskevissa tutkimuksissa saadut tiedot ovat luottamuksellisia) nojalla. Toiseen ryhmään kuuluvien asiakirjojen osalta eli Bangladeshin hallituksen komissiolle lähettämien kirjelmien osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että komissio pystyi pätevästi vetoamaan laatijasääntöön evätessään oikeuden tutustua näihin asiakirjoihin.

– Asiassa Denkvit Nederland vastaan komissio annetussa tuomiossa pysytettiin voimassa komission päätös, jolla se epäsi julkisen edun (tarkastus ja tutkinta) ja liikesalaisuuden turvaamiseen perustuvien poikkeuksien nojalla kantajalta oikeuden tutustua komission tarkastuskertomukseen, joka koski sikaruton torjumista Alankomaissa. Koska tämä asiakirja tosiaankin liittyi tarkastustoimintaan ja komissio ei ollut tehnyt arviointivirhettä katsoessaan, että kertomuksen antaminen olisi voinut vahingoittaa julkista etua, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kumoamiskanteen ja täsmensi, että kumpikin on yksinään riittävä peruste pyynnön hylkäämiselle.

²⁸ Tämä tuomio mainitaan yhteisöjen tuomioistuimen edellisessä vuosikertomuksessa.

²⁹ Jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön oikean soveltamisen varmistamiseksi 19 päivänä toukokuuta 1981 annettu neuvoston asetusta (ETY) N:o 1468/81 (EYVL L 144, s. 1).

8 Tulliasioita koskevat riidat

Eräässä kuluneena vuonna ratkaistussa asiassa oli jälleen kyse tuontitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta (eli asetuksen N:o 1430/79³⁰ 13 artiklasta). Kyseessä oli asia T-290/97, Mehibas Dordtselaan vastaan komissio (tuomio 18.1.2000, Kok. 2000, s. II-15), jossa hylättiin kanne, joka koski komission sellaisen päätöksen lainmukaisuutta, jolla evättiin Alankomaiden kuningaskunnan kantajan hyväksi esittämä pyyntö maatalousmaksujen palauttamisesta.

Kantaja oli tulliasioitsija, jonka piti maksaa Alankomaiden tulliviranomaisille lisää maatalousmaksuja niiden maatalousmaksujen lisäksi, jotka se jo oli maksanut, koska maahan tuotujen tavaroiden arvo oli tosiasiaa korkeampi kuin niiden ilmoitettu arvo. Tämä tulli-ilmoituksessa ollut virhe johtui siitä, että maahantuojan esittämät laskut olivat väärennetyjä. Myöhemmin kantaja teki Alankomaiden viranomaisille hakemuksen, jossa se vaati riidanalaisten maatalousmaksujen palauttamista ja joka toimitettiin komissiolle, joka katsoi ensimmäisessä päätöksessään, että palautushakemus ei ollut perusteltu. Komissio kuitenkin peruutti ensimmäisen päätöksensä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-346/94, France-aviation vastaan komissio, 9.11.1995 antaman tuomion (Kok. 1995, s. II-2841) johdosta. Vasta varmistuttuaan siitä, että hakemukseen sisältyi asianomaisen maahantuojan tekemä asiakirjoja koskeva vakuutus, komissio päätti, ettei hakemus ollut perusteltu. Tässä jälkimmäisessä päätöksessä komissio katsoi, että laskujen osoittautuminen virheelliseksi on tulli-ilmoituksen tekijän ammattiin liittyvä riski, joka sillä on velvollisuus kantaa, eikä tätä sinänsä voida pitää erityistilanteena.

Tässä tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että menettelyssä, jonka päätteeksi komissio teki jälkimmäisen päätöksen, oli virheitä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komission käyttöön ottama asiakirjoja koskevan vakuutuksen antamisen edellyttäminen on vain osittain asiassa France-aviation annetussa tuomiossa asetettujen vaatimusten mukainen. Tämän tuomion mukaan oikeus tulla kuulluksi on taattava paitsi hallintomenettelyn ensimmäisen vaiheen aikana, joka käydään jäsenvaltiossa,

³⁰

Tuonti- tai vientitullien palauttamisesta tai peruuttamisesta 2 päivänä heinäkuuta 1979 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1430/79 (EYVL L 175, s. 1).

niin myös komissiossa käytävän toiseen vaiheen aikana.³¹ Asiassa ei kuitenkaan ollut näytetty toteen, että ilman kyseisessä tapauksessa todettuja sääntöjenvastaisuuksia menettelyn päätteeksi olisi voitu tehdä kanteen kohteena olleesta päätöksestä poikkeava päätös.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi myös, että komissio ei ollut tehnyt ilmeistä virhettä asetuksen N:o 1430/79 13 artiklaa arvioidessaan ja katsoessaan, että sitä, että asianomaiset esittävät, vaikkakin vilpittömässä mielessä, asiakirjoja, joiden jälkikäteen todetaan sisältäneen väärennettyjä tai paikkansapitämättömiä tietoja, ei sellaisenaan voida pitää sellaisena erityistilanteena, jossa tuontitullien peruuttaminen tai palauttaminen olisi perusteltua.

9 Yhteisön myöntämä rahoitus

– Tällä alalla kuluneena vuonna annetuista tuomioista on ensinnäkin mainittava ne tuomiot, jotka annettiin yhteisöjen tuomioistuimen 5.5.1998 antamien sellaisten tuomioiden (asia C-386/96 P, Dreyfus v. komissio, Kok. 1998, s. I-2309; asia C-391/96 P, Compagnie Continentale (France) v. komissio, Kok. 1998, s. I-2377 ja asia C-403/96 P, Glencore Grain v. komissio, Kok. 1998, s. I-2405) perusteella, joissa kumottiin tuomiot, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli jättänyt tutkimatta kumoamiskanteet, jotka kansainvälistä kauppaa käyvät tietyt yhtiöt olivat nostaneet päätöksistä, jotka komissio oli tehnyt entiselle Neuvostoliitolle tarkoitettujen rahoitustoimien hallinnoimista koskevan toimivaltansa perusteella. Nämä asiat palautettiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kanteet (yhdistetyt asiat T-485/93, T-491/93, T-494/93 ja T-61/98, Dreyfus ym. v. komissio, tuomio 8.11.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitukset kirjattu asianumeroille C-24/01 ja C-25/01). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio oli menetellyt perustellusti jättäessään hyväksymättä vehnän ostoa koskeviin, Venäjän valtion omistaman yhtiön ja kantajien välisiin sopimuksiin – jotka komissio oli hyväksynyt – tehtyjä muutoksia sillä perusteella, että vapaata kilpailua koskevaa edellytystä ei ollut noudatettu. Kantajia ei nimittäin ollut silloin, kun Venäjän valtion omistaman yhtiön kanssa

³¹ Tässä tuomiossa viitataan asiassa T-42/96, Eyckeler & Malt vastaan komissio, 19.2.1998 annettuun tuomioon (Kok. 1999, s. II-401) ja asiassa T-50/96, Primex Produkte Import-Export ym. vastaan komissio, 17.9.1998 annettuun tuomioon (Kok. 1998, s. II-3773), joita käsitellään yhteisöjen tuomioistuimen vuoden 1998 vuosikertomuksessa.

oli sovittu uusista sopimusehdoista, kilpailutettu vähintään kahden itsenäisen yrityksen kanssa, kuten asiaa koskevissa säännöksissä edellytetään.

– Euroopan sosiaalirahasto (ESR) osallistuu sellaisten ammatillista koulutusta ja ammatinvalintaa koskevien hankkeiden rahoittamiseen, joiden osalta asianomaiset jäsenvaltiot takaavat niiden asianmukaisen toteuttamisen. Silloin, kun rahoitustukea ei käytetä ESR:n hyväksymispäätöksessä asetettujen ehtojen mukaisesti, komissio voi sovellettavan lainsäädännön mukaan keskeyttää tuen maksamisen, pienentää sen määrää tai peruuttaa sen kokonaan. Juuri tällaiset komission päätökset, joilla keskeytettiin ESR:n eräälle portugalilaiselle yhtiölle myöntämän rahoitustuen maksaminen, saatettiin jälleen kerran ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi (yhdistetyt asiat T-194/97 ja T-83/98, Branco v. komissio, tuomio 27.1.2000, Kok. 2000, s. II-69).

Asiassa Branco vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin huomautti, että keskeyttäessään tällaisten tukien maksamisen komissio arvioi tosiseikkoja ja kirjanpitoa koskevia seikkoja, joita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen harjoittama valvonta koskee vain rajoitetussa määrin. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tässä asiassa, että komissio ei ollut tehnyt ilmeistä arviointivirhettä katsoessaan, että tapauksessa tosiaankin oli olemassa merkkejä sellaisesta sääntöjenvastaisuudesta, jonka perusteella tuen maksamisen keskeyttäminen oli perusteltua. Tämä tuomio ansaitsee huomiota erityisesti sen vuoksi, että siinä todetaan oikeusvarmuuden periaatteen loukkaamista koskevaa kanneperustetta käsiteltäessä, että komission on ratkaistava yksinomaisen toimivaltansa nojalla sille esitetyt tuen loppuosan maksupyynnöt joko päättämällä kyseisen loppuosan maksamisesta kokonaisuudessaan tai tekemällä päätökset tukien maksamisen keskeyttämisestä, niiden määrän pienentämisestä tai niiden peruuttamisesta. Tuen keskeyttämistä koskevan päätöksen tekemiselle varatun kohtuullisen ajan ylittäminen ei voi johtaa päätösten kumoamiseen. Jos ne nimittäin kumottaisiin pelkästään tämän viiveen vuoksi, komissio voisi tehdä ainoastaan uudet päätökset tukien maksamisen keskeyttämisestä perustamissopimuksen 176 artiklan (josta on tullut EY 223 artikla) mukaisesti siitä syystä, että sillä ei ole edelleenkään tarvittavia tietoja niiden menojen laskemiseksi, joihin voidaan myöntää tukea. Näissä olosuhteissa kumoamiskanteesta ei olisi mitään hyötyä.

– Edellä mainitussa asiassa ADT Projekt vastaan komissio 24.2.2000 antamassaan tuomiossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi perusteettomana kanteen, jossa vaadittiin kumottavaksi komission päätös, jolla komissio oli päättänyt olla tekemättä hankkeen toteuttamisesta sopimusta kantajan kanssa TACIS-ohjelman yhteydessä. Tässä tapauksessa päätös tehdä

sopimus toisen tarjouksentekijäyhtiön kuin kantajan kanssa oli tehty sen jälkeen, kun hankintaviranomainen oli peruuttanut tarjousten ensimmäisen arviointimenettelyn. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi vastauksena kantajan väitteeseen, että menettelyssä, jonka päätteeksi komissio oli päättänyt tarjousten toisen arvioinnin järjestämisestä, ei ollut tapahtunut lainvastaisuuksia. Korostettuaan, että arviointikomitean ehdotus ei sido hankintaviranomaista, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että komissio toimi näissä olosuhteissa perustellusti, kun se yhdenvertaisen kohtelun palauttamiseksi ja siten kaikkien tarjouksentekijöiden yhtäläisten mahdollisuuksien takaamiseksi, mistä sen on huolehdittava kaikissa tarjouspyyntömenettelyn vaiheissa, peruutti arviointimenettelyn ja järjesti uuden menettelyn, joka oli avoin niille samoille tarjouksentekijöille, jotka olivat kilpailleet ensimmäisen arviointimenettelyn aikana.

– Kysymys siitä, minkä edellytysten on täytettävä, jotta Euroopan aluekehitysrahastosta voidaan saada rahoitustukea, esitettiin asiassa, jossa vastapuolina olivat conseil des communes et régions d'Europe ja komissio. Tässä asiassa eli yhdistetyissä asioissa T-46/98 ja T-151/98, CCRE vastaan komissio, 3.2.2000 antamassaan tuomiossa (Kok. 2000, s. II-167) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi ensin, että veloitusilmoitukseen sisältynyt riidanalainen päätös oli kumottava perustelujen puuttumisen vuoksi, koska kyseisen päätöksen nojalla ei voida tietää, miksi kantajan komissiolle toimittamat tositteet eivät riittäneet osoittamaan menojen paikkansapitävyyttä. Tämän jälkeen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistutti siitä, että rahoitustuen myöntämisen edellytyksenä on se, että tuensaja noudattaa paitsi niitä ehtoja, jotka komissio on hyväksymispäätöksessään asettanut, myös niitä ehtoja, jotka tuensaja itse on ilmoittanut siinä tukihakemuksessa, jonka johdosta tämä hyväksymispäätös tehtiin. Koska komissio oli tässä tapauksessa hyväksynyt työsuunnitelman ja talousarvioluonnoksen, jotka oli esitetty sille taloudellista tukea haettaessa, komissio ei voinut luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteita loukkaamatta pitää alkuperäisessä talousarviossa esitettyä hanketta sellaisena, johon ei voida myöntää tukea, ja vähentää siten tuen määrää siitä, minkä suuruisena se oli hyväksytty. Koska kanneperuste hyväksyttiin osittain, kanteen kohteena ollut päätös kumottiin tältä osin.

– Asiassa T-105/99, CCRE vastaan komissio, 14.12.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa) oli kyse siitä, voiko komissio kuitata saataviaan sellaiselta yksiköltä, joka on toisaalta yhteisön varojen saaja ja toisaalta velallinen yhteisöä kohtaan siltä peräisin olevien summien osalta. Tässä asiassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti huomioon yhteisön oikeuden tehokkuuden periaatteen, joka merkitsee sitä, että

yhteisön varat on annettava käyttöön ja käytettävä niiden käyttötarkoituksen mukaisesti, ja katsoi, että komissiolla ei ollut oikeutta tehdä kuittauspäätöstä varmistautumatta etukäteen siitä, että päätöksestä ei aiheudu vaaraa kyseisten varojen käytölle siihen, mihin ne on tarkoitettu, ja tiettyjen toimien toteuttamiselle, kun se olisi voinut toimia toisin kantajan maksettavaksi väittämänsä velan perintää ja riidanalaisten summien asianmukaista käyttöä vaarantamatta.

10 Euroopan yhteisöjen virkamiehiä koskevat henkilöstöasiat

Euroopan yhteisöjen virkamiehiä koskevissa henkilöstöasioissa tehtiin kuluneena vuonna useita tärkeitä ratkaisuja. Näissä eräissä oli kyse sen verran harvinaisesta seikasta, että se kannattaa mainita, eli sen toteamisesta, että yhteisöjen toimielin on käyttänyt harkintavaltaansa väärin (asia T-84/98, C v. neuvosto, tuomio 16.6.2000, Kok. 2000, s. II-497 ja asia T-223/99, Dejaiffe v. yhdenmukaistamisvirasto, tuomio 12.12.2000, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa). Todettakoon vielä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin otti kuluneena vuonna kantaa yhteisöjen toimielinten virkamiesten ilmaisuvapauteen (asia T-82/99, Cwik v. komissio, tuomio 14.7.2000, Kok. 2000, s. II-713, valitus kirjattu asianumerolle C-340/00 P). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin myös kumosi erään nimittävän viranomaisen kurinpitomenettelyn yhteydessä tekemän päätöksen (asia T-21/98, F v. komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. 2000, s. II-471) ja tällaisen menettelyn päätteeksi tekemän päätöksen (asia T-203/98, Tzikis v. komissio, tuomio 17.5.2000, Kok. 2000, s. II-393).

B Vahingonkorvausasiat

Vaikka kuluneena vuonna hylättiin useita kanteita, joissa vaadittiin yhteisön vastuun syntymisen toteamista (ks. mm. asia T-614/97, Aduanas Pujol Rubio ym. v. neuvosto ja komissio, määräys 15.6.2000, Kok. 2000, s. II-2387; yhdistetyt asiat T-611/97 ja T-619/97 – T-627/97, Transfluvia ym. v. neuvosto ja komissio, määräys 16.6.2000, Kok. 2000, s. II-2405 ja yhdistetyt asiat T-12/98 ja T-13/98, Argon ym. v. neuvosto ja komissio, määräys 26.6.2000, Kok. 2000, s. II-2473; asia T-429/93, Le Goff ym. v. neuvosto, tuomio 21.6.2000, Kok. 2000, s. II-2439; asia T-537/93, Tromeur v. neuvosto ja komissio, tuomio 21.6.2000, Kok. 2000, s. II-2457; asia T-72/99, Meyer v. komissio, tuomio 27.6.2000, Kok. 2000, s. II-2521, valitus kirjattu asianumerolle C-301/00 P ja em. asia Eurocoton ym. v. neuvosto), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Camar ja Tico vastaan komissio ja neuvosto 8.6.2000 antamassaan

tuomiossa ja asiassa T-178/98, Fresh Marine Company vastaan komissio, 24.10.2000 antamassaan tuomiossa (ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-472/00 P), että EY:n perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa (josta on tullut EY 288 artiklan toinen kohta) asetetut edellytykset eli se, että kyseisen toimielimen moitittu toiminta on yhteisön oikeuden vastaista, että vahinko on todellisuudessa syntynyt ja että toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys, olivat täyttyneet. Näistä kolmesta yhteisön vastuun syntymisen edellytyksistä kiinnitetään seuraavassa huomiota ensimmäisenä mainittuun edellytykseen.

Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisön oikeuden rikkominen hallintotoimissa merkitsee sellaista lainvastaista toimintaa, joka voi johtaa yhteisön vastuun syntymiseen. Sillä, mitä pidetään hallintotoimena, on näin ollen erityistä merkitystä.

Yhdistetyissä asioissa Camar ja Tico vastaan neuvosto ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että päätös, jolla komissio kieltäytyi toteuttamasta väliaikaisia toimenpiteitä, joiden avulla se vuosittainen määrä, joka kantajalle vahvistettiin perinteisten AKT-banaanien tuontitodistusten saamiseksi, olisi laskettu ottaen huomioon ne määrät, joita kantaja piti kaupan vuosina 1988, 1989 ja 1990, on yksittäinen päätös ja siten hallintotoimi, vaikka se perustuukin banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen N:o 404/93 30 artiklaan, jossa komissio veloitetaan toteuttamaan tarpeellisina pitämänsä siirtymätöimenpiteet helpottaakseen siirtymistä kansallisista järjestelmistä yhteiseen markkinajärjestelyyn ja jossa komissiolle annetaan laaja harkintavalta.

Asiassa Fresh Marine Company vastaan komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin määräsi ensimmäistä kertaa maksettavaksi vahingonkorvauksia eräälle yritykselle polkumyynnitapauksessa ilman, että kyseisen yrityksen olisi pitänyt näyttää toteen, että vastaajana ollut toimielin olisi riittävän vakavasti rikkonut yksityisiä oikeussubjekteja suojaavaa ylemmätasosta oikeussääntöä. Neuvoston ja komission toimia, jotka koskevat polkumyynnin vastaisten toimenpiteiden mahdollista käyttöönottamista, on pidettävä talouspoliittisia valintoja edellyttävinä lainsäädäntötoimina, ja siksi tällaiset toimet voivat aiheuttaa yhteisön vastuun ainoastaan silloin, kun yksityisiä oikeussubjekteja suojaavaa ylemmätasosta oikeussääntöä on riittävän vakavasti rikottu. Silloin kun kyseiseen hallinnolliseen toimintaan ei kuitenkaan sisälly talouspoliittisia valintoja ja kun komission harkintavalta on huomattavan rajallinen tai lähes olematon, yhteisön sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu voi siten syntyä jo vähäisestäkin yhteisön oikeuden rikkomisesta.

Tässä asiassa komissio ei ollut ottanut huomioon kantajan eli Fresh Marine Companyn laatimaan kertomukseen sisältyneiden koodausvirheiden korjauksia varmistaessaan, oliko kantaja noudattanut sitoumustaan, jonka se oli antanut välttääkseen polkumyyntitullien maksamisen ja jonka mukaan se ei myy tuotteitaan yhteisössä keskimääräistä vähimmäishintaa alemmalla hinnalla. Tämän seikan johdosta komissio päätteli kantajan rikkoneen sitoumustaan ilmeisellä tavalla ja katsoi tarpeelliseksi kohdistaa kantajan harjoittamaan tuontiin väliaikaisia toimenpiteitä. Komissio kuitenkin tarkasti myöhemmin kantaansa ja totesi, että hintasitoumusta oli tosiasiallisesti noudatettu.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että se, että komissio tarkasti kyseisen kertomuksen, muodosti hallintotoimen ja että komissio oli tätä kertomusta tarkastellessaan syyllistynyt säännönvastaisuuteen, jollaisen huolellinen ja valpas viranomaisen olisi tavanomaisesti vastaavissa olosuhteissa välttänyt. Tämän seikan toteamisen perusteella ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti, että toimielimen toiminta oli ollut sillä tavalla lainvastaista, että se johti yhteisön vastuun syntymiseen.

C Välimiuhakemukset

Kilpailuoikeuden alalla (asia T-144/99 R, IMA v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 14.4.2000 antama määräys, Kok. 2000, s. II-2067; asia T-191/98 R II, Cho Yang Shipping v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 28.6.2000 antama määräys, Kok. 2000, s. II-2551 ja asia T-5/00 R, FEG v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen presidentin 14.12.2000 antama määräys, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa, valitus kirjattu asianumerolle C-7/01 P) ja henkilöstöasioiden alalla esitettyjen välimiuhakemusten lisäksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tehtiin useita välimiuhakemuksia, joissa vaadittiin lykättäväksi sellaisten päätösten täytäntöönpanoa, joissa annettiin tietyn lääkkeen markkinoille saattamista koskeva lupa (asia T-326/99 R, Olivieri v. komissio, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentin 7.4.2000 antama määräys, Kok. 2000, s. II-1985) tai joissa peruutettiin tällainen lupa.

Tällaisten hakemusten osalta todettakoon, että täytäntöönpanoa lykättiin usein (ks. mm. asia T-74/00 R, Artgodan v. komissio, määräys 28.6.2000,

Kok. 2000, s. II-2583).³² Näistä määräyksistä voidaan todeta, että pelkkä viittaus kansanterveyden suojelemiseen ei riitä perusteluksi luvan peruuttamiselle. Asiassa Artegoda vastaan komissio antamassaan määräyksessä välitoimista päättävä tuomari katsoi, että vaikka kansanterveyden suojaamiseen liittyvillä näkökohdilla on kiistatta katsottava olevan ensiarvoisen tärkeä asema taloudellisiin näkökohtiin verrattuna, etujen punninnassa vaaka kallistui sen hyväksi, että lykättiin komission sellaisen päätöksen täytäntöönpanoa, jossa peruutettiin erään lääkkeen markkinoille saattamista koskeva lupa, sillä komissio ei ollut onnistunut näyttämään toteen, että aiempaan päätökseen sisältyneet suojatoimet, jotka perustuivat kanteen kohteena olleeseen päätökseen johtaneiden tosiseikkojen kanssa täysin samanlaisiin tosiseikkoihin, olisivat osoittautuneet riittämättömiksi kansanterveyden suojelemisen kannalta.

Toisella täysin erilaisella alalla hyväksyttiin välitoimihakemus asiassa, jossa vastapuolina olivat Euroopan parlamentin 71 jäsentä ja Euroopan parlamentti ja jossa oli kyse Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) suorittamien tutkimusten yksityiskohdista (asia T-17/00 R, Rothley ym. v. parlamentti, määräys 2.5.2000, Kok. 2000, s. II-2085). On syytä palauttaa mieliin asian tosiseikasto, jotta tämän päätöksen vaikutukset hahmotettaisiin paremmin.

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat toukokuussa 1999 asetuksen Euroopan petostentorjuntaviraston (OLAF) tutkimuksista. Kyseisen asetuksen mukaan petostentorjuntavirasto voi suorittaa tutkimuksia toimielinten sisällä, ja toimielimelle ilmoitetaan, kun petostentorjuntaviraston virkamiehet suorittavat tutkimuksia toimielimen tiloissa tai kun ne tutustuvat toimielimen

³²

Useissa myöhemmin antamissaan määräyksissä, joissa oli kyse hyvin samanlaisista tosiseikoista kuin asiassa Artegoda vastaan komissio, välitoimista päättävä tuomari noudatti samaa päättelyä kuin asiassa Artegoda vastaan komissio antamassaan määräyksessä (asia T-141/00 R, Laboratoires pharmaceutiques Trenker v. komissio, määräys 19.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-459/00 P(R); asia T-67/00 R, Farmaceutici ym. v. komissio, määräys 31.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-474/00 P(R); asia T-83/00 R-I, Hänseler v. komissio, määräys 31.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-475/00 P(R); asia 83/00 R-II, Schuck v. komissio, määräys 31.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-476/00 P(R); asia T-84/00 R, Laboratórios Roussel ja Laboratoires Roussel Diamant v. komissio, määräys 31.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-477/00 P(R); asia T-85/00 R, Laboratórios Roussel ja Roussel Iberrica v. komissio, määräys 31.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-478/00 P(R); asia T-132/00 R, Gerot Pharmazeutika v. komissio, määräys 31.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-479/00 P(R) ja asia T-137/00 R, Cambridge Healthcare v. komissio, määräys 31.10.2000, valitus kirjattu asianumerolle C-471/00 P(R), määräyksiä ei ole vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

hallussa olevaan asiakirjaan tai pyytävät siltä sen hallussa olevia tietoja. Myöhemmin parlamentin, neuvoston ja komission välillä tehdyn sopimuksen mukaan jokaisen toimielimen oli hyväksyttävä yhteinen järjestely, joka sisältää tarvittavat toimenpiteet viraston tutkimusten moitteettoman toteuttamisen helpottamiseksi niissä. Parlamentti teki marraskuussa 1999 päätöksen viraston suorittamista sisäisistä tutkimuksista tehdystä toimielinten välisestä sopimuksesta johtuvien muutosten tekemisestä parlamentin työjärjestykseen. Tämä päätös mahdollisti toimielinten yhteisen järjestelyn soveltamisen. Useat parlamentin jäsenet riitauttivat tämän päätöksen lainmukaisuuden ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ja he myös vaativat kyseisen päätöksen täytäntöönpanon lykkäämistä.

Määräyksessään välitoimista päättävä tuomari tarkasteli, täytyivätkö välitoimien määräämisen edellytykset, todettuaan sitä ennen, että välitoimihakemus oli otettava tutkittavaksi, koska kanteen kohteena olleilla päätöksillä saattoi olla oikeusvaikutuksia, jotka ulottuisivat parlamentin töiden sisäistä organisaatiota laajemmalle ja jotka voisivat koskea kantajia erikseen ja suoraan.

Fumus boni jurista koskevaa edellytystä tutkiessaan välitoimista päättävä tuomari joutui ensiksi arvioimaan parlamentin jäsenten erioikeuksien ja vapauksien laajuutta. Tulkittuaan Euroopan yhteisöjen erioikeuksista ja vapauksista 8.4.1965 tehdyn pöytäkirjan määräyksiä niiden asiayhteyden, tarkoituksen ja asiassa kyseessä olleen ajankohdan valossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei pitänyt mahdollisena, että pöytäkirja suojaisi parlamentin jäseniä yhteisön toimielinten tai laitosten, kuten esimerkiksi petostentorjuntaviraston, tietyiltä toimenpiteiltä silloin kun kyseiset toimenpiteet saattavat ennakoida oikeustoimia kansallisessa tuomioistuimessa ja haitata parlamentin sisäistä toimintaa.

Tarkasteltuaan tämän jälkeen sitä, sisältyikö riidanalaiseen päätökseen sellaisia määräyksiä, joilla taataan se, ettei parlamentin jäsenten koskemattomuutta loukata, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että parlamentin päätökseen ei sisälly mitään erityisiä takeita siitä, että parlamentin jäsenten oikeudet otetaan huomioon, kun petostentorjuntavirasto käyttää tutkimusvaltuuksiaan. Petostentorjuntaviraston virkamiehillä nimittäin voisi olla oikeus päästä tiettyjen tietojen hankintaa varten parlamentin tiloissa oleviin edustajien työhuoneisiin heidän poissa ollessaan tai ilman heidän suostumustaan. Kiireellisyysedellytys siis täyttyi, koska ilman välitoimia edustajille olisi voinut aiheutua vakava ja korjaamaton vahinko.

Tapauksessa kyseessä olleita intressejä vertailtuaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi, että vaikka yhteisön taloudellisia etuja vahingoittavien petosten ja muun laittoman toiminnan ennaltaehkäiseminen ja torjunta on kiistattomasti yhteisön etujen mukaista, yhteisön etujen mukaista on myös se, että parlamentin jäsenillä on tehtäviään hoitaessaan takeet siitä, ettei heidän riippumattomuuttaan loukata.

Jotta kantajien edut väliaikaisesti voitiin turvata siten, että samanaikaisesti suojeltiin yhteisön etuja parhaalla mahdollisella tavalla, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti määräsi lykättäväksi parlamentin kyseisen päätöksen niiden määräysten täytäntöönpanoa, joissa veloitetaan kantajat tekemään yhteistyötä petostentorjuntaviraston kanssa sekä antamaan tietoja parlamentin puhemiehelle tai virastolle, ja velvoitti parlamentin viipymättä antamaan kantajille tiedon kaikista petostentorjuntaviraston heihin kohdistamista välittömistä toimenpiteistä sekä kieltämään petostentorjuntaviraston virkamiehiltä pääsyn kantajien työhuoneisiin muutoin kuin kantajien suostumuksella.

"Sementti"-asiat: sakkojen määrät

Asian numero	Asianosaisten nimet	Komission (30.11.1994 tekemällä päätöksellä 94/815/EY) asettamien sakkojen määrät (euroina)	Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asettamien sakkojen määrät (euroina)
T-25/95	Cimenteries CBR v. komissio	8 032 000	1 711 000
T-26/95	Cembureau – Association européenne du ciment v. komissio	100 000	
T-30/95	Fédération de l'industrie cimentière belge v. komissio	100 000	
T-31/95	Eerste Nederlandse Cementindustrie (ENCI) v. komissio	7 316 000	
T-32/95	Vereniging Nederlandse Cementindustrie (VNC) v. komissio	100 000	
T-34/95	Ciments luxembourgeois v. komissio	1 052 000	617 000
T-35/95	Dyckerhoff v. komissio	13 284 000	7 055 000
T-36/95	Syndicat national de l'industrie cimentière (SFIC) v. komissio	100 000	
T-37/95	Vicat v. komissio	8 272 000	2 407 000
T-38/95	Groupe Origny v. komissio	2 522 000	
T-39/95	Ciments français v. komissio	25 768 000	13 570 000
T-42/95	Heidelberger Zement v. komissio	15 652 000	7 056 000
T-43/95	Lafarge Coppée v. komissio	23 900 000	14 248 000
T-44/95	Aalborg Portland v. komissio	4 008 000	2 349 000
T-45/95	Alsen v. komissio	3 841 000	
T-46/95	Alsen v. komissio	1 850 000	
T-48/95	Bundesverband der Deutschen Zementindustrie v. komissio	100 000	

(jatkuu)

Asian numero	Asianosaisten nimet	Komission (30.11.1994 tekemällä päätöksellä 94/815/EY) asettamien sakkojen määrät (euroina)	Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asettamien sakkojen määrät (euroina)
T-50/95	Unicem v. komissio	11 652 000	6 399 000
T-51/95	Fratelli Buzzi v. komissio	3 652 000	
T-52/95	Compañía Valenciana de Cementos Portland v. komissio	1 866 000	638 000
T-53/95	The Rugby Group v. komissio	5 144 000	
T-54/95	British Cement Association v. komissio	100 000	
T-55/95	Asland v. komissio	5 337 000	740 000
T-56/95	Castle Cement v. komissio	7 964 000	
T-57/95	Heracles General Cement Company v. komissio	5 748 000	
T-58/95	Corporación Uniland v. komissio	1 971 000	592 000
T-59/95	Agrupación de Fabricantes de Cemento de España (Oficemen) v. komissio	70 000	
T-60/95	Irish Cement v. komissio	3 524 000	2 065 000
T-61/95	Cimpor – Cimentos de Portugal v. komissio	9 324 000	4 312 000
T-62/95	Secil – Companhia Geral de Cal e Cimento v. komissio	3 017 000	1 395 000
T-63/95	Associação Técnica da Indústria de Cimento (ATIC) v. komissio	70 000	
T-64/95	Titan Cement Company v. komissio	5 625 000	
T-65/95	Italcementi – Fabbriche Riunite Cemento v. komissio	33 580 000	25 701 000
T-68/95	Holderbank Financière Glarus v. komissio	5 331 000	1 918 000

(jatkuu)

Asian numero	Asianosaisten nimet	Komission (30.11.1994 tekemällä päätöksellä 94/815/EY) asettamien sakkojen määrät (euroina)	Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asettamien sakkojen määrät (euroina)
T-69/95	Hornos Ibéricos Alba(Hisalba) v. komissio	1 784 000	836 000
T-70/95	Aker RGI v. komissio	40 000	14 000
T-71/95	Scancem (publ) v. komissio	40 000	14 000
T-87/95	Cementir – Cementerie del Tirreno v. komissio	8 248 000	7 471 000
T-88/95	Blue Circle Industries v. komissio	15 824 000	7 717 000
T-103/95	Enosi Tsimentoviomichanion Ellados v. komissio	100 000	
T-104/95	Tsimenta Chalkidos v. komissio	1 856 000	510 000

B — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kokoonpano

(protokollajärjestys 1.1.2000)

Ensimmäinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari J. Azizi; tuomari V. Tiili; tuomari R. García-Valdecasas y Fernández; presidentti B. Vesterdorf; tuomari K. Lenaerts, tuomari J. Pirrung; tuomari P. Lindh.

Toinen rivi, vasemmalta oikealle:

Tuomari N. J. Forwood, tuomari P. Mengozzi, tuomari M. Jaeger, tuomari R. M. Moura Ramos, tuomari A. Potocki, tuomari J. D. Cooke, tuomari A. W. H. Meij, tuomari M. Vilaras; kirjaaja H. Jung.

1. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jäsenet (virkaikäjärjestyksessä)

Bo Vesterdorf

syntynyt 1945; juristi-lingvisti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa; oikeusministeriön virkamies; alioikeustuomari; Tanskan Euroopan yhteisöissä olevan pysyvän edustuston lakimies; Østre Landsretin ylimääräinen jäsen; oikeusministeriön valtiosääntö- ja hallinto-oikeudellisten asioiden toimiston päällikkö; oikeusministeriön osastopäällikkö; yliopiston lehtori; Euroopan neuvoston ihmisoikeusasioita valvovan johtokunnan (CDDH) jäsen ja myöhemmin CDDH:n puhemiehien jäsen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 alkaen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti 4.3.1998 alkaen.

Rafael García-Valdecasas y Fernández

syntynyt 1946; Abogado del Estado, Jaén ja Granada; Tribunal Económico-Administrativo de Jaénin ja myöhemmin Tribunal Económico-Administrativo de Córdoban kirjaaja; Jaénin ja Granadan asianajajayhteisöjen jäsen; ulkoasiainministeriön yhteisöoikeudellisten asioiden osaston johtaja; Espanjan valtuuskunnan johtaja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen perustamista varten ministerineuvostoon asetetussa työryhmässä; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 alkaen.

Koenraad Lenaerts

syntynyt 1954; oikeustieteen tohtori (Leuvenin katolinen yliopisto); Master of Laws, Master in Public Administration (Harvardin yliopisto); professori, Leuvenin katolinen yliopisto (KUL); vieraileva professori, Burundin, Strasbourgin ja Harvardin yliopistot; yhteisöjen oikeuden opettaja, Collège d'Europe, Brügge; lakimiesavustaja yhteisöjen tuomioistuimessa; Brysselin asianajajayhteisön jäsen; KUL:n kansainvälisten suhteiden neuvoston jäsen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 25.9.1989 alkaen.

Virpi Tiili

syntynyt 1942; oikeustieteen tohtori, Helsingin yliopisto; siviili- ja kauppaoikeuden assistentti, Helsingin yliopisto; keskuskauppakamarin lakiasiaintohtaja; kuluttajaviraston ylijohtaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.1.1995 alkaen.

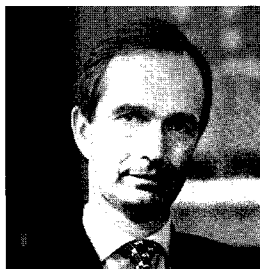
Pernilla Lindh

syntynyt 1945; oikeustieteen kandidaatti, Lundin yliopisto; hovioikeuden asessori, Svean hovioikeus; ulkoasiainministeriön kauppapoliittisen osaston lakimies ja myöhemmin lainsäädäntöjohtaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.1.1995 alkaen.

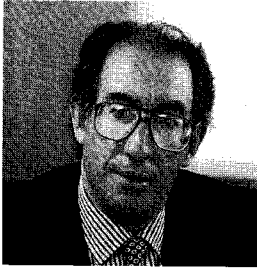
Josef Azizi

syntynyt 1948; Doktor der Rechte ja Magister der Sozial- und Wirtschaftswissenschaften, Wienin yliopisto; opetuksesta vastaava luennoitsija, Wirtschaftsuniversität Wien ja Wienin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta; liittovaltionviraston Ministerialrat ja osastopäällikkö; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.1.1995 alkaen.

André Potocki

syntynyt 1950; Cour d'Appel de Paris'n jäsen ja apulaisprofessori, Université de Paris X - Nanterre (1994); oikeusministeriön Euroopan yhteisöjen ja kansainvälisten asioiden osaston päällikkö (1991); Tribunal de Grande Instance de Paris'n varapuheenjohtaja (1990); Cour de cassationin I presidentin kanslian pääsihteeri (1988); yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.9.1995 alkaen.

Rui Manuel Gens de Moura Ramos

syntynyt 1950; Coimbran yliopiston sekä Porton katolisen yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan professori; Jean Monnet -oppituolin haltija; opetuksesta vastaava (ranskankielinen) luennoitsija, Haagin oikeudellinen akatemia (1984) sekä kutsuttu professori, Paris I oikeustieteellinen yliopisto (1995); Portugalin hallituksen edustaja Yhdistyneiden kansakuntien kansainvälistä kauppaoikeutta käsittelevässä toimikunnassa (Cnudci), Haagin kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevässä konferenssissa, Euroopan neuvoston kansainvälisessä henkilön oikeusasemaa käsittelevässä komissiossa ja kansalaisuutta käsittelevässä komiteassa; kansainvälisen oikeuden instituutin jäsen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 18.9.1995 alkaen.

John D. Cooke

syntynyt vuonna 1944; Irlannin asianajajayhteisön jäsen vuodesta 1966; Englannin ja Walesin, Pohjois-Irlannin ja New South Walesin asianajajayhteisöjen jäsen; barrister vuosina 1966–1996; Senior Counsel, Inner Bar of Ireland 1980, New South Wales 1991; Euroopan asianajajaliittojen neuvoston puheenjohtaja (CCBE) 1985–1986; vieraileva professori, University College of Dublin; Chartered Institute of Arbitratorsin jäsen; Royal Zoological Society of Irelandin puheenjohtaja 1987–1990; benchler, Honorable Society of Kings Inns, Dublin; honorary benchler, Lincoln's Inn, Lontoo; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 10.1.1996 alkaen.

Marc Jaeger

syntynyt 1954; asianajaja; oikeusministeriön virkamies, määrättyinä syyttäjänvirastoon; tuomari, Tribunal d'arrondissement de Luxembourg varapresidentti; luennoitsija, Centre universitaire de Luxembourg; tuomari virkavapaalla, lakimiesavustaja yhteisöjen tuomioistuimessa vuodesta 1986 alkaen; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 11.7.1996 alkaen.

Jörg Pirrung

syntynyt 1940; Marburgin yliopiston assistentti; liittovaltion oikeusministeriön virkamies vastuualueenaan kansainvälinen siviiliprosessioikeus ja lapsioikeus; liittovaltion oikeusministeriön kansainvälisen yksityisoikeuden yksikön päällikkö; myöhemmin erään siviilioikeudellisia asioita käsittelevän alaosaston päällikkö; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 11.6.1997 alkaen.

Paolo Mengozzi

syntynyt 1938, kansainvälisen oikeuden professori ja yhteisön oikeuden Jean Monnet -oppituolin haltija, Bolognan yliopisto, Madridin Carlos III yliopiston kunniatohtori, kutsuttu yliopistojen Johns Hopkins (Bologna Center), St. Johns (New York), Georgetown Paris-II, Georgia (Athens) ja Institut universitaire international (Luxemburg) professoriksi, Nijmegenin yliopiston European Business Law Pallas-ohjelman koordinaattori, Euroopan yhteisöjen komission julkisten hankintojen neuvoa-antavan komitean jäsen, kauppa- ja teollisuusministeriön alivaltiosihteeri Italian puheenjohtajakaudella, Euroopan yhteisöjen WTO:n valmistelutyöryhmän jäsen ja Haagin kansainvälisen oikeuden instituutin vuoden 1997 WTO:a koskevan tutkimusohjelman johtaja, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 4.3.1998 alkaen.

Arjen W. H. Meij

syntynyt 1944; Hoge Raad der Nederlandenin jäsen (1996); College van Beroep voor het bedrijfslevenin jäsen ja varapresidentti (1986); Centrale Raad van Beroepin sekä Tariefcommissien ylimääräinen jäsen; lakimiesavustaja yhteisöjen tuomioistuimessa (1980); eurooppaoikeuden opettaja Groningenin yliopiston oikeustieteellisessä tiedekunnassa ja tutkimusapulainen University of Michigan Law Schoolissa; Amsterdamin kauppakamarin kansainvälisen sihteeristön lakimies (1970); yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 17.9.1998 alkaen.

Mihalis Vilaras

syntynyt 1950; asianajaja; korkeimman hallintotuomioistuimen esittelijä, myöhemmin esittelijäneuvos; korkeimman erityistuomioistuimen ylimääräinen jäsen; kansallinen asiantuntija Euroopan yhteisöjen komission oikeudellisessa yksikössä, myöhemmin johtava hallintovirkamies PO V:ssä (työllisyys, työmarkkinasuhteet ja sosiaalasiat); Kreikan lakeja valmistelevan keskuskomitean jäsen; Kreikan hallituksen pääsihteeristön oikeudellisen osaston johtaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 17.9.1998 alkaen.

Nicholas James Forwood

syntynyt 1948; loppututkinto 1969 Cambridgen yliopistosta (teknillinen ja oikeustieteellinen tiedekunta); Englannin asianajajayhteisön jäsen 1970, harjoittanut asianajoa Lontoossa (1971 – 1979) ja Brysselissä (1979 – 1999); Irlannin asianajajayhteisön jäsen 1982; Queens Counsel 1987 ja Benchet of the Middle Temple 1998; Englannin ja Walesin asianajajayhteisöjen edustaja Euroopan unionin asianajajayhteisöjen neuvostossa (CCBE) ja CCBE:n Euroopan yhteisöjen tuomioistuinta koskevia asioita käsittelevän pysyvän valtuuskunnan puheenjohtaja; European Maritime Law Organizationin varainhoitaja (hallituksen jäsen 1991 alkaen); World Trade Law Associationin hallituksen jäsen, yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomari 15.12.1999 alkaen.

Hans Jung

syntynyt 1944; Berliinin oikeustieteellisen tiedekunnan assistentti ja myöhemmin apulaisprofessori; asianajaja, Frankfurt; juristi-lingvisti yhteisöjen tuomioistuimessa; yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Kutscherin, myöhemmin yhteisöjen tuomioistuimen saksalaisen tuomarin lakimiesavustaja; yhteisöjen tuomioistuimen apulaiskirjaaja; yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kirjaaja 10.10.1989 alkaen.

2. Protokollajärjestys

1.1. – 30.9.2000

Presidentti B. VESTERDORF

Jaoston puheenjohtaja R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ

Jaoston puheenjohtaja K. LENAERTS

Jaoston puheenjohtaja V. TIILI

Jaoston puheenjohtaja J. PIRRUNG

Tuomari P. LINDH

Tuomari J. AZIZI

Tuomari A. POTOCKI

Tuomari R. M. MOURA RAMOS

Tuomari J. D. COOKE

Tuomari M. JAEGER

Tuomari P. MENGOZZI

Tuomari A. W. H. MEIJ

Tuomari M. VILARAS

Tuomari N. J. FORWOOD

Kirjaaja H. JUNG

1.10. – 31.12.2000

Presidentti B. VESTERDORF
Jaoston puheenjohtaja P. LINDH
Jaoston puheenjohtaja J. AZIZI
Jaoston puheenjohtaja P. MENGOZZI
Jaoston puheenjohtaja A. W. H. MEIJ
Tuomari R. GARCÍA-VALDECASAS Y FERNÁNDEZ
Tuomari K. LENAERTS
Tuomari V. TIILI
Tuomari A. POTOCKI
Tuomari R. M. MOURA RAMOS
Tuomari J. D. COOKE
Tuomari M. JAEGER
Tuomari J. PIRRUNG
Tuomari M. VILARAS
Tuomari N. J. FORWOOD

Kirjaaja H. JUNG

3. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen entiset jäsenet

Da CRUZ VILAÇA José Luis (1989–1995), presidenttinä 1989–1995

SAGGIO Antonio (1989–1998), presidenttinä 1995–1998

BARRINGTON Donal Patrick Michael (1989–1996)

EDWARD David Alexander Ogilvy (1989–1992)

KIRSCHNER Heinrich (1989–1997)

YERARIS Christos (1989–1992)

SCHINTGEN Romain Alphonse (1989–1996)

BRIËT Cornelis Paulus (1989–1998)

BIANCARELLI Jacques (1989–1995)

KALOGEROPOULOS Andreas (1992–1998)

BELLAMY Christopher William (1992–1999)

– Presidentit

Da CRUZ VILAÇA José Luis (1989–1995)

SAGGIO Antonio (1995–1998)

III luku

Tapaamiset ja vierailut

A — Viralliset vierailut ja tilaisuudet yhteisöjen tuomioistuimessa ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vuonna 2000

- 12.1. Ruotsin parlamentin puhemies Birgitta Dahl
- 13.1. Euroopan hiili- ja teräsyhteisön (EHTY) neuvoa-antavan komitean puheenjohtaja Giovanni Perego
- 27.1. Rheinland-Pfalzin osavaltion oikeusministeri Herbert Mertin
- 3.2. Yhdysvaltain suurlähettiläs Euroopan unionissa Richard Morningstar
- 10.2. Helleenien tasavallan Luxemburgin suurlähettiläs Panayotis C. Macris
- 14.2. Euroopan komission jäsen Antonio Vitorino
- 17.2. Asturian itsehallintoalueen pääministeri Vicente Álvarez Areces
- 23.2. Israelin suurlähettiläs Euroopan unionissa Harry Kney-Tal
- 13. – 14.3. Israelin korkeimman oikeuden presidentin johtama valtuuskunta
- 14.3. Romanian Luxemburgin suurlähettiläs Liviu-Petru Zapirtan
- 17.3. Singaporin tasavallan Belgian suurlähettiläs Ampalavanar Selverajah
- 23.3. Ranskan Cour de cassationin presidentti G. Canivet
- 23.3. Monacon ruhtinaskunnan Euroopan unionin suurlähettiläs Jean André Gréther
- 30.3. Saksan perustuslakituomioistuimen varapresidentti Hans-Jürgen Papier

- 10.4. Ruotsin kuningaskunnan Luxemburgin suurlähettiläs Nils Gunnar Watz
- 10.5. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen presidentti Luzius Wildhaber ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomari Marc Fischbach
- 11.5. Sveitsin valaliiton Luxemburgin suurlähettiläs Pierre Friederich
- 11.5. Baijerin kanslerinviraston Saksaa ja Eurooppaa koskevista asioista vastaava ministeri Reinhold Bocklet
- 17.5. Ranskan Conseil d'État'n valtuuskunta
- 25.5. Euroopan komission jäsen Mario Monti
- 5.6. Ruotsin kuningaskunnan Luxemburgin suurlähettiläs Ann Wilkens
- 6.6. Riojan aluekomitean valtuuskunta
- 8.6. Unkarin valitustuomioistuinten ja kansallisen oikeusneuvoston presidenttien ja tuomareiden valtuuskunta
- 19. – 20.6. Tuomaripäivät jäsenvaltioiden tuomioistuinten edustajille
- 26.6. Euroopan hallintotuomareiden yhdistyksen valtuuskunta
- 27.6. Bundesgerichtshofin valtuuskunta
- 29. – 30.6. Irlannin korkeimman oikeuden presidentti Ronan Keane
- 3.7. Ruotsin kuningaskunnan pysyvä edustaja Euroopan unionissa Gunnar Lund
- 13.7. Romanian lainsäädäntöneuvoston valtuuskunta
- 18.9. Yhdistyneen kuningaskunnan Luxemburgin suurlähettiläs Gordon Geoffrey Wetherell

- 18.9. Romanian Luxemburgin suurlähettiläs Tudorel Postolache
- 19.9. Italian Consiglio superiore della magistraturan valtuuskunta
- 27.9. Itävallan tasavallan Luxemburgin suurlähettiläs Christian Strohal
- 18.10. Ala-Saksin parlamentin oikeudellisia ja perustuslaillisia asioita käsittelevä valiokunta
6. – 7.11. Ranskan Conseil supérieur de la magistraturen valtuuskunta
20. – 21.11. Jäsenvaltioiden tuomareiden seminaari
- 27.11. Conseil des barreaux de la Communauté européenne (CCBE) valtuuskunta
- 5.12. Ruotsin ulkoministeriön oikeudellisen osaston päällikkö A. Kruse

B — Opintomatkat yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vuonna 2000
(Vierailijoiden määrät)

	Kansallisten tuomioistuinten edustajat ¹	Asianajajat, oikeudelliset neuvonantajat, harjoittelijat	Yhteisön oikeuden professorit, opettajat ²	Diplomaatit, kansanedustajat, poliittiset ryhmät, kansalliset virkamiehet	Opiskelijat, harjoittelijat, EY/EP	Ammatillisten järjestöjen jäsenet	Muut	Yhteensä
B	86	110	—	—	349	73	53	671
DK	8	41	—	—	157	—	—	219
D	370	424	—	132	787	24	243	1 980
EL	63	73	17	—	175	—	22	350
E	24	35	1	21	240	40	55	416
F	59	139	31	89	736	19	17	1 090
IRL	12	—	—	—	74	—	5	91
I	24	145	3	4	201	—	20	397
L	4	—	—	—	59	—	60	123
NL	22	33	35	—	353	—	—	443
A	33	51	3	41	196	—	2	326
P	9	1	1	—	27	21	—	59
FIN	8	71	—	—	35	21	20	155
S	28	64	9	36	43	—	25	205
UK	45	13	6	47	608	—	—	719
Kolmannet maat	235	81	6	197	787	220	41	1 567
Sekalaiset ryhmät	20	30	31	33	246	30	—	390
YHTEENSÄ	1 050	1 311	143	613	5 073	448	563	9 201

(jatkuu)

1 Tähän kohtaan sisältyvät myös ne kaikkien jäsenvaltioiden kansallisten tuomioistuinten edustajat, jotka ovat osallistuneet yhteisöjen tuomioistuimen järjestämiin kokouksiin ja tapahtumiin. Vuonna 1999 osallistujien määrä oli seuraava: Belgia 10; Tanska 8; Saksa 24; Kreikka 8; Espanja 24; Ranska 24; Irlanti 8; Italia 24; Luxemburg 4; Alankomaat 8; Itävalta 8; Portugali 8; Suomi 8; Ruotsi 8; Yhdistynyt kuningaskunta 24.

2 Muut kuin opiskelijaryhmiä saattavat opettajat.

Opintomatkat yhteisöjen tuomioistuimeen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen vuonna 2000

(Vierailijaryhmien määrät)

	Kansallisten tuomioistuimen edustajat ¹	Asianajajat, oikeudelliset neuvonantajat, harjoittelijat	Yhteisön oikeuden professorit, opettajat ²	Diplomaatit, kansanedustajat, poliittiset ryhmät, kansalliset virkamiehet	Opiskelijat, harjoittelijat, EY/EP	Ammatillisten järjestöjen jäsenet	Muut	Yhteensä
B	3	3	—	—	10	1	2	19
DK	—	1	—	1	5	—	—	7
D	10	16	—	5	26	2	8	67
EL	3	5	4	—	6	—	1	19
E	—	5	1	1	10	1	2	20
F	4	6	2	4	25	1	1	43
IRL	2	—	—	—	2	—	1	5
I	—	7	1	2	6	—	1	17
L	—	—	—	—	3	—	1	4
NL	1	1	2	—	14	—	—	18
A	1	5	2	3	7	—	2	20
P	1	1	1	—	1	1	—	5
FIN	—	3	—	—	1	1	1	6
S	2	6	1	3	3	—	2	17
UK	2	2	1	2	19	—	1	27
Kolmannet maat	13	10	4	10	27	2	6	72
Sekalaiset ryhmät	1	1	1	2	8	1	—	14
YHTEENSÄ	43	72	20	33	173	10	29	380

1 Tähän kohtaan sisältyy mm. tuomaripäivät.

2 Muut kuin opiskelijaryhmiä saattavat opettajat.

C — Juhlalliset istunnot vuonna 2000

- 20.1. Teoksen "Mélanges en hommage à M. Fernand Schockweiler" esittely
- 8.3. Tilintarkastustuomioistuimen uusien jäsenten juhlallinen valan vannomistilaisuus
- 7.6. Yhteisöjen tuomioistuimen entisen jäsenen Constantinos N. Kakourisin muistotilaisuus
- 14.6. Yhteisöjen tuomioistuimen entisen jäsenen Riccardo Monacon muistotilaisuus
- 14.7. Günter Hirsch päätti tehtävänsä yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina ja Ninon Colneric aloitti tehtävänsä yhteisöjen tuomioistuimen tuomarina
- 6.10. Yhteisöjen tuomioistuinten eräiden jäsenten toimikausien uudistaminen (ks. otsikon "Yhteisöjen tuomioistuimen kokoonpanon muutokset vuonna 2000" alla, s. 91)
- 15.1. Yhteisöjen tuomioistuimen entisen tuomarin ja presidentin Lord Mackenzie-Stuartin muistotilaisuus

D — Vierailut ja osallistumiset virallisiin tilaisuuksiin vuonna 2000

- 6.1. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Pariisissa Cour de cassationin kauden aloittavaan juhlalliseen istuntoon
- 25.1. Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen juhlalliseen istuntoon Strasbourgissa
- 20.3. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin luento aiheesta "Yhteisöjen tuomioistuin ja jäsenvaltioiden tuomioistuimet – Tuomiovallan osatekijät Euroopan unionissa" (Der Europäische Gerichtshof und die Gerichte der Mitgliedstaaten – Komponenten der richterlichen Gewalt in der Europäischen Union) Juristische Studiengesellschaftin kutsumana; tilaisuus järjestettiin Bundesgerichtshofissa sen Karlsruheen sijoittumisen 50-vuotispäivän yhteydessä.
- 7.4. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti osallistui Millennium Conference – Britain in Europe -nimiseen tilaisuuteen, jonka järjesti Oxfordin yliopiston vertailevan oikeustieteen laitos Lontoossa
15. – 22.4. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta tekivät virallisen vierailun Yhdysvaltojen korkeimpaan oikeuteen Washington D.C:ssä
7. – 11.5. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Euroopan unionin korkeimpien hallinto-oikeuksien XVII konferenssiin (XVIIth Conference between the Councils of State and the Supreme Administrative Judicial Bodies of the EU) Wienissä
- 15.5. Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Portugalin korkeimman oikeuden presidentin kutsusta konferenssiin "Tuomiovallan käyttöön liittyvät kokemukset yhteisön oikeuden osalta" (A experiência Judiciária no âmbito da Justiça Comunitária) Lissabonissa

- 18.5. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti tapasi Strasbourgissa Euroopan parlamentin puhemiehen Nicole Fontainen
- 23.5. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui "Saksan liittotasavallan perustuslakipäivän" (Verfassungstag der Bundesrepublik Deutschland) viettoon Berliinissä
- 26.5. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti tapasi ulkoasiainministeri Niels Helveg Petersenin Kööpenhaminassa
- 30.5. – 2.6. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Euroopan unionin jäsenvaltioiden korkeimpien oikeuksien ja ylimpien syyttäjien kongressiin Lontoossa
1. – 3.6. Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valtuuskunnat osallistuivat Helsingissä pidettyyn XIX FIDE-kongressiin (Fédération internationale pour le droit européen)
- 3.7. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui kansainvälisen merioikeustuomioistuimen (Seegerichtshof) tilojen avajaistilaisuuteen Hampurissa
3. – 4.7. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui perustuslakituomioistuimen vuosijuhlaan Madridissa
- 20.7. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti sekä tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valtuuskunta osallistuivat Bundesgerichtshofin presidentin Günter Hirschin virkaanastujaistilaisuuteen Karlsruhessa
- 7.9. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti tapasi Euroopan komission jäsenen Michel Barnierin Brysselissä
- 15.9. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti toimi puheenjohtajana hallintotoimintatuomioistuinvalvontaa koskevassa konferenssissa, joka järjestettiin Walter van Gervenin kunniaksi Leuvenin katolisessa yliopistossa

- 19–22.9. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui X Euroopan patenttituomareiden konferenssiin Luxemburgissa
- 27.9. Yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentit osallistuivat Luxemburgin suurherttua Henrin valtaannousujuhllallisuuksiin
- 2.10. Yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valtuuskunnat osallistuivat tuomioistuinikauden avajaisiin Lontoossa
- 2.10. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Itävallan perustuslakituomioistuimen "perustuslakipäivän" (Verfassungstag) yhteydessä järjestämään seminaariin Wienissä yhdessä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen presidentin ja useiden Euroopan perustuslakituomioistuinten presidenttien kanssa
- 12.10. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui Münchenissa Bundesfinanzhofin 50-vuotisjuhlaan
- 17.10. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui yhteisön kasvilajikeviraston avajaisiin Angersissa
- 30.10. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti tapasi ulkoasiainministeri Josep Piqué i Campin Madridissa
- 4.11. Yhteisöjen tuomioistuimen valtuuskunta osallistui tilaisuuteen, jossa juhlistettiin Euroopan ihmisoikeussopimuksen allekirjoittamisen 50-vuotispäivää Roomassa
- 7.11. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti osallistui Tanskan korkeimman oikeuden kunniaksi järjestettyyn symposiumiin Kööpenhaminan yliopistossa

- 8.11. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti osallistui symposiumiin "Eurooppalaisen valtiosäännön synty – Kansallisen valtiosääntöoikeuden ja yhteisön valtiosääntöoikeuden limittyminen" (Die Entstehung einer europäischen Verfassungsordnung. Das Ineinandergreifen von nationalem und europäischem Verfassungsrecht) professori Jürgen Schwarzen johdolla kirjoitetun samannimisen kirjan julkistamisen yhteydessä Baden-Württembergin paikallisedustustossa Berliinissä
10. – 12.12. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti ja valtuuskunta vierailivat Honorable society of King's Innsissä Dublinissa
4. – 5.12. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti sekä tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valtuuskunta osallistuivat konferenssiin "Euroopan unionin valtioiden oikeuden yhteiset periaatteet", jonka Cour de cassation järjesti Ranskan EU-puheenjohtajuuskauden kunniaksi Pariisissa
- 18.12. Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti tapasi oikeusministeri Angel Acebesin Madridissa
- 18.12. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen presidentti osallistui Pariisissa Cour de cassationin järjestämään konferenssiin "Unionin tuomioistuinjärjestelmän uudistus"

IV luku

Taulukot ja tilastot

A — Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla

1. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2000 antamien tuomioiden asiahakemisto	193
	<i>sivu</i>
Aluepolitiikka	193
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	193
Henkilöstösäännöt	200
HT	202
Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen	203
Kauppapolitiikka	206
Kilpailu	207
Kulttuuri	213
Liikenne	214
Maatalous	215
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatio	221
Palvelujen tarjoamisen vapaus	222
Pääomien vapaa liikkuvuus	224
Sosiaalipolitiikka	224
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	231
Teollisuuspolitiikka	234
Toimielimiä koskeva oikeus	234
Ulkosuhteet	236
Valtiontuki	238
Verotus	240
Yhteisön oikeuden periaatteet	247
Yhteisöoikeus	247
Yleissopimus tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta	249
Ympäristö ja kuluttajat	249
2. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2000 tekemien muiden päätösten hakemisto	253
3. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot	255

1. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2000 antamien tuomioiden asiahakemisto

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

ALUEPOLITIikka

C-443/97	6.4.2000	Espanjan kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Rakennerahastojen yhteensovittaminen — Komission sisäiset suuntaviivat — Nettomääräiset rahoitus-korjaukset

HENKILÖIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

C-190/98	27.1.2000	Volker Graf v. Filzmoser Maschinenbau GmbH	Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Irtisanomiskorvaus — Epääminen, kun työntekijä irtisanoo työ-sopimuksensa tehdäkseen palkkatyötä toisessa jäsen-valtiossa
C-202/97	10.2.2000	Fitzwilliam Executive Search Ltd v. Bestuur van het Landelijk instituut sociale verzekeringen	Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Sovelletavan lainsäädännön määräytyminen — Toisessa jäsenvaltiossa työkomennuk-sella olevat tilapäiset työntekijät
C-34/98	15.2.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Sosiaaliturva — Rahoitus — Sovellettava lainsäädäntö
C-169/98	15.2.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Sosiaaliturva — Rahoitus — Sovellettava lainsäädäntö

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-355/98	9.3.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Sijoittautumisvapaus — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Vartioimis- ja turva-alan toiminnot — Ennakkoon myönnettyä lupaa koskeva vaatimus — Oikeushenkilöiden velvollisuus pitää toimipaikkansa kansallisella alueella — Johdon ja työntekijöiden velvollisuus asua valtion alueella — Kansallisen lainsäädännön mukaan myönnettyä henkilökorttia koskeva vaatimus
C-178/97	30.3.2000	Barry Banks ym. v. Théâtre royal de la Monnaie	Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Sovelletavan lainsäädännön määräytyminen — E 101 -todistuksen merkitys
C-356/98	11.4.2000	Arben Kaba v. Secretary of State for the Home Department	Asetus N:o 1612/68 — Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Sosiaalinen etu — Siirtotyöläisen puolison oikeus saada pysyvä oleskelulupa vastaanottavan jäsenvaltion alueella
C-251/98	13.4.2000	C. Baars v. Inspecteur der Belastingen Particulieren/ Ondernemingen Gorinchem	Sijoittautumisvapaus — Pääoma, joka on sijoitettu sellaisten yhtiöiden osakkeisiin tai osuuksiin, joiden kotipaikka on jäsenvaltiossa, jossa verotus toimitetaan — Vapautus varallisuusverosta — Pääoma, joka on sijoitettu sellaisten yhtiöiden osakkeisiin tai osuuksiin, joiden kotipaikka on toisessa jäsenvaltiossa — Ei vapautusta varallisuusverosta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-176/96	13.4.2000	Jyri Lehtonen, Castors Canada Dry Namur-Braine ASBL v. Fédération royale belge des sociétés de basket-ball ASBL (FRBSB)	Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt — Ammattilaiskoripalloilijat — Muista jäsenvaltioista lähtöisin olevien pelaajien siirtoja koskevat säännöt
C-87/99	16.5.2000	Patrick Zurstrassen v. Administration des contributions directes	EY:n perustamissopimuksen 48 artikla (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) — Tasa-arvoinen kohtelu — Tulovero — Erillään asuvat puoliset — Aviopuolisoiden yhteisverotus
C-424/98	25.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Oleskeluoikeus — Direktiivit 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY — Tuloja ja varoja koskevat edellytykset
C-281/98	6.6.2000	Roman Angonese v. Cassa di Risparmio di Bolzano SpA	Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Mahdollisuudet työhön — Paikallisen viranomaisen antama kaksikielisyystodistus — EY:n perustamissopimuksen 48 artikla (josta on muutettuna tullut EY 39 artikla) — Asetus N:o 1612/68
C-302/98	15.6.2000	Manfred Sehrer v. Bundesknappschaft	Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Sosiaaliturva — Jäsenvaltion toisessa jäsenvaltiossa saaduista työehtosopimukseen perustuvista lisäeläkkeistä perimät sairausvakuutusmaksut — Maksujen laskentaperusta — Toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen maksujen huomioon ottaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-424/97	4.7.2000	Salomone Haim v. Kassenzahnärztliche Vereinigung Nordrhein	Jäsenvaltion vastuu yhteisön oikeuden rikkomisesta — Tilanne, jossa jäsenvaltion julkisoikeudellinen elin on rikkonut yhteisön oikeutta — Jäsenvaltion ja sen julkisoikeudellisen elimen vastuun syntymisen edellytykset — Kielitaitovaatimuksen yhteensoveltuvuus sijoittautumisvapauden kanssa
C-73/99	6.7.2000	Viktor Movrin v. Landesversicherungsanstalt Westfalen	Sosiaaliturva — EY:n perustamissopimus — Neuvoston asetus N:o 1408/71 — Eläkkeensaaja — Pakollinen sairausvakuutus asuinvaltiossa — Vakuutusmaksu — Myöntäminen toisen jäsenvaltion lainsäädännön perusteella
C-456/98	13.7.2000	Centrosteeel Srl v. Adipol GmbH	Direktiivi 86/653/ETY — Itsenäiset kauppaedustajat — Kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan kauppaedustajien rekisteriin merkitsemättömien henkilöiden tekemät kauppaedustussopimukset ovat mitättömiä
C-423/98	13.7.2000	Alfredo Albore	Sijoittautumisvapaus — Pääomien vapaa liikkuvuus — EY:n perustamissopimuksen 52 artikla (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) ja EY:n perustamissopimuksen 73 b artikla (josta on tullut EY 56 artikla) — Kiinteän omaisuuden hankkimista koskeva lupamenettely — Sotilaallisesti tärkeät alueet — Kansalaisuuteen perustuva syrjintä

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-238/98	14.9.2000	Hugo Fernando Hocsmán v. Ministre de l'Emploi et de la Solidarité	EY:n perustamissopimuksen 52 artikla (josta on muutettuna tullut EY 43 artikla) — Neuvoston direktiivi 93/16/ETY — Yhteisön kansalainen, jolla on argentiinalainen tutkintotodistus, jonka erään jäsenvaltion viranomaiset ovat tunnustaneet lääketieteessä ja kirurgiassa suoritetusta yliopistotutkinnosta annettavaa todistusta kyseisessä jäsenvaltiossa vastaavaksi — Sellaisen toisen jäsenvaltion velvollisuudet, jolta on haettu oikeutta harjoittaa lääkärintointia sen alueella
C-16/99	14.9.2000	Ministre de la Santé v. Jeff Erpelding	Neuvoston direktiivi 93/16/ETY — Direktiivin 93/16/ETY 10 ja 19 artiklan tulkinta — Erikoislääkärin ammattinimikkeen käyttö vastaanottavassa jäsenvaltiossa, kun lääkäri on hankkinut toisessa jäsenvaltiossa ammattinimikkeen, jota ei mainita tämän valtion osalta kyseisen direktiivin 7 artiklassa olevassa luettelossa
C-124/99	21.9.2000	Carl Borawitz v. Landesversicherungsanstalt Westfalen	Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Yhdenvertainen kohtelu — Kansallinen lainsäädäntö, jossa eläkkeen täydennysosan maksamiselle ulkomaille vahvistetaan suurempi vähimmäismäärä kuin maan sisäiselle maksulle

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-262/97	26.9.2000	Rijksdienst voor Pensioenen v. Robert Engelbrecht	Sosiaaliturva — Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Vanhuuseläke — Huollettavana olevasta puolisoista maksettava korotus — Asetuksen N:o 1408/71 12 ja 46 a artikla — Eri jäsenvaltioiden lainsäädännön nojalla myönnettyjen eläkkeiden päällekkäisyys
C-411/98	3.10.2000	Angelo Ferlini v. Centre hospitalier de Luxembourg	Työntekijät — Asetus N:o 1612/68 — Yhdenvertainen kohtelu — Kansallisen sosiaaliturvajärjestelmän piiriin kuulumattomat henkilöt — Euroopan yhteisöjen virkamiehet — Äitiyteen liittyvien terveydenhoito- ja sairaalamaksujen periminen
C-371/97	3.10.2000	Cinzia Gozza ym. v. Università degli Studi di Padova ym.	Sijoittautumisoikeus — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Lääkärit — Lääketieteen erikoisalut — Koulutusjaksot — Palkkaus — Välitön oikeusvaikutus
C-168/98	7.11.2000	Luxemburgin suurherttuakunta v. Euroopan parlamentti, Euroopan unionin neuvosto	Kumoamiskanne — Sijoittautumisvapaus — Tutkintojen vastavuoroinen tunnustaminen — Yhdenmukaistaminen — Perusteluvollisuus — Direktiivi 98/5/EY — Asianajajan ammatin pysyvä harjoittaminen muussa kuin siinä jäsenvaltiossa, jossa ammatillinen pätevyys on hankittu

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-357/98	9.11.2000	The Queen v. Secretary of State for the Home Department, ex parte: Nana Yaa Konadu Yiadom	Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Poikkeukset — Ulkomaalaisasioita hoitavan viranomaisen päätökset — Tilapäinen lupa — Oikeussuojan saatavuuden takeet — Muutoksenhakekeinot — Direktiivin 64/221/ETY 8 ja 9 artikla
C-381/98	9.11.2000	Ingmar GB Ltd v. Eaton Leonard Technologies Inc.	Direktiivi 86/653/ETY — Itsenäinen kauppaedustaja, joka harjoittaa toimintaansa jäsenvaltiossa — Kolmanteen maahan sijoittautunut päämies — Sopimusehto, jonka mukaan edustus sopimukseen sovelletaan päämiehen maan lakia
C-404/98	9.11.2000	Josef Plum v. Allgemeine Ortskrankenkasse Rheinland, Regionaldirektion Köln	Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Sovelletavan lainsäädännön määrittäminen — Toisessa jäsenvaltiossa työkomennuksella olevat työntekijät
C-75/99	9.11.2000	Edmund Thelen v. Bundesanstalt für Arbeit	Sosiaaliturva — Asetuksen N:o 1408/71 6 ja 7 artikla — Työttömyysvakuutusta koskevan jäsenvaltioiden välisen sopimuksen sovellettavuus
C-421/98	23.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Espanjan kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 85/384/ETY 2 ja 10 artikla — Arkkitehdin toiminnan harjoittamisen rajoitukset, jotka perustuvat ammattikunnan määrittelyyn tutkintotodistuksen alkuperäjäsenvaltiossa

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-135/99	23.11.2000	Ursula Elsen v. Bundesversicherungsanstalt für Angestellte	Siirtotyöläisten sosiaaliturva — Asetus N:o 1408/71 — Asetuksen 3 ja 10 artikla ja liitteessä VI olevan C jakson 19 kohta — Vanhuusvakuutus — Lapsen hoitoon toisessa jäsenvaltiossa käytetyn ajan huomioon ottaminen
C-195/98	30.11.2000	Österreichischer Gewerkschaftsbund, Gewerkschaft öffentlicher Dienst v. Republik Österreich	EY:n perustamissopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla) — Jäsenvaltion tuomioistuimen käsite — Henkilöiden vapaa liikkuvuus — Yhdenvertainen kohtelu — Virkaikään perustuva urakehitys — Osittain ulkomailla suoritettu ura
C-141/99	14.12.2000	Algemene Maatschappij voor Investering en Dienstverlening NV (AMID) v. Belgische Staat	Sijoittautumisvapaus — Verolainsäädäntö — Välittömät verot — Liiketoiminnan tappioiden vähentäminen — Aikaisempi verovuosi

HENKILÖSTÖSÄÄNNÖT

C-284/98 P	16.3.2000	Euroopan parlamentti v. Roland Bieber	Muutoksenhaku — Henkilöstö — Henkilökohtaisista syistä myönnetty virkavapaus — Uudelleensijoittaminen — Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu — Sen ajanjakson määrittäminen, joka otetaan huomioon laskettaessa kärsityn vahingon määrää
C-153/99 P	13.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Antonio Giannini	Muutoksenhaku — Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion täytäntöönpano — Harkintavallan väärinkäyttö

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-82/98 P	25.5.2000	Max Kögler v. Euroopan yhteisöjen tuomioistuin ja Euroopan unionin neuvosto	Muutoksenhaku — Henkilöstökanne — Vanhuuseläkkeeseen sovellettava korjauskerroin
C-154/99 P	29.6.2000	Corrado Politi	Muutoksenhaku — Väliaikaiset toimihenkilöt — Valitusaika — Kanteen nostamisen määräaika — Virhe oikeudellisessa luonnehdinnassa — Tutkittavaksi ottaminen
C-174/99 P	13.7.2000	Euroopan parlamentti v. Pierre Richard	Henkilöstö — Palvelukseenottomenettely — Henkilöstösääntöjen 29 artiklan 1 kohdan soveltaminen
C-432/98 P ja C-433/98 P	5.10.2000	Euroopan unionin neuvosto v. Christiane Chvatal ym. Euroopan unionin neuvosto v. Antoinette Losch	Valitus — Henkilöstö — Virkasuhteen lopullinen päättäminen uusien jäsenvaltioiden liittymisen vuoksi — Asetuksen N:o 2688/95 lainvastaisuutta koskeva väite — Väitteen tutkimatta jättäminen
C-434/98 P	5.10.2000	Euroopan unionin neuvosto v. Silvio Busacca ym.	Valitus — Henkilöstö — Yhteisön ja sen henkilöstön välinen riita-asia — Sellaisen toimielimen valitus, joka ei ole ollut väliintulijana ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa — Tutkimatta jättäminen
C-126/99	9.11.2000	Roberto Vitari v. European Training Foundation	Paikalliset toimihenkilöt — Muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen 79 artikla — Määräaikainen työsopimus — Muuttaminen toistaiseksi voimassa olevaksi sopimukseksi — Kansallisen lainsäädännön sovellettavuus
C-207/99 P	9.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Claudine Hamptaux	Valitus — Henkilöstö — Ylennys — Ansioiden vertailu

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

HT

C-274/97	16.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Coal Products Ltd	Välityslauseke — Korkohyvytys
C-210/98 P	13.7.2000	Salzgitter AG (aiemmin Preussag Stahl) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Päätös N:o 3855/91/EHTY (viides terästukisäännöstö) — Tuki-suunnitelman ilmoittaminen asetetun määräajan jälkeen — Vaikutukset
C-441/97 P	23.11.2000	Wirtschaftsvereinigung Stahl, Thyssen Stahl AG, Preussag Stahl AG, Hoogovens Staal BV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — EHTY — Komission päätös N:o 3855/91/EHTY (viides tukisäännöstö) — Italian julkisille terästeollisuus-yrityksille myönnetty valtiontuet — Harkintavallan väärinkäyttö — Syrjintäkiellon periaate — Tarpeellisuusperiaate
C-1/98 P	23.11.2000	British Steel plc v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — EHTY — Komission päätös N:o 3855/91/EHTY (viides tukisäännöstö) — Komission yksittäispäätökset, joilla hyväksyttiin terästeollisuus-yrityksille myönnetty valtiontuet — Komission toimivalta — Luottamuksensuoja

Asia	Päivä	Asiansoiset	Aihe

JÄSENVALTIOIDEN LAINSÄÄDÄNNÖN LÄHENTÄMINEN

C-208/98	23.3.2000	Berliner Kindl Brauerei AG v. Andreas Siepert	Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen — Kulutusluotto — Direktiivi 87/102/ETY — Soveltamisala — Takaussopimus — Soveltamisalan ulkopuolelle jääminen
C-327/98	23.3.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 93/15/ETY
C-465/98	4.4.2000	Verein gegen Unwesen in Handel und Gewerbe Köln eV v. Adolf Darbo AG	Elintarvikkeiden merkinnät ja esillepano — Direktiivi 79/112/ETY — Mansikkahillo — Harhaanjohtavuusvaara
C-420/98	13.4.2000	W. N. v. Staatssecretaris van Financiën	Jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentäminen — Direktiivi 77/799/ETY — Jäsenvaltioiden viranomaisten keskinäinen apu välittömien verojen alalla — Omaaloitteinen tietojenvaihto
C-348/99	13.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Luxemburgin suurherttuakunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 96/9/EY — Direktiivin määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyönti
C-123/99	13.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 94/62/EY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-107/97	18.5.2000	Max Rombi, Arkopharma v. Organisation générale des consommateurs (Orgeco), Union Départementale 06	Ravintolisävalmisteet — Direktiivi 89/398/ETY — Direktiivin täytäntöönpano — Edellytykset — Aikaisemman kansallisen lainsäädännön voimassa pysyttäminen — Lisäaine — L-karnitiini

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-375/98	8.6.2000	Ministério Público, Fazenda Pública v. Epson Europe BV	Jäsenvaltioiden vero- lainsäädännön lähentäminen — Emo- ja tytäryhtiöt — Jäsen- valtiossa, johon tytäryhtiö on sijoittautunut, voimassa oleva tytäryhtiön emoyhtiölle jaka- mista voitoista kannettavaa lähdeveroa koskeva poikkeus
C-425/98	22.6.2000	Marca Moda CV v. Adidas AG ja Adidas Benelux BV	Direktiivi 89/104/ETY — Direktiivin 89/104/ETY 5 artiklan 1 kohdan b alakohta — Tavaramerkit — Sekaan- nusvaara — Vaara merkin ja tavaramerkin välisestä mielle- yhtymästä
C-219/98	4.7.2000	Regina v. Minister of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: S.P. Anastasiou (Pissouri) Ltd ym.	Direktiivi 77/93/ETY — Muiden kolmansien maiden kuin kasvien alkuperämaan antamat kasvien terveys- todistukset — Tuotteet, jotka ovat peräisin Yhdistyneiden kansakuntien puskuri- vyöhykkeen pohjoispuolisesta Kyproksen osasta
C-366/98	12.9.2000	Yannick Geffroy ja Casino France SNC	Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Tuotteen markkinointia koskeva kansallinen lain- säädäntö — Nimitykset ja merkinnät — Kansallinen lainsäädäntö, jossa velvoitetaan käyttämään jäsenvaltion viral- lista kieltä — Direktiivi 79/112/ETY
C-348/98	14.9.2000	Vitor Manuel Mendes Ferreira ja Maria Clara Delgado Correia Ferreira v. Companhia de Seguros Mundial Confiança SA	Pakollinen liikennevakuutus — Direktiivit 84/5/ETY ja 90/232/ETY — Vähimmäis- vastuumäärät — Vastuu- järjestelmä — Vakuu- tuksenottajan tai kuljettajan perheenjäsenille aiheutuneet vahingot

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-443/98	26.9.2000	Unilever Italia SpA v. Central Food SpA	Tekniset standardit ja määräykset — Tiedoksianto-velvollisuus ja velvollisuus lykätä ehdotuksen antamista — Sovellettavuus riita-asioissa
C-376/98	5.10.2000	Saksan liittotasavalta v. Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto	Direktiivi 98/43/EY — Tupakkatuotteiden mainonta ja niiden hyväksi tapahtuva sponsorointi — Oikeudellinen perusta — EY:n perustamissopimuksen 100 a artikla (josta on muutettuna tullut EY 95 artikla)
C-74/99	5.10.2000	The Queen v. Secretary of State for Health ym., ex parte: Imperial Tobacco Ltd ym.	Direktiivi 98/43/EY — Tupakkatuotteiden mainonta ja niiden hyväksi tapahtuva sponsorointi — Pätevyys
C-314/98	12.10.2000	Snellers Auto's BV v. Algemeen Directeur van de Dienst Wegverkeer	Ajoneuvojen hyväksyminen ensimmäistä kertaa liikenteessä käytettäväksi — Päivämäärän määrittäminen — Tekniset standardit ja määräykset — EY:n perustamissopimuksen 30 artikla (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla)
C-3/99	12.10.2000	Cidrerie Ruwet SA v. Cidre Stassen SA ja HP Bulmer Ltd	Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Direktiivi 75/106/ETY — Osittainenyhdenmukaistaminen — Valmispakkauksiin pakatut nesteet — Pakkaaminen tilavuuden mukaan — Siideri — Direktiivissä mainitsemattomia nimellistilavuuksia koskeva jäsenvaltion kielto
C-37/99	16.11.2000	Roelof Donkersteeg	Direktiivi 83/189/ETY — Tekniset standardit ja määräykset — Tiedoksianto-velvollisuus — Jalkineiden desinfioimisvarusteet maataloilla — Sikojen rokotaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-320/99	23.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 97/68/EY — Liikkuvat työkoneet — Kaasu- ja hiukkaspäästöt

KAUPPAPOLITIikka

C-383/98	6.4.2000	The Polo/Lauren Company LP v. PT. Dwidua Langgeng Pratama International Freight Forwarders	Yhteinen kauppapolitiikka — Asetus (EY) N:o 3295/94 — Väärennettyjen ja laittomasti valmistettujen tavaroiden vapaaseen liikkeeseen luovutuksen, viennin, jälleenviennin tai suspensiomenettelyyn asettamisen kieltäminen — Sovellettavuus ulkoisessa passituksessa oleviin tavaroihin — Pätevyys
C-230/98	18.5.2000	Amministrazione delle Finanze dello Stato v. Schiavon Silvano	Yhteinen kauppapolitiikka — Asetukset N:o 545/92 ja N:o 859/92 — Entisestä Jugoslavian tasavallasta Makedoniasta peräisin olevan baby-beef-tyyppisen naudanlihan tuonti tästä tasavallasta yhteisöön — Alkuperätodistusten antamiseen toimivaltainen elin
C-46/98 P	21.9.2000	European Fertilizer Manufacturers Association (EFMA) v. Euroopan unionin neuvosto	Muutoksenhaku — Polkumyynti — Tehottomat valitusperusteet — Puolustautumis-oikeudet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-458/98 P	3.10.2000	Industrie des poudres sphériques v. Euroopan unionin neuvosto	Muutoksenhaku — Polkumyynti — Asetus N:o 2423/88 — Kalsiummetalli — Tutkittavaksi ottaminen — Polkumyynnin vastaisen menettelyn jatkaminen polkumyynitullin käyttöön ottamisesta annetun asetuksen kumoamisen jälkeen — Puolustautumisoikeudet

KILPAILU

C-147/97 ja C-148/97	10.2.2000	Deutsche Post AG v. Gesellschaft für Zahlungssysteme mbH (GZS) Citicorp Kartenservice GmbH	Julkinen yritys — Postipalvelut — Sähköinen edelleenpostitus
C-395/96 P ja C-396/96 P	16.3.2000	Compagnie maritime belge transports SA, Compagnie maritime belge SA ja Dafa-Lines A/S v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Kansainvälinen meriliikenne — Linjakonferenssit — Asetus N:o 4056/86 — EY:n perustamissopimuksen 86 artikla (josta on tullut EY 82 artikla) — Yhteinen määrävä markkina-asema — Kansallisten viranomaisten ja linjakonferenssien välinen yksinoikeussopimus — Sopimuksen soveltamista koskeva linjakonferenssin vaatimus — Hintataistelualukset — Lojaliteettialennus — Puolustautumisoikeudet — Sakot — Arviointiperusteet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-265/97 P	30.3.2000	Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA) v. Florimex BV, Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten ja Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — Kantelun hylkäyspätös — Sellaisen maksun yhteen- soveltuvuus asetuksen N:o 26 2 artiklan kanssa, joka peritään ulkopuolisilta tavarantoimittajilta huutokauppa- toimintaa harjoittavan osuus- toiminnallisen yhdistyksen tiloissa toimiville tukku- myyjille toimitetuista kukka- viljelytuotteista — Perustelut

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-266/97 P	30.3.2000	Coöperatieve Vereniging De Verenigde Bloemenveilingen Aalsmeer BA (VBA) v. Vereniging van Groothandelaren in Bloemkwekerijproducten (VGB), Florimex BV ja Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — Valituksen käsittelyn lopetta- minen sen vuoksi, että valit- tajat eivät ole antaneet vastausta määräajassa — Sellaisen maksun yhteen- soveltuvuus EY:n perustamis- sopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kanssa, joka peritään tavarantoimittajilta, jotka ovat tehneet sopimuksia kukka- viljelytuotteiden toimituksista huutokauppatoimintaa harjoit- tavan osuustoiminnallisen yhdistyksen tiloissa toimiville yrityksille — Sellaisen yksin- ostovelvoitteen yhteen- soveltuvuus perustamis- sopimuksen 85 artiklan 1 kohdan kanssa, jonka tietyt sellaiset tukkumyyjät ovat hyväksyneet, jotka jälleen- myyvät näitä tuotteita edelleen vähittäismyyjille samoissa tiloissa olevalla erityisellä myyntialueella — Syrjintä — Vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan — Arviointi koko sääntökokonaisuus huomioon ottaen — Tuntuvan vaikutuksen puuttuminen
C-286/95 P	6.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Imperial Chemical Industries plc (ICI)	Muutoksenhaku — Kumoa- miskanne — Perusteet — Olennaisten menettely- määräysten rikkominen — Komission jäsenten kollegiona tekemän päätöksen todistus- voimaiseksi saattamatta jättäminen — Peruste, joka voidaan ottaa huomioon viran puolesta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-287/95 P ja C-288/95 P	6.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Solvay SA	Muutoksenhaku — Kumoamis- kanne — Perusteet — Olennaisten menettely- määräysten rikkominen — Komission jäsenten kollegiona tekemän päätöksen todistus- voimaiseksi saattamatta jättäminen — Peruste, joka voidaan ottaa viran puolesta huomioon
C-209/98	23.5.2000	Sydhavns Sten & Grus ApS v. Københavns Kommune	EY:n perustamissopimuksen 90 artikla (josta on tullut EY 86 artikla) tarkasteltuna yhdessä EY:n perustamis- sopimuksen 34 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 29 artikla) ja 86 artiklan (josta on tullut EY 82 artikla) kanssa — Direktiivi 75/442/ETY — Asetus (ETY) N:o 259/93 — Erityisoikeus tai yksinoikeus keräillä rakennusjätettä — Ympä- ristönsuojelu
C-258/98	8.6.2000	Giovanni Carra ym.	Määräävä markkina-asema — Julkiset yritykset — Työ- voiman välittäminen — Lakiin perustuva monopoli
C-180/98— C-184/98	12.9.2000	Pavel Pavlov ym. v. Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten	Pakollinen kuuluminen ammattilliseen eläkekassaan — Yhteensoveltuvuus kilpailu- sääntöjen kanssa — Amma- tillisen eläkekassan määrittele- minen yritykseksi
C-222/98	21.9.2000	Hendrik van der Woude v. Stichting Beatrixoord	Kartellit tai muut yhteis- järjestelyt ja määräävä markkina-asema — Työehto- sopimus — Työntekijöiden sairausvakuutuksen vakuutus- maksut

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-248/98 P	16.11.2000	NV Koninklijke KNP BT v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Sakko — Perustelut — Täysi harkintavalta
C-279/98 P	16.11.2000	Cascades SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevästä toiminnasta vastuuseen joutuminen — Sakko — Perustelut — Syrjäntäkiellon periaate
C-280/98 P	16.11.2000	Moritz J. Weig GmbH & Co. KG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Sakko — Sakon suuruuden määrittäminen — Perustelut — Lieventävät asianhaarat
C-282/98 P	16.11.2000	Enso Española SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Perustelut — Yhdenvertaisuusperiaate — Oikeudenkäyntikulut
C-283/98 P	16.11.2000	Mo och Domsjö AB v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Sakko — Sakon suuruuden määrittäminen — Perustelut — Täysi harkintavalta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-286/98 P	16.11.2000	Stora Kopparbergs Bergslags AB v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Sakko — Sakon suuruuden määrittäminen — Perustelut — Kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevistä toiminnoista vastuuseen joutuminen
C-291/98 P	16.11.2000	Sarrió SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Yhden rikkomisen käsite — Tietojen vaihto — Kielto-määräys — Sakko — Sakon suuruuden määrittäminen — Laskentamenetelmä — Perustelut — Lieventävät asianhaarat
C-294/98 P	16.11.2000	Metsä-Serla Oyj, UPM-Kymmene Oyj, Tamrock Oy, Kyro Oy Ab v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Asetuksen N:o 17/15 artiklan 2 kohta — Yhteisvastuu sakon maksamisesta
C-297/98 P	16.11.2000	SCA Holding Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Kilpailusääntöjen rikkomista merkitsevistä toiminnoista vastuuseen joutuminen — Sakko — Perustelut — Lieventävät asianhaarat
C-298/98 P	16.11.2000	Metsä-Serla Sales Oy v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Sakko — Sakon suuruuden määrittäminen — Perustelut — Yhteistyö hallinnollisessa menettelyssä

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-422/99	30.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 97/51/EY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-423/99	7.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 98/10/EY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-214/99	7.12.2000	Neste Markkinointi Oy v. Yötuuli Ky ym.	Kilpailu — Yksinostosopimukset — Huoltoasemasopimukset — Kesto aika — Tavarantoimittajan sopimusten merkittävä osuus markkinoiden sulkemisessa — Saman tavarantoimittajan sopimusten jaottelu ryhmiin
C-344/98	14.12.2000	Masterfoods Ltd v. HB Ice Cream Ltd HB Ice Cream Ltd v. Masterfoods Ltd	Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artikla (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) — Kansallisissa tuomioistuimissa ja yhteisöjen tuomioistuimissa samaan aikaan vireillä olevat oikeudenkäynnit

KULTTUURI

C-164/98 P	27.1.2000	DIR International Film Srl ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	MEDIA-ohjelma — Lainojen myöntämisedellytykset — Harkintavalta — Perustelut

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

LIIKENNE

C-62/98	4.7.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Portugalin tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Asetus N:o 4055/86 — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Merikuljetukset — EY:n perustamissopimuksen 234 artikla (josta on muutettuna tullut EY 307 artikla)
C-84/98	4.7.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Portugalin tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Asetus N:o 4055/86 — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Merikuljetukset — EY:n perustamissopimuksen 234 artikla (josta on muutettuna tullut EY 307 artikla)
C-160/99	13.7.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Palvelujen tarjoamisen vapaus — Asetus N:o 3577/92 — Merikabotaasi — Ranskan lipun alla purjehtivat alukset
C-205/98	26.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Itävallan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 93/89/ETY — Tiemaksut — Brennerin moottoritie — Syrjäntäkielto — Velvollisuus vahvistaa tiemaksut kyseisen infrastruktuuriverkon aiheuttamien kulujen perusteella

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-408/99	26.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Irlanti	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivit 94/55/EY ja 96/86/EY — Direktiivien määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyönti
C-193/99	28.9.2000	Graeme Edgar Hume	Tieliikenteen sosiaalilainsäädäntö — Viikottainen lepoaika — Siirtäminen
C-347/99	14.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Irlanti	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 95/50/EY täytäntöönpanon laiminlyönti

MAATALOUS

C-414/98	20.1.2000	Landerzeugergemeinschaft eG Groß Godems v. Amt für Landwirtschaft Parchim	Maatalous — Asetus N:o 4115/88 — Tuotannon laajaperäistämistuet — Sovellettavat seuraamukset
C-104/89 ja C-37/90	27.1.2000	J.M. Mulder, W.H. Brinkhoff, J.M.M. Muskens, T. Twijnstra ja Otto Heinemann v. Euroopan unionin neuvosto ja euroopan yhteisöjen komissio	Maidon lisämaksu — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Vahingon korvaaminen ja arviointi
C-217/98	21.3.2000	Hauptzollamt Hamburg-Jonas v. LFZ Nordfleisch AG	Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Naudanliha — Vientituki — Ennakkomaksua koskevan hakemuksen peruuttaminen — Vakuuteen kohdistuvat vaikutukset
C-269/97	4.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Euroopan unionin neuvosto	Asetus N:o 820/97 — Oikeudellinen perusta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-292/97	13.4.2000	Kjell Karlsson ym.	Maidon lisämaksu — Ruotsin maitokiintiöjärjestelmä — Alun perin myönnetyt maitokiintiöt — Kansallinen järjestelmä — Asetuksen N:o 3950/92 tulkinta — Yhdenvertaisen kohtelun periaate
C-56/99	11.5.2000	Gascogne Limousin viandes SA v. Office national interprofessionnel des viandes de l'élevage ja de l'aviculture (Ofival)	Naudanliha — Palkkio vasikoiden aikaistetusta markkinoille saattamisesta — Myöntäminen kussakin jäsenvaltiossa vuonna 1995 teurastettujen vasikoiden keskimääräisen teuraspainon perusteella — Pätevyys EY:n perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan (josta on muutettuna tullut EY 34 artiklan 2 kohta) kannalta
C-301/98	18.5.2000	KVS International BV v. Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	Maatalous — Eläinten terveys yhteisön sisäisessä naudan-sukuisten kotieläinten pakastetun siemennesteen kaupassa — Toiseen jäsenvaltioon vietäväksi tarkoitetulle naudan siemennesteelle annettava todistus — Direktiivit 88/407/ETY ja 93/60/ETY — Ajallinen soveltaminen
C-242/97	18.5.2000	Belgian kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuosi 1993 — Viljakasvit ja naudanliha

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-273/98	25.5.2000	Hans-Josef Schlebusch v. Hauptzollamt Trier	Maidon lisämaksu — Alkuperäiset viitemäärät ja erityisviitemäärät — Päällekkäisyys — Erityisviitemäärän myöntäminen pysyvästi — Edellytykset — Alkuperäisen viitemäärän luovuttaminen ennen erityisviitemäärän myöntämistä lopullisesti
C-359/98 P	25.5.2000	Ca' Pasta Srl v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Asetus N:o 4028/86 — Yhteisön taloudellinen tuki — Menettely tuen poistamiseksi — Myönnetyn tuen maksamisen pidättäminen — Kannekelpoinen toimi
C-91/99	8.6.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Portugalin tasavalta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 96/43/EY — Direktiivin määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyönti
C-190/99	8.6.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Irlanti	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 96/43/EY — Direktiivin määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laiminlyönti
C-348/97	15.6.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Saksan liittotasavalta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Kaupankäynti Saksan demokraattisen tasavallan kanssa ennen Saksan yhdistymistä — Asetus N:o 2252/90 — Tullimuodollisuuksien poistaminen — Tuontimaksujen kantamatta jättäminen Saksan sisäisessä kaupassa — Laiminlyönti antaa omia varoja komission käyttöön

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-470/98	15.6.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 96/431/EY täydellisen täytäntöönpanon laiminlyönti
C-147/96	22.6.2000	Alankomaiden kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Komission kieltäytyminen merkitsemästä merentakaista maata direktiivin 92/46/ETY 23 artiklassa tarkoitettuun väliaikaiseen luetteloon kolmansista maista — Kannekelpoinen toimi
C-45/97	6.7.2000	Espanjan kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuodet 1992 ja 1993
C-289/97	6.7.2000	Eridania SpA v. Azienda Agricola San Luca di Rumagnoli Viannj	Sokeri — Hintajärjestelmä — Markkinointivuosi 1996/1997 — Alueellistaminen — Alijäämäalueet — Italian luokittelu alijäämäalueeksi — Asetusten N:o 1580/96 ja 1785/81 pätevyys
C-356/97	6.7.2000	Molkereigenossenschaft Wiedergeltingen eG v. Hauptzollamt Lindau	Maidon lisämaksu — Ostajalle toimitettuja maitomääriä koskeva vuosittainen tilitys — Liian myöhään tapahtuva tiedoksi antaminen — Sakko — Asetuksen (ETY) N:o 536/93 3 artiklan 2 kohdan pätevyys
C-402/98	6.7.2000	Agricola Tabacchi Bonavicina Snc di Mercati Federica (ATB) ym. v. Ministero per le Politiche Agricole, Azienda di Stato per gli interventi nel mercato agricolo (AIMA), Mario Pittaro	Yhteinen markkinajärjestely — Raakatupakka — Neuvoston asetuksen (EY) N:o 711/95 ja komission asetuksen (EY) N:o 1066/95 ja (EY) N:o 1067/95 pätevyys

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-117/99	13.7.2000	Union nationale interprofessionnelle des légumes transformés (Unilet), Gilles Le Bars v. Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de Bretagne (Cerafel)	Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Hedelmät ja vihannekset — Tuottajajärjestöt — Maksujen kantaminen sellaisilta tuoretuotteiden tuottajilta, jotka eivät ole liittyneet jäseniksi — Niiden tuottajien, jotka eivät ole liittyneet jäseniksi, vapauttaminen maksuista jalostukseen tarkoitettujen tuotteiden osalta — Maksuista vapauttamisen lainmukaisuus
C-46/97	13.7.2000	Helleenien tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR:n tilien tarkastaminen — Varainhoitovuosi 1992
C-243/97	13.7.2000	Helleenien tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR:n tilien tarkastaminen — Varainhoitovuosi 1993
C-369/98	14.9.2000	The Queen v. Minister of Agriculture, Fisheries & Food, ex parte: Trevor Robert Fisher ja Penny Fisher	Tukijärjestelmä — Tietokonepohjainen tietokanta — Tietojen antaminen
C-22/99	26.9.2000	Cristoforo Bertinetto v. Biraghi SpA	Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Maito ja maitotuotteet — Maidon hinta — Asetuksen N:o 804/68 3 artikla
C-372/98	12.10.2000	The Queen v. Ministry of Agriculture, Fisheries and Food, ex parte: J. H. Cooke & Sons	Yhteinen maatalouspolitiikka — Asetus N:o 1765/92 — Asetus N:o 762/94 — Pelto- kasvien viljelyä ja kesantoja koskevat pinta-alaperusteiset tuet — Edeltävänä vuonna sadonkorjuutarkoituksessa viljelty ala

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-114/99	17.10.2000	Roquette Frères SA v. Office national interprofessionnel des céréales (ONIC)	Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Vientituki — Viljat — Myöntämisedellytykset — Sellaisen tuotteen jalostus, joka voidaan jälleentuoda yhteisöön
C-155/99	19.10.2000	Giuseppe Busolin ym. v. Ispettorato Centrale Repressione Frodi — Ufficio di Conegliano — Ministero delle Risorse agricole, alimentari e forestali	Maatalous — Maatalouden yhteinen markkinajärjestely — Viinikauppa — Pakollinen tislamisjärjestelmä
C-312/98	7.11.2000	Schutzverband gegen Unwesen in der Wirtschaft eV v. Warsteiner Brauerei Haus Cramer GmbH & Co. KG	Maantieteellisten merkintöjen ja alkuperänimitysten suoja — Asetus N:o 2081/92 — Soveltamisala — Kansallinen lainsäädäntö, jolla kielletään sellainen tavanomaisten maantieteellisten alkuperämerkintöjen käyttö, josta aiheutuu harhaanjohtamisen vaara
C-148/99	9.11.2000	Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — Tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuosi 1995 — Asetus N:o 1164/89 — Kuitupellavan ja hampun tuki
C-214/98	16.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 93/118/EY eräiden säännösten täytäntöönpanon laiminlyönti
C-436/98	30.11.2000	HMIL Ltd v. Minister for Agriculture, Food and Forestry	Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Tiettyjen naudanlihojen vientiin myönnettävä erityistuki ja yksityisen varastoinnin tuki
C-477/98	5.12.2000	Eurostock Meat Marketing Ltd v. Department of Agriculture for Northern Ireland	Maatalous — Eläinten terveys — BSE:hen liittyvät kiireelliset kansalliset toimenpiteet — Erikseen määritetyt riskiaineet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-2/99	7.12.2000	Döhler GmbH v. Hauptzollamt Darmstadt	Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Tuotantotuet — Asetuksen N:o 2169/86, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 165/89, 7 artikla — Esteröity ja eetteröity tärkkelys — Säännönmukainen käyttö — Seuraamukset — Asianomaisen henkilön käsite
C-395/99	7.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivit 96/51/EY ja 96/93/EY — Direktiivin määräajassa tapahtuvan täytäntöönpanon laimilyönti
C-110/99	14.12.2000	Emsland-Stärke GmbH v. Hauptzollamt Hamburg-Jonas	Maatalous — Vientituki — Tuotteet, jotka on välittömästi jälleentuotu yhteisöön — Oikeuden väärinkäyttö
C-99/99	14.12.2000	Italian tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Asetus (EY) N:o 2815/98 — Oliiviöljyn kaupan pitämistä koskevat vaatimukset
C-245/97	14.12.2000	Saksan liittotasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	EMOTR — EMOTR:n tilien tarkastaminen ja hyväksyminen — Varainhoitovuosi 1993 — Maitotuotteiden myynninedistäminen

MERENTAKAISTEN MAIDEN JA ALUEIDEN ASSOSIAATIO

C-17/98	8.2.2000	Emesa Sugar (Free Zone) NV v. Aruba	Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatiojärjestely — Päätös 97/803/EY — Sokerin tuonti — AKT/MMA-alkuperän kasautuminen — Pätevyyden arviointi — Kansallinen tuomioistuin — Välitoimet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAAUS

C-358/98	9.3.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Siivoukseen, desinfiointiin, tuholais- torjuntaan, rottien hävittä- miseen ja hygieeniseen saneeraukseen liittyvät palvelut — Muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneet yritykset — Rekisteriin merkitsemistä kos- keva velvollisuus
C-51/96 ja C-191/97	11.4.2000	Christelle Deliège v. Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL, Ligue belge de judo ASBL, Union européenne de judo ja Christelle Deliège v. Ligue francophone de judo et disciplines associées ASBL, Ligue belge de judo ASBL, François Pacquée	Palvelujen tarjoamisen vapaus — Yrityksiin sovellettavat kilpailusäännöt — Judokat — Säännöt, joissa määrätään kansallisista kiintiöistä ja kansallisten liittojen valinta- menettelyistä kansainvälisiin turnauksiin osallistumista varten
C-296/98	11.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivit 92/49/ETY ja 92/96/ETY — Kansallinen lainsäädäntö, jossa säädetään vakuutus- sopimuksen ehtojen tiedoksi antamisesta toimivaltaiselle ministerille pidettävässä malli- vakuutussopimusta ensim- mäistä kertaa kaupan
C-206/98	18.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivi 92/49/ETY — Muu ensi- vakuutus kuin henkivakuutus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-58/99	23.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Julkisten yritysten yksityistäminen — Erityisvaltuuksien antaminen
C-264/99	8.6.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — EY 12, EY 43 ja EY 49 artikla — Toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden toimijoiden harjoittama kauttakulusta vastaavan huolitsijan toiminta — Kansallinen lainsäädäntö, jossa vaaditaan ilmoituksen tekemistä yritysrekisteriin
C-109/99	21.9.2000	Association basco-béarnaise des opticiens indépendants v. Préfet des Pyrénées-Atlantiques	Direktiivit 73/239/ETY ja 92/49/ETY — Velvollisuus rajoittaa vakuutusyritysten liiketoiminta vakuutusliikkeeseen ja siitä välittömästi johtuvaan liiketoimintaan lukuun ottamatta muita kaupallisia liiketoimia
C-58/98	3.10.2000	Josef Corsten	Palvelujen tarjoamisen vapaus — Direktiivi 64/427/ETY — Rakennusalan käsityöpalvelut — Kansallinen lainsäädäntö, jossa edellytetään ulkomaisten käsityöyritysten kirjaamista käsityöläisluetteloon — Suhteellisuus
C-319/99	23.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivin 95/47/EY täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

PÄÄOMIEN VAPAA LIIKKUVUUS

C-54/99	14.3.2000	Association Église de scientologie de Paris, Scientology International Reserves Trust v. Premier ministre	Pääomien vapaa liikkuvuus — Suorat ulkomaiset sijoitukset — Ennakkolupa — Yleinen järjestys ja turvallisuus
C-35/98	6.6.2000	Staatssecretaris van Financiën v. B.G.M. Verkooijen	Pääomien vapaa liikkuvuus — Osinkojen välitön verotus — Vapautus — Vain sellaisten osinkojen vapauttaminen verosta, jotka jakaa yhtiö, jonka kotipaikka on kyseisessä jäsenvaltiossa
C-478/98	26.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Ulkomailla liikkeeseen lasketut velkakirjat — Belgiassa asuville henkilöille asetettu hankintakielto

SOSIAALIPOLITIikka

C-285/98	11.1.2000	Tanja Kreil v. Saksan Liittotasavalta	Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu — Rajoitukset, jotka koskevat naisten mahdollisuutta päästä liittovaltion armeijan sotilaallisiin tehtäviin
C-207/98	3.2.2000	Silke-Karin Mahlburg v. Land Mecklenburg-Vorpommern	Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu — Työhön-otto — Raskaana olevan naisen työhön ottamisesta kieltäytyminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-50/96	10.2.2000	Deutsche Telekom AG v. Lilli Schröder	Miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaisuus — EY:n perustamissopimuksen 119 artikla (EY:n perus- tamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla) — Pöytäkirja EY:n perus- tamissopimuksen 119 artiklasta — Ammatilliset sosiaaliturva- järjestelmät — Osa-aikaisten työntekijöiden jättäminen sellaisen ammatillisen järjes- telmän ulkopuolelle, jonka perusteella saadaan lisäeläkettä — Takautuva kuuluminen jär- jestelmään — Oikeus saada eläkettä — Kansallisen oikeu- den ja yhteisön oikeuden välinen suhde
C-234/96 ja C-235/96	10.2.2000	Deutsche Telekom AG v. Agnes Vick ja Ute Conze	Miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaisuus — EY:n perustamissopimuksen 119 artikla (EY:n perustamis- sopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla) — Pöytäkirja EY:n perustamissopimuksen 119 artiklasta — Ammatilliset sosiaaliturvajärjestelmät — Osa-aikaisten työntekijöiden jättäminen sellaisen amma- tillisen järjestelmän ulko- puolelle, jonka perusteella saadaan lisäeläkettä — Takau- tuva kuuluminen järjestelmään — Oikeus saada eläkettä — Kansallisen oikeuden ja yhteisön oikeuden välinen suhde

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-270/97 ja C-271/97	10.2.2000	Deutsche Post AG v. Elisabeth Sievers ja Brunhilde Schrage	Miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaisuus — EY:n perustamissopimuksen 119 artikla (EY:n perus- tamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla) — Pöytäkirja EY:n perustamis- sopimuksen 119 artiklasta — Ammatilliset sosiaaliturva- järjestelmät — Osa-aikaisten työntekijöiden jättäminen sellaisen ammatillisen järjes- telmän ulkopuolelle, jonka perusteella saadaan lisäeläkettä — Takautuva kuuluminen järjestelmään — Oikeus saada eläkettä — Kansallisen oikeu- den ja yhteisön oikeuden välinen suhde — Kansallisen oikeuden yhteisön oikeuden mukainen tulkinta
C-386/98	9.3.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivi 93/104/EY — Työajan järjestely — Direktiivin täytäntöönpanon laiminlyönti
C-439/98	16.3.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Italian tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivi 95/30/EY — Työn- tekijöiden suojeleminen vaaroilta, jotka liittyvät biologisille tekijöille altis- tumiseen työssä
C-158/97	28.3.2000	Georg Badeck ym.	Miesten ja naisten tasa- arvoinen kohtelu — Hallinnon työpaikat — Toimenpiteet, joilla edistetään naisen asemaa

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-236/98	30.3.2000	Jämställhetsombudsman nen v. Örebro läns landsting	Sosiaalipolitiikka — Mies- puoliset ja naispuoliset työn- tekijät — Samansuuruinen palkka samanarvoisesta työstä — EY:n perustamissopimuksen 119 artikla (EY:n perus- tamissopimuksen 117—120 artikla on korvattu EY 136—143 artiklalla) — Direktiivi 75/117/ETY — Kätilön ja sairaalainsinöörin palkkojen vertailu — Epä- säännöllisen työajan perusteella maksettavan korvauksen ja työajan lyhentämisen huomioon ottaminen
C-226/98	6.4.2000	Birgitte Jørgensen v. Foreningen af Speciallæger, Sygesikringens Forhandlingsudvalg	Direktiivit 76/207/ETY ja 86/613/ETY — Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu — Itsenäinen ammatin- harjoittaminen — Lääkärin- vastaanottojen epäedullisempi luokittelu
C-78/98	16.5.2000	Shirley Preston ym. v. Wolverhampton Healthcare NHS Trust ym. Dorothy Fletcher ym. v. Midland Bank plc	Sosiaalipolitiikka — Mies- puoliset ja naispuoliset työntekijät — Samapalkkaisuus — Kuuluminen ammatilliseen eläkejärjestelmään — Osa- aikaisten työntekijöiden jääminen järjestelmän ulko- puolelle — Kansalliset menettelymääräykset — Tehokkuusperiaate — Vastaavuusperiaate
C-45/99	18.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivin 94/33/EY täytäntöön- panon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-104/98	23.5.2000	Johann Buchner ym. v. Sozialversicherungsanstalt der Bauern	Direktiivi 79/7/ETY — Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä — Työkyvyttömyyden vuoksi varhennettu vanhuuseläke — Eläkeiän vahvistaminen sukupuolen perusteella
C-196/98	23.5.2000	Regina Virginia Hepple ym. v. Adjudication Officer	Direktiivi 79/7/ETY — Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu sosiaaliturvaa koskevissa kysymyksissä — Työtapaturma- ja ammattitautivakuutusjärjestelmän mukaiset etuudet — Yhteys eläkeikään
C-50/99	25.5.2000	Jean-Marie Podesta v. Caisse de retraite par répartition des ingénieurs cadres & assimilés (CRICA) ym.	Sosiaalipolitiikka — Miespuoliset ja naispuoliset työntekijät — Samapalkkaisuuden periaate — Useille toimialoille yhteinen ja luonteeltaan yksityinen täydentävä eläkejärjestelmä, jonka vakuutusmaksut ovat määräsuuruisia ja joka perustuu jakoperiaatteeseen — Leskeneläke, jonka ikää koskevat myöntämisedellytykset ovat sukupuolesta riippuvia
C-46/99	8.6.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 93/104/EY — Työajan järjestely — Direktiivin täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-407/98	6.7.2000	Katarina Abrahamsson, Leif Anderson v. Elisabet Fogelqvist	Kansallisen tuomioistuimen käsite — Miesten ja naisten tasa-arvoinen kohtelu — Naisten mahdollisuuksia edistävät toimenpiteet — Yhteensoveltuvuus yhteisön oikeuden kanssa
C-11/99	6.7.2000	Margrit Dietrich v. Westdeutscher Rundfunk	Turvallisuutta ja terveyttä varten näyttöpäätetyölle asetettavista vähimmäis- vaatimuksista annettu direktiivi 90/270/ETY — Soveltamisala — 2 artiklan näyttöpäätteen käsite — 1 artiklan ajoneuvojen tai koneiden ohjaamoiden tai valvomoiden käsite
C-166/99	13.7.2000	Marthe Defreyn v. Sabena SA	Miespuolisten ja naispuolisten työntekijöiden samapalkkaus — Varhaiseläkettä täydentävä korvaus
C-343/98	14.9.2000	Renato Collino ja Luisella Chiappero v. Telecom Italia SpA	Direktiivi 77/187/ETY — Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen yrityksen luovutuksen yhteydessä — Valtionhallintoon kuuluvan julkisen laitoksen hoitaman yksikön luovuttaminen yksityisoikeudelliselle yhtiölle, jonka osakekannan omistaa julkinen yritys — Työntekijän käsite — Luovutuksensaajan on otettava huomioon työn- tekijöiden koko palvelusaika
C-462/98 P	21.9.2000	Mediocruso - Estabelecimento de Ensino Particular Ld. ^a v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Euroopan sosiaalirahasto — Koulutus- ohjelma — Rahoitustuen pientäminen — Puolustau- tusoikeudet — Niiden, joita asia koskee, oikeus tulla kuulluksi

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-175/99	26.9.2000	Didier Mayeur v. Association Promotion de l'information messine (APIM)	Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen yrityksen luovutuksen yhteydessä — Sellaisen toiminnan luovutus kunnalle, jota aiemmin on kun- nan hyväksi harjoittanut yksityisoikeudellinen oikeus- henkilö
C-322/98	26.9.2000	Bärbel Kachelmann v. Bankhaus Hermann Lampe KG	Sosiaalipolitiikka — Mies- puoliset ja naispuoliset työntekijät — Työhönotto ja työsuhteen ehdot — Tasa-ar- voinen kohtelu — Irtil- sanomisen ehdot
C-303/98	3.10.2000	Sindicato de Médicos de Asistencia Pública (Simap) v. Conselleria de Sanidad y Consumo de la Generalidad Valenciana	Sosiaalipolitiikka — Työn- tekijöiden turvallisuuden ja terveyden suojele — Direk- tiivit 89/391/ETY ja 93/104/EY — Soveltamisala — Ensiapuyksiköissä työsken- televät lääkärit — Keski- määräinen työaika — Päivys- tysten laskeminen työaikaan — Yö- ja vuorotyöntekijät
C-79/99	7.12.2000	Julia Schnorbus v. Land Hessen	Miesten ja naisten tasa- arvoinen kohtelu — Lakimies- harjoitteluun pääsyä koskeva lainsäädäntö Hessenin osa- valtiossa — Varusmies- tai siviilipalveluksen suoritta- neiden hakijoiden asettaminen etusijalle
C-457/98	14.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivi 96/97/EY — Miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen toteuttamisesta ammatillisissa sosiaaliturva- järjestelmissä — Direktiivin täytäntöönpanon laiminlyönti

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

C-220/98	13.1.2000	Estée Lauder Cosmetics GmbH & Co. OHG v. Lancaster Group GmbH	Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Lifting-nimityksellä varustetun tuotteen markkinointi — EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artikla (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 30 artikla) — Direktiivi 76/768/ETY
C-254/98	13.1.2000	Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb v. TK-Heimdienst Sass GmbH	EY:n perustamissopimuksen 30 artikla (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla) — Leipomo- ja lihatuotteiden sekä elintarvikkeiden liikkuva kauppa — Alueellinen rajoitus
C-246/98	23.3.2000	Berendse-Koenen M. G. en Berendse H. D. Maatschap	Direktiivi 83/189/ETY — Kasvua edistävien aineiden kielto — Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet
C-310/98 ja C-406/98	23.3.2000	Hauptzollamt Neubrandenburg v. Leszek Labis, Sagpol SC Transport Miedzynarodowy i Spedycja	Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Ulkoinen passitusmenettely — TIR-carnet'lla suoritettu kuljetus — Rikkomukset tai säännönvastaisuudet — Todisteet rikkomuksen tapahtumapaikasta — Määräaika todisteiden esittämiselle — Hyväksyttävät todistamiskeinot — Hyvitysmenettely
C-309/98	28.3.2000	Holz Geenen GmbH v. Oberfinanzdirektion München	Yhteinen tullitariffi — Tariffinimikkeet — Luokittelu yhdistettyyn nimikkeistöön — Asetus N:o 1509/97 — Ikkunakehysten valmistukseen tarkoitettut nelikulmaiset puukappaleet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-388/95	16.5.2000	Belgian kuningaskunta v. Espanjan kuningaskunta	EY:n perustamissopimuksen 34 artikla (josta on muutettuna tullut EY 29 artikla) — Asetus N:o 823/87 — Määritellyllä alueella tuotetut laatuviinit — Alkuperänimitykset — Velvollisuus pullottaa viini tuotanto-alueella — Perustelut — Aikaisemman ennakkoratkaisumenettelyssä annetun tuomion vaikutukset — EY:n perustamissopimuksen 5 artikla (josta on tullut EY 10 artikla)
C-473/98	11.7.2000	Kemikalieinspektionen v. Toolex Alpha AB	Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Kansallinen trikloorietyleenin periaatteellinen käyttökielto — EY:n perustamissopimuksen 36 artikla (josta on muutettuna tullut EY 30 artikla)
C-441/98 ja C-442/98	21.9.2000	Kapniki Michailidis AE v. Idryma Koinonikon Asfaliseon (IKA)	Vaikutukseltaan vastaavat maksut — Tupakan vienti — Sosiaalivakuutuskassaan maksettava maksu
C-23/99	26.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Tullin haltuunottomenettelyt — Kauttakuljetuksessa olevat tavarat — Teollisoikeus — Autojen korjaamiseen tarkoitettut varaosat
C-42/99	26.9.2000	Fábrica de Queijo Eru Portuguesa Ld. ^a v. Tribunal Técnico Aduaneiro de Segunda Instância	Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Yhteinen tullitariffi — Tullitariffinimike — Juusto vai kaseiini — Asetus N:o 3174/88
C-9/99	3.10.2000	Échirolles Distribution SA v. Association du Dauphiné ym.	Kirjojen hintoja koskeva kansallinen lainsäädäntö

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-339/98	19.10.2000	Peacock AG v. Hauptzollamt Paderborn	Yhteinen tullitariffi — Tariffi-nimikkeet — Verkkokorttien tariffiluokittelu — Luokittelu yhdistettyyn nimikkeistöön
C-15/99	19.10.2000	Hans Sommer GmbH & Co. KG v. Hauptzollamt Bremen	Yhteinen tullitariffi — Tullaus-arvo — Tavaroiden analyysikulut — Tuontitullien kantaminen jälkitullauksin — Tuontitullien peruuttaminen
C-217/99	16.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet — Ravintoaineet ja ravintoaineita sisältävät elintarvikkeet — Velvollisuus jättää ilmoitus — Velvollisuus mainita ilmoitusnumero pakkausmerkinnöissä
C-448/98	5.12.2000	Jean-Pierre Guimont	Määrällisiä rajoituksia vaikutuksiltaan vastaavat toimenpiteet — Täysin jäsenvaltion sisäinen tilanne — Kuoretoman emmental-juuston valmistus ja markkinointi
C-213/99	7.12.2000	José Teodoro de Andrade v. Director da Alfândega de Leixões	Tavaroiden luovutus vapaaseen liikkeeseen — Tulliselvitysmuodon osoittamiselle asetetun määräajan ylittäminen — Menettely, jossa tavarat myydään tai jossa niistä peritään tavararvon perusteella määräytyvä maksu

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-55/99	14.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysselvotteiden noudattamatta jättäminen — Tavaroiden vapaa liikkuvuus — Vaikutukseltaan vastaavat toimenpiteet — Lääketieteelliset reagenssit — Kaikkia lääketieteellisiä reagensseja koskeva pakollinen rekisteröintimenettely — Velvollisuus ilmoittaa rekisterinumeron ulkopakkauksessa ja kuhunkin reagenssiin liitettävässä selosteessa

TEOLLISUUSPOLITIikka

C-384/99	30.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysselvotteiden laiminlyönti — Televiestintä — Verkkojen yhteenliittäminen — Palvelujen yhteentoimivuus — Yleispalvelun tarjoaminen

TOIMIELIMIÄ KOSKEVA OIKEUS

C-174/98 P ja C-189/98 P	11.1.2000	Alankomaiden kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio ja Gerard van der Wal	Muutoksenhaku — Tiedon saanti — Komission päätös 94/90/EHTY, EY, Euratom — Julkisen edun turvaamiseen perustuvan poikkeuksen soveltamisala — Riittämättömät perustelut — Ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artikla — Asianosaisten yhdenvertaisuuden ja puolustautumisoikeuksien periaatteet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-156/97	17.2.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Van Balkom Non-Ferro Scheiding BV	Välityslauseke — Sopimuksen irtisanominen — Oikeus ennakoiden takaisinperintään
C-387/97	4.7.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättäminen — Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio, jossa jäsenyysselvöitteiden noudattamatta jättäminen todetaan — Täytäntöönpanon laiminlyönti — EY:n perustamissopimuksen 171 artikla (josta on tullut EY 228 artikla) — Rahamääräiset seuraamukset — Uhkasakko — Jätteet — Direktiivit 75/442/ETY ja 78/319/ETY
C-352/98 P	4.7.2000	Laboratoires pharmaceutiques Bergaderm SA v. Jean-Jacques Goupil	Muutoksenhaku — Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu — Direktiivin 95/34/EY antaminen
C-356/99	9.11.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Hitesys SpA	Välityslauseke — Sopimuksen täyttämättä jättäminen — Ennakkomaksujen takaisinperintä — Vastaaajan poissaolo

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

ULKOSUHTEET

C-340/97	10.2.2000	Ömer Nazli, Caglar Nazli, Melike Nazli v. Stadt Nürnberg	ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Työntekijöiden vapaa liikkuvuus — Assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 6 artiklan 1 kohta ja 14 artiklan 1 kohta — Kuuluminen jäsenvaltion laillisille työmarkkinoille — Tutkintavankeuteen määrätty ja sen jälkeen ehdolliseen vankeusrangaistukseen tuomittu turkkilainen työntekijä — Maastakarkotus yleisestävyyteen liittyvien syiden perusteella
C-102/98 ja C-211/98	14.3.2000	Ibrahim Kocak v. Landesversicherungsanstalt Oberfranken und Mittelfranken ja Ramazan Örs v. Bundesknappschaft	ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Assosiaationeuvoston päätökset — Sosiaaliturva — Kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltö — Välitön oikeusvaikutus — Ulottuvuus — Syntymäajan määrittämistä sosiaaliturvanumeron muodostamiseksi ja vanhuuseläkkeen myöntämiseksi koskeva jäsenvaltion lainsäädäntö

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-329/97	16.3.2000	Sezgin Ergat v. Stadt Ulm	ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Työn- tekijöiden vapaa liikkuvuus — Assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 7 artiklan 1 kohta — Turkkilaisen työn- tekijän perheenjäsen — Oles- keluluvan jatkaminen — Säännönmukaisen asumisen käsite — Määräaikaisen oleskeluluvan jatkamista koskeva hakemus, joka on toimitettu luvan voimassa- oloajan päättymisen jälkeen
C-37/98	11.5.2000	The Queen v. Secretary of State for the Home Department, ex parte: Abdulnasir Savas	ETY:n ja Turkin välinen assosiaatio — Sijoittau- tusvapauden ja oleskelu- oikeuden rajoittaminen — Assosiaatiosopimuksen 13 artikla ja lisäpöytäkirjan 41 artikla — Välittömän oikeusvaikutuksen laajuus — Turkin kansalainen, jonka tilanne ei ole vastaanottovaltion säännösten mukainen
C-237/98 P	15.6.2000	Dorsch Consult Ingenieurgesellschaft mbH v. Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Sopimus- suhteen ulkopuolinen vastuu — Irakia koskeva kauppasulku — Laillinen säädös — Vahinko
C-13/99 P	15.6.2000	TEAM Srl v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — PHARE- ohjelma — Päätös, jolla peruutetaan tarjouspyyntö, ja uuden tarjouspyynnön tekeminen — Vahingon- korvauskanne — Korvattavan vahingon määrittäminen — Syy-yhteys — Prosessin- johtotoimet — Asian selvit- tämistoimet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-65/98	22.6.2000	Safet Eyüp v. Landesgeschäftsstelle des Arbeitsmarktservice Vorarlberg	ETY:n ja Turkin välinen assosiaatiosopimus — Työn- tekijöiden vapaa liikkuvuus — Assosiaationeuvoston päätöksen N:o 1/80 7 artiklan 1 kohta — Turkkilaisen työn- tekijän perheenjäsen — Säännönmukaisen asumisen käsite — Ajanjaksot, joiden aikana henkilö, joka on saanut luvan muuttaa työntekijän luo, on elänyt tämän kanssa avoliitossa — Työskentely- oikeus — Välitoimihakemus
C-300/98 ja C-392/98	14.12.2000	Parfums Christian Dior SA v. Tuk Consultancy BV Assco Gerüste GmbH ja Rob van Dijk, joka toimii toiminimellä Assco Holland Steigers Plettac Nederland, v. Wilhelm Layher GmbH & Co. KG ja Layher BV	Maailman kauppajärjestön perustamissopimus — TRIPS- sopimus — EY:n perustamis- sopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla) — Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta — TRIPS- sopimuksen 50 artikla — Turvaamistoimet — Tulkinta — Välitön oikeusvaikutus

VALTIONTUKI

C-83/98 P	16.5.2000	Ranskan tasavalta v. Ladbroke Racing Ltd ja Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Kilpailu — Valtiontuki

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-106/98 P	23.5.2000	Comité d'entreprise de la Société française de production ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Muutoksenhaku — Luonnolliset henkilöt tai oikeushenkilöt — Suoraan ja erikseen luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä koskeva toimi — Valtiontuet — Päätos, jossa tuki todetaan yhteismarkkinoille soveltumattomaksi — Ammattijärjestöt ja yritysneuvostot
C-332/98	22.6.2000	Ranskan tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Coopérative d'exportation du livre français'lle (CELF) myönnetty tuki
C-404/97	27.6.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Portugalin tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Yhteismarkkinoille soveltumaton valtiontuki — Takaisinperiminen — Täytäntöönpanon täydellinen mahdottomuus
C-156/98	19.9.2000	Saksan liittotasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Saksan uusissa osavaltioissa toimiville yrityksille myönnetty tuki — Sijoituksia suosiva verotuksellinen toimenpide
C-288/96	5.10.2000	Saksan liittotasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuet — Toimintatuki — Kalastusalan suuntaviivat — EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohta ja 3 kohdan c alakohta (joista on muutettuina tullut EY 87 artiklan 1 kohta ja 3 kohdan c alakohta) — Puolustautumisoikeudet — Perustelut
C-480/98	12.10.2000	Espanjan kuningaskunta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — Magefesa-konsernin yrityksille myönnetty tuki

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-15/98 ja C-105/99	19.10.2000	Italian tasavalta ja Sardegna Lines — Servizi Marittimi della Sardegna SpA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuet — Sardinian alueen Sardinian meriliikenteelle myöntämät tuet — Kilpailua rajoittava vaikutus ja vaikutus jäsenvaltioiden väliseen kauppaan — Perustelut

VEROTUS

C-23/98	27.1.2000	Staatssecretaris van Financiën v. J. Heerma	Kuudes arvonlisäverodirektiivi — Yhtiömiehen ja yhtiön väliset liiketoimet
C-12/98	3.2.2000	Miguel Amengual Far v. Juan Amengual Far	Kuudes arvonlisäverodirektiivi — Kiinteän omaisuuden vuokraus — Vapautukset verosta
C-228/98	3.2.2000	Charalampos Dounias v. Ypourgou Oikonomikon	Maahan tuoduista tavaroista kannettavat verot — Verotus- arvo — EY:n perustamis- sopimuksen 30 ja 95 artikla (joista on muutettuina tullut EY 28 ja EY 90 artikla) — Asetus N:o 1224/80
C-434/97	24.2.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudat- tamatta jättämisestä koskeva kanne — Direktiivi 92/12/ETY — Vahvoista alkoholijuomista kannettava erityinen vero
C-437/97	9.3.2000	Evangelischer Krankenhausverein Wien v. Abgabenberufungs- kommission Wien ja Wein & Co. HandelsgesmbH v. Oberösterreichische Landesregierung	Välillinen verotus — Kunnal- linen juomavero — Kuudes arvonlisäverodirektiivi — Direktiivi 92/12/ETY

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-110/98 ja C-147/98	21.3.2000	Gabfrisa SL ym. v. Agencia Estatal de Administración Tributaria (AEAT)	EY:n perustamissopimuksen 177 artiklassa (josta on tullut EY 234 artikla) tarkoitettu kansallinen tuomioistuin — Tutkittavaksi ottaminen — Ar- vonlisävero — Kuudennen direktiivin 77/388/ETY 17 artiklan tulkinta — Ostoihin sisältyvän veron vähentäminen — Liiketoimien varsinaista toteuttamista edeltävät toiminnot
C-98/98	8.6.2000	Commissioners of Customs & Excise v. Midland Bank plc	Arvonlisävero — Ensimmäinen ja kuudes arvonlisävero- direktiivi — Ostoihin sisältyvän veron vähentäminen — Verovelvollinen, joka tekee sekä verollisia että verosta vapautettuja liiketoimia — Hankittujen palvelujen kohdentaminen myyntiliike- toimiin — Suoran ja välit- tömän yhteyden välttä- mättömyys
C-396/98	8.6.2000	Grundstückgemeinschaft Schloßstraße GbR v. Finanzamt Paderborn	Liikevaihtoverot — Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä — Kuudennen direktiivin 77/388/ETY 17 artikla — Ostoihin sisältyvän veron vähentäminen — Vähennystä ei voinut tehdä, koska kansallista lakia oli muutettu sitte, että mahdollisuus valita kiinteän omaisuuden vuokrauksen verollisuuden ja verottomuuden välillä oli poistettu

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-400/98	8.6.2000	Finanzamt Goslar v. Brigitte Breitsohl	Liikevaihtoverot — Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä — Kuudennen direktiivin 77/388/ETY 4, 17 ja 28 artikla — Verovelvollisen ominaisuus ja vähennysoikeuden käyttäminen silloin, kun aiottu taloudellinen toiminta epäonnistuu, ennen kuin arvonlisävero vahvistetaan ensimmäisen kerran — Rakenusten luovutus niihin liittyvine maapohjineen — Mahdollisuus valita verotus niin, että se kohdistuu ainoastaan rakennuksiin maapohjan jäädessä verotuksen ulkopuolelle
C-365/98	15.6.2000	Brinkmann Tabakfabriken GmbH v. Hauptzollamt Bielefeld	Direktiivi 92/80/ETY — Kansallinen vero, jossa tiettyyn hintaan asti tuotteille määrätään erityinen vero ja tämän hinnan ylittävälle tuotteille suhteellinen vero
C-455/98	29.6.2000	Tullihallitus v. Kaupo Salumets ym.	Verotus — Jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistaminen — Liikevaihtovero — Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä — Kuudes direktiivi — Tuontivero — Soveltamisala — Väkiviinan maahantuonti salakuljettamalla
C-136/99	13.7.2000	Ministre du Budget, Ministre de l'Économie et des Finances v. Société Monte Dei Paschi Di Siena	Liikevaihtovero — Yhteinen arvonlisäverojärjestelmä — Maan alueelle sijoittautumattomille verovelvollisille suoritettava veronpalautus — Kuudennen direktiivin 77/388/ETY 17 artikla ja kahdeksannen direktiivin 79/1072/ETY 2 ja 5 artikla

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-36/99	13.7.2000	Idéal tourisme SA v. Belgian valtio	Arvonlisävero — Kuudes direktiivi 77/388/EY — Siirtymäsäännökset — Lento- koneella toteutettavia kansain- välisiä henkilökuljetuksia koskevien verovapautusten voimassa pitäminen — Linja- autolla toteutettavien kansain- välisten henkilökuljetusten verottaminen — Syrjintä — Valtiontuki
C-276/97	12.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Kuudennen arvonlisä- verodirektiivin 4 artiklan 5 kohta — Tienkäyttö- mahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan — Jättä- minen arvonlisävero- velvollisuuden ulkopuolelle — Asetukset N:o 1552/89 ja N:o 1553/89 — Arvonlisä- verosta kertyvät omat varat
C-358/97	12.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Irlanti	Jäsenyysvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Kuudennen arvonlisä- verodirektiivin 4 artiklan 5 kohta — Tienkäyttö- mahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan — Jättä- minen arvonlisäverovelvol- lisuuden ulkopuolelle — Asetukset N:o 1552/89 ja N:o 1553/89 — Arvonlisä- verosta kertyvät omat varat

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-359/97	12.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 5 kohta — Tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan — Jättäminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle — Asetukset N:o 1552/89 ja N:o 1553/89 — Arvonlisäverosta kertyvät omat varat
C-408/97	12.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Alankomaiden kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 5 kohta — Tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan — Jättäminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle
C-260/98	12.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Kuudennen arvonlisäverodirektiivin 4 artiklan 5 kohta — Tienkäyttömahdollisuuden tarjoaminen tiemaksua vastaan — Jättäminen arvonlisäverovelvollisuuden ulkopuolelle — Asetukset N:o 1552/89 ja N:o 1553/89 — Arvonlisäverosta kertyvät omat varat

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-384/98	14.9.2000	D v. W	Kuudes arvonlisäverodirektiivi — Lääketieteellisten ammattien ja avustavan hoitohenkilöstön ammattien harjoittamisen yhteydessä tapahtuvasta hoidon antamisesta henkilölle koostuvien suoritusten vapautus arvonlisäverosta — Lausunto, jonka tuomioistuinten asiantuntijaksi hyväksytty lääkäri antaa isyyden vahvistamista koskevassa asiassa
C-454/98	19.9.2000	Schmeink & Cofreth AG & Co. KG v. Finanzamt Borken Manfred Strobel v. Finanzamt Esslingen	Kuudes arvonlisäverodirektiivi — Jäsenvaltioiden velvollisuus huolehtia mahdollisuudesta oikaista perusteettomasti laskutettu vero — Edellytykset — Laskun laatijan vilpittön mieli
C-177/99 ja C-181/99	19.9.2000	Ampafrance SA v. Directeur des services fiscaux de Maine-et-Loire Sanofi Synthelabo, aiemmin Sanofi Winthrop SA v. Directeur des services fiscaux du Val-de-Marne	Arvonlisävero — Veron vähentäminen — Vähennys-oikeuden rajoittaminen — Edustuskulut — Suhteellisuus
C-19/99	21.9.2000	Modelo Continente SGPS SA v. Fazenda Pública	Direktiivi 69/335/ETY — Pääomien hankinnasta kannettavat välilliset verot — Palkkio notaarin laatimasta asiakirjasta, jossa vahvistetaan pääomayhtiön osakepääoman korottaminen ja yhtiöjärjestyksen muuttaminen
C-134/99	26.9.2000	IGI - Investimentos Imobiliários SA v. Fazenda Pública	Direktiivi 69/335/ETY — Pääomien hankinnasta kannettavat välilliset verot — Rekisteröintimaksut kansalliseen oikeushenkilörekisteriin — Korvausluonteiset maksut

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-216/98	19.10.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 95/59/EY — 9 artikla — Vähimmäishinta — Valmistettu tupakka
C-142/99	14.11.2000	Floridienne SA, Berginvest SA v. Belgian valtio	Kuudes arvonnäisäverodirektiivi — Ostoihin sisältyvän veron vähentäminen — Ainoastaan osasta liiketoimintaansa verovelvollinen yritys — Suhdeluvun mukainen vähennys — Laskeminen — Holdingyhtiön tytäryhtiöltään saamat osingot ja lainojen korot — Osallistuminen tytäryhtiöiden hallintoon
C-482/98	7.12.2000	Italian tasavalta v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Neuvoston direktiivi 92/83/ETY — Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistaminen — 21.10.1998 tehty komission päätös 98/617/EY, jolla Italiasta poistetaan valtuudet evätä tietyiltä tuotteilta vapautus valmisteverosta alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annetun neuvoston direktiivin 92/83/ETY nojalla — Kosmeettiset valmisteet
C-446/98	14.12.2000	Fazenda Pública v. Câmara Municipal do Porto	Verotus — Kuudes arvonnäisäverodirektiivi — Verovelvolliset — Julkisoikeudelliset yhteisöt — Alueiden vuokraaminen kulkuneuvojen paikoitusta varten

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

YHTEISÖN OIKEUDEN PERIAATTEET

C-88/99	28.11.2000	Roquette Frères SA v. Direction des services fiscaux du Pas-de-Calais	Perusteettoman edun palautus — Kansalliset menettely- säännöt — Yhtiöiden sulau- tuessa kannettava pääoman hankintavero

YHTEISÖOIKEUS

C-293/98	3.2.2000	Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (Egeda) v. Hostelería Asturiana SA (Hoasa)	Tekijänoikeudet — Yleis- radiointi satelliitin välityksellä ja edelleen lähettäminen kaape- leitse
C-373/97	23.3.2000	Dionysios Diamantis v. Elliniko Dimosio, Organismos Oikonomikis Anasygkrotisis Epicheiriseon AE (OAE)	Yhtiöoikeus — Toinen direk- tiivi 77/91/ETY — Taloudel- lisissa vaikeuksissa oleva osakeyhtiö — Osakepääoman korottaminen hallinnollisessa menettelyssä — Yhteisön oikeussääntöön perustuvan oikeuden väärinkäyttö
C-225/98	26.9.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Julkisia rakennusurakoita koskevat sopimukset — Direktiivi 71/305/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 89/440/ETY, ja direktiivi 93/37/ETY — Région Nord- Pas-de-Calais'n ja Département du Nordin teettämät koulu- rakennusten rakennus- ja kunnostustyöt

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-380/98	3.10.2000	The Queen v. H.M. Treasury, ex parte: The University of Cambridge	Julkiset hankinnat — Julkisia palveluhankintoja, tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettely — Hankintaviranomainen — Julkisoikeudellinen laitos
C-16/98	5.10.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 93/38/ETY — Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alojen julkiset hankinnat — Sähköistystä ja julkista valaistusta koskevat urakkatyöt Vendéen departementissa — Rakennusurakan käsite
C-337/98	5.10.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Liikenteen alan julkiset hankinnat — Direktiivi 93/38/ETY — Ajallinen soveltamisala — Rennesiin seudun taajama-alueen kevytrakenteinen metro — Hankintasopimuksen tekeminen neuvottelumenettelyssä ilman ennalta esitettyä tarjouskilpailukutsua
C-324/98	7.12.2000	Telaustria Verlags GmbH, Telefonadress GmbH v. Post & Telekom Austria AG	Julkiset palveluhankinnat — Direktiivi 92/50/ETY — Teletoiminnan alan julkiset palveluhankinnat — Direktiivi 93/38/ETY — Julkisia palveluita koskeva konsessiosopimus
C-94/99	7.12.2000	ARGE Gewässerschutz v. Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft	Julkiset palveluhankinnat — Direktiivi 92/50/ETY — Julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekomenettely — Tarjoajien yhdenvertainen kohtelu — Kansalaisuuteen perustuva syrjintä — Palvelujen tarjoamisen vapaus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

YLEISSOPIMUS TUOMIOISTUIMEN TOIMIVALLASTA JA TUOMIOIDEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSTA

C-8/98	27.1.2000	Dansommer A/S v. Andreas Götz	Brysselin yleissopimus — 16 artiklan 1 kohta — Kiinteän omaisuuden vuokraamista koskeva yksinomainen toimivalta — Soveltamisala
C-7/98	28.3.2000	Dieter Krombach v. André Bamberski	Brysselin yleissopimus — Tuomioiden täytäntöönpano — Oikeusjärjestyksen perusteet
C-38/98	11.5.2000	Régie nationale des usines Renault SA v. Maxicar SpA, Orazio Formento	Brysselin yleissopimus — Tuomioiden täytäntöönpano — Autonkorin osia koskevat teollis- ja tekijänoikeudet — Oikeusjärjestyksen perusteet
C-412/98	13.7.2000	Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General Insurance Company (UGIC)	Brysselin yleissopimus — Henkilöllinen soveltamisala — Kantaja, jonka kotipaikka ei ole sopimusvaltiossa — Asiallinen soveltamisala — Toimivaltamääräykset vakuutusta koskevissa asioissa — Jälleenvakuutus sopimusta koskeva oikeusriita
C-387/98	9.11.2000	Coreck Maritime GmbH v. Handelsveem BV ym.	Brysselin yleissopimus — 17 artikla — Oikeuspaikkalauseke — Muotomääräykset — Vaikutukset

YMPÄRISTÖ JA KULUTTAJAT

C-6/99	21.3.2000	Association Greenpeace France ym. v. Ministère de l'Agriculture et de la Pêche ym.	Direktiivi 90/220/ETY — Bioteknologia — Geneettisesti muunnetut organismit — Päätös 97/98/EY — Maissinsiemenet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-256/98	6.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 92/43/ETY — Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelu
C-274/98	13.4.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Espanjan kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 91/676/ETY
C-307/98	25.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 76/160/ETY — Uima-veden laatu
C-384/97	25.5.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Helleenien tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Vesiympäristön saastuminen — Velvollisuus vahvistaa ohjelmia, joilla pyritään vähentämään vaarallisten aineiden aiheuttamaa pilaantumista — Direktiivin 76/464/ETY täytäntöönpanon laiminlyönti
C-418/97 ja C-419/97	15.6.2000	ARCO Chemie Nederland Ltd v. Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer Vereniging Dorpsbelang Hees, Stichting Werkgroep Weurt+ ja Vereniging Stedelijk Leefmilieu Nijmegen v. Directeur van de dienst Milieu en Water van de provincie Gelderland	Ympäristö — Direktiivit 75/442/ETY ja 91/156/ETY — Jätteen käsite
C-318/98	22.6.2000	Giancarlo Fornasar, Andrea Strizzolo, Giancarlo Toso, Lucio Mucchino, Enzo Peressutti ja Sante Chiarcosso	Jätteet — Vaarallisten jätteiden käsite — Direktiivi 91/689/ETY — Päätös 94/904/EY — Tiukemmat suojatoimenpiteet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-240/98— C-244/98	27.6.2000	Océano Grupo Editorial SA v. Rocío Murciano Quintero ja Salvat Editores SA v. José M. Sánchez Alcón Prades ym.	Direktiivi 93/13/ETY — Koh- tuuttomat ehdot kuluttajasopim- uksissa — Oikeuspaikka- lauseke — Tuomioistuimen toimivalta tutkia viran puolesta tällaisen ehdon kohtuuttomuus
C-236/99	6.7.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Belgian kuningaskunta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivin 91/271/ETY täytäntöön- panon laiminlyönti
C-261/98	13.7.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Portugalin tasavalta	Jäsenyyssvelvoitteiden noudat- tamatta jättäminen — Direk- tiivi 76/464/ETY — Vesiym- päristön pilaantuminen — Direktiivin täytäntöönpanon laiminlyönti
C-287/98	19.9.2000	Luxemburgin valtio v. Berthe Linster, Aloyse Linster, Yvonne Linster	Ympäristö — Direktiivi 85/337/ETY — Tiettyjen julkisten tai yksityisten hankkeiden ympäristö- vaikutusten arviointi — Erityinen kansallisen lain- säädännön alaan kuuluva säädos — Direktiivin oikeus- vaikutus
C-371/98	7.11.2000	The Queen v. Secretary of State for the Environment, Transport and the Regions, ex parte: First Corporate Shipping Ltd	Direktiivi 92/43/ETY — Luontotyyppien sekä luonnon- varaisen eläimistön ja kasviston suojelu — Erityisten suojelutoimien alueiksi sovel- tuvien alueiden rajaaminen — Jäsenvaltioiden harkintavalta — Taloudelliset ja sosiaaliset näkökohdat — Severnin suisto- alue

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-69/99	7.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 91/676/ETY — Vesien suojele maataloudesta peräisin olevien nitraattien aiheuttamalta pilaantumiselta — Pilaantuneiden vesien määrittäminen — Makeiden pintavesien määrittäminen
C-374/98	7.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivit 79/409/ETY ja 92/43/ETY — Luonnonvaraisten lintujen suojele — Erityissuojelualueet
C-38/99	7.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Ranskan tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivi 79/409/ETY — Luonnonvaraisten lintujen suojele — Metsästyskaudet
C-435/99	12.12.2000	Euroopan yhteisöjen komissio v. Portugalin tasavalta	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen — Direktiivien 76/464/ETY, 78/176/ETY, 78/659/ETY, 80/68/ETY, 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY, 84/491/ETY ja 86/280/ETY täytäntöönpanon laiminlyönti

2. Yhteisöjen tuomioistuimen vuonna 2000 tekemien muiden päätösten hakemisto

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
C-17/98	4.2.2000	Emesa Sugar (Free Zone) NV v. Aruba	Oikeudenkäyntimenettely — Pyyntö saada esittää huomautuksia vastaukseksi julkisasiamiehen ratkaisuehdotukseen — Perusoikeudet
C-428/98 P	11.5.2000	Deutsche Post AG v. International Express Carriers Conference (IECC) ym.	Muutoksenhaku — Kilpailu — Määräävän aseman väärinkäyttö — Postipalvelut — Edelleenpostitus

3. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot*

Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta

Taulukko 1: Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta vuonna 2000

Ratkaistut asiat

Taulukko 2:	Eri oikeudenkäynnit
Taulukko 3:	Tuomiot, lausunnot, määräykset
Taulukko 4:	Lopputulokset
Taulukko 5:	Ratkaisukokoonpano
Taulukko 6:	Kanteen oikeudellinen perusta
Taulukko 7:	Kanteen kohde

Oikeudenkäyntien kesto

Taulukko 8:	Eri oikeudenkäynnit
Kaavio I:	Käsittelyn kesto: ennakkoratkaisupyynnöt (tuomiot ja määräykset)
Kaavio II:	Käsittelyn kesto: suorat kanteet (tuomiot ja määräykset)
Kaavio III:	Käsittelyn kesto: valitukset (tuomiot ja määräykset)

*

Oikeudenkäyntejä koskevan uuden tietojenkäsittelyjärjestelmän käyttöönotto vuonna 1996 on vaikuttanut vuosikertomukseensa sisältyvien tilastojen esitystapaan (viime vuodesta lähtien). Joidenkin taulukoiden ja kaavioiden osalta tilastotietojen vertailu vuotta 1995 aikaisempia vuosia koskeviin tietoihin ei ole mahdollista.

Vireille tulleet asiat

Taulukko 9:	Eri oikeudenkäynnit
Taulukko 10:	Kannetyypit
Taulukko 11:	Kanteen kohde
Taulukko 12:	Jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat kanteet
Taulukko 13:	Kanteen oikeudellinen perusta

31.12.2000 vireillä olevat asiat

Taulukko 14:	Eri oikeudenkäynnit
Taulukko 15:	Ratkaisukokoonpano

Työmäärän lisääntyminen 31.12.2000 asti

Taulukko 16:	Vireille tulleet asiat ja annetut tuomiot
Taulukko 17:	Esitetyt ennakkoratkaisupyynnot (jakautuminen jäsenvaltioittain ja vuosittain)
Taulukko 18:	Esitetyt ennakkoratkaisupyynnot (jakautuminen jäsenvaltioittain ja eri tuomioistuinten välillä)

Yhteisöjen tuomioistuimen toiminta

Taulukko 1: Toiminta vuonna 2000¹

Ratkaistut asiat	463	(526)
Vireille tulleet asiat		(503)
Käsiteltävänä olevat asiat	803	(873)

¹

Tässä taulukossa ja seuraavilla sivuilla olevissa taulukoissa sulkeissa ilmoitetut luvut (*bruttoluvut*) kuvaavat asioiden kokonaismäärää, johon *ei vaikuta* toisiinsa liittyvien asioiden yhdistäminen (yksi asian numero = yksi asia). *Nettoluku* kuvaa asioiden määrää, *kun otetaan huomioon* yhdistäminen asioiden yhdessä käsittelyn vuoksi (joukko yhdistettyjä asioita = yksi asia).

Ratkaistut asiat

Taulukko 2: **Eri oikeudenkäynnit**

Ennakkoratkaisupyynnöt	211	(268)
Suorat kanteet	178	(180)
Valitukset	74	(78)
Lausunnot	—	—
Erityiset menettelyt ²	—	—
Yhteensä	463	(526)

2

Erityisinä menettelyinä pidetään seuraavia:

oikeudenkäyntikulujen vahvistaminen (työjärjestyksen 74 artikla); maksuton oikeudenkäynti (työjärjestyksen 76 artikla); takaisinsaanti (työjärjestyksen 94 artikla); kolmannen osapuolen kantelu (työjärjestyksen 97 artikla); tuomion tulkinta (työjärjestyksen 102 artikla); tuomion purkaminen (työjärjestyksen 98 artikla); tuomion oikaisu (työjärjestyksen 66 artikla); takavarikkomenettelyt (pöytäkirja erioikeuksista ja vapauksista) ja erioikeuksia koskevat asiat (pöytäkirja erioikeuksista ja vapauksista).

Taulukko 3: Tuomiot, lausunnot, määräykset¹

Eri oikeuden- käynnit	Tuomiot	Tuomioistuimen määräykset ²	Välitoimi- määräykset ³	Muut määräykset ⁴	Lausunnot	Yhteensä
Ennakkoratkaisupyynnöt	152	17	—	42	—	211
Suorat kanteet	84	4	2	90	—	180
Valitukset	37	32	—	5	—	74
Yhteensä	273	53	2	137	—	465
Lausunnot	—	—	—	—	—	—
Erityiset menettelyt	—	—	—	—	—	—
Yhteensä	—	—	—	—	—	—
YHTEENSÄ	273	53	2	137	—	465

¹ Nettoluvut.

² Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (tutkimatta jättäminen, tutkittavaksi ottamista koskevien edellytysten selvä puuttuminen jne.)

³ ETY:n perustamissopimuksen 185 ja 186 artiklan (joista on tullut EY 242 ja EY 243 artikla) tai Euratomin ja EHTY:n vastaavien artiklojen perusteella esitettyjen vaatimusten perusteella annetut määräykset (välitoimimääräyksistä tai väliintuloa koskevista määräyksistä tehdyistä valituksista annetut määräykset ovat otsikon "Tuomioistuimen määräykset" kohdassa "Valitukset").

⁴ Määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä; toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Taulukko 4: Lopputulos

Lopputulos	Suorat kanteet		Ennakkoratkaisu-pyynnöt	Valitukset		Erityiset menettelyt	Yhteensä	
<i>Tuomiot</i>								
Perusteltu kanne	58	(59)					58	(59)
Osittain perusteltu kanne	7	(7)					7	(7)
Kanne, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset osittain puuttuvat ja joka on perusteeton	1	(2)					1	(2)
Perusteeton kanne	16	(16)		23	(24)		39	(40)
Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset osittain puuttuvat ja joka on perusteeton				1	(1)		1	(1)
Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat				1	(1)		1	(1)
Kumoaminen ja käsiteltäväksi palauttaminen				1	(1)		1	(1)
Osittainen kumoaminen ja käsiteltäväksi palauttaminen				2	(2)		2	(2)
Kumoaminen ilman käsiteltäväksi palauttamista				3	(5)		3	(5)
Osittainen kumoaminen ilman käsiteltäväksi palauttamista				6	(7)		6	(7)
Tutkimatta jättäminen	2	(2)					2	(2)
Ennakkoratkaisu			152	(207)			152	(207)
Tuomiot yhteensä	84	(86)	152	(207)	37	(41)	273	(334)

(jatkuu)

Lopputulokset	Suorat kanteet	Ennakkoratkaisupyynnöt	Valitukset	Erityiset menettelyt	Yhteensä
<i>Määräykset</i>					
Perusteeton kanne			3 (3)		3 (3)
Osittain perusteltu kanne					
Toimivallan selvä puuttuminen					
Tutkimatta jättäminen	1 (1)				1 (1)
Tutkittavaksi ottamisen edellytysten selvä puuttuminen	3 (3)	2 (2)			5 (5)
Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat			3 (3)		3 (3)
Valitus, jonka tutkittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat ja joka on perusteeton			21 (21)		21 (21)
Perusteeton valitus					
Valitus, joka on selvästi perusteeton			5 (5)		5 (5)
Yhteensä	4 (4)	2 (2)	32 (32)		38 (38)
Rekisteristä poistaminen	90 (90)	42 (44)	4 (4)		136 (138)
Lausunnon antamisen raukeaminen			1 (1)		1 (1)
Työjärjestyksen 104 artiklan 3 kohta		15 (15)			15 (15)
Yhteensä	90 (90)	57 (59)	5 (5)		152 (154)
Määräykset yhteensä	94 (94)	59 (61)	37 (37)		190 (192)
<i>Lausunnot</i>					
Yhteensä	178 (180)	211 (268)	74 (78)		463 (526)

Taulukko 5: Ratkaisukokoonpano

Ratkaisukokoonpano	Tuomiot		Määräykset ¹		Yhteensä	
Täysistunto	27	(31)	6	(6)	33	(37)
Pieni täysistunto	44	(91)	—	—	44	(91)
Jaostot (3 tuomarin jaosto)	50	(50)	40	(40)	90	(90)
Jaostot (5 tuomarin jaosto)	152	(162)	3	(3)	155	(165)
Presidentti	—	—	4	(4)	4	(4)
Yhteensä	273	(334)	53	(53)	326	(387)

¹ Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (muut kuin määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi).

Taulukko 6: Kanteen oikeudellinen perusta¹

Kanteen oikeudellinen perusta	Tuomiot/Lausunnot		Määräykset ²		Yhteensä	
EY:n perustamissopimuksen 169 artikla (josta on tullut EY 226 artikla)	60	(60)	1	(1)	61	(61)
EY:n perustamissopimuksen 170 artikla (josta on tullut EY 227 artikla)	1	(1)	—	—	1	(1)
EY:n perustamissopimuksen 171 artikla (josta on tullut EY 228 artikla)	1	(1)	—	—	1	(1)
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	18	(19)	3	(3)	21	(22)
EY:n perustamissopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla)	148	(203)	17	(17)	165	(220)
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	1	(2)	—	—	1	(2)
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	2	(2)	—	—	2	(2)
Vuoden 1971 pöytäkirjan 1 artikla	4	(4)	—	—	4	(4)
EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artikla	34	(38)	28	(28)	62	(66)
EY:n tuomioistuimen perussäännön 50 artikla	—	—	4	(4)	4	(4)
EY:n perustamissopimus yhteensä	269	(330)	53	(53)	322	(383)
Työjärjestyksen 42 artikla	1	(1)	—	—	1	(1)
EHTY:n perustamissopimuksen 49 artikla	3	(3)	—	—	3	(3)
EHTY:n perustamissopimus yhteensä	4	(4)	—	—	4	(4)
YHTEENSÄ	273	(334)	53	(53)	326	(387)

¹ Sen johdosta, että Amsterdamin sopimuksessa perustamissopimusten artikkelit numeroitiin uudelleen, tapa, jolla perustamissopimusten määräyksiin viitataan, muuttui 1.5.1999 huomattavasti.

² Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (muut kuin määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi).

Taulukko 7: Kanteen kohde

Kanteen kohde	Tuomiot/Lausunnot		Määräykset ¹		Yhteensä	
Maatalous	38	(39)	5	(5)	43	(44)
Valtiontuki	8	(9)	1	(1)	9	(10)
Taloudellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus	1	(1)	—	—	1	(1)
Kilpailu	24	(31)	9	(9)	33	(40)
Brysselin yleissopimus	5	(5)	—	—	5	(5)
Varainhoitoa koskevat säännökset	—	—	1	(1)	1	(1)
Toimielimiä koskevat säännökset	2	(3)	1	(1)	3	(4)
Sosiaaliset säännökset	25	(27)	12	(12)	37	(39)
Energia	2	(2)	—	—	2	(2)
Ympäristö	16	(17)	1	(1)	17	(18)
Verotus	29	(67)	1	(1)	30	(68)
Euroopan sosiaalirahasto	1	(1)	1	(1)	2	(2)
Sijoittautumisvapaus ja palvelujen tarjoamisen vapaus	23	(24)	9	(9)	32	(33)
Pääomien vapaa liikkuvuus	3	(3)	—	—	3	(3)
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	14	(15)	1	(1)	15	(16)
Työntekijöiden vapaa liikkuvuus	11	(11)	1	(1)	12	(12)
Kauppapolitiikka	4	(4)	—	—	4	(4)
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	—	—	1	(1)	1	(1)
Kalastuspolitiikka	1	(1)	—	—	1	(1)
Yhteisön oikeuden periaatteet	—	—	1	(1)	1	(1)
Lainsäädäntöjen lähentäminen	25	(29)	—	—	25	(29)
Ulkosuhteet	2	(3)	1	(1)	3	(4)
Siirtotyöläisten sosiaaliturva	13	(14)	2	(2)	15	(16)
Henkilöstösäännöt	9	(10)	4	(4)	13	(14)
Yhteinen tullitariffi	1	(1)	—	—	1	(1)
Kuljetukset / Liikenne	6	(6)	1	(1)	7	(7)
Tulliliitto	6	(7)	—	—	6	(7)
Yhteensä	269	(330)	53	(53)	322	(383)
EHTY:n perustamissopimus	4	(4)	—	—	4	(4)
EURATOMin perustamissopimus	—	—	—	—	—	—
YHTEENSÄ	273	(334)	53	(53)	326	(387)

¹

Tuomioistuimen määräykset, joilla asian käsittely päätetään (muut kuin määräykset, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi).

Oikeudenkäyntien kesto¹

Taulukko 8: Eri oikeudenkäynnit²
(tuomiot ja määräykset³)

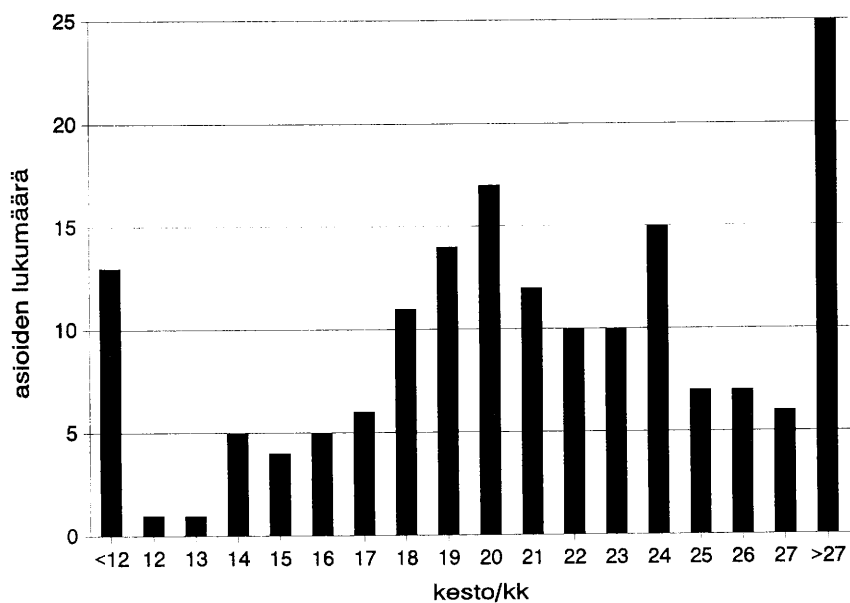
Ennakkoratkaisupyynnöt	21,6
Suorat kanteet	23,9
Valitukset	19,0

¹ Oikeudenkäyntien kestoissa ei ole otettu huomioon seuraavia: asioita, joissa on annettu välituomio tai joissa on päätetty ryhtyä asian selvittämistoiimiin; lausuntoja ja neuvotteluita; erityisiä prosesseja (joita ovat oikeudenkäyntikulujen vahvistaminen, maksuton oikeudenkäynti, takaisinsaanti, kolmannen osapuolen kantelu, tuomion tulkinta, tuomion purkaminen, tuomion oikaisu, takavarikkomenettelyt ja erioikeuksia koskevat asiat); asioita, joissa on annettu määräys, jolla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle; välitoimimenettelyjä eikä välitoimimenettelyjä ja väliintuloa koskevia valituksia.

² Tässä taulukossa ja seuraavissa kaavioissa kesto ilmaistaan kuukausina ja kuukausien kymmenesosina.

³ Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kaavio I: **Käsittelyn kesto: ennakkoratkaisupyynnot (tuomiot ja määräykset¹⁾**

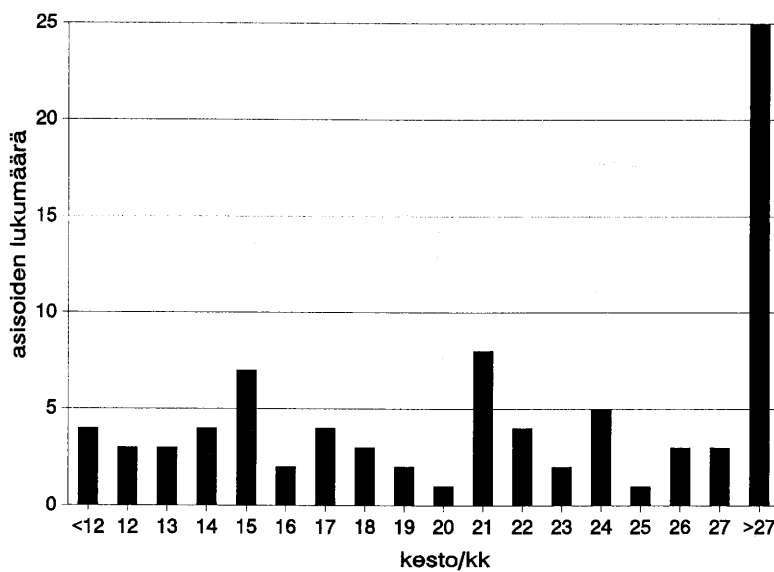

Asiat/ Kirjaus	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Ennakkoratkaisupyynnot	13	1	1	5	4	5	6	11	14	17	12	10	10	15	7	7	6	25

¹

Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

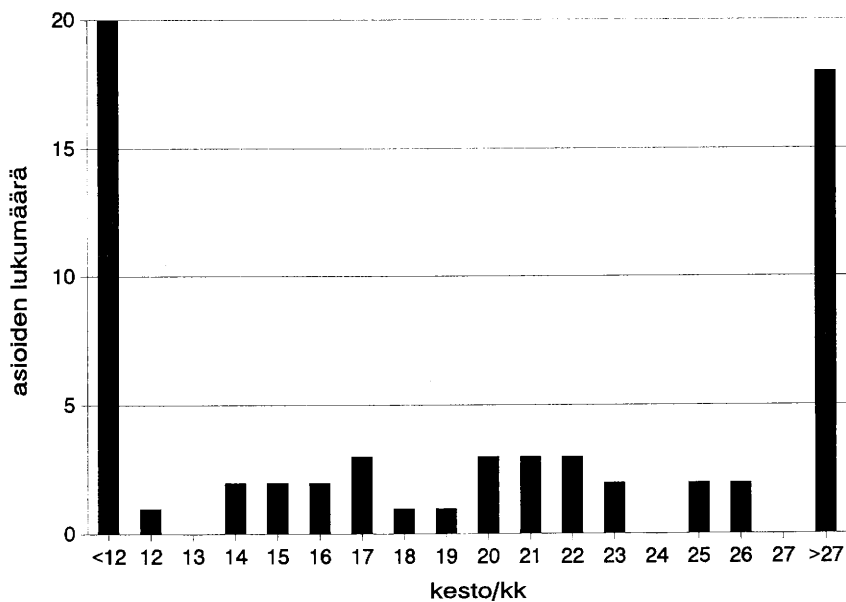
Kaavio II: Käsittelyn kesto: suorat kanteet (tuomiot ja määräykset¹⁾)

Asiat/ Kuukausi	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Suorat kanteet	4	3	3	4	7	2	4	3	2	1	8	4	2	5	1	3	3	25

¹ Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Kaavio III: Käsittelyn kesto: valitukset (tuomiot ja määräykset¹⁾)

Asiat/ Kunikausi	< 12	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	> 27
Valitukset	20	1	0	2	2	2	3	1	1	3	3	3	2	0	2	2	0	18

¹ Kyse on muista määräyksistä kuin niistä, joilla asian käsittely päätetään poistamalla se rekisteristä, toteamalla lausunnon antamisen rauenneen tai siirtämällä asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Vireille tulleet asiat¹

Taulukko 9: Eri oikeudenkäynnit

Ennakkoratkaisupyyntö	224
Suorat kanteet	197
Valitukset	79
Lausunnot / Niitä vastaavat ratkaisut	2
Erityiset menettelyt	1
Yhteensä	503

¹

Bruttoluvut.

Taulukko 10: Kannetyypit

Ennakkoratkaisupyynnöt	224
Suorat kanteet	197
joista	
— kumoamiskanteita	40
— laiminlyöntikanteita	—
— vahingonkorvauskanteita	—
— jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevia kanteita	157
— välityslausekkeen perusteella	—
— muita	—
Valitukset	79
Lausunnot / Niitä vastaavat ratkaisut	2
Yhteensä	502
Erityiset menettelyt	1
jotka koskivat	
— maksuttomia oikeudenkäyntejä	—
— oikeudenkäyntikulujen vahvistamista	—
— tuomion / määräyksen purkamista	—
— yhteisöjen hallussa olevien ulkopuolisten varojen takavarikointia koskevia hakemuksia	1
— kolmannen osapuolen kantelua	—
— tuomion tulkintaa	—
— takaisinsaantia	—
Yhteensä	1
Välitoimihakemukset	4

Taulukko 11: Kanteen kohde¹

Kanteen kohde	Suorat kanteet	Ennakkoratkaisupyyntöt	Valitukset	Yhteensä	Erityiset menettelyt
Uusien jäsenvaltioiden liittyminen	1	1	—	2	—
Maatalous	37	45	6	88	—
Valtiontuki	13	1	4	18	—
Kilpailu	2	6	14	22	—
Brysselin yleissopimus	—	9	—	9	—
Yhtiöoikeus	11	13	1	25	—
Toimielimiä koskeva oikeus	5	1	3	9	—
Ympäristö ja kuluttajat	33	13	11	57	—
Verotus	6	24	—	30	—
Pääomien vapaa liikkuvuus	—	6	—	6	—
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	7	21	—	28	—
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	6	24	2	32	—
Palvelujen tarjoamisen vapaus	10	8	—	18	—
Kauppapolitiikka	3	3	3	9	—
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	—	—	1	1	—
Teollisuuspolitiikka	13	3	—	16	—
Aluepolitiikka	—	—	1	1	—
Sosiaalipolitiikka	11	15	19	45	—
Yhteisön oikeuden periaatteet	3	4	—	7	—
Oikeudenkäyntimenettely	—	—	1	1	—
Immateriaalioikeus	—	5	1	6	—
Lainsäädäntöjen lähentäminen	17	9	—	26	—
Ulkosuhteet	1	6	—	7	2
Yhteisöjen omat varat	2	—	—	2	—
Kuljetukset / Liikenne	15	7	—	22	—
EU yhteensä	196	224	67	487	2
Valtiontuki	1	—	4	5	—
EHTY yhteensä	1	—	4	5	—
Erioikeudet ja vapaudet	—	—	—	—	1
Henkilöstösäännöt	—	—	8	8	—
Yhteensä	—	—	8	8	1
YHTEENSÄ	197	224	79	500	3

¹ Välitoimihakemuksia (4) lukuun ottamatta.

Taulukko 12: Jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevat kanteet¹

Valtio, jota vastaan nostettu	2000	1953—2000
Belgia	5	243
Tanska	—	22
Saksa	12	143
Kreikka	18	190
Espanja	9	76 ²
Ranska	25	245 ³
Irlanti	14	111
Italia	22	406
Luxemburg	11	111
Alankomaat	12	72
Itävalta	8	21
Portugali	10	64
Suomi	4	5
Ruotsi	3	5
Yhdistynyt kuningaskunta	4	51 ⁴
Yhteensä	157	1 765

¹ EY:n perustamissopimuksen 169, 170, 171 ja 225 artikla (joista on tullut EY 226, EY 227, EY 228 ja EY 298 artikla) sekä Euratomin perustamissopimuksen 141, 142 ja 143 artikla ja EHTY:n perustamissopimuksen 88 artikla.

² Joista yksi Belgian kuningaskunnan nostama EY:n perustamissopimuksen 170 artiklaan (josta on tullut EY 227 artikla) perustuva kanne.

³ Joista yksi Irlannin nostama EY:n perustamissopimuksen 170 artiklaan (josta on tullut EY 227 artikla) perustuva kanne.

⁴ Joista kaksi Ranskan tasavallan ja Espanjan kuningaskunnan nostamaa EY:n perustamissopimuksen 170 artiklaan (josta on tullut EY 227 artikla) perustuvaa kannetta.

Taulukko 13: Kanteen oikeudellinen perusta

Kanteen oikeudellinen perusta	2000
EY:n perustamissopimuksen 157 artikla (josta on tullut EY 213 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 169 artikla (josta on tullut EY 226 artikla)	157
EY:n perustamissopimuksen 170 artikla (josta on tullut EY 227 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 171 artikla (josta on tullut EY 228 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	38
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla)	215
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 180 artikla (josta on tullut EY 237 artikla)	1
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 225 artikla (josta on tullut EY 298 artikla)	—
EY:n perustamissopimuksen 228 artikla (josta on muutettuna tullut EY 300 artikla)	2
Vuoden 1971 pöytäkirjan 1 artikla	9
EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artikla	62
EY:n tuomioistuimen perussäännön 50 artikla	13
EY yhteensä	497
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	1
EHTY:n perustamissopimuksen 49 artikla	4
EHTY yhteensä	5
EUTATOM yhteensä	—
Yhteensä	502
Pöytäkirja erioikeuksista ja vapauksista	1
Erityiset menettelyt yhteensä	1
YHTEENSÄ	503

31.12.2000 vireillä olevat asiat

Taulukko 14: Eri oikeudenkäynnit

Ennakkoratkaisupyynnöt	374	(432)
Suorat kanteet	322	(326)
Valitukset	103	(111)
Erityiset menettelyt	2	(2)
Lausunnot / Ratkaisut	2	(2)
Yhteensä	803	(873)

Taulukko 15: Ratkaisukokoonpano

Ratkaisu- kokoonpano	Suorat kanteet		Ennako- ratkaisupyynnöt		Valitukset		Muut menettelyt ¹		Yhteensä	
Suuri täysistunto	247	(251)	291	(328)	82	(86)	3	(3)	623	(668)
Pieni täysistunto	5	(5)	13	(18)	3	(3)			21	(26)
Yhteensä	252	(256)	304	(346)	85	(89)	3	(3)	644	(694)
Tuomioistuimen presidentti					8	(8)			8	(8)
Yhteensä					8	(8)			8	(8)
Ensimmäinen jaosto	3	(3)	5	(9)					8	(12)
Toinen jaosto	6	(6)	6	(6)					12	(12)
Kolmas jaosto	5	(5)	1	(1)			1	(1)	7	(7)
Neljäs jaosto	7	(7)			3	(4)			10	(11)
Viides jaosto	20	(20)	29	(41)	3	(3)			52	(64)
Kuudes jaosto	29	(29)	29	(29)	4	(7)			62	(65)
Yhteensä	70	(70)	70	(86)	10	(14)	1	(1)	151	(171)
YHTEENSÄ	322	(326)	374	(432)	103	(111)	4	(4)	803	(873)

¹

Sisältää erityiset menettelyt ja lausunnot.

Työmäärän lisääntyminen 31.12.2000 asti

Taulukko 16: Vireille tulleet asiat ja annetut tuomiot

Vuosi	Vireille tulleet asiat ¹					Tuomiot ²
	Suorat kanteet ³	Ennakkoratkaisu- pyynnöt	Valitukset	Yhteensä	Välitoimihakemukset	
1953	4	—		4	—	—
1954	10	—		10	—	2
1955	9	—		9	2	4
1956	11	—		11	2	6
1957	19	—		19	2	4
1958	43	—		43	—	10
1959	47	—		47	5	13
1960	23	—		23	2	18
1961	25	1		26	1	11
1962	30	5		35	2	20
1963	99	6		105	7	17
1964	49	6		55	4	31
1965	55	7		62	4	52
1966	30	1		31	2	24
1967	14	23		37	—	24
1968	24	9		33	1	27
1969	60	17		77	2	30
1970	47	32		79	—	64
1971	59	37		96	1	60
1972	42	40		82	2	61
1973	131	61		192	6	80
1974	63	39		102	8	63
1975	61	69		130	5	78
1976	51	75		126	6	88
1977	74	84		158	6	100
1978	145	123		268	7	97
1979	1 216	106		1 322	6	138
1980	180	99		279	14	132
1981	214	108		322	17	128
1982	216	129		345	16	185
1983	199	98		297	11	151
1984	183	129		312	17	165
1985	294	139		433	22	211
1986	238	91		329	23	174
1987	251	144		395	21	208
1988	194	179		373	17	238
1989	246	139		385	20	188
1990 ⁴	222	141	16	379	12	193

1 Bruttoluvut, joissa ei ole mukana erityisiä prosesseja.

2 Nettoluvut.

3 Lausunnot mukaan luettuina.

4 Vuodesta 1990 lähtien kanteet henkilöstöasioissa nostetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa.

(jatkuu)

Vuosi	Vireille tulleet asiat ⁵					Tuomiot ⁶
	Suorat kanteet ⁷	Ennakkoratkaisu- pyynnöt	Valitukset	Yhteensä	Välitoimihakemukset	
1991	142	186	14	342	9	204
1992	253	162	25	440	4	210
1993	265	204	17	486	13	203
1994	128	203	13	344	4	188
1995	109	251	48	408	3	172
1996	132	256	28	416	4	193
1997	169	239	35	443	1	242
1998	147	264	70	481	2	254
1999	214	255	72	541	4	235
2000	199	224	79	502	4	273
Yhteensä	6 636 *	4 381	417	11 434	321	5 269

⁵ Bruttoluvut, joissa ei ole mukana erityisiä prosesseja.

⁶ Nettoluvut.

⁷ Lausunnot mukaan luettuina.

⁸ Joista 2 388 henkilöstöasiaa 31.12.1989 mennessä.

Taulukko 17: **Esitetyt ennakkoratkaisupyynnöt**¹
(jakautuminen jäsenvaltioittain ja vuosittain)

Vuosi	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	BENELUX	Yht.
1961	—		—			—		—	—	1							1
1962	—		—			—		—	—	5							5
1963	—		—			—		—	1	5							6
1964	—		—			—		2	—	4							6
1965	—		4			2		—	—	1							7
1966	—		—			—		—	—	1							1
1967	5		11			3		—	1	3							23
1968	1		4			1		1	—	2							9
1969	4		11			1		—	1	—							17
1970	4		21			2		2	—	3							32
1971	1		18			6		5	1	6							37
1972	5		20			1		4	—	10							40
1973	8	—	37			4	—	5	1	6					—		61
1974	5	—	15			6	—	5	—	7					1		39
1975	7	1	26			15	—	14	1	4					1		69
1976	11	—	28			8	1	12	—	14					1		75
1977	16	1	30			14	2	7	—	9					5		84
1978	7	3	46			12	1	11	—	38					5		123
1979	13	1	33			18	2	19	1	11					8		106
1980	14	2	24			14	3	19	—	17					6		99
1981	12	1	41	—		17	—	11	4	17					5		108
1982	10	1	36	—		39	—	18	—	21					4		129
1983	9	4	36	—		15	2	7	—	19					6		98
1984	13	2	38	—		34	1	10	—	22					9		129
1985	13	—	40	—		45	2	11	6	14					8		139
1986	13	4	18	2	1	19	4	5	1	16		—			8		91
1987	15	5	32	17	1	36	2	5	3	19		—			9		144
1988	30	4	34	—	1	38	—	28	2	26		—			16		179
1989	13	2	47	2	2	28	1	10	1	18		1			14		139
1990	17	5	34	2	6	21	4	25	4	9		2			12		141

(jatkuu)

¹ EY:n perustamissopimuksen 177 artikla (josta on tullut EY 234 artikla); EHTY:n perustamissopimuksen 41 artikla ja Euratomin perustamissopimuksen 150 artikla, vuoden 1971 pöytäkirja.

(jatkuu)

Vuosi	B	DK	D	EL	E	F	IRL	I	L	NL	A	P	FIN	S	UK	BENELUX	Yht.
1991	19	2	54	3	5	29	2	36	2	17		3			14		186
1992	16	3	62	1	5	15	—	22	1	18		1			18		162
1993	22	7	57	5	7	22	1	24	1	43		3			12		204
1994	19	4	44	—	13	36	2	46	1	13		1			24		203
1995	14	8	51	10	10	43	3	58	2	19	2	5	—	6	20		251
1996	30	4	66	4	6	24	—	70	2	10	6	6	3	4	21		256
1997	19	7	46	2	9	10	1	50	3	24	35	2	6	7	18		239
1998	12	7	49	5	55	16	3	39	2	21	16	7	2	6	24		264
1999	13	3	49	3	4	17	2	43	4	23	56	7	4	5	22		255
2000	15	3	47	3	5	12	2	50	—	12	31	8	5	4	26	1 ¹	224
Yht.	425	84	1209	59	130	623	41	674	46	528	146	46	20	32	317	1	4381

¹ Asia C-265/00, Campina Melkunie.

Taulukko 18: Esitetyt ennakkoratkaisupyynnöt
(jakautuminen jäsenvaltioittain ja eri tuomioistuinten välillä)

Belgia		Luxemburg	
Cour de cassation	51	Cour supérieure de justice	10
Cour d'arbitrage	1	Conseil d'État	13
Conseil d'État	20	Cour administrative	1
Muut tuomioistuimet	353	Muut tuomioistuimet	22
Yhteensä	425	Yhteensä	46
Tanska		Alankomaat	
Højesteret	16	Raad van State	40
Muut tuomioistuimet	68	Hoge Raad der Nederlanden	100
Yhteensä	84	Centrale Raad van Beroep	41
Saksa		College van Beroep voor het	
Bundesgerichtshof	75	Bedrijfsleven	99
Bundesarbeitsgericht	4	Tariefcommissie	34
Bundesverwaltungsgericht	50	Muut tuomioistuimet	214
Bundesfinanzhof	176	Yhteensä	528
Bundessozialgericht	62	Itävalta	
Staatsgerichtshof	1	Verfassungsgerichtshof	2
Muut tuomioistuimet	841	Oberster Gerichtshof	27
Yhteensä	1 209	Bundesvergabeamt	9
Kreikka		Verwaltungsgerichtshof	23
Areios Pagos	2	Vergabekontrollsenat	3
Symvoulia tis Epikrateias	7	Muut tuomioistuimet	82
Muut tuomioistuimet	50	Yhteensä	146
Yhteensä	59	Portugali	
Espanja		Supremo Tribunal Administrativo	27
Tribunal Supremo	5	Muut tuomioistuimet	19
Audiencia Nacional	1	Yhteensä	46
Juzgado Central de lo Penal	7	Suomi	
Muut tuomioistuimet	117	Korkein hallinto-oikeus	5
Yhteensä	130	Korkein oikeus	1
Ranska		Muut tuomioistuimet	14
Cour de cassation	61	Yhteensä	20
Conseil d'État	20	Ruotsi	
Muut tuomioistuimet	542	Högsta Domstolen	2
Yhteensä	623	Marknadsdomstolen	3
Irlanti		Regeringsrätten	8
Supreme Court	12	Muut tuomioistuimet	19
High Court	15	Yhteensä	32
Muut tuomioistuimet	14	Yhdistynyt kuningaskunta	
Yhteensä	41	House of Lords	24
Italia		Court of Appeal	16
Corte suprema di Cassazione	65	Muut tuomioistuimet	277
Consiglio di Stato	34	Yhteensä	317
Muut tuomioistuimet	575	BENELUX	
Yhteensä	674	Cour de justice / Gerechtshof	¹
		Yhteensä	1
		YHTEENSÄ	4 381

¹ Asia C-265/00, Campina Melkunie.

B — Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta lainkäytön alalla

1. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vuonna 2000 antamien tuomioiden asiahakemisto	285
Aluepolitiikka	285
Henkilöstösäännöt	285
HT	294
Immateriaalioikeus	294
Kauppapolitiikka	296
Kilpailu	297
Liikenne	300
Maatalous	301
Palvelujen tarjoamisen vapaus	302
Sosiaalipolitiikka	302
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	303
Toimielimiä koskeva oikeus	303
Tutkimus, tiedotus, opetus, tilastot	304
Ulkosuhteet	305
Valtiontuki	305
Välityslauseke	307
Yhteisöoikeus	308
Ympäristö ja kuluttajat	308
2. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot	309

1. Yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vuonna 2000 antamien tuomioiden asiahakemisto

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

ALUEPOLITIIKKA

T-46/98 ja T-151/98	3.2.2000	Conseil des communes et régions d'Europe (CCRE) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Euroopan aluekehitysrahasto — Rahoitustuen alentaminen — Perustelujen puuttuminen — Perusteltu luottamus — Oikeusvarmuus
T-72/99	27.6.2000	Karl L. Meyer v. Euroopan yhteisöjen komissio	Merentakaiset maat ja alueet — EKR:n rahoittama hanke — Vahingonkorvauskanne — Perusteltu luottamus — Komission valvontavelvollisuus
T-105/99	14.12.2000	Conseil des communes et régions d'Europe (CCRE) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Yhteisön oikeus — Yhteisön oikeuden tehokkuuden periaate — Moitteettoman varainhoidon periaate — Kuittaus komission saatavan ja yhteisön maksamien avustusten välillä

HENKILÖSTÖSÄÄNNÖT

T-86/98	26.1.2000	Dimitrios Gouloussis v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylennys — Palvelussuhde palkkaluokassa A 2 — Kumoamiskanne
T-60/99	3.2.2000	Malcolm Townsend v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Yhteinen sairausvakuutusjärjestelmä — Aviopuolison kuuluminen siihen
T-171/98	22.2.2000	Maria Adelina Biasutto v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Sairausloma — Luvaton poissaolo — Henkilöstösääntöjen 59 artikla — Sairauspoissaolotapauksessa noudatettava menettely

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-22/99	22.2.2000	Gustave Rose v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylentämättä jättäminen — Ylennys- menettelyä koskeva ohjekirja — Luottamuksensuoja — Har- kintavallan väärinkäyttö — Ansioiden vertailu
T-164/98	23.2.2000	Giuseppe Carraro v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Arviointi- kertomus — Kumoamiskanne — Vahingonkorvauskanne
T-82/98	24.2.2000	Frans Jacobs v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylennys — Arviointikertomuksen puuttu- minen — Virheellinen ylennysmenettely
T-10/99	9.3.2000	Miguel Vicente Nuñez v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylennys — Ansioiden vertailu — Ansiotuneimmiksi katsottujen virkamiesten luettelo — Ylennettyjen virkamiesten luettelo — Arviointikertomus — Puutteelliset perustelut
T-29/97	9.3.2000	Alain Libéros v. Euroopan yhteisöjen komissio	Väliaikainen toimihenkilö — Palkkaluokan määrittäminen — Työkokemus
T-95/98	23.3.2000	Christos Gogos v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Sisäinen kilpailu — Epäonnistuminen suullisissa kokeissa — Valinta- lautakunnan kokoonpano — Yhdenvertainen kohtelu
T-197/98	23.3.2000	Charlotte Rudolph v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Valitusaika — Päätöksen tiedoksianto — Kielet — Työhönottoa edeltävän lääkärintarkastuksen tulosten kumoaminen virheellisen ilmoituksen perusteella

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-18/98	13.4.2000	Peter Reichert v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Henkilöstösääntöjen liitteessä VII oleva 4 artikla — Ulkomaankorvaus — Pääasiallinen ammatti-toiminnan suorittamispaikka
T-177/97	10.5.2000	Odette Simon v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Vaatimus väliaikaisen toimihenkilön asemasta
T-34/99	11.5.2000	Philippe Pipeaux v. Euroopan parlamentti	Henkilöstöasia — Merikylpyhoito — Ennakkoluvan epääminen — Perustelut
T-121/99	16.5.2000	Sean Irving v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kurinpitomenettely — Viraltapano — Menettelyn määräaika — Puolustautumisoikeudet
T-203/98	17.5.2000	Yannis Tzikis v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kurinpitomenettely — Viraltapano — Perustelut — Tosiseikkojen paikkansapitävyys — Ilmeinen arviointivirhe
T-173/99	25.5.2000	Gilbert Elkaïm, Philippe Mazuel v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Tutkintoihin ja kokeisiin perustuva avoin kilpailu — Kilpailuilmoituksen vastainen menettely — Hakijoiden yhdenvertainen kohtelu — Hyvän hallinnon periaate — Harkintavallan ja menettelysääntöjen väärinkäyttö
T-211/98	15.6.2000	F v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Virantoimistuksesta pidättäminen — Edeltävää kuulemista ei ole tapahtunut — Kumoamiskanne ja vahingonkorvauskanne

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-51/99	15.6.2000	Sophia Fantechi v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ulkomaan-korvaus — Muualle kuin asemapaikkaan sijoittautuneelle kansainväliselle järjestölle tuotetut palvelut — Henkilöstösääntöjen liitteessä VII olevan 4 artiklan 1 kohdan a alakohta
T-84/98	16.6.2000	C v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Kumoamiskanne — Invalidikomissio — Eläkkeelle siirtyminen — Olennaisten menettelymääräysten rikkominen — Harkintavallan väärinkäyttö — Aineeton vahinko
T-47/97	27.6.2000	Onno Plug v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Vakuutus tapaturmien ja ammattitautien varalta — Henkilöstösääntöjen 73 artikla — Virkamiesten tapaturma- ja ammattitautivakuutusta koskevien määräysten 18 ja 19 artikla — Osittaisen pysyvän työkyvyttömyyden aste — Oikeusvoima — Vahingonkorvauskanne
T-67/99	27.6.2000	K v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Hallinnolle kuuluva avustamisvelvollisuus — Henkilöstösääntöjen 24 artikla — Ulottuvuus — Rajat
T-111/99	5.7.2000	Ignacio Samper v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Nimityspäätöksen kumoamisen jälkeen julkaistu uusi työpaikka-ilmoitus — Uran uudelleenmäärittely — Huolenpito-velvollisuus — Yksikön etu — Harkintavallan väärinkäyttö — Viransijaiseksi nimittämättä jättäminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-134/99	11.7.2000	Anna Skrzypek v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Perhelisät — Lapseneläke — Myöntämis- edellytykset — Lapsen tosi- asiallinen huolto
T-24/99	13.7.2000	Claudio d'Aloya v. Euroopan unionin neuvosto	Virkamiehet — Ylennys — Kumoamiskanne — Vahingon- korvauskanne
T-87/99	13.7.2000	Michel Hendrickx v. Centre européen pour le développement de la formation professionnelle (Cedefop)	Virkamiehet — Työsuhteen uusimatta jättäminen — Kahta virkaa koskevan hakemuksen hylkääminen — Tutkittavaksi ottaminen — Toimivalta — Avoimia virkoja koskevien ilmoitusten laillisuus — Palvelukseenottomenettely
T-157/99	13.7.2000	Helga Griesel v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Ylentämättä jättäminen — Perustelut — Hakijoiden ansioiden vertailu
T-82/99	14.7.2000	Michael Cwik v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Julkaisemislupa — Henkilöstösääntöjen 17 artiklan toinen kohta — Yhteisön etu — Ilmeinen arviointivirhe
T-146/99	14.7.2000	Rui Teixeira Neves v. Euroopan yhteisöjen tuomioistuim	Henkilöstö — Sisäinen kilpailu — Kilpailuilmoitus — Nimitys oikeudellisen neuvonantajan virkaan — Pakollinen edel- lytys — Erityiset arviointi- perusteet — Perustelut — Harkintavallan väärinkäyttö
T-259/97	12.9.2000	Rui Teixeira Neves v. Euroopan yhteisöjen tuomioistuim	Henkilöstö — Lojaalisuus- velvollisuus ja asemaan kohdistuva arvonanto — Vallanjakoperiaate — Vapaus kuulua ammattiyhdistykseen — Kurinpitäjärjestelmä — Seuraamus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-101/98 ja T-200/98	19.9.2000	Gisela Stodtmeister v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Ylentämättä jättäminen — Kumoamiskanne — Jaksottaisen arviointi- kertomuksen puuttuminen — Vahingonkorvauskanne
T-261/97	20.9.2000	Eleonore Orthmann v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Tieteellisen tai teknisen alan virkamiehet — Siirtyminen B-kategoriasta A-kategoriaan — Oikeus- suoja-intressi
T-203/99	20.9.2000	Patrizia de Palma, Jacqueline Escale, Claudine Hamptaux ja Harry Wood v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ammatti- yhdistystoimintaan liittyvä virkavapaa
T-220/99	20.9.2000	Joachim Behmer v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Viran täyttä- minen ylennyksen kautta — Palkkaluokka LA 3 — Ansioden vertailu
T-317/99	27.9.2000	Franz Lemaître v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ulkomaan- korvaus — Asettautumis- korvaus — Henkilöstö- sääntöjen liitteessä VII oleva 4 artiklan 1 kohdan b alakohta ja 5 artikla
T-187/98	3.10.2000	Pascual Juan Cubero Vermurie v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylennys — Liikkuvuus — Tutkittavaksi ottaminen
T-130/99	3.10.2000	David Crabbe v. Centre européen pour le développement de la formation professionnelle (Cedefop)	Henkilöstö — Lingvistiura — Lausunnon antamisen raukea- minen
T-202/99	5.10.2000	Léon Rappe v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ylennys — Arviointikertomus — Laati- misen viivästyminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-27/99	17.10.2000	Humbert Drabbe v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Eläkkeet — Ennen yhteisön palvelukseen tuloa saatu oikeus — Siirtäminen yhteisöjen järjestelmään — Hakemuksen jättäminen — Määräaika
T-138/99	26.10.2000	Luc Verheyden v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kannetta edeltävä hallinnollinen valitus — Määräajat — Uusi seikka — Ylennys — Ansioiden vertailu
T-44/97	8.11.2000	Piera Ghignone ym. v. Euroopan unionin neuvosto	Henkilöstö — Palkkaus — Asemapaikka kolmannessa maassa — Korjauskertoimien mukauttaminen — Taannehtiva vaikutus — Takaisinperiminen
T-175/97	8.11.2000	Bernard Bareyt ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Väliaikaiset toimihenkilöt — Palkkaus — Asemapaikka kolmannessa maassa — Korjauskertoimien mukauttaminen — Taannehtiva vaikutus — Takaisinperiminen
T-158/98	8.11.2000	Bernard Bareyt ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Väliaikaiset toimihenkilöt — Asemapaikka kolmannessa maassa — Palkkaus — Erityisen korjaus- kertoimen vahvistaminen Nakan kaupunkia (Japani) varten — Taannehtiva vaikutus — Takaisinperiminen
T-210/98	8.11.2000	E v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Huollettavana olevaa lasta koskeva lisä — Fyysisesti tai psyykkisesti vammaista lasta koskeva kaksinkertainen lisä — Lykkääminen — Perusteetto- man edun palautus
T-261/99	15.11.2000	Jean Dehon v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Ylennys — Ilmoitus avoimesta virasta — Ansioiden vertailu — Yhtä- läiset mahdollisuudet

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-20/00	15.11.2000	Ivo Camacho-Fernandes v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Ammattitauti — Asbestille ja muille aineille altistuminen — Lääketieteellisen lautakunnan lausunnon virheellisyys — Vastaajan poissaolo
T-214/99	21.11.2000	Manuel Tomás Carrasco Benítez v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Palvelukseen ottaminen — Oikeus osallistua sisäisiin kilpailuihin — Kilpailuilmoitus — Virkaikää koskeva edellytys — Hakijan ammatillinen kokemus
T-23/00	21.11.2000	A v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kansallisen tuomioistuimen antama rikostuomio — Kurinpito-menettely — Viraltapano
T-136/98	5.12.2000	Anna Maria Campogrande v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Avustamisvelvoite — Sukupuolinen häirintä
T-197/99	5.12.2000	Anthony Gooch v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kumoamiskanne — Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu — Palvelukseenottopaikka — Hallinnollisen toimen peruuttaminen — Hallinto-toimen laillisuutta koskeva oletama
T-223/99	12.12.2000	Luc Dejaiffe v. sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV)	Väliaikaiset toimihenkilöt — Väliaikaisen toimihenkilön määräaikaisen sopimuksen ennenaikainen irtisanominen — Työnantajan etu — Ilmeinen arviointivirhe — Harkintavallan väärinkäyttö — Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-11/00	12.12.2000	Michel Hautem v. Euroopan investointipankki	Henkilöstö — Irtisanominen — Kumoamistuomion täytäntöönpanon laiminlyönti — EY 233 artikla — Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu — Henkisen kärsimyksen korvaaminen
T-130/98 ja T-131/98	13.12.2000	Francis Panichelli v. Euroopan parlamentti	Väliaikaiset toimihenkilöt — Palvelukseen ottaminen palvelussuhteen ehtojen 2 artiklan c alakohdan perusteella — Mahdollisuus viran palkkaluokan korottamiseen — Palkkaluokkaan A 4 ylentämättä jättäminen — Arviointikertomukset — Kumoamiskanne ja vahingonkorvauskanne — Kanteen tutkittavaksi ottaminen — Irtisanominen palvelussuhteen ehtojen 47 artiklan 2 kohdan a alakohdan nojalla — Sisäisten menettelysääntöjen noudattaminen — Irtisanomispäätöksen perustelevaaminen — Harkintavallan väärinkäyttö
T-110/99 ja T-260/99	13.12.2000	F v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Poissaolot — Lääkärintodistusten toimittaminen — Asianosaisen tarkastukseen saapumatta jääminen — Sairauslomien vähentäminen vuosilomasta — Kumoamiskanne — Vahingonkorvausvaatimukset
T-213/99	14.12.2000	Luc Verheyden v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Kumoamiskanne — Työkuriin liittyvät toimenpiteet ja ohjeet — Virkamiehelle vastainen päätös — Vahingonkorvauskanne — Tutkimatta jättäminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-352/99	14.12.2000	M v. Euroopan yhteisöjen komissio	Henkilöstö — Sairausloma — Luvattomaksi katsottavat poissaolot — Poissaolojen vähentäminen vuosilomasta — Henkilöstösääntöjen 59 ja 60 artikla — Kieltäytyminen hyväksymästä lääkärin-todistusta — Alle neljä päivää kestävä poissaolo — Lääkärin-tarkastuksen vaikutukset

HT

T-234/95	29.6.2000	DSG Dradenauer Stahlgesellschaft mbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	EHTY — Kumoamiskanne — Valtiontuki — Tuen käsite — Yksityinen sijoittaja -arviointi-peruste — Taloudellinen koko-naisuus — Tuen suuruus — Harkintavallan väärinkäyttö

IMMATERIAALIOIKEUS

T-19/99	12.1.2000	DKV Deutsche Krankenversicherung AG v. Sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV)	Yhteisön tavaramerkki — Sana Companyline — Ehdoton hylkäysperuste — Asetuksen (EY) N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohta

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-122/99	16.2.2000	The Procter & Gamble Company v. sisämarkkinoilla toimiva yhdenmukaistamisvirasto (tavaramerkit ja mallit)	Yhteisön tavaramerkki — Saippuatangon muoto — Rekisteröintihakemuksen muotoa koskeva virhe — Ehdoton hylkäysperuste — Valintalautakunta tutkii asian viran puolesta — Puolustautumisoikeuksien kunnioittaminen — Merkki, joka muodostuu yksinomaan tuotteen luonteenomaisesta muodosta — Tavaramerkin aiempi rekisteröinti joissain jäsenvaltioissa
T-91/99	30.3.2000	Ford Motor Company v. Sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV)	Yhteisön tavaramerkki — Sana OPTIONS — Ehdoton hylkäysperuste — Erottamiskyvyn puuttuminen — Asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 3 kohta — Erottamiskyvyn saavuttaminen käytön perusteella osassa yhteisöä
T-345/99	26.10.2000	Harbinger Corporation v. Sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV)	Yhteisön tavaramerkki — Sanamerkki TRUSTEDLINK — Ehdoton hylkäysperuste — Asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b alakohta
T-360/99	26.10.2000	Community Concepts AG v. Sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (SMHV)	Yhteisön tavaramerkki — Sanamerkki Investorworld — Ehdoton hylkäysperuste — Erottamiskyvyn puuttuminen
T-32/00	5.12.2000	Messe München GmbH v. Sisämarkkinoiden harmonisointivirasto (tavaramerkit ja mallit) (OHMI)	Yhteisön tavaramerkki — Electronica-merkki — Ehdoton hylkäysperuste — Erottamiskyvyn puuttuminen — Des-kriptiivisyys — Asetuksen N:o 40/94 7 artiklan 1 kohdan b ja c alakohta — Viraston muutoksenhakumaksu — Asetuksen N:o 40/94 44 artikla

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

KAUPPAPOLITIikka

T-32/98 ja T-41/98	10.2.2000	Alankomaiden Antillit v. Euroopan yhteisöjen komissio	Merentakaisten maiden ja alueiden assosiaatio yhteisöön — Asetus N:o 2352/97 — Asetus N:o 2494/97 — Kumoamiskanne — Tutkitta- vaksi ottaminen — Meren- takaisia maita ja alueita koskeva päätös — Suoja- toimenpide — Syyhteys
T-51/96	30.3.2000	Miwon Co. Ltd v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyynti — Hintasitou- muksen rikkominen — Yhteisölle aiheutunut vahinko
T-597/97	20.6.2000	Euromin SA v. Euroopan unionin neuvosto	Kumoamiskanne — Polku- myynti — Tutkimatta jättä- minen
T-7/99	29.6.2000	Medici Grimm KG v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyynti — Asetus, jolla lopetetaan välivaiheen tarkas- telu — Taannehtivuus — Maksettujen tullien palautta- minen — Kumoamiskanne — Tutkittavaksi ottaminen
T-74/97 ja T-75/97	26.9.2000	Büchel & Co. Fahrzeugteilefabrik GmbH v. Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan yhteisöjen komissio	Polkumyyntitullin laajen- taminen — Vapauttaminen polkumyyntitullista — Polku- pyörän osat — Kumoamis- kanne — Tutkimatta jättä- minen
T-80/97	26.9.2000	Starway SA v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyyntitullin laajenta- minen — Poikkeuslupa — Kumoamiskanne — Tutkitta- vaksi ottaminen — Kokoamis- toimenpide — Todistustaakka — Perustelut — Ilmeinen arviointivirhe

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-87/98	29.9.2000	International Potash Company v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyynti — Paljoustullin ja muuttuvan tullin yhdistelmä — Polkumyyntimarginaali — Suhteellisuusperiaate — Perustelut
T-178/98	24.10.2000	Fresh Marine Company SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Väliaikaiset polkumyynti- ja tasoitustullit — Viljelty merilohet — Sopimussuhteen ulkopuolinen yhteisön vastuu
T-213/97	29.11.2000	Comité des industries du coton et des fibres connexes de l'Union européenne (Eurocoton) ym. v. Euroopan unionin neuvosto	Polkumyynti — Neuvosto ei ottanut käyttöön lopullisia tulleja — Kumoamiskanne — Kannekelpoinen toimi — Vahingonkorvauskanne

KILPAILU

T-241/97	17.2.2000	Stork Amsterdam BV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Hallinnollinen menettely — Kantelujen tutkiminen — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) rikkominen — Hallinnollinen kirje — Menettelyn aloittaminen uudelleen — Perusteluvelvollisuuden laajuus — Yhteistyösopimus — Moleminpuolinen yksinomainen hankintalauseke — Kilpailukieltolauseke

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-25/95 ym.	15.3.2000	Cimenteries CBR SA, Cembureau ym. v. komissio	Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Sementtimarkkinat — Puolustautumisoikeudet — Oikeus tutustua asiakirja-aineistoon — Yksi jatkuva rikkominen — Yleissopimus ja täytäntöönpanotoimet — Kilpailusääntöjen rikkomisesta vastuuseen joutuminen — Näyttö yleissopimukseen ja täytäntöönpanotoimiin osallistumisesta — Yleissopimuksen ja täytäntöönpanotoimien väliset objektiiviset ja subjektiiviset yhteydet — Sakko — Sakon suuruuden määrittäminen
T-125/97 ja T-127/97	22.3.2000	The Coca-Cola Company, Coca-Cola Enterprises Inc. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Asetus N:o 4064/89 — Päätös, jolla yritysuskittymä todetaan yhteismarkkinoillesoveltuvaksi — Kumoamiskanne — Perustelut — Tutkittavaksi ottaminen
T-65/96	30.3.2000	Kish Glass & Co. Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Floutlasi — Kantelijan puolustautumisoikeudet ja menettelylliset oikeudet — Tuotemarkkinat ja maantieteelliset markkinat — EY:n perustamissopimuksen 86 artikla (josta on tullut EY 82 artikla)

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-513/93	30.3.2000	Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Tullihuolitsijat — Yrityksen ja yritysten yhteenliittymän käsite — Yritysten yhteenliittymän päätös — Maksutaksan vahvistaminen — Valtion lainsäädäntö — EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan (josta on tullut EY 81 artikla) 1 kohdan sovellettavuus
T-77/95 RV	25.5.2000	Union française de l'express (Ufex), DHL International, Service CRIE, May Courier v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Kantelun hylkääminen — Yhteisön etu — Muutoksenhaku — Asia, jonka yhteisöjen tuomioistuin on palauttanut
T-62/98	6.7.2000	Volkswagen AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Autojen jälleenmyynti — Markkinoiden eristäminen — EY:n perustamissopimuksen 85 artikla (josta on tullut EY 81 artikla) — Asetus N:o 123/85 — Lehdistölle annetut lausunnot — Liikesalaisuus — Hyvä hallintotapa — Sakko — Kilpailusääntöjen rikkomisen vakavuus
T-154/98	26.10.2000	Asia Motor France SA, Jean-Michel Cesbron, Monin automobiles SA, Europe auto service (EAS) SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — EY:n perustamissopimuksen 85 artikla (josta on tullut EY 81 artikla) — Kantelun käsittelyä koskevat velvoitteet — Hylkäämisperusteiden laillisuus — Ilmeinen arviointivirhe — EY:n perustamissopimuksen 176 artikla (josta on tullut EY 233 artikla) — Uuden kanneperusteen tutkittavaksi ottaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-41/96	26.10.2000	Bayer AG v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Rinnakkaistuonti — EY:n perustamis-sopimuksen 85 artiklan 1 kohta (josta on tullut EY 81 artiklan 1 kohta) — Yritysten välisen sopimuksen käsite — Näyttö sopimuksen olemassaolosta — Farma-seuttisten tuotteiden markkinat
T-5/97	30.11.2000	Industrie des poudres sphériques v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Kumoamiskanne — Kantelun hylkääminen — Perustamissopimuksen 86 artikla (josta on tullut EY 82 artikla) — Polku-myyntiin vastaisen menettelyn väärinkäyttö — Perustelut — Puolustautumisoikeudet
T-128/98	12.12.2000	Aéroport de Paris v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kilpailu — Ilmakuljetukset — Lentoasemien hallinnointi — Sovellettava asetus — Asetus N:o 17 ja asetus (ETY) N:o 3975/87 — Määräävän markkinaaseman väärinkäyttö — Syrjivät maksut

LIIKENNE

T-63/98	1.2.2000	Transpo Maastricht BV et Marco Ooms v. Euroopan yhteisöjen komissio	Sisävesiliikenne — Raken-teelliset parannukset — Asetuksen N:o 1101/89 sovel-taminen — Jättäminen sovel-tamisalan ulkopuolelle

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

MAATALOUS

T-138/98	22.2.2000	Armement coopératif artisanal vendéen (ACAV) ym. v. Euroopan unionin neuvosto	Kalastus — Asetus N:o 1239/98 — Ajoverkkoja koskeva kielto — Kumoamiskanne — Tutkimatta jättäminen
T-251/97	28.3.2000	T. Port GmbH & Co. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Maatalous — Yhteinen markkinajärjestely — Banaanit — Lisätuontitodistuksia koskeva hakemus — Asetuksen N:o 404/93 30 artikla — Kumoamiskanne
T-79/96, T-260/97 ja T-117/98	8.6.2000	Camar srl, Tico srl v. Euroopan yhteisöjen komissio ja Euroopan unionin neuvosto	Yhteinen markkinajärjestely — Banaanit — Lisätuontitodistuksia koskeva hakemus — Tariffikiintiön mukauttaminen pakottavissa tapauksissa — Siirtymätoimenpiteet
T-429/93	21.6.2000	Edmond Roparsin perilliset ym. v. Euroopan unionin neuvosto	Vahingonkorvauskanne — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Maito — Lisämaksu — Viitemäärä — Tuottaja, joka on antanut sitoumuksen tuotantosuunnan muuttamisesta — Tilan luovuttaminen
T-537/93	21.6.2000	Hervé Tromeur v. Euroopan unionin neuvosto ja Euroopan yhteisöjen komissio	Vahingonkorvauskanne — Sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu — Maito — Lisämaksu — Viitemäärä — Tuottaja, joka on antanut sitoumuksen tuotantosuunnan muuttamisesta — Tuotannon uudelleen aloittamatta jättäminen sitoumuksen voimassaolon päätyttyä

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-252/97	19.9.2000	Anton Dürbeck GmbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Banaanit — Tuonti AKT- valtioista ja kolmansista maista — Lisätuontitodistuksia koskeva hakemus — Kohtuuton tilanne — Siirtymä- toimenpiteet — Asetuksen N:o 404/93 30 artikla — Vahinkojen rajoittaminen — Kumoamiskanne

PALVELUJEN TARJOAMISEN VAPAUS

T-69/99	13.12.2000	Danish Satellite TV (DSTV) A/S (Eurotica Rendez-vous Television) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Direktiivi Televisio ilman rajoja — Valtion rajat ylittävien televisiolähetysten edelleen lähettämistä koskevat kansalliset rajoitukset — Komissio toteaa näiden rajoitusten soveltuvan yhteen yhteisön oikeuden kanssa — Kumoamiskanne — Tutkitta- vaksi ottaminen

SOSIAALIPOLITIikka

T-194/97 ja T-83/98	27.1.2000	Eugénio Branco, Ld. ^a v. Euroopan yhteisöjen komissio	Euroopan sosiaalirahasto — Laiminlyöntikanne — Tutkitta- vaksi ottaminen — Kumoamis- kanne — Rahoitustukien maksamisen keskeyttämistä koskeva päätös — Jäsenvaltion vahvistus — Tosiseikkojen virheellinen arviointi — Perusteltu luottamus — Saavu- tetut oikeudet — Oikeus- varmuus — Suhteellisuus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

TAVAROIDEN VAPAA LIIKKUVUUS

T-290/97	18.1.2000	Mehibas Dordtselaan BV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Siipi- karjanlihan tuonti — Asetuk- sen N:o 1430/79 13 artikla — Komission päätös, jolla se kieltäytyi palauttamasta maa- talousmaksuja — Päätöksen peruuttaminen — Asiakirjoja koskevan vakuutuksen laillisuus — Perusteltu luottamus — Oikeusvarmuus — Ilmeiset arviointivirheet — Perusteluvollisuus

TOIMIELIMIÄ KOSKEVA OIKEUS

T-256/97	27.1.2000	Bureau européen des unions de consommateurs (BEUC) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Polkumyynnin vastainen menettely — Kuluttajajärjestö — Kieltäytyminen pitämästä asianomaisena osapuolena — Vuoden 1994 GATT- sopimuksen VI artiklan täytäntöönpanosta tehty sopimus — Asetuksen N:o 384/96 6 artiklan 7 kohta ja 21 artikla
T-188/98	6.4.2000	Aldo Kuijter v. Euroopan unionin neuvosto	Avoimuus — Yleisön oikeu- desta tutustua asiakirjoihin tehty neuvoston päätös — Tiedonsaantipyynnön epäa- minen — Julkisen edun turvaaminen — Kansainväliset suhteet — Perustelu- vollisuus — Oikeus tutustua osaan asiakirjoista

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-20/99	13.9.2000	Denkavit Nederland BV v. Euroopan yhteisöjen komissio	Päätös 94/90/EHTY, EY, Euratom — Yleisön oikeus saada tietoja komission asiakirjoista — Tarkastuskertomus — Julkisen edun turvaamiseen (tarkastus ja tutkinta) ja liikesalaisuuden turvaamiseen perustuvat poikkeukset
T-123/99	12.10.2000	JT's Corporation Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Avoimuus — Oikeus saada tietoja asiakirjoista — Päätös 94/90/EHTY, EY, Euratom — Julkisen edun turvaamista koskevan poikkeuksen ulottuvuus — Tarkastus- ja tutkintatoimet — Laatijasääntö — Perustelut
T-83/99, T-84/99 ja T-85/99	26.10.2000	Carlo Ripa di Meana, Leoluca Orlando, Gastone Parigi v. Euroopan parlamentti	Euroopan parlamentin jäsenet — Tilapäinen eläkejärjestelmä — Hakemuksen tekemistä koskeva määräaika — Saatu tieto — Tutkittavaksi ottaminen

TUTKIMUS, TIEDOTUS, OPETUS, TILASTOT

T-183/97	17.2.2000	Carla Micheli, Andrea Peirano, Carlo Nike Bianchi ja Marinella Abbate v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Yhteisöjen tutkimus- ja teknologiakehityspolitiikka — MAST III -ohjelma — Yhteisön avustuksiin tuettavissa olevien hanke-ehdotusten luettelon vahvistamispäätös — Ehdotuksen jättäminen ilman yhteisön rahoitusta — Oikeus-suojaintressi — Lausunnon antamisen raukeaminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

ULKOSUHTEET

T-145/98	24.2.2000	ADT Projekt Gesellschaft der Arbeitsgemeinschaft Deutscher Tierzüchter mbH v. Euroopan yhteisöjen komissio	Tacis-ohjelma — Tarjouspyyntö — Virheellinen tarjouskilpailumenettely — Kumoamiskanne — Vahingonkorvausvaatimus — Tutkittavaksi ottaminen
T-485/93, T-491/93, T-494/93 ja T-61/98	8.11.2000	Société anonyme Louis Dreyfus & C ^{ie} , Glencore Grain Ltd, Compagnie Continentale (France) v. Euroopan yhteisöjen komissio	Yhteisöjen hätäapu entisen Neuvostoliiton valtioille — Tarjouspyyntö — Kumoamiskanne — Vahingonkorvauskanne
T-509/93	8.11.2000	Glencore Grain Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Yhteisöjen hätäapu entisen Neuvostoliiton valtioille — Tarjouspyyntö — Kumoamiskanne

VALTIONTUKI

T-72/98	16.3.2000	Astilleros Zamacona SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — Laivanrakennus — Neuvoston direktiivin 90/684/ETY 4 artiklan 3 kohta — Tuotantotuen enimmäismäärän määrittäminen
T-46/97	10.5.2000	SIC - Sociedade Independente de Comunicação, SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Julkisten televisiokanavien rahoitus — Kantelu — Valtiontuet — EY:n perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa (josta on tullut EY 88 artiklan 2 kohta) määrätyn menettelyn aloittamatta jättäminen — Kumoamiskanne

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-204/97 ja T-270/97	13.6.2000	EPAC - Empresa para a Agroalimentação e Cereais, SA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Kumoamiskanne — Valtion- tuet — EY:n perustamis- sopimuksen 92 artiklan 1 ja 3 kohta (joista on muutettuina tullut EY 87 artiklan 1 ja 3 kohta) — Tuen käsite — Valtion takaus julkisen yrityksen rahoituksessa — Tuen keskeyttäminen — Lau- sunnan antamisen raukeaminen
T-298/97, T-312/97, T-313/97, T-315/97, T-600/97, T-601/97, T-602/97, T-603/97, T-604/97, T-605/97, T-606/97, T-607/97, T-1/98, T-3/98, T-4/98, T-5/98, T-6/98 ja T-23/98	15.6.2000	Alzetta Mauro ym. v. Euroopan yhteisöjen komissio	Tavaroiden maantiekuljetukset — Valtiontuki — Kumoamis- kanne — Vaikutus jäsen- valtioiden väliseen kauppaan ja kilpailun vääristyminen — EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta) asetetusta kiellosta poikkeaa- misen edellytykset — Uusi tuki tai olemassa oleva tuki — Luottamuksensuojan periaate — Suhteellisuusperiaate — Perustelut
T-184/97	27.9.2000	BP Chemicals Ltd v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — Kumoamis- kanne — Asiavaltuus — Osit- tainen tutkimatta jättäminen — EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 3 kohta (josta on tullut EY 87 artiklan 3 kohta) — Direktiivi 92/81/ETY — Käsite kokeiluhanke, jonka tarkoituksena on vähemmän saastuttavien tuotteiden teknologinen kehittäminen

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe
T-55/99	29.9.2000	Confederación Española de Transporte de Mercancías v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — EY:n perustamissopimuksen 92 artiklan 1 kohdassa (josta on muutettuna tullut EY 87 artiklan 1 kohta) tarkoitetun tuen käsite — Perustelut — Tukien takaisinperimistä koskeva velvollisuus — Tuensaajien perusteltu luottamus — Suhteellisuusperiaate
T-296/97	12.12.2000	Alitalia - Linee aeree italiane SpA v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuki — Italian viranomaisten suorittama Alitalian pääomapohjan vahvistaminen — Toimenpiteen luokittelu — Yksityinen sijoittaja — Arviointiperuste — Komission suorittama tutkinta
T-613/97	14.12.2000	Union française de l'express (Ufex), DHL International, Federal express international (France) ja CRIE v. Euroopan yhteisöjen komissio	Valtiontuet — Puolustautumis-oikeudet — Oikeus tutustua asiakirjoihin — Perusteluvelvollisuus — Postipalvelut — Ristikkäiset tuet varatuilta palveluilta kilpailulle avoinna oleville paikoille — Valtiontuen käsite — Normaalit markkinaolosuhteet

VÄLITYSLAUSEKE

T-223/97 ja T-17/98	23.2.2000	Reinder Kooyman ja Petra Van Eynde-Neutens v. Euroopan parlamentti	Henkilöstö — Ylimääräiset toimihenkilöt — Parlamentin istuntojen ylimääräiset tulkit — Näiden tulkkien palkkioista perityn yhteisön veron laillisuus

Asia	Päivä	Asianosaiset	Aihe

YHTEISÖOIKEUS

T-139/99	6.7.2000	Alsace International Car Service (AICS) v. Euroopan parlamentti	Julkiset palveluhankinnat — Henkilöstökuljetukset ajo-neuvoilla, joissa on kuljettaja — Tarjouspyyntö — Kansal-lisen oikeuden noudattaminen — Hyvän oikeudenhoidon ja yhteistyön periaatteet — Tarjouksen hylkääminen

YMPÄRISTÖ JA KULUTTAJAT

T-172/98, T-175/98, T-176/98 ja T-177/98	27.6.2000	Salamander AG ym. v. Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto	Kumoamiskanne — Direktiivi 98/43/EY — Tupakka-tuotteiden mainontaa ja niiden hyväksi tapahtuvaa sponso-rointia koskeva kielto — Tutkittavaksi ottaminen

2. Oikeudenkäyntejä koskevat tilastot

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta

Taulukko 1: Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuosina 1998, 1999 ja 2000

Vireille tulleet asiat

Taulukko 2: Eri oikeudenkäynnit (1998, 1999 ja 2000)
Taulukko 3: Kannetyypit (1998, 1999 ja 2000)
Taulukko 4: Kanteen oikeudellinen perusta (1998, 1999 ja 2000)
Taulukko 5: Kanteen kohde (1998, 1999 ja 2000)

Ratkaistut asiat

Taulukko 6: Vuosina 1998, 1999 ja 2000 ratkaistut asiat
Taulukko 7: Lopputulos (2000)
Taulukko 8: Kanteen oikeudellinen perusta (2000)
Taulukko 9: Kanteen kohde (2000)
Taulukko 10: Ratkaisukokoonpano (2000)
Taulukko 11: Käsittelyn kesto (2000)
Kaavio I Käsittelyn kesto henkilöstöasioissa (tuomiot ja määräykset) (2000)
Kaavio II Muiden kanteiden käsittelyn kesto (tuomiot ja määräykset) (2000)

Vireillä olevat asiat

Taulukko 12: Kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä vireillä olleet asiat
Taulukko 13: Kanteen oikeudellinen perusta kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä
Taulukko 14: Kanteen kohde kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä

Muuta

Taulukko 15: Työmäärän lisääntyminen

Taulukko 16: Valituksiin annetut ratkaisut 1.1. – 31.12.2000

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta

Taulukko 1: **Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toiminta vuosina 1998, 1999 ja 2000¹**

	1998	1999	2000
Vireille tulleet asiat	(238)	(384)	(398)
Ratkaistut asiat	279 (348)	322 (659)	258 (344)
Vireillä olevat asiat	569 (1 007)	663 (732)	661 (786)

¹

Tässä taulukossa ja seuraavilla sivuilla olevissa taulukoissa sulkeissa ilmoitetut luvut kuvaavat asioiden kokonaismäärää, johon ei vaikuta toisiinsa liittyneiden asioiden yhdistäminen; muihin lukuihin kukin ryhmä yhdistettyjä asioita lasketaan yhtenä asiana.

Vireille tulleet asiat

Taulukko 2: **Eri oikeudenkäynnit (1998, 1999 ja 2000)** ^{1, 2}

Eri oikeudenkäynnit	1998	1999	2000
Muut kanteet	135	254	242
Immateriaalioikeus	1	18	34
Henkilöstöasiat	79	84	111
Erityiset menettelyt	23	28	11
Yhteensä	238 ³	384 ⁴	398 ⁵

¹ Tässä taulukossa ja seuraavilla sivuilla olevissa taulukoissa käsitteellä "muut kanteet" tarkoitetaan kaikkien luonnollisten henkilöiden ja oikeushenkilöiden nostamia kanteita paitsi Euroopan yhteisöjen henkilöstön nostamia sekä immateriaalioikeuksia koskevia kanteita.

² Erityisiä menettelyjä ovat (tässä ja seuraavissa taulukoissa): takaisinsaanti (EY:n tuomioistuimen perussäännön 38 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artikla), kolmannen osapuolen kantelu (vastaavasti 39 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 123 artikla), tuomion purkaminen tai uusi käsittely (vastaavasti 41 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 125 artikla), tuomion tulkinta (vastaavasti 40 artikla; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 129 artikla), oikeudenkäyntikulujen vahvistaminen (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 92 artikla), maksuton oikeudenkäynti (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 94 artikla), tuomion oikaisu (ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 84 artikla).

³ Joista kahdessa on kyse maitokiintiöistä ja kahdessa tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

⁴ Joista 71 on ns. huoltamoasioita.

⁵ Joista 3 on ns. huoltamoasioita ja 59 asiaa, jotka koskevat Venetsian alueella myönnettyjä valtiontukia.

Taulukko 3: Kannetyypit (1998, 1999 ja 2000)

Kannetyypit	1998	1999	2000
Kumoamiskanteet	116	220	220
Laiminlyöntikanteet	2	15	6
Vahingonkorvauskanteet	14	19	17
Välityslauseke	3	1	—
Immateriaalioikeus	1	18	34
Henkilöstöasiat	79	83	110
Yhteensä	215 ¹	356 ²	387 ³
<i>Erityiset menettelyt</i>			
Maksuton oikeudenkäynti	6	7	6
Oikeudenkäyntikulujen määrän vahvistaminen	9	6	3
Takaisinsaantia koskeva tuomio	—	—	1
Tuomion oikaiseminen	7	15	1
Tuomion purkaminen	1	—	—
Yhteensä	23	28	11
YHTEENSÄ	238	384	398

¹ Joista kahdessa on kyse maitokiintiöistä ja kahdessa tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

² Joista 71 on ns. huoltamoasioita.

³ Joista 3 on ns. huoltamoasioita ja 59 asiaa, jotka koskevat Venetsian alueella myönnettyjä valtiontukia.

Taulukko 4: Kanteen oikeudellinen perusta (1998, 1999 ja 2000)

Kanteen oikeudellinen perusta	1998	1999	2000
Asetuksen (EY) N:o 40/94 63 artikla	1	18	34
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) ¹	104	215	219
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	2	14	6
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	13	17	17
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	3	1	—
EY yhteensä	123	265	276
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	12	5	1
EHTY:n perustamissopimuksen 35 artikla	—	1	—
EHTY:n perustamissopimuksen 40 artikla	—	1	—
EHTY yhteensä	12	7	1
EURATOMin perustamissopimuksen 151 artikla	1	1	—
EURATOM yhteensä	1	1	—
Henkilöstösäännöt	79	83	110
Yhteensä	215	356	387
Työjärjestyksen 84 artikla	7	15	1
Työjärjestyksen 92 artikla	9	6	3
Työjärjestyksen 94 artikla	6	7	6
Työjärjestyksen 122 artikla	—	—	1
Työjärjestyksen 125 artikla	1	—	—
Erityiset menettelyt yhteensä	23	28	11
YHTEENSÄ	238	384	398

¹ Sen johdosta, että Amsterdamin sopimuksessa perustamissopimusten artiklat numeroitiin uudelleen, tapa, jolla perustamissopimusten määräyksiin viitataan, muuttui 1.5.1999 huomattavasti.

Taulukko 5: Kanteen kohde (1998, 1999 ja 2000)¹

Kanteen kohde	1998	1999	2000
Maatalous	19	42	23
Valtiontuki	16	100	80
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	5	4	6
Euroopan unionin kansalaisuus	—	—	2
Välityslauseke	2	—	—
Kilpailu	23	34	36
Kulttuuri	—	—	2
Yhtiöoikeus	3	2	4
Toimielimiä koskeva oikeus	10	19	29
Ympäristö ja kuluttajat	4	5	14
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	7	10	17
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	2	2	8
Palvelujen tarjoamisen vapaus	—	1	—
Kauppapolitiikka	12	5	8
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	—	2	1
Aluepolitiikka	2	2	—
Sosiaalipolitiikka	10	12	7
Immateriaalioikeus	1	18	34
Tutkimus, koulutus, tilastot	—	1	1
Ulkosuhteet	5	1	8
Kuljetukset/Liikenne	3	2	—
EY yhteensä	124	262	280
Valtiontuki	3	6	1
Kilpailu	8	—	—
Terästeollisuus	—	1	—
EHTY yhteensä	11	7	1
Toimielimiä koskeva oikeus	1	1	—
EURATOM yhteensä	1	1	—
Henkilöstösäännöt	79	86	106
Yhteensä	215	356	387

¹ Erityisiä prosesseja ei ole huomioitu tässä taulukossa.

Ratkaistut asiat

Taulukko 6: Vuosina 1998, 1999 ja 2000 ratkaistut asiat

Eri oikeudenkäynnit	1998		1999		2000	
Muut kanteet	141	(199) ¹	227	(544) ²	136	(219) ³
Immateriaalioikeus	1	(1)	2	(2)	7	(7)
Henkilöstöasiat	110	(120)	79	(88)	98	(101)
Erityiset menettelyt	27	(29)	14	(25)	17	(17)
Yhteensä	279	(348)	322	(659)	258	(344)

¹ Joista 64 koskee maitokiintiöitä.

² Joista 102 koskee maitokiintiöitä ja 284 tulliasioitsijoiden nostamia kanteita.

³ Joista 8 koskee maitokiintiöitä ja 13 tulliasioitsijoiden nostamia kanteita.

Taulukko 7: Lopputulos (2000)

Lopputulos	Muut kanteet		Immateriaali-oikeus		Henkilöstöasiat		Erityiset menettelyt		Yhteensä
<i>Tuomiot</i>									
Tutkimatta jättäminen	8	(14)	—	—	1	(1)	—	—	9 (15)
Perusteeton kanne	22	(28)	5	(5)	28	(29)	—	—	55 (62)
Osittain perusteltu kanne	12	(62)	—	—	15	(17)	—	—	27 (79)
Perusteltu kanne	11	(20)	1	(1)	10	(10)	—	—	22 (31)
Lausunnon antamisen raukeaminen	2	(3)	—	—	1	(1)	—	—	3 (4)
Tuomiot yhteensä	55	(127)	6	(6)	55	(58)	—	—	116 (191)
<i>Määräykset</i>									
Rekisteristä poistaminen	36	(37)	1	1	20	(20)	1	(1)	58 (59)
Tutkimatta jättäminen	13	(13)	—	—	15	(15)	—	—	28 (28)
Lausunnon antamisen raukeaminen	7	(7)	—	—	2	(2)	—	—	9 (9)
Perusteltu kanne	—	—	—	—	—	—	3	(3)	3 (3)
Osittain perusteltu kanne	—	—	—	—	—	—	6	(6)	6 (6)
Perusteeton kanne	1	(1)	—	—	1	(1)	7	(7)	9 (9)
Selvästi perusteeton kanne	17	(27)	—	—	5	(5)	—	—	22 (32)
Asian käsittelystä luopuminen	1	(1)	—	—	—	—	—	—	1 (1)
Toimivallan puuttuminen	6	(6)	—	—	—	—	—	—	6 (6)
Määräykset yhteensä	81	(92)	1	(1)	43	(43)	17	(17)	142 (153)
Yhteensä	136	(219)	7	(7)	98	(101)	17	(17)	258 (344)

Taulukko 8: Kanteen oikeudellinen perusta (2000)

Kanteen oikeudellinen perusta	Tuomiot		Määräykset		Yhteensä	
Asetuksen (EY) N:o 40/94 63 artikla	6	(6)	1	(1)	7	(7)
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	47	(117)	48	(48)	95	(165)
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	2	(2)	14	(14)	16	(16)
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	4	(5)	17	(28)	21	(33)
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	1	(2)	—	—	1	(2)
EY yhteensä	60	(132)	80	(91)	140	(223)
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	1	(1)	1	(1)	2	(2)
EHTY:n perustamissopimuksen 35 artikla	—	—	1	(1)	1	(1)
EHTY yhteensä	1	(1)	2	(2)	3	(3)
Henkilöstösäännöt	55	(58)	43	(43)	98	(101)
Yhteensä	116	(191)	125	(136)	241	(327)
Työjärjestyksen 84 artikla	—	—	3	(3)	3	(3)
Työjärjestyksen 92 artikla	—	—	8	(8)	8	(8)
Työjärjestyksen 94 artikla	—	—	6	(6)	6	(6)
Erityiset menettelyt yhteensä	—	—	17	(17)	17	(17)
YHTEENSÄ	116	(191)	142	(153)	258	(344)

Taulukko 9: Kanteen kohde (2000)¹

Kanteen kohde	Tuomiot		Määräykset		Yhteensä	
Maatalous	7	(7)	7	(8)	14	(15)
Valtiontuki	8	(26)	9	(9)	17	(35)
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	—	—	1	(1)	1	(1)
Euroopan unionin kansalaisuus	—	—	1	(1)	1	(1)
Välityslauseke	1	(2)	—	—	1	(2)
Kilpailu	11	(52)	9	(9)	20	(61)
Yhtiöoikeus	1	(1)	3	(3)	4	(4)
Toimielimiä koskeva oikeus	5	(8)	14	(24)	19	(32)
Ympäristö ja kuluttajat	1	(4)	3	(3)	4	(7)
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	1	(1)	4	(4)	5	(5)
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	—	—	4	(4)	4	(4)
Palvelujen tarjoamisen vapaus	1	(1)	—	—	1	(1)
Kauppapolitiikka	9	(11)	6	(6)	15	(17)
Aluepolitiikka	3	(4)	1	(1)	4	(5)
Sosiaalipolitiikka	1	(2)	16	(16)	17	(18)
Immateriaalioikeus	6	(6)	1	(1)	7	(7)
Tutkimus, koulutus, tilastot	1	(1)	—	—	1	(1)
Ulkosuhteet	3	(5)	1	(1)	4	(6)
Kuljetukset/Liikenne	1	(1)	1	(1)	2	(2)
EY yhteensä	60	(132)	81	(92)	141	(224)
Valtiontuki	1	(1)	2	(2)	3	(3)
EHTY yhteensä	1	(1)	2	(2)	3	(3)
Henkilöstösäännöt	55	(58)	42	(42)	97	(100)
YHTEENSÄ	116	(191)	125	(136)	241	(327)

¹

Erityisiä menettelyjä ei ole tässä tapauksessa otettu huomioon.

Taulukko 10: **Ratkaisukokoonpano (2000)**

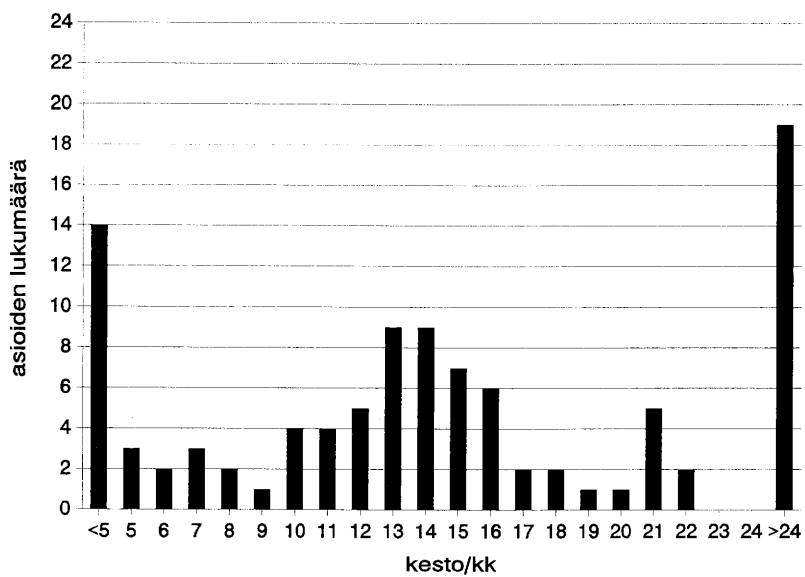
Ratkaisukokoonpano	Yhteensä
3 tuomarin jaostot	214
5 tuomarin jaostot	112
Yhden tuomarin kokoonpanossa	15
Asiat, joita ei ole osoitettu käsiteltäväksi jaostossa	3
Yhteensä	344

Taulukko 11: **Oikeudenkäyntien kesto (2000)**¹
(tuomiot ja määräykset)

	Tuomiot / Määräykset
Muut kanteet	27,5
Immateriaalioikeus	9,1
Henkilöstöasiat	15,6

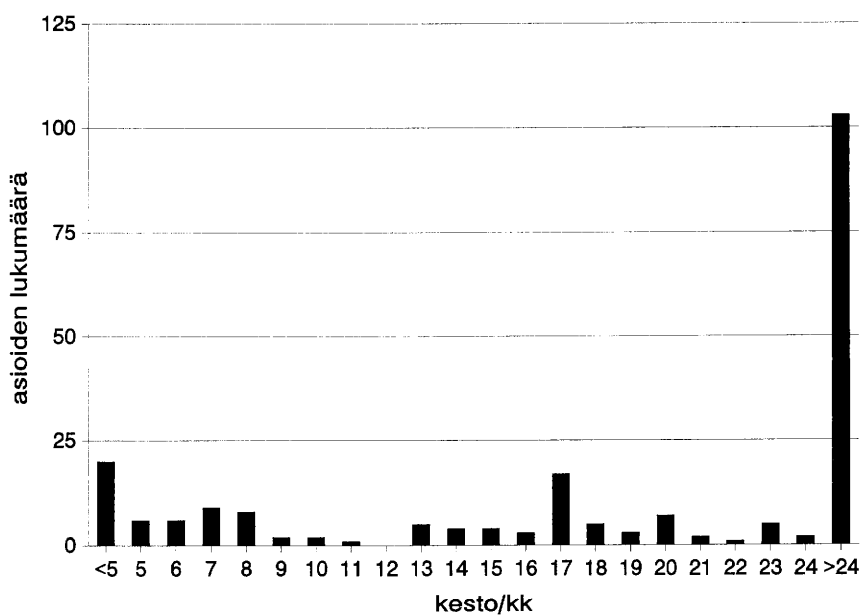
¹ Kesto on ilmaistu kuukausina ja kuukauden kymmenesosina.

**Kaavio I: Käsittelyn kesto henkilöstöasioissa
(tuomiot ja määräykset) 2000**

Asiat/ Kuukausi	<5	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	>24
Henkilöstö- asiat	14	3	2	3	2	1	4	4	5	9	9	7	6	2	2	1	1	5	2	0	0	19

**Kaavio II: Käsittelyn kesto muissa kanteissa
(tuomiot ja määräykset) 2000**

Asiat/ Kantakausi	<5	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	>24
Muut kanteet	20	6	6	9	8	2	2	1	0	5	4	4	3	17	5	3	7	2	1	5	2	103

Vireillä olevat asiat

Taulukko 12: Kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä vireillä olleet asiat

Eri oikeudenkäynnit	1998		1999		2000	
Muut kanteet	400	(829) ¹	471	(538) ²	445	(561) ³
Immateriaalioikeus	1	(1)	17	(17)	44	(44)
Henkilöstöasiat	163	(173)	167	(169)	170	(179)
Erityiset menettelyt	5	(5)	8	(8)	2	(2)
Yhteensä	569	(1 007)	663	(732)	661	(786)

¹ Joista 190:ssä on kyse maitokiintiöistä ja 297:ssä tulliasioitsijoiden nostamista kanteista.

² Joista 88:ssa on kyse maitokiintiöistä, 13:ssa tulliasioitsijoiden nostamista kanteista ja 71 on ns. huoltamoasioita.

³ Joista 80:ssä on kyse maitokiintiöistä, 74 on ns. huoltamoasioita ja 59 asiaa, jotka koskevat Venetsian alueella myönnettyjä valtiontukia.

Taulukko 13: **Kanteen oikeudellinen perusta kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä**

Kanteen oikeudellinen perusta	1998		1999		2000	
Asetuksen (EY) N:o 40/94 63 artikla	—	—	17	(17)	44	(44)
EY:n perustamissopimuksen 173 artikla (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla)	256	(279)	360	(383)	360	(436)
EY:n perustamissopimuksen 175 artikla (josta on tullut EY 232 artikla)	12	(12)	14	(14)	4	(4)
EY:n perustamissopimuksen 178 artikla (josta on tullut EY 235 artikla)	100	(498)	80	(123)	68	(107)
EY:n perustamissopimuksen 181 artikla (josta on tullut EY 238 artikla)	3	(3)	1	(2)	1	(1)
EY yhteensä	371	(792)	472	(539)	477	(592)
EHTY:n perustamissopimuksen 33 artikla	29	(36)	14	(14)	12	(13)
EHTY:n perustamissopimuksen 35 artikla	—	—	1	(1)	—	—
EHTY:n perustamissopimuksen 40 artikla	—	—	1	(1)	1	(1)
EHTY yhteensä	29	(36)	16	(16)	13	(14)
EURATOMin perustamissopimuksen 151 artikla	1	(1)	1	(1)	1	(1)
EURATOM yhteensä	1	(1)	1	(1)	1	(1)
Henkilöstösäännöt	163	(173)	166	(168)	168	(177)
Yhteensä	564	(1002)	655	(724)	659	(784)
Työjärjestyksen 84 artikla	1	(1)	2	(2)	—	—
Työjärjestyksen 92 artikla	2	(2)	5	(5)	—	—
Työjärjestyksen 94 artikla	2	(2)	1	(1)	1	(1)
Työjärjestyksen 122 artikla	—	—	—	—	1	(1)
Erityiset menettelyt yhteensä	5	(5)	8	(8)	2	(2)
YHTEENSÄ	569	(1007)	663	(732)	661	(786)

Taulukko 14: Kanteen kohde kunkin vuoden joulukuun 31. päivänä

Kanteen kohde	1998		1999		2000	
Maatalous	107	(231)	100	(144)	97	(152)
Valtiontuki	28	(46)	114	(131)	135	(176)
Merentakaisten maiden ja alueiden assosiointi	5	(5)	6	(6)	11	(11)
Euroopan unionin kansalaisuus	—	—	—	—	1	(1)
Välityslauseke	3	(3)	1	(2)	—	—
Kilpailu	111	(114)	101	(104)	74	(79)
Kulttuuri	—	—	—	—	2	(2)
Yhtiöoikeus	4	(4)	4	(4)	4	(4)
Toimielimiä koskeva oikeus	33	(309)	33	(34)	31	(31)
Ympäristö ja kuluttajat	6	(6)	8	(8)	15	(15)
Tavaroiden vapaa liikkuvuus	20	(20)	26	(26)	24	(38)
Henkilöiden vapaa liikkuvuus	—	—	1	(1)	5	(5)
Palvelujen tarjoamisen vapaus	—	—	1	(1)	—	—
Kauppapolitiikka	27	(27)	25	(25)	16	(16)
Aluepolitiikka	3	(3)	4	(5)	—	—
Sosiaalipolitiikka	10	(10)	15	(15)	4	(4)
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	—	—	2	(2)	3	(3)
Immateriaalioikeus	1	(1)	17	(17)	44	(44)
Tutkimus, koulutus, tilastot	1	(1)	1	(1)	1	(1)
Ulkosuhteet	10	(10)	7	(7)	9	(9)
Kuljetus/Liikenne	3	(3)	3	(3)	1	(1)
EY yhteensä	372	(793)	469	(536)	477	(592)
Valtiontuki	10	(17)	9	(9)	6	(7)
Kilpailu	7	(7)	6	(6)	6	(6)
Terästeollisuus	11	(11)	1	(1)	1	(1)
EHTY yhteensä	28	(35)	16	(16)	13	(14)
Toimielimiä koskeva oikeus	1	(1)	1	(1)	1	(1)
EURATOM yhteensä	1	(1)	1	(1)	1	(1)
Henkilöstösäännöt	163	(173)	169	(171)	168	(177)
Yhteensä	564	(1 002)	655	(724)	659	(784)

Muuta

Taulukko 15: Työmäärän lisääntyminen

Vuosi	Vireille tulleet asiat ¹	31.12. vireillä olevat asiat	Ratkaistut asiat	Annetut tuomiot ²	Ratkaisut, joista on valitettu ³
1989	169	164 (168)	1 (1)	— —	— —
1990	59	123 (145)	79 (82)	59 (61)	16 (46)
1991	95	152 (173)	64 (67)	41 (43)	13 (62)
1992	123	152 (171)	104 (125)	60 (77)	24 (86)
1993	596	638 (661)	95 (106)	47 (54)	16 (66)
1994	409	432 (628)	412 (442)	60 (70)	12 (105)
1995	253	427 (616)	197 (265)	98 (128)	47 (142)
1996	229	476 (659)	172 (186)	107 (118)	27 (133)
1997	644	640 (1 117)	179 (186)	95 (99)	35 (139)
1998	238	569 (1 007)	279 (348)	130 (151)	67 (214)
1999	384	663 (732)	322 (659)	115 (150)	60 ⁴ (177)
2000	398	661 (786)	258 (344)	117 (191)	69 (217)
Yhteensä	3597		2162 (2811)	929 (1142)	386 (1387)

¹ Erityiset prosessit mukaan luettuina.

² Suluissa oleva numero osoittaa, kuinka monta asiaa tuomioilla ratkaistiin.

³ Suluissa kursivoituna oleva numero osoittaa sellaisten valituskelpoisten ratkaisujen – tuomioiden ja määräysten tutkimatta jättämisestä, välitoimista, lausunnon antamisen raukeamisesta ja väliintulon hylkäämisestä – määrän, joiden osalta valitusaika on päättynyt tai joista on valitettu.

⁴ Tähän lukuun ei sisälly asiassa T-145/98 asian selvittämistoimista 14.9.1999 annetusta määräyksestä tehty valitus. Yhteisöjen tuomioistuin nimittäin jätti valituksen tutkimatta, koska ratkaisu, josta oli valitettu, ei ollut valituskelpoinen ratkaisu.

Taulukko 16: Valituksiin annetut ratkaisut 1.1. – 31.12.2000
(tuomiot ja määräykset)

	Perusteeton	Selvästi perusteeton valitus	Valitus, jonka tukittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat	Valitus, jonka tukittavaksi ottamisen edellytykset selvästi puuttuvat ja joka on perusteeton	Valitus, jonka tukittavaksi ottamisen edellytykset osittain puuttuvat ja joka on perusteeton	Kumoaminen ja käsiteltäväksi palautaminen	Kumoaminen ilman käsiteltäväksi palautamista	Osittainen kumoaminen ja käsiteltäväksi palautaminen	Osittainen kumoaminen ilman käsiteltäväksi palautamista	Rekisteristä poistaminen	Lausunnon antamisen raukeaminen	YHTEENSÄ
Maatalous	1	1		1			1					4
Valtiontuki	4											4
Merentakaisien maiden ja alueiden assosiaatio										1		1
Kilpailu	11	2		3				1	6	1		24
Kulttuuri						1						1
Toimielimiä koskeva oikeus					1		2					3
Tavaroiden vapaa liikkuvuus				1						2		3
Henkilöiden vapaa liikkuvuus		1	1									2
Kauppapolitiikka	2											2
Ulko- ja turvallisuuspolitiikka	1											1
Sosiaalipolitiikka		1		12					1			14
Oikeudenkäyntimenettely											1	1
Ulkosuhteet	2		1									3
Terästeollisuus	1											1
Henkilöstösäännöt	5		2	3			2		1			13
Kuljetukset/Liikenne		1										1
Yhteensä	27	6	4	20	1	1	5	1	8	4	1	78

V luku

Yleisiä tietoja

A — Julkaisut ja tietokannat

Tuomioiden ja ratkaisuehdotusten tekstit

1 Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeustapauskokoelmat

Yhteisöjen virallisilla kielillä julkaistava oikeustapauskokoelma on ainoa todistusvoimainen lähde, kun yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä halutaan siteerata.

Oikeustapauskokoelman kunkin vuoden viimeisessä niteessä on julkaistujen ratkaisujen ajanluvunmukainen hakemisto; lisäksi siinä julkaistaan hakemisto, jossa asiat luokitellaan numerojärjestyksessä, aakkosellinen hakemisto asianosaisista sekä hakemisto, josta ilmenee ne artikkelit, jotka ratkaisuissa mainitaan. Vuodesta 1991 lähtien on julkaistu uutta hakemistoa, joka sisältää kaikki tiivistelmät ja jossa ilmoitetaan asiaa koskevat, kyseisiä ratkaisuja varten laaditut hakusanat.

Oikeustapauskokoelmaa myydään jäsenvaltioissa ja tietyissä yhteisön ulkopuolisissa maissa liikkeissä, jotka luetellaan tämän kertomuksen viimeisellä sivulla (vuosien 1995, 1996, 1997, 1998, 1999 ja 2000 oikeustapauskokoelma maksaa 170 euroa ilman alv:a). Muissa maissa tilaukset on tehtävä edellä mainituista myyntipisteistä. Muut julkaisuja koskevat tiedustelut pyydetään osoittamaan yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosastolle (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg).

2 Yhteisöjen oikeustapauskokoelma – henkilöstö

Vuodesta 1994 lähtien julkaistu yhteisöjen oikeustapauskokoelma – henkilöstö sisältää kaikki ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen henkilöstöasioissa antamat ratkaisut kunkin asian oikeudenkäyntikielellä sekä lyhennelmän tilaajan valitsemalla virallisella kielellä. Lisäksi se sisältää tiivistelmät yhteisöjen tuomioistuimen henkilöstöasioissa muutoksenhaun johdosta antamista tuomioista, joiden teksti kokonaisuudessaan julkaistaan edelleenkin yleisessä oikeustapauskokoelmassa. Henkilöstöasioita koskevan oikeustapauskokoelman käyttöä helpottavat hakemistot, jotka myöskin ovat saatavilla kaikilla kielillä.

Henkilöstöasioita koskevaa oikeustapauskokoelmaa myydään jäsenvaltioissa tietyissä yhteisön ulkopuolisissa maissa liikkeissä, jotka luetellaan tämän kertomuksen viimeisellä sivulla (hintaa 70 euroa ilman alv:a). Muissa maissa tilaukset on tehtävä osoitteeseen Office des publications officielles des Communautés Européennes, L-2985 Luxembourg. Julkaisuja koskeviin muihin tiedusteluihin vastaa yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosasto (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg).

Kahden edellä kuvatun julkaisun tilaushinta on 205 euroa ilman alv:a. Julkaisuja koskeviin muihin tiedusteluihin vastaa yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosasto (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg).

3 Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot ja julkisasiamiehen ratkaisuehdotukset

Nämä tekstit voidaan tilata kirjallisesti halutulla kielellä offsetversioina yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosastolta (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg) sikäli kuin niitä on vielä saatavilla. Kustakin asiakirjasta peritään kiinteä maksu, jonka suuruus tällä hetkellä on 14,87 euroa ilman alv:a. Tilauksia ei enää oteta vastaan sen jälkeen, kun se oikeustapauskokoelman nide, joka sisältää kyseisen tuomion tai ratkaisuehdotuksen, on julkaistu.

Oikeustapauskokoelman jo tilanneet voivat maksua vastaan tilata yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeustapauskokoelmassa julkaistavien tekstien offsetversiot yhdellä tai usealla yhteisöjen virallisella kielellä. Tämä ei kuitenkaan koske niitä tekstejä, jotka julkaistaan ainoastaan henkilöstöasioita koskevassa oikeustapauskokoelmassa. Tilauksen vuosihinta on tällä hetkellä 327,22 euroa ilman alv:a.

Tässä yhteydessä huomautetaan, että kaikki yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viimeaikaiset ratkaisut ovat luettavissa nopeasti ja ilmaiseksi yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla osoitteessa www.curia.eu.int kohdassa Viimeaikaiset tuomiot (ks. jäljempänä kohta 2 d). Tuomiot ovat luettavissa näillä sivuilla kaikilla 11 virallisella kielellä julkaisemispäivänään noin klo 15 lähtien. Myös julkisasiamiesten

ratkaisuehdotukset julkaistaan tässä nimikkeessä sekä julkisasiamiehen omalla kielellä että aluksi myös oikeudenkäyntikielellä.

Muut julkaisut

1 Yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamon laatimat asiakirjat

- a) Yhteisöjen tuomioistuimen organisaatiota, toimivaltaa sekä menettelyä yhteisöjen tuomioistuimessa käytävissä oikeudenkäynneissä koskeva tekstikokoelma

Tämä kokoelma sisältää yhteisöjen tuomioistuinta ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta koskevat olennaiset määräykset, jotka ovat hajallaan perustamissopimuksissa, johdetussa oikeudessa ja eri sopimuksissa. Sisällysluettelo helpottaa sen käyttöä.

Tekstikokoelma julkaistaan kaikilla virallisilla kielillä. Vuoden 1999 kokoelman voi hankkia tämän vuosikertomuksen viimeisellä sivulla mainituista osoitteista. Kyseiset tekstit julkaistaan myös Internetissä osoitteessa <http://curia.eu.int/fi/txts/acting/index.htm>

- b) Luettelo yhteisöjen tuomioistuimen istunnoista

Istuntoluettelo laaditaan viikoittain. Sitä voidaan muuttaa, joten sillä on vain informaatioarvoa.

Tämä luettelo voidaan tilata yhteisöjen tuomioistuimen sisäisten palvelujen julkaisuosastolta (Division intérieure, Section publications, Cour de Justice, L-2925 Luxembourg).

2 Yhteisöjen tuomioistuimen lehdistö- ja tiedotusosaston laatimat asiakirjat

- a) Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tiedote

Kyseessä on tilauksesta jaettava viikkotiedote, jossa tiedotetaan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiovallan käyttöä

koskevasta toiminnasta. Tiedote sisältää tiivistelmät kulloinkin kuluneena viikkona annetuista tuomioista, esitetyistä ratkaisuehdotuksista ja vireille pannuista asioista. Tiedotteessa kerrotaan myös toimielimen tärkeimmistä tapahtumista.

Vuoden viimeisessä numerossa on hakemisto yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kuluneena vuonna antamista tuomioista ja muista ratkaisuista sekä tilastotietoja.

Myös tämä tiedote julkaistaan viikoittain yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla.

b) Vuosikertomus

Vuosikertomuksessa kuvataan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa sekä oikeuskäytännön alalla että muilla aloilla (tuomaripäivät, vierailut, tutustumiskäynnit yms.) Tämäkin asiakirja sisältää paljon tilastotietoja.

c) Istuntokalenteri

Istuntokalenteri on viikoittain usealla kielellä julkaistava kalenteri yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiovallan käyttöä koskevasta toiminnasta. Siinä ilmoitetaan kyseisen viikon istuntopäivät, ratkaisuehdotusten esittämisspäivät ja tuomioiden julistamispäivät. Siinä on myös alustava kalenteri seuraavalle viikolle. Kunkin asian kohde esitetään lyhyesti. Istuntokalenteri julkaistaan joka torstai myös yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla.

Näitä kaikilla yhteisöjen virallisilla kielillä ilmaiseksi saatavia asiakirjoja koskevat tilaukset on tehtävä kirjallisesti yhteisöjen tuomioistuimen lehdistö- ja tiedotusosastolle (Division de la presse et de l'information de la Cour de Justice, L-2925 Luxembourg) ja tällöin on mainittava, millä kielellä asiakirjat halutaan.

d) Yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivut

Internet-sivuilla, jotka ovat luettavissa osoitteessa **www.curia.eu.int**, voidaan helposti tutustua useisiin toimielintä koskeviin tietoihin ja asiakirjoihin. Suurin osa asiakirjoista on luettavissa 11 virallisella kielellä. Internet-sivujen jäljempänä esitellystä tiivistelmästä ilmenee, mitä sivut nykyisin sisältävät.

Erityisesti on mainittava, että Viimeaikaiset tuomiot -kohdassa on vuoden 1997 kesäkuusta lähtien ollut luettavissa nopeasti ja ilmaiseksi kaikki yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen viimeaikaiset tuomiot. Tuomiot ovat luettavissa kaikilla 11 virallisella kielellä julkaisemispäivänään noin klo 15 lähtien. Internet-sivuilla julkaistaan myös julkisasiamiesten ratkaisuehdotukset sekä julkisasiamiehen omalla kielellä että aluksi myös oikeudenkäyntikielellä.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin
(Yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin)

Tuomioistuimen esittely

Tutkimus ja dokumentaatio

Tiedotus

Kirjasto

Viimeaikaiset tuomiot

Toimielintä koskevat säädökset

3. Yhteisöjen tuomioistuimen kirjasto-, tutkimus- ja dokumentaatio-osaston laatimat asiakirjat

3.1 Kirjasto

a) Julkaisuluettelo

Kaksi kertaa vuodessa laadittava julkaisuluettelo sisältää luettelon kaikesta viiteajanjaksona saadusta tai analysoidusta ammattikirjallisuudesta (teokset tai artikkelit). Julkaisuluettelossa on seuraavat kaksi osaa:

- osa A: Euroopan integraatiota koskevat oikeudelliset julkaisut
- osa B: yleinen oikeusteoria, kansainvälinen oikeus, vertaileva oikeustiede ja kansalliset oikeusjärjestykset

Julkaisuluettelo on vuoden 2000 tammikuusta alkaen nähtävillä yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla.

b) Euroopan integraatiota koskeva oikeudellinen bibliografia

Kyseessä on vuosittain laadittava luettelo, joka perustuu viitevuonna yhteisön oikeuden alalta hankittuihin teoksiin ja analysoituihin aikakausjulkaisuihin. Vuoden 1990 painoksesta lähtien luettelo on Euroopan yhteisöjen virallinen julkaisu. Siinä on noin 6000 bibliografista viittausta, joihin tutustumista auttavat aiheeseen perustuva hakemisto ja tekijäluettelo.

Vuosittain laadittavaa bibliografiaa myydään tämän vuosikertomuksen viimeisellä sivulla mainituissa osoitteissa hintaan 42 euroa ilma alv:a.

3.2 Tutkimus- ja dokumentaatio-osasto

Tutkimus- ja dokumentaatio-osasto toimittaa paljon aineistoa, joka helpottaa yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä koskevan tiedon saamista. Osasto valmistelee myös vuosittain aineistoa, joka koskee yhteisön oikeuskäytäntöä, kansallista oikeuskäytäntöä sekä Brysselin ja Luganon yleissopimuksiin liittyvää oikeuskäytäntöä.

Kuten jäljempänä täsmennetään, tämä aineisto on saatavilla joko painettuna tai sähköisessä muodossa yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilta.

3.2.1 Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä koskeva hakemisto

a) Yhteisön oikeuskäytäntöä koskeva hakemisto

"Répertoire de jurisprudence de droit communautaire – Série A", joka kattaa yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytännön lukuun ottamatta henkilöstöasioita ja tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehtyä Brysselin yleissopimusta koskevaa oikeuskäytäntöä, on julkaistu ensinnäkin irtolehtinä. Konsolidoitu ja sidottu "Répertoire de jurisprudence de droit communautaire 1977–1990" on ilmestynyt ranskaksi vuonna 1995 ja saksaksi vuonna 1998.

Konsolidoidun painoksen hinta on 100 euroa ilman alv:a.

Vuoden 1991 jälkeen mainittua sarjaa on jatkettu oikeuskäytäntöä koskevan tiedotteen muodossa; kyseessä on tekstikokoelma, jota ei ole tarkoitettu kaupalliseen levitykseen (ks. jäljempänä d kohdan i alakohta).

Yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioiden ja määräysten tiivistelmät, sellaisina kuin ne esitetään mainituissa tiedotteissa, ovat vähitellen saatavilla myös yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilta otsikon "Tutkimus ja dokumentaatio" alla olevan otsikon "Oikeuskäytäntöä koskeva hakemisto" alla. Sieltä löytyvät tällä hetkellä vuosien 1996 ja 1997 tiivistelmät.

b) Aakkosellinen hakemisto

Tietokoneistetussa aakkosellisessa hakemistossa on asian numeroon perustuva luettelo kaikista yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen käsiteltäviksi vuoden 1954 jälkeen saatetuista asioista, aakkosellinen luettelo asianosaisista sekä luettelo yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua pyytäneistä kansallisista tuomioistuimista. Hakemistossa annetaan yhteisöjen tuomioistuimen oikeustapauskokoelmassa julkaistujen päätösten viitetiedot.

Julkaisu on saatavilla ranskan- ja englanninkielisenä. Julkaisun toista painosta päivitetään parhaillaan.

Volume I (1953–1988). Hinta 11 euroa ilman alv:a.

Volume II (1989–maaliskuu 2000). Hinta 18 euroa ilman alv:a.

Asian numeroon perustuva luettelo aakkosellisesta hakemistosta on saatavilla myös yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilta.

c) Oikeuskirjallisuudessa esiintyvät viittaukset yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioihin

Tässä julkaisussa ilmoitetaan viitetiedot siitä oikeuskirjallisuudesta, jossa käsitellään yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioita.

Sitä pidetään vuosittain ajan tasalla. Hinta 15 euroa ilman alv:a.

Julkaisu on saatavilla myös yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilta otsikon "Tutkimus ja dokumentaatio" alla.

Näitä julkaisuja koskevat tilaukset pyydetään osoittamaan tämän vuosikertomuksen viimeisellä sivulla mainittuihin myyntipisteisiin.

d) Asiakirjat, jotka eivät ole kaupallisessa levityksessä

i) Oikeuskäytäntöä koskeva tiedote

Ranskankielinen julkaisu, johon on määrääjoin vuodesta 1991 alkaen ja viimeksi vuosien 1998 ja 1999 osalta koottu yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomioiden ja määräysten tiivistelmät saman systematiikan mukaisesti, jota käytetään yhteisön oikeuskäytäntöä koskevan hakemiston osalta. Vuosien 1991–1995 oikeuskäytännön kattava konsolidoitu versio on myös saatavilla.

ii) Yhteisöjen henkilöstöasioita koskeva oikeuskäytäntö
(tammikuu 1988 – joulukuu 1999)

Tämä on ranskankielinen julkaisu, jossa on järjestelmällisesti tiivistelmien muodossa koottuna yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen oikeuskäytäntö henkilöstöasioissa.

iii) Sisäiset tietokannat

Yhteisöjen tuomioistuin on luonut sisäisiä tietokantoja, jotka keskittyvät yhteisön oikeutta sekä Brysselin, Luganon ja Rooman yleissopimuksia koskevaan kansalliseen oikeuskäytäntöön. Yhteisöjen tuomioistuinta voidaan pyytää suorittamaan näistä tietokannoista yksittäisiä selvityksiä varten hakuja, joiden tulokset toimitetaan ranskankielisinä.

Lisätietoja varten pyydetään ottamaan yhteyttä yhteisöjen tuomioistuimen kirjastoon sekä tutkimus- ja dokumentointiosastoon (direction bibliothèque, recherche et documentation de la Cour de justice, L-2925 Luxembourg).

3.2.2 Brysselin ja Luganon yleissopimuksia koskevat tekstit

a) Luganon yleissopimuksen liitteenä olevan pöytäkirjan N:o 2 mukaiset tiedot

Vuosittaisia tietoja, jotka koskevat tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehtyyn Brysseliin yleissopimukseen liittyvää yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntöä sekä kansallista oikeuskäytäntöä, joka liittyy mainittuun sopimukseen ja sen "rinnakkaissopimukseen" eli Luganon yleissopimukseen.

Asiakirja-aineisto, joka on valmisteltu Luganon yleissopimuksen sopimuspuolina olevien valtioiden toimivaltaisista viranomaisista varten, on saatavilla yhteisöjen tuomioistuimen Internet-sivuilla otsikon "Tutkimus ja

dokumentaatio" alla. Sivuilta löytyy tällä hetkellä vuosia 1997 ja 1998 koskeva aineisto; vuosien 1999 ja 2000 aineisto syötetään vuonna 2001.¹

b) Répertoire de jurisprudence de droit communautaire - série D

Edellä a kohdassa mainitut asiakirjat ovat jatkoa "Répertoire de jurisprudence de droit communautaire - Série D:lle", jota on julkaistu irtolehtinä vuosina 1981–1993 ja joka kattaa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten sellaisen oikeuskäytännön, joka koskee tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta yksityisoikeuden alalla tehtyä Brysselin yleissopimusta. Hakemiston D-sarja on sen viidennen osan julkaisemisesta (vuoden 1993 helmikuussa) alkaen kattanut saksan, ranskan, italian, englannin, tanskan ja hollannin kielillä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön vuosilta 1976–1991 ja jäsenvaltioiden tuomioistuinten oikeuskäytännön vuosilta 1973–1990.

Hinta 40 euroa ilman alv:a.

c) Brysselin ja Luganon yleissopimukset – monikielinen painos

Tuomioistuimen toimivallasta ja tuomioiden täytäntöönpanosta Brysselissä 27 päivänä syyskuuta 1968 ja Luganossa 16 syyskuuta 1988 tehdyt yleissopimukset, liittymisasiakirjat, pöytäkirjat ja julistukset on koottu kokoelmaksi kaikilla alkuperäisillä sopimuskielillä.

Teoksessa on sekä ranskan- että englanninkielinen esittely ja se julkaistiin vuonna 1997. Teos päivitetään säännöllisesti.

Hinta 30 euroa ilman alv:a.

¹ Institut suisse de droit comparé on julkaissut vuosia 1992–1996 koskevan aineiston otsikolla "Recueil de la jurisprudence de la Cour des Communautés européennes et des Cours suprêmes des États parties relative à la convention de Lugano", painokset I–V.

Tietokannat

CELEX

Yhteisöjen toimielimet ylläpitävät yhteisön oikeuden automatisoitua tietokantaa CELEXiä (*Communitatis Europae Lex*), jota Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto päivittää. Tietokanta kattaa lainsäädännön, oikeuskäytännön, valmisteluasiakirjat ja parlamenttikysymykset sekä kansalliset toimenpiteet direktiivien täytäntöönpanemiseksi (Internet-osoite <http://europa.eu.int/celex>).

Oikeuskäytännön osalta CELEXissä on kaikki yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot ja määräykset kokonaisuudessaan sekä niitä koskevat tiivistelmät. Siellä on myös julkisasiamiesten ratkaisuehdotusten viitetiedot sekä vuodesta 1987 näiden tekstit kokonaisuudessaan. Oikeuskäytäntö saatetaan ajan tasalle kerran viikossa.

CELEX-järjestelmä on käytettävissä kaikilla yhteisöjen virallisilla kielillä.

RAPID – OVIDE/EPISTEL

RAPID-tietokannassa, jota hoitaa Euroopan yhteisöjen komission tiedotusosasto, sekä Euroopan parlamentin OVIDE/EPISTEL-tietokannassa on ranskankielinen versio *yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa koskevasta tiedotteesta* (ks. edellä).

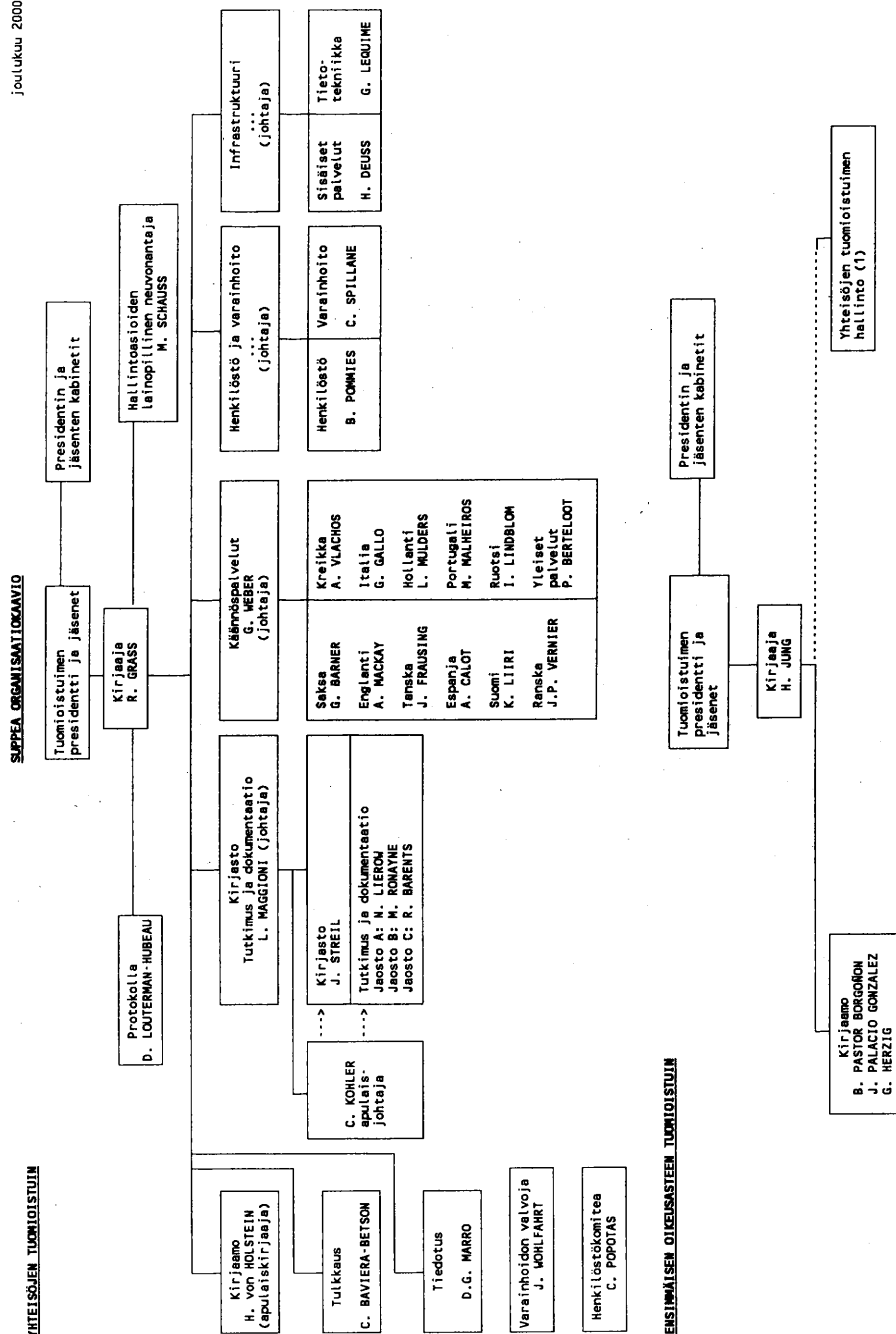
Eurobases ja hyväksytyt kansalliset palvelimet tarjoavat virallisen on-line yhteyden CELEXiin ja RAPIDIin.

Erilaisia online- ja CD-ROM -tuotteita on saatavilla lisensseillä.

Lisätietoja on saatavilla seuraavasta osoitteesta: Office des publications officielles des communautés européennes, 2 rue Mercier, L-2985 Luxembourg.

B — Hallinto: suppea organisaatiokaavio

joulukuu 2000

(1) Euroopan yhteisöjen tuomioistuinten perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan uuden 45 artiklan mukaan "tuomioistuinten virkamiehet ja sen muu henkilöstö voivat antaa palveluja yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tämän toiminnan varmistamiseksi".

Yhteisöjen tuomioistuimen yhteystiedot ovat seuraavat:

EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

L-2925 Luxembourg

Puhelin: +352 4303-1

Kirjaamon telex: 2510 CURIA LU

Sähkeosoite: CURIA

Yhteisöjen tuomioistuimen telekopio: +352 4303 2600

Tiedotusosaston telekopio: +352 4303 2500

Sisäiset palvelut – Julkaisujaoston telekopio: +352 4303 2650

Tuomioistuimen Internet-osoite: *www.curia.eu.int*

Euroopan yhteisöjen tuomioistuin

Vuosikertomus 2000 – Katsaus Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaan

Luxemburg: Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimisto

2001 – 345 s. – 17,6 x 25 cm

ISBN 92-829-0563-2

